

เอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา

Journal of East Asian and ASEAN Studies

ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (2023) กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

ศูนย์การเมือง สังคม และวัฒนธรรมศึกษา
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุรนารี

ISSN : XXXX-XXXX (Print)

ISSN : XXXX-XXXX (Online)

เอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา ศูนย์การเมือง สังคมและอาณาบริเวณศึกษา
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

East Asian and ASEAN Studies, Centre of Politics, Social and Area Studies,
Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University.

Vol. 23 No. 2 July - December 2023

ISSN : 1686-378X (Print)

ISSN : XXXX-XXXX (Online)

ปีที่พิมพ์ : ธันวาคม 2566

Year : December 2023

© 2019 by Centre of Politics, Social and Area Studies,
Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University.

พิมพ์ที่ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ศูนย์การเมือง สังคมและอาณาบริเวณศึกษา

วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา- มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2566.

1.วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา. I. ศูนย์การเมือง สังคมและ
อาณาบริเวณศึกษา, เจ้าของ. II. ชื่อเรื่อง.

ISSN 2697-598X

วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา ศูนย์การเมือง สังคมและอาณาบริเวณศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นวารสารที่นำเสนอบทความวิชาการจากคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาเกี่ยวกับสาขารัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รัฐประศาสนศาสตร์ สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ การเมืองการปกครอง และเอเชียศึกษาในกรอบอาณาบริเวณศึกษา (Area study) วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษาใช้การกลั่นกรองบทความก่อนลงตีพิมพ์แบบผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา

(Tripple-blind Peer Review) โดยแต่ละบทความต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษาจัดพิมพ์ปีละ 2 ฉบับ (ม.ค.-มิ.ย. และ ก.ค.-ธ.ค.)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการในสาขารัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง บริหารรัฐกิจ นโยบายสาธารณะ
2. เพื่อส่งเสริมให้คณาจารย์ บุคลากรของมหาวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิผลิตผลงานทางวิชาการเผยแพร่ต่อสาธารณชนในรูปบทความทางวิชาการและบทพิจารณาหนังสือ
3. เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และนักวิจัย
4. เป็นเอกสารประกอบการเรียน การสอนในระดับอุดมศึกษา

ข้อความและบทความในวารสารฉบับนี้เป็นแนวความคิดของผู้เขียน การตีพิมพ์
บทความเข้าเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน ไม่ใช่ความคิดเห็นและความรับผิดชอบ
ของคณะผู้จัดทำ บรรณาธิการ กองบรรณาธิการและมหาวิทยาลัยรามคำแหง

วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา
Journal of East Asian and ASEAN Studies
ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2566)
ISSN 1686-378X (Print)
ISSN XXXX-XXXX (Online)

เจ้าของ ศูนย์การเมือง สังคมและอาณานิคมศึกษา
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

ผศ.สาธิต สุนทรพันธุ์

คณบดีคณะรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผศ.วุฒิสักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์

ที่ปรึกษาคณะรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บรรณาธิการบริหาร

ผศ.ดร.กานต์ บุณยะกาญจน

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บรรณาธิการประจำฉบับ

อ.ดร.ศกธรรัตน์ จิรรุ่งเรืองวงศ์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

กองบรรณาธิการ

ภายนอก

ศ.ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศ.ดร.สมเกียรติ วันทนนะ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รศ.วรศักดิ์ มหัทธโนบล

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ.วันชัย มีชาติ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ.ดร.ศิริลักษณ์ ต้นตยกุล

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผศ.ดร.อรุณี สันฐิติวณิชย์
ผศ.ดร.ปรานี ทิพย์รัตน์
รศ.ดร.วัชรพล พุทธรักษา
ผศ.ดร.วีระ หวังสัจจะโชค
ผศ.ดร.วสันต์ เหลืองประภัสร์
อ.ดร.เอกลักษณ์ ไชยภูมิ
Prof. Eiji Murashima
Prof. Dr. Noel Morada

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Waseda University
The University of Queensland

ภายใน

รศ.ดร.ศิริลักษณ์ ต้นตยกุล
ผศ.ดร.รัฐศรินทร์ วังกานนท์
ผศ.ดร.เพิ่มศักดิ์ จะรัมย์พันธ์
อ.ดร.ศิริรักษ์ นิต์ศน์เอก
อ.ดร.กิตติพิศ พุทธิวินิช

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

Prof. Duan Lisheng
Prof. Zhang Xizhen
Prof. Dr. Masao Ayabe
Prof. Dr. Xiao Ying
Assoc. Prof. Dr. Pavel A. Slutsky
Dr. John Blaxland
อ.ดร.เอกลักษณ์ ไชยภูมิ
อ.ดร.ชาย ไชยชิต
อ.ดร.จิราภรณ์ คำจันทร์

Yunnan University
Beijing University
Tokyo Metropolitan University
Yunnan University
St. Petersburg State University
ANU College of Asia and the Pacific
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อ.ดร.กุลนรี นุกิจรังสรรค์
อ.ดร.สิริธร โกวิทวีระธรรม
อ.ดร.กรองจันทร์ จันทร์พาทา
อ.ดร.กิตติพิศ พุทธิวินิช
รศ.ดร.ศิริลักษณ์ ตันตียกุล
ผศ.ดร.วิลาสินี พิบูลย์เศรษฐ์
อ.ดร.ศิริรักษ์ นิต์ศน์เอก
รศ.ดร.จักรี ไชยพินิจ
ผศ.สาธิต สุนทรพันธุ์
อ.ภัคณันต์ เลื่องปัญญาวงศ์
ผศ.ดร.อัญชลี เอกภักดีวัฒนกุล
รศ.ดร.รัฐศิริทร์ ว่างานนท์
ผศ.ดร.วีระยุทธ์ พรพจน์ธนาศ

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้จัดการ
พิสูจน์อักษร
ออกแบบปกและจัดทำรูปเล่ม

คุณวราลี แสงนาค
คุณวราลี แสงนาค
คุณวราลี แสงนาค

พิมพ์ที่

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ฉบับอิเล็กทรอนิกส์

<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/eascramJ/index>

วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา จัดพิมพ์โดยศูนย์การเมือง สังคมและ
อาณาบริเวณศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นวารสารวิชาการด้าน
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เดิมทีจัดทำขึ้นในเล่มขนาดเล็กเป็นภาษาไทยในชื่อ จุลสาร
เอเชียตะวันออกเฉียงศึกษา ปีละ 1 ฉบับ ต่อมาในปี พ.ศ. 2555 ได้พัฒนาขึ้นเป็น รูปเล่มขนาดใหญ่
พร้อมเนื้อหาที่หลากหลาย และตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งบทความ เป็นภาษาอังกฤษและจีนเช่นกัน
ในนามวารสารศูนย์ศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียง นับจากปี พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป การจัดทำพิมพ์
เพิ่มเป็นปีละ 2 ฉบับ มีวัตถุประสงค์เพื่อ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและกลุ่มประเทศอาเซียน ในยามที่กลุ่มกำลังเคลื่อนไหว
ตัวเข้าใกล้กันยิ่งขึ้น มีหลากหลายมิติในเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ครอบคลุม
ทางด้านการเมือง ความมั่นคง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
ธุรกิจ ปรัชญา สังคม กฎหมาย อัตลักษณ์ด้าน ศาสนา ชาติพันธุ์ การสื่อสาร ภาษา
ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วรรณกรรม ชุมชน ท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการ และ
ธรรมาภิบาล เป็นต้น

ก่อนหน้าการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียง ค่อย ๆ พัฒนามาอย่างช้า ๆ แต่
ต่อเนื่อง หลังจากก่อตั้งขึ้นปี พ.ศ. 2539 (1996) ด้วยเจตนาแน่วแน่ในทาง วิชาการ
และได้รับการยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย East Asia Academic Cooperation
Council (EACC) เมื่อเริ่มต้น โดยมีกรมอาเซียนเป็นผู้ริเริ่มดำเนินการ ผลักดัน EACC เป็น
คณะกรรมการความร่วมมือด้านวิชาการเอเชียตะวันออกเฉียง ที่ได้รับการแต่งตั้งเมื่อเดือน
พฤษภาคม พ.ศ. 2550 มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมบทบาทของไทยในเวทีวิชาการ
ต่างๆ ในกรอบอาเซียน+3 และชุมชนวิชาการนานาชาติ ทั้งนี้ ศูนย์ฯ ในฐานะหนึ่งในผู้มีส่วน
ร่วมเมื่อแรกเริ่มของคณะกรรมการ EACC โดย ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีบทบาทเป็นรองประธานในช่วง 2 ปีแรก
ได้ตระหนักดีว่า การส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการ ด้านเอเชียตะวันออกเฉียง
และอาเซียน จำเป็นต้องดำเนินการพร้อมกับความร่วมมือ ของนักวิชาการจากหลาก
หลายแหล่ง แม้จะมีจุดหมายร่วมและความคล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตาม แต่ละแห่ง
ต่างมีอัตลักษณ์และมุมมองเฉพาะตน อีกทั้งจำเป็นต้องเชื่อมโยง เป็นเครือข่ายกับหลาย
สถาบันการศึกษาทั้งในประเทศ รวมไปถึงกับสถาบันในระดับนานาชาติ เพื่อให้เกิดการ
แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างกัน หนึ่งในบรรดาหลากหลาย ช่องทางนั้นคือ การจัดทำ
วารสารวิชาการที่คณะผู้จัดทำพยายามส่งเสริมในทิศทาง ดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็น
เวทีวิชาการและทางออกสำหรับเพิ่มพูนความรู้ ปะทะสังสรรค์ทางปัญญา โต้แย้ง และแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ระหว่างกัน

คณะบรรณาธิการตระหนักดีว่า งานวารสารทางวิชาการนั้นเป็นงานท้าทาย
ที่ต้องอาศัยความวิริยะอุตสาหะ อีกทั้งต้องการเป็นเวทีทางความคิดที่ได้รับความร่วมมือ
ร่วมใจจากนักวิชาการหลายสถาบัน เพื่อผลิตผลงานและชี้แนะ เสริมสร้างให้ผลงาน
ทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ อันจะเป็น
ประโยชน์ต่อการสะท้อนภาพองค์ความรู้ด้านเอเชียตะวันออกเฉียง ซึ่งมิพ่วัดซึ่งใน เชิงภูมิปัญญา

อัตลักษณ์และวิถีแห่งความเป็นโลกตะวันออก (Eastern World) มีเสน่ห์ ดึงดูดพลังทางความคิดของปัญญาชนให้ร่วมสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการสืบไป

ตั้งนับบทความต่างๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสาร ประกอบด้วย การเผยแพร่งานวิจัยงานค้นคว้าในหลายแง่มุมและระดับของแนวการวิเคราะห์ จากนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการจากต่างสถาบันทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยรวมทั้งจากต่างประเทศในภาษาไทย ภาษาอังกฤษและอื่นๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลาย รองรับกับความเปลี่ยนแปลงของศตวรรษที่ 21

Journal of East Asian and ASEAN Studies

Purpose and objective

The Journal of East Asian and ASEAN Studies is an academic journal published by Centre of Politics, Social and Area Studies Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University. Initially, it was published in a small format of booklet primarily in Thai language on a yearly basis. But from 2012 onwards, the volume of the Journal has been enlarged with varieties of contents to include articles in English as well in Chinese language. Beginning from 2015 the publication is scheduled to be published twice yearly to accommodate with the increasing demands for research publication requirement.

The purpose of this Journal aims to disseminate knowledge on the region of East Asia including ASEAN countries in various disciplines, as this part of Asia is moving closer together towards a tightly link area. As a multi-disciplinary publication with emphasis mainly on Social Science and Humanity, the Journal's principal focus covers sub-disciplines such as sociology, politics, security, history, international relations, economics and cooperation, business, philosophy, law, religious and ethnic identities, cultural studies, language and literature, local community, environment, public-private management and governance etc.

After founding in 1996, our East Asian Studies Center has taken a long road with slow pace but steady progress with firm objective to advance academically despite limited resources. The center was acknowledged and has been the member of the East Asia Academic Cooperation Council (EACC), a forum initiated by Department of ASEAN Affairs, MFA, since its inception in May 2007. The aims of the EACC forum is to encourage Thai scholars to participate in their intellectual capacity in a broader academic forum of ASEAN Plus Three (APT). During the first two years, the director of our East Asian Studies Centers had participated as vice-chairman of the forum.

We realize well that in order to further the studies of East Asia and ASEAN as a region and in a separate entity, this effort cannot be done solely without the cooperation among academics and partnership with other like-minded institutions. Although many share common interests with similar objectives, however each center, particularly ours, has its own identities, perspectives and agendas to

pursue. The necessity to build a network of relationship with other academic institutions both inside the country and abroad is indispensable to advance the study and exchange of knowledge. And one of several channels is to publish this journal on a regular basis. Our editorial teams put effort in this direction to achieve academic standard requirement by attracting the contributors from different disciplines and serve as an outlet for researchers, academic community to express their views and approaches on the subject matters. With the aims to offer a diversity of views, the journal would serve as an open space for intellectual discussions, exchange of criticism and dissemination of research results.

We are well aware that publishing a journal is already a challenge that needs patience and perseverance. With the aims to attain nationwide academic recognition, this journal as a forum of thought has been achieved with the collaboration of eminent intellectuals from different academic institutions who patiently peer reviewed with useful recommendations and suggestions, but then the final responsibility rests with the authors. This would contribute to reflect the state of knowledge on the region which is undergoing the dynamic change in term of wisdom, identity deriving from Eastern world of thinking that need to be reexamined and attract intellectuals to reconstruct in the present context of 21st century.

บทบรรณาธิการ

วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษาได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างยิ่งจากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของงานวารสารวิชาการ รวมไปถึงการช่วยผลักดันให้วารสารยังได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อไป ในนามของกองบรรณาธิการวารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษาจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

บทความที่ได้ลงตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้วยระบบ double-blinded review จำนวนบทความละ 3 ท่าน โดยกองบรรณาธิการได้ทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่เกี่ยวข้องกับบทความนั้นๆ และกองบรรณาธิการก็ถือเอามติของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความเป็นที่ตั้ง คือ มีบทความที่ส่งมาแล้วผ่านการประเมินเท่าใดก็ตีพิมพ์จำนวนเท่านั้น จึงทำให้วารสารฉบับนี้มีบทความทั้งหมด 7 บทความ ซึ่งครอบคลุมประเด็นที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอิทธิพลของจีนในกลุ่มแม่น้ำโขง สถาบันขงจื้อในฐานะอำนาจละมุนของจีน โครงการคนละครึ่งกับการแก้วิกฤติเศรษฐกิจของไทย ประวัติ ที่มา และความสำคัญของคัมภีร์เกาเซิงจ้วนยุคเหลียง ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทยภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ปัญหาโซเชียลมีเดีย-ยูเครน และการเติบโตของอุตสาหกรรมแปลงเพศในประเทศไทย ทั้งนี้ หากผู้อ่านมีข้อข้องใจใด ๆ สามารถสอบถามมาได้ทางอีเมล escram@gmail.com ข้าพเจ้าในฐานะบรรณาธิการวารสารพร้อมที่จะให้คำตอบ

กานต์ บุญยะกาญจน
บรรณาธิการ

Editorial

Journal of East Asia and ASEAN Studies has been kindly supported by the Faculty of Political Science, Ramkhamheang University for academic paper publication. It also helps the Center for Political, Social, and Area Studies (CPSAS), which owns this journal, to gain financial support from Ramkhamheang University. On behalf of the editorial board, I would like to express my gratitude for all of these supports.

All of the articles published in this issue were evaluated by double-blinded review method. In each article, there were 3 peers, whom the editorial board has selected by their expertise and area of interest regarding the topic of the paper. The editorial board also considers the peers' decision as supreme and final decision. In other words, the number of articles we will publish in each issue depends on the number of articles the peers approve. Therefore, there are 7 articles in this issue, which include various topics like the Chinese influence in Mekong Subregion, Confucius Institute as China's soft power, Half-Half Co-payment Scheme in resolving Thai economic crisis, history, origin and primary of Liang Gaoseng Zhuan, the Thai educational inequality during Covid-19 situation, Russia-Ukraine conflict, and the growth of the sex reassignment surgery industry in Thailand. If the reader has any question, please contact our email: escram@gmail.com. As the journal editor, I am willing to answer.

Kan Boonyakanchana
Editor

สารบัญ

	หน้า
บทบรรณาธิการ	x
แนวโน้มและความเป็นไปได้ในการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือ ว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง: ศึกษาวิเคราะห์ผ่านแนวคิดทฤษฎีเกม โซร์ฟิณา เด่นสุมิตร	1
Regional Police Cooperation in Combating Transnational Crime in Southeast Asian Region – ASEAN National Police (ASEANAPOL) Suphat Phoophanichjaroenkul	15
“การทูตอีสปอร์ต” อำนาจละมุนใหม่ในยุคดิจิทัลของจีน Yunke Zhai อภิรักษ์ นุสิทธิ์ชัยการ ศันสนี ใจอินทร์	43
บทวิพากษ์ความเป็นอีสานใหม่ : ทดลองศึกษาผ่านบทเพลงไทยอีสาน วีรชน เกษสกุล	69
The Development of ASEAN Identity: Problems and Prospects Charissa Suk-ieam	86

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทบาทของสี่จังหวัดในการเปลี่ยนแปลงสถาบันความสัมพันธ์ระหว่างพรรค กับรัฐในการเมืองจีน ในช่วงสมัชชาที่ 18, 19 และ 20 กิตติพิศ พุทธิวินิช	100
ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกของสหรัฐฯ เพื่อใคร ? ปราณี ทิพย์รัตน์	122

Table of Content

	Page
Editorial	xi
Tendency & Feasibility of Non-Vote-Buying Cooperation Agreement: An Analysis of the Game Theory Sorfina Densumite	1
Regional Police Cooperation in Combating Transnational Crime in Southeast Asian Region – ASEAN National Police (ASEANAPOL) Suphat Phoophanichjaroenkul	15
“Esports Diplomacy” China’s New Soft Power in the Digital Era Yunke Zhai Apirak Nusitchaiyakarn Sansanee Jai inn	43
Criticism of New E-san: A Concept Paper through Thai-Esan music Weerachon Gedsagul	69
The Development of ASEAN Identity: Problems and Prospects Charissa Suk-ieam	86

Table of Content (Continue)

	Page
Xi Jinping's Roles in Changing the Institutional Relations between the Party and the State in Chinese Politics during the 18th, 19th, and 20th CPC Congress Kittpos Phuttivanich	100
Indo-Pacific Strategy For Whom? Pranee Thiparat	122

แนวนิยมและความเป็นไปได้ใน การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือ ว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง: ศึกษาวิเคราะห์ผ่านแนวคิด ทฤษฎีเกม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไชรพีณา เด่นสุมิตร*

บทคัดย่อ

บทความทางวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวนิยมและความเป็นไปได้ในการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียงระหว่างพรรคการเมือง โดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีเกมแบบร่วมมือและแบบไม่ร่วมมือ (Cooperative & Non-cooperative Games) ในทางเศรษฐศาสตร์มาอธิบาย จากผลการศึกษาพบว่า มีแนวนิยมและความเป็นไปได้ ‘น้อย’ ที่แต่ละพรรคการเมืองจะ ‘ให้ความร่วมมือ’ ปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว เนื่องจากผลตอบแทนที่ได้รับจากการให้ความร่วมมือปฏิบัติตามข้อตกลงฯ (ไม่ซื้อเสียง) จะน้อยกว่าผลตอบแทนที่ได้รับจากการไม่ให้ความร่วมมือ (ซื้อเสียง) แสดงให้เห็นว่าการซื้อเสียงถือเป็นกลยุทธ์ที่ดีที่สุด (Dominant Strategy) ของแต่ละพรรคการเมือง เพราะเป็นจุดที่ทุกฝ่ายต่างได้รับผลตอบแทนมากที่สุดภายใต้การตัดสินใจบนพื้นฐานการเพิ่มรรถประโยชน์สูงสุด (Utility Maximization) อย่างไรก็ตาม การจะทำให้ข้อตกลงดังกล่าวนี้มีประสิทธิภาพและเกิดขึ้นจริงได้ (คือไม่มีการซื้อเสียงอีกต่อไป) จะต้องเริ่มต้นจากการแก้ไขปัญหาเชิงบุคคลผ่านการปลูกฝังคุณธรรมและจิตสำนึกแก่พรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง ได้แก่ การสร้างระบบตรวจสอบป้องกันที่ตีควบคู่กันไป

คำสำคัญ: เศรษฐศาสตร์การเมือง, ทฤษฎีเกม, เลือกตั้ง, ซื้อเสียง, พุจริตคอร์ปชั่น

*อาจารย์ประจำหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Tendency & Feasibility of Non-Vote-Buying Cooperation Agreement: An Analysis of the Game Theory

Assistant Professor Sorfina Densumite*

Abstract

This academic article aims to analyze the tendency and feasibility of a non-vote-buying cooperation agreement by applying the cooperative and non-cooperative game theory in economics to explain. The result of the study found that there is very little chance that each political party will cooperate and comply with the non-vote-buying cooperation agreement. This is because the payoffs received from the non-vote-buying cooperation agreement are lesser than those received from the vote-buying. It shows that vote-buying is the dominant strategy of each political party because all parties receive the best payoffs under the decision-making based on utility maximization. However, to make a non-vote-buying cooperation agreement effective and enable (no more vote-buying), personal problems must be solved by infusing morals and conscience into the political parties, candidates, and voters. Moreover, the structural problems must be included, particularly an effective monitoring system.

Keywords: Political Economy, Game Theory, Election, Vote Buying, Corruption

* Lecturer in Economics, Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University, Pattani Campus

1. บทนำ

บทความวิชาการชิ้นนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากหนึ่งในคำถามจากผู้เข้าร่วมรับฟังศึกเวที ประชัญวิสัยทัศน์ ‘เส้นทางสันติภาพปาตานี’ ในวันที่ 10 เมษายน 2566 ณ ห้องประชุมสำนักงาน อธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ภายใต้ข้อคำถามที่ว่า “เป็นไปได้หรือไม่ที่ทุกพรรคการเมืองจะกระทำข้อตกลงสัญญาเพื่อแสดงความร่วมมือในการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง สำหรับการเลือกตั้งในครั้งนี้?” เพื่อตอบคำถามดังกล่าว บทความชิ้นนี้ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎี เกมแบบร่วมมือและเกมแบบไม่ร่วมมือ (Cooperative Game and Non-cooperative Game) ในการอธิบายแนวโน้มและความเป็นไปได้ในการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียงระหว่างพรรคการเมือง 2 พรรค ภายใต้สมมติฐานที่ว่าไม่มีระบบตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียงระหว่างพรรคการเมือง โดยที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคไม่สามารถทราบถึงผลการตัดสินใจของพรรคการเมืองอีกพรรค และพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเลือกกระทำการซื้อเสียงในขณะที่อีกพรรคการเมืองมิได้เลือกกระทำ โดยการเลือกกระทำการซื้อเสียงมีโอกาสเพิ่มจำนวนคะแนนเสียงมากกว่าการงดกระทำการซื้อเสียง

เป็นที่ทราบกันดีว่า การซื้อสิทธิขายเสียง (Vote Buying) คือรูปแบบของการที่พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งแจกเงินหรือผลประโยชน์ให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อแลกกับคะแนนเสียงหรือการสนับสนุนทางการเมืองในวันเลือกตั้ง (Stokes, 2007) การซื้อสิทธิขายเสียงส่วนใหญ่ถูกมองว่าเป็นกลยุทธ์การเลือกตั้งที่มีผลต่อการเลือกพรรคและการสนับสนุนผู้สมัครของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (Baghdasaryan และคณะ, 2019; Guardado และ Wancthekon, 2018; Kramon, 2017; Vicente, 2014) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา พรรคการเมืองมักใช้การซื้อสิทธิขายเสียงเพื่อระดมเสียงสนับสนุนในระหว่างการเลือกตั้ง (Guerra และ Justesen, 2022)

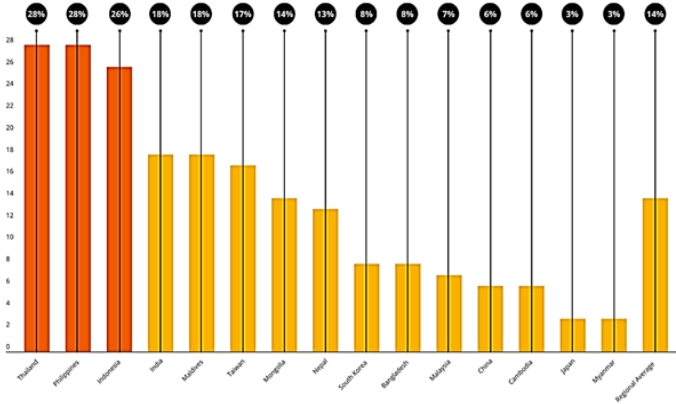
ในทางเศรษฐศาสตร์ การซื้อสิทธิขายเสียงเปรียบเสมือนการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยอาศัยหลักการซื้อขายแลกเปลี่ยน (Trading) ซึ่งสินค้าที่ใช้ในการซื้อขายแลกเปลี่ยน ได้แก่ การซื้อขายคะแนนเสียงเพื่อแลกกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กล่าวได้ว่าการแลกเปลี่ยนจะไม่เกิดขึ้นหากพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ชำระเงินซื้อเสียงแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (Schaffer และ Schedler, 2006) สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ฉะนั้น ผลตอบแทนจากการลงทุน(ซื้อสิทธิขายเสียง)จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งยอมรับเงินและยอมลงคะแนนเสียงตามที่พรรคการเมืองกำหนดไว้

จากสถิติผลการรายงานของTransparencyInternational(2020)เกี่ยวกับการยินยอมรับสินบนเพื่อแลกเปลี่ยนกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยสำรวจประชาชน 20,000 คนใน 17 ประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน อินเดีย จีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ พม่า เนปาล บังคลาเทศ กัมพูชา มองโกเลีย ศรีลังกา เวียดนาม และมัลดีฟส์ พบว่าประเทศไทยและ

ฟิลิปปินส์มีการซื้อสิทธิขายเสียงมากที่สุดถึง 28 เปอร์เซ็นต์ โดยประเทศที่พบการซื้อสิทธิขายเสียงน้อยที่สุดได้แก่ ญี่ปุ่นและพม่า ซึ่งพบเพียง 3 เปอร์เซ็นต์ (ภาพที่ 1)

จากข้อมูลดังกล่าวอธิบายในบริบทสังคมไทยได้ว่า ความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม ความต้องการอำนาจและความต้องการผลประโยชน์จากการเข้ามามีตำแหน่งทางการเมืองล้วนเป็นมูลเหตุสำคัญที่นำไปสู่การทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้ง ส่งผลให้กระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกลายเป็นสิ่งที่คุ้นเคยกับสังคมไทย โดยมีรูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งผ่านในลักษณะของการให้สิ่งของ ได้แก่ เสื้อผ้าและเงิน และการให้บริการผ่านความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ (ณัฐวุฒิ เคาษาประเสริฐ, 2561)

กล่าวได้ว่า การซื้อสิทธิขายเสียงสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง แสดงถึงความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้สมัครและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กล่าวคือขณะที่ผู้สมัครก็ไม่มั่นใจว่าหากเอาความดีเข้าสู่ พวกเขาจะสามารถเอาชนะผู้สมัครที่มีเงินมากกว่าและใช้เงินเพื่อซื้อเสียงในการเลือกตั้งได้หรือไม่ ในทางกลับกัน ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็ไม่มั่นใจว่าเมื่อหมดฤดูเลือกตั้งแล้วพวกเขาจะสามารถเข้าถึงผู้สมัครเหล่านี้ได้หรือไม่ จึงทำให้ผู้สมัครตัดสินใจที่จะใช้เงินเพื่อซื้อเสียง ขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็เลือกที่จะเรียกร้องเงินหรือผลประโยชน์บางประการเพื่อแลกกับการขายเสียง แม้จะไม่สามารถรับประกันได้ว่าการซื้อสิทธิขายเสียงนั้นจะทำให้ผู้สมัครชนะการเลือกตั้งหรือไม่ก็ตาม (จาวรธรณ แก้วมะโน, 2561)

ที่มา: Transparency International (2020)

2. จะมั่นใจได้อย่างไรว่าการซื้อสิทธิขายเสียงได้ผล?

จากผลการศึกษาของ Guerra และ Justesen (2022) บ่งชี้ว่าการซื้อเสียงมีศักยภาพในการดึงดูดคะแนนเสียงจากผู้ที่ได้รับการเสนอเงินและยอมรับข้อเสนอ เนื่องจากการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเพื่อตอบสนองให้สอดคล้องกับข้อเสนอ

ตามที่พรรคการเมืองและผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับ สอดคล้องกับผลสำรวจของ Muhtadi (2019) เกี่ยวกับประสิทธิภาพของการซื้อสิทธิขายเสียงแสดงให้เห็นว่า การซื้อเสียงถือเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่นำ สันใจสำหรับพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นกลยุทธ์ที่ค่อนข้างมีประสิทธิภาพ มากกว่าทางเลือกอื่น ๆ ที่เป็นไปได้ทั้งหมด สะท้อนได้ว่า การรับเงินทำให้มีผู้ออกมาใช้สิทธิลงคะแนนมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อตัวเลือกการลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนน เฉกเช่นเดียวกับผลการ ศึกษาของ Guardado และ Wantchekon (2018) บ่งชี้ว่าการซื้อเสียงช่วยเพิ่มจำนวนผู้ออกมาใช้ สิทธิเลือกตั้งและหรือส่วนแบ่งคะแนนเสียงของผู้สมัครหรือพรรคที่จ่ายเงินซื้อเสียง

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาของ Stokes (2005) พบว่า กลุ่มที่ดีที่สุดในการกำหนด เป้าหมายในการซื้อสิทธิขายเสียง ได้แก่ กลุ่มคนที่มีสถานะรายได้ต่ำ สาเหตุเพราะกลุ่มคนเหล่านี้ มีแนวโน้มที่จะเปิดรับสิ่งตอบแทนทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินมากที่สุด ส่งผลให้เงินซื้อเสียง เพียงเล็กน้อยสามารถเปลี่ยนแปลงการสนับสนุนทางการเมืองได้ง่ายกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่ม คนที่มีสถานะรายได้สูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ เขียวอิง และคณะ (2538) ที่ว่าวิธี การซื้อเสียงโดยการแจกเงินแก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นฐานเสียงเป็นวิธีการไม่ยุ่งยาก เนื่องจากเงินเป็น ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ดังคำกล่าวที่ว่า “เงินไม่มา ไม่ไปกา ถ้าเงินมา ไปกาให้” หรือ “เงินไม่มา กาไม่เป็น” (วิไลวัจน์ ฤกษ์ณฤต, 2557) จากรายงานสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2545) พบว่ากลุ่มคนที่มีสถานะรายได้ต่ำหรือกลุ่มคนจน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตชนบท กล่าวในอีกนัยหนึ่งคือคนชนบทมักจะถูกตรึงด้วยมายาคติ เรื่องการซื้อเสียง เสมือนหนึ่งว่าการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นการซื้อขายของในตลาด ผู้ออกเสียง เลือกตั้งเป็นแต่เพียงผู้ถูกกระทำอย่างเชื่อง ๆ ทั้งที่การเลือกตั้งและการซื้อเสียงมีปัจจัยที่ซับซ้อน มากกว่าการแลกเปลี่ยนในระบบตลาด (ชัยพงษ์ สำเนียง, 2561)

3. แนวคิดทฤษฎีเกม

ทฤษฎีเกม(Game Theory) ถูกคิดค้นโดยจอห์น ฟอนนอยมันน์(John VonNeumann) นักคณิตศาสตร์ และออสการ์ มอร์เกินสเติร์น (Oskar Morgenstern) นักเศรษฐศาสตร์ ในปี ค.ศ. 1944 และได้ถูกศึกษาและพัฒนาต่อยอดโดย จอห์น แนช (John F. Nash) นักเศรษฐศาสตร์ เจ้าของรางวัลโนเบล ทฤษฎีเกมได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวางในการเจรจาต่อรอง วิเคราะห์และพยากรณ์พฤติกรรมกลยุทธ์ (Strategic Behavior) (สนั่น เถาขารี, 2553 อ้างถึงใน ธัญญา สงชู, 2555; สุทธิณี เอกฉันท, 2555)

สมมติฐานของทฤษฎีเกมตั้งอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่มีการแข่งขันหรือการขัดแย้ง ระหว่างบุคคลหรือผู้เล่นสองฝ่ายขึ้นไป ผู้เล่นแต่ละฝ่ายต่างมีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลในการ เลือกใช้กลยุทธ์ ซึ่งจะมียุทธศาสตร์ก็ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เล่นแต่ละฝ่ายและอาจเหมือน หรือแตกต่างกันก็ได้ โดยผู้เล่นจะเลือกตัดสินใจใช้กลยุทธ์ที่สามารถเพิ่มประโยชน์สูงสุดให้แก่ ตนเอง หรือทำให้ตนเองได้รับผลประโยชน์มากที่สุดเสมอ แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเกมมีอยู่ผู้เล่น

ต้องปรับพฤติกรรมของตนเองเพื่อสะท้อนไม่เพียงแต่ความปรารถนาและความสามารถของตนเองเท่านั้น แต่ยังคงคำนึงถึงความคาดหวังหรือการทำนายเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้อื่นจะกระทำด้วยว่าจะเลือกหรือดำเนินการใดเพื่อให้เราสามารถคาดคะเนผลตอบแทนของตนและฝ่ายตรงข้ามได้ (วิทยาพรพัชรพงศ์, 2550; สุทธิณี เอกฉันท, 2555)

ทั้งนี้ผลประโยชน์ที่เกิดจากการตัดสินใจเลือกใช้กลยุทธ์ของผู้เล่นถูกกำหนดให้มีความขัดแย้งกัน นั่นหมายถึง หากผู้เล่นฝ่ายหนึ่งได้รับประโยชน์จากการเลือกใช้กลยุทธ์หนึ่ง ๆ ผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามย่อมต้องสูญเสียผลประโยชน์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการตัดสินใจเลือกใช้กลยุทธ์ของแต่ละฝ่ายจะมีผลต่อบุคคลอื่นที่ต้องตัดสินใจด้วยเสมอ ดังนั้นผู้เล่นแต่ละฝ่ายจึงจำเป็นต้องคำนึงด้วยว่าผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามมีการตัดสินใจเลือกใช้กลยุทธ์ใด และตนควรตอบโต้ด้วยกลยุทธ์ใดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง (ธนัญญา สงชู, 2555)

โดยลักษณะของเกมที่จะทำการศึกษานี้ จะเป็นเกมแบบร่วมมือและเกมแบบไม่ร่วมมือ (Cooperative Game and Non-cooperative Game) ในบทความของ ธนัญญา สงชู (2555) อธิบายถึงรูปแบบเกมดังกล่าวไว้ ดังนี้

เกมแบบร่วมมือ (Cooperative Game) ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่าผู้เล่นแต่ละฝ่ายสามารถร่วมมือกันได้ ทำให้แต่ละฝ่ายสามารถปรึกษาหารือกัน และสามารถทำการตกลงใด ๆ ระหว่างกันได้เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนรวมที่ดีที่สุด โดยถือว่าผู้เล่นที่ร่วมมือกันจะเป็นผู้เล่นฝ่ายเดียวกันและจะปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ตกลงกันไว้

ในทางกลับกัน เกมแบบไม่ร่วมมือ (Non-cooperative Game) ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่าผู้เล่นแต่ละฝ่ายไม่สามารถร่วมมือได้ ทำให้แต่ละฝ่ายเลือกใช้กลยุทธ์โดยไม่ได้ปรึกษาหารือกัน และไม่สามารถทำการตกลงใด ๆ ระหว่างกันเลย หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นเกมที่ผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะทำการตัดสินใจโดยใช้ผลตอบแทนของตนเองเป็นหลักเท่านั้น

นอกเหนือจากนี้ ในแต่ละเกมจะต้องมีส่วนประกอบในการวิเคราะห์การตัดสินใจ (คมสัน สุริยะ, 2548 อ้างถึงใน ธนัญญา สงชู, 2555) เพิ่มเติมดังนี้

- กติกา (Rules) หมายถึง สิ่งที่สามารถทำได้และทำไม่ได้ในเกม
- ผู้เล่น (Players) หมายถึง ผู้ตัดสินใจในเกม ซึ่งต้องมี 2 ฝ่ายขึ้นไป
- ผลลัพธ์ที่ผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะได้รับ (Payoffs) ซึ่งจะขึ้นอยู่กับการกระทำของผู้เล่นแต่ละฝ่าย
- การเลือก หรือ การตัดสินใจได้กระทำอย่างรอบคอบและไตร่ตรองดีแล้ว (Rational)
- เป้าหมายของเกมอยู่ที่การได้รับผลลัพธ์ที่ทำให้ได้ความพอใจสูงสุดเท่าที่จะสามารถเป็นไปได้ (Maximized Benefit)

ทั้งนี้ การตัดสินใจของผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะตัดสินใจภายใต้กลยุทธ์ 2 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ กลยุทธ์แท้ (Pure Strategies) เป็นกลยุทธ์ที่ผู้เล่นจะมีการตัดสินใจเลือกใช้กลยุทธ์ใด กลยุทธ์หนึ่งเป็นประจำ โดยไม่คำนึงว่าผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามจะมีการตัดสินใจเลือกใช้กลยุทธ์ใด หรือ

ทั้งสองฝ่ายจะเลือกใช้กลยุทธ์ใดเพียงกลยุทธ์เดียวอยู่ตลอดเวลา

กลยุทธ์ผสม (Mixed Strategies) เป็นกลยุทธ์ที่ใช้ในการเล่นกระหว่างบุคคลสองฝ่าย โดยผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะไม่เลือกใช้เพียงกลยุทธ์ใดกลยุทธ์หนึ่ง แต่จะเลือกใช้หลายวิธีผสมกัน

โดยจะมีรูปแบบการตัดสินใจในการเล่น 2 แบบ ได้แก่

3.1 ผู้เล่นทำการตัดสินใจพร้อมกัน (Simultaneous Game) นั่นคือ ผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะทำการตัดสินใจพร้อม ๆ กัน โดยต่างฝ่ายจะไม่ทราบว่าฝ่ายตรงข้ามมีการตัดสินใจแบบใด ผลลัพธ์หรืออรรถประโยชน์ของเกมจะขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ที่ผู้เล่นทุกคนในเกม ๆ นั้นเลือก จะประกอบด้วย:

3.1.1) ผู้เล่น $i = \{1, \dots, N\}$

3.1.2) กลยุทธ์ที่แต่ละคนจะเลือกได้ (Strategy Set)

3.1.3) ฟังก์ชันผลตอบแทน (Payoff Function) จากผลลัพธ์แต่ละอย่างในเกม

3.2 ผู้เล่นผลัดกันตัดสินใจ (Sequential Game) นั่นคือ แต่ละฝ่ายจะผลัดกันตัดสินใจตามลำดับที่แน่นอน โดยแต่ละฝ่ายจะรู้ว่าฝ่ายตรงข้ามได้ตัดสินใจแบบใดในลำดับการตัดสินใจก่อนหน้านี้ เป็นเกมในลักษณะที่มีลำดับการเล่น หรือการเลือกทางเลือกของผู้เล่นแต่ละคนกำหนดไว้อย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์ที่น่าจะเกิดขึ้นจากเกมสามารถหาได้จากคุณภาพของเกมที่เกิดขึ้น ในการศึกษานี้จะพูดถึงแนวคิดเกี่ยวกับการหาดุลยภาพแบบแนช (Nash Equilibrium) ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อทุกคนในเกมเลือกกลยุทธ์ที่ดีที่สุด (Best Response) สนิงตอบกัน จากนั้นแต่ละฝ่ายจะไม่เปลี่ยนไปสู่กลยุทธ์อื่นได้อีก เพราะการเปลี่ยนแปลงไปยังกลยุทธ์ใหม่จะไม่ทำให้ได้รับผลตอบแทนของเกมเพิ่มขึ้น

4. ทฤษฎีเกมว่าด้วยข้อตกลงความร่วมมือไม่ซื้อสิทธิขายเสีย

จากข้อมูลทั้งหมดข้างต้นจะเห็นได้ว่า การซื้อสิทธิขายเสียส่งผลกระทบต่อคะแนนเสียงของพรรคการเมืองที่ทำการแจกเงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว การออกมาตรการภายใต้การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียจากทุกพรรคการเมือง จะส่งผลลัพธ์ดังที่คาดหวังไว้หรือไม่ การวิเคราะห์มาตรการดังกล่าวผ่านทฤษฎีเกม (Game Theory) ในทางเศรษฐศาสตร์อาจจะพอช่วยคลี่คลายข้อสงสัยนี้ได้

ทฤษฎีเกมเป็นแบบจำลองการตัดสินใจแบบเป็นเหตุเป็นผล (Rationalism) ภายใต้สถานการณ์การแข่งขันของผู้เล่นหลายฝ่าย โดยมีเป้าหมายคือการได้รับผลประโยชน์สูงสุดหรือเสียผลประโยชน์น้อยที่สุดเป็นผลตอบแทน แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเกมมีอยู่ว่าผู้เล่นต้องปรับพฤติกรรมของตนเองเพื่อสะท้อนไม่เพียงแต่ความปรารถนาและความสามารถของตนเองเท่านั้น แต่ยังต้องคำนึงถึงความคาดหวังหรือการทำนายเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้อื่นจะกระทำด้วยว่าจะเลือกหรือดำเนินการใดเพื่อให้เราสามารถคาดคะเนผลตอบแทนของตนและฝ่ายตรงข้ามได้ (สุทธิณี เอกฉันท, 2555)

จากกรอบแนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาอธิบายแนวโน้มและความเป็นไปได้ของการ

จัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างพรรคการเมืองว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ภายใต้รูปแบบเกมแบบร่วมมือและเกมแบบไม่ร่วมมือ ในกรณีที่มีผู้เล่น 2 ฝ่าย (ณ ที่นี้คือ 2 พรรคการเมือง) โดยแต่ละฝ่ายมีความยินยอมพร้อมใจเข้าร่วมจัดทำข้อตกลงว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ภายใต้สมมติฐานที่ว่าไม่มีระบบตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียงระหว่างพรรคการเมือง โดยผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะไม่สามารถทราบถึงผลการตัดสินใจของผู้เล่นอีกฝ่าย และผู้เล่นฝ่ายหนึ่งเลือกกระทำการซื้อเสียงแต่ผู้เล่นอีกฝ่ายมิได้เลือกกระทำ โดยการเลือกกระทำการซื้อเสียงมีโอกาสเพิ่มจำนวนคะแนนเสียงมากกว่าการงดกระทำการซื้อเสียง

จากตารางที่ 1 แสดงเกมในกรณีที่มี 2 ผู้เล่น โดยผู้เล่นฝ่ายหนึ่ง(พรรคการเมือง A)จะแทนตัวเลือกการตัดสินใจด้วยแถวในแนวนอน(สีแดง) และผู้เล่นอีกฝ่ายหนึ่ง(พรรคการเมือง B)จะแทนตัวเลือกการตัดสินใจด้วยคอลัมน์ในแนวตั้ง(สีน้ำเงิน) ซึ่งประกอบด้วยทางเลือก 2 ทาง ได้แก่ ซื้อเสียงและไม่ซื้อเสียง อธิบายได้ว่า พรรคการเมือง A มีทางเลือก 2 ทาง คือเลือกบน(ไม่ซื้อเสียง) และล่าง(ซื้อเสียง) ส่วนพรรคการเมือง B มีทางเลือก 2 ทาง คือเลือกซ้าย(ไม่ซื้อเสียง)และขวา(ซื้อเสียง) จุดตัดของแถวและคอลัมน์จะแสดงถึงผลตอบแทนที่พรรคการเมืองทั้งสองได้รับ เช่น ถ้าพรรคการเมือง A เลือกบน คือ “ไม่ซื้อเสียง” และพรรคการเมือง B เลือกขวา คือ “ซื้อเสียง” ผลตอบแทนที่ได้คือ พรรคการเมือง A มีโอกาสได้คะแนนเพิ่ม 0 คะแนน และพรรคการเมือง B ได้มีโอกาสได้คะแนนเพิ่ม 5 คะแนน

		พรรคการเมือง B	
		ไม่ซื้อเสียง	ซื้อเสียง
พรรคการเมือง A	ไม่ซื้อเสียง	0 คะแนน, 0 คะแนน	0 คะแนน, 5 คะแนน
	ซื้อเสียง	5 คะแนน, 0 คะแนน	5 คะแนน, 5 คะแนน

ตารางที่ 1 การตัดสินใจเลือกกระหว่างพรรคการเมือง A และ B
 ที่มา: ผู้เขียนวิเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎีเกมแบบร่วมมือ-ไม่ร่วมมือ

5. ทฤษฎีเกมแบบร่วมมือ (Cooperative Game Theory)

เกมแบบร่วมมือคือการตัดสินใจที่ทั้งสองฝ่ายมีสัญญาตกลงร่วมกัน(Binding Contract) ในการดำเนินกลยุทธ์ เป็นเกมที่ผู้เล่นแต่ละฝ่ายสามารถตกลงกันได้เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนรวมที่ดีที่สุด โดยจะถือว่าผู้เล่นจะร่วมมือกันเป็นผู้เล่นฝ่ายเดียวกันและจะปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ตกลงกันไว้

พิจารณาพรรคการเมือง A และ B ในตารางที่ 1 กรณีที่ทั้งสองพรรคต่างให้ความร่วมมือกันและสัญญาว่าจะปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ในกรณีนี้พรรคการเมือง

ทั้งสองต้องเลือกการ “ไม่ซื้อเสียง” เป็นกลยุทธ์ ซึ่งผลตอบแทนรวมที่ดีที่สุดของทั้งสองพรรคจะตกอยู่ที่ได้คะแนนเพิ่ม 0 คะแนน

จะเห็นได้ว่า การที่ 2 พรรคการเมืองให้ความร่วมมือกันปฏิบัติตามข้อตกลง จะสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายไม่เพียงประสงค์แก่สมาชิกภายในพรรค โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำค่าใช้จ่ายเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็น

6. ทฤษฎีเกมแบบไม่ร่วมมือ (Non-cooperative Game Theory)

เกมแบบไม่ร่วมมือกัน คือ การตัดสินใจที่ทั้งสองฝ่ายไม่มีสัญญาตกลงร่วมกัน (No Binding Contract) โดยต่างฝ่ายต่างตัดสินใจในการดำเนินกลยุทธ์ ผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะตัดสินใจโดยให้ผลตอบแทนของตนเองเป็นหลักเท่านั้น

พิจารณาพรรคการเมือง A และ B ในตารางที่ 1 กรณีที่ทั้งสองพรรคต่างไม่ให้ความร่วมมือกันและไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ในกรณีนี้พรรคการเมือง A จะเลือก “ซื้อเสียง” เพราะมีโอกาสได้คะแนนเพิ่ม 5 คะแนนจากการเลือกซื้อเสียง ซึ่งดีกว่าได้คะแนนเพิ่ม 0 คะแนนจากการเลือกไม่ซื้อเสียง เฉกเช่นเดียวกันกับพรรคการเมือง B ก็ จะเลือก “ซื้อเสียง” เพราะมีโอกาสได้คะแนนเพิ่ม 5 คะแนนจากการเลือกซื้อเสียง ซึ่งดีกว่าได้คะแนนเพิ่ม 0 คะแนนจากการเลือกไม่ซื้อเสียง จะเห็นได้ว่าการเลือกซื้อเสียงจะให้ผลตอบแทนรวมที่ดีที่สุดแก่ทั้งสองพรรคในกรณีที่ต่างฝ่ายต่างไม่ให้ความร่วมมือกัน

7. กลยุทธ์ที่ดีที่สุด (Dominant Strategy)

จากตารางที่ 1 พิจารณาพรรคการเมือง A ในกรณีที่พรรคการเมือง B เลือก “ไม่ซื้อเสียง” พรรคการเมือง A จะเลือก “ซื้อเสียง” เพราะมีโอกาสได้คะแนนเพิ่ม 5 คะแนนจากการเลือกซื้อเสียง ซึ่งดีกว่าได้คะแนนเพิ่ม 0 คะแนนจากการเลือกไม่ซื้อเสียง ในทางกลับกัน ถ้าพรรคการเมือง B เลือก “ซื้อเสียง” พรรคการเมือง A ก็ยังคงจะเลือก “ซื้อเสียง” เพราะมีโอกาสได้คะแนนเพิ่ม 5 คะแนนจากการเลือกซื้อเสียง ซึ่งดีกว่าได้คะแนนเพิ่ม 0 คะแนนจากการเลือกไม่ซื้อเสียง กล่าวได้ว่ากลยุทธ์ที่ดีที่สุดสำหรับพรรคการเมือง A ก็คือการเลือก “ซื้อเสียง” ไม่ว่าพรรคการเมือง B จะเลือกกลยุทธ์ใด

ในทำนองเดียวกัน พิจารณาพรรคการเมือง B ในกรณีที่พรรคการเมือง A เลือก “ไม่ซื้อเสียง” พรรคการเมือง B จะเลือก “ซื้อเสียง” เพราะมีโอกาสได้คะแนนเพิ่ม 5 คะแนนจากการเลือกซื้อเสียง ซึ่งดีกว่าได้คะแนนเพิ่ม 0 คะแนนจากการเลือกไม่ซื้อเสียง ในทางอีกทางหนึ่ง ถ้าพรรคการเมือง A เลือก “ซื้อเสียง” พรรคการเมือง B ก็ยังคงจะเลือก “ซื้อเสียง” เพราะมีโอกาสได้คะแนนเพิ่ม 5 คะแนนจากการเลือกซื้อเสียง ซึ่งดีกว่าได้คะแนนเพิ่ม 0 คะแนนจากการเลือกไม่ซื้อเสียง กล่าวได้ว่ากลยุทธ์ที่ดีที่สุดสำหรับพรรคการเมือง B ก็คือการเลือก “ซื้อเสียง” ด้วยเช่นเดียวกัน ไม่ว่าพรรคการเมือง A จะเลือกกลยุทธ์ใด

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่าพรรคการเมือง A และ B เลือกการ “ซื้อเสียง” เป็นกลยุทธ์แท้ (Pure Strategy) ในการเพิ่มฐานคะแนนเสียง กล่าวได้ว่าทั้งสองพรรคต่างก็เลือกใช้วิธีการ “ซื้อเสียง” เพียงวิธีเดียวตลอดเวลา เนื่องจากเป็นกลยุทธ์ที่ดีที่สุดและให้ผลตอบแทนมากที่สุด ไม่ว่าอีกฝ่ายจะเลือกกลยุทธ์ใดก็ตาม

8. จุดดุลยภาพแบบแนช (Nash Equilibrium)

เราสามารถหาจุดดุลยภาพแบบแนชได้จากศึกษารูปแบบการตัดสินใจของทั้งสองพรรคการเมืองบนพื้นฐานที่ว่าในเกมมีจำนวนผู้เล่นและจำนวนกลยุทธ์จำกัด โดยแต่ละพรรคการเมืองจะเลือกใช้กลยุทธ์ที่ดีที่สุดควบคู่ไปกับการพิจารณาการเลือกใช้กลยุทธ์ของอีกฝ่าย จุดดุลยภาพแบบแนชจะเกิดขึ้นเมื่อเกิดการเลือกกลยุทธ์ภายใต้การตัดสินใจที่ดีที่สุด (Best Decision) จากทั้งสองฝ่าย เป็นการแสดงถึงสภาวะเสถียรภาพที่ยากจะเปลี่ยนแปลง นั่นคือถ้าฝ่ายหนึ่งเลือกทางเลือกแบบหนึ่งไปแล้ว อีกฝ่ายจะไม่มีแรงจูงใจในการเปลี่ยนทางเลือกไปอีกทางหนึ่ง จุดดุลยภาพแบบแนชจะแสดงทางเลือกที่ดีที่สุด ภายใต้กลยุทธ์ที่พรรคการเมืองคู่แข่งกำลังเล่นอยู่

จากกรณีข้างต้น ตารางที่ 1 จุดดุลยภาพแบบแนชก็คือพรรคการเมือง A และ B เลือก “ซื้อเสียง” ด้วยกันทั้งคู่ และผลตอบแทนที่ได้คือแต่ละพรรคจะได้คะแนนเพิ่ม 5 คะแนนจากการซื้อเสียง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ จุดดุลยภาพแบบแนชก็คือกลยุทธ์ที่ดีที่สุด (Dominant Strategy) ของพรรคการเมืองทั้งสอง เพราะเป็นจุดที่ทุกฝ่ายได้รับผลตอบแทนมากที่สุด การเกิดดุลยภาพแบบแนชเป็นแนวคิดผลเฉลยสำคัญของทฤษฎีเกมแบบไม่ร่วมมือ เป็นดุลยภาพที่เกิดจากการที่พรรคการเมืองไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง แต่ละพรรคจะตัดสินใจโดยให้ความสำคัญกับการได้รับผลตอบแทนสูงสุด

9. สรุบบนจำลองเกมที่ใช้ศึกษา

ตารางที่ 2 สรุบบนจำลองการใช้ทฤษฎีเกมเพื่อวิเคราะห์การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง เป็นการศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของพรรคการเมือง 2 พรรค ได้แก่ พรรคการเมือง A และพรรคการเมือง B ผ่านการจำลองสถานการณ์โดยใช้แบบจำลองเกม ดังต่อไปนี้

เงื่อนไขในการพิจารณา		แบบจำลองเกม
รูปแบบของเกม	เกมร่วมมือ (Cooperative Game)	
	เกมไม่ร่วมมือ (Non-Cooperative Game)	√
รูปแบบการตัดสินใจ	ตัดสินใจพร้อมกัน (Simultaneous Game)	√
	ผลัดกันตัดสินใจ (Sequential Game)	
กลยุทธ์	กลยุทธ์แท้ (Pure Strategy)	√
	กลยุทธ์ผสม (Mixed Strategy)	

ตารางที่ 2 แบบจำลองเกมที่ใช้ในการศึกษา

ในกรณีจัดทำข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง

ที่มา: จากการวิเคราะห์แบบจำลองเกมการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง

10. บทสรุป

จากทฤษฎีเกมดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า

แนวโน้มที่แต่ละพรรคการเมืองจะเลือกปฏิบัติภายใต้สัญญาข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือไม่ซื้อสิทธิขายเสียงก็คือ ‘การเลือกซื้อเสียง’ เนื่องจากผลตอบแทนที่ได้รับจะสูงกว่ากรณีที่พรรคการเมืองให้ความร่วมมือกันไม่ซื้อเสียง จะเห็นได้ว่ามีความเป็นไปได้น้อยมากที่แต่ละพรรคการเมืองจะยินยอมให้ความร่วมมือจากกรณีดังกล่าว

จึงเกิดคำถามที่สำคัญตามมาว่า สัญญาข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือไม่ซื้อสิทธิขายเสียงจะยังคงใช้ได้จริงอยู่หรือไม่ ท่ามกลางความสิ้นหวังก็ยังคงมีความหวัง เพื่อหาทางออกให้แก่ปัญหาผู้เขียนขอเสนอแนวทางที่พอจะเป็นไปได้ดังนี้

ปลูกฝังคุณธรรมและจิตสำนึกแก่พรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเน้นพิจารณาจากตัวผู้กระทำการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นหลัก

การปลูกฝังจะต้องผ่านการฝึกฝนและขัดเกลาตนเองให้เป็น ‘คนดี’ มีคุณธรรม มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ดังที่ สุรพร ทวีศักดิ์ (2552) กล่าวว่า “คุณธรรมเป็นเรื่องที่ต้องฝึกฝนหรือปฏิบัติจนเป็นคุณลักษณะนิสัยประจำตัวจึงจะส่งผลให้บุคคลมีคุณธรรมที่มั่นคง” เพราะคุณธรรมอันเป็นอุปนิสัยประจำตัวของแต่ละบุคคลสามารถโน้มน้าวหรือขึ้น/กำกับให้บุคคลคนนั้นกระทำการที่ถูกต้องทางจริยธรรมได้ เช่น ไม่กระทำการซื้อสิทธิขายเสียง เป็นต้น

จากผลการศึกษาของ พรพิทักษ์ เหมบาสัตย์ และ วรณพล พิมพ์สาลี (2563) ถึงแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยและในต่างประเทศพบว่า มีอยู่ 4 แนวทาง ได้แก่ การปลูกฝังในหลักสูตรสถาบันการศึกษาผ่านการปฏิรูปหลักสูตร การปลูกฝังในสถาบันทางสังคมผ่านการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐและเอกชน การปลูกฝังโดยสถาบันครอบครัวผ่านการส่งเสริมและร่วมมือกันภายใต้การเป็นแบบอย่างที่ดี และการใช้หลักศาสนาในการช่วยขัดเกลาคุณธรรมจริยธรรม

อย่างไรก็ตาม ความเป็น ‘คนดี’ มีคุณธรรม อาจถูกทำให้สูญสลายเปลี่ยนแปลงได้ภายใต้ระบบหรือสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี ฉะนั้นการให้ความสำคัญกับ ‘ระบบตรวจสอบและป้องกันที่ดี’ จึงเป็นสิ่งสมควรพิจารณาควบคู่กัน เนื่องจากมนุษย์ สังคมและสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ออกและมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ สังคมและสิ่งแวดล้อมต่างก็มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ทางตรงและทางอ้อม (ชนันภรณ์ อารีกุล และคณะ, 2560) เป็นการยึดหลักธรรมชาติแห่งเหตุและผลภายใต้หลักจริยธรรมสากล ได้แก่ การปกป้องสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคในความเป็นมนุษย์ มากำหนดหลักเกณฑ์หรือระบบดังกล่าวร่วมกัน ซึ่งจะสามารถสะท้อนและนำไปสู่การแก้ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงเชิงระบบได้ ดังนั้น ‘ระบบที่ดี’ จึงสำคัญไม่แพ้กว่าการเป็น ‘คนดี’

จากผลการศึกษาของ Adigun (2019) พบว่าการพัฒนาระบบตรวจสอบและป้องกันการ
ข้อผิดพลาดเสียงภายใต้การนำเทคโนโลยีเครื่องอ่านบัตรสมาร์ทการ์ด (SCRs) และบัตรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ถาวร (PVCs) มาประยุกต์ใช้ พร้อมกับการปรับปรุงกลไกการบังคับใช้กฎหมายผ่านการเพิ่มบทลงโทษ
แก่ผู้ขายเสียงและผู้ซื้อเสียง จะส่งผลให้นักการเมืองควบคุมผลการเลือกตั้งได้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เขียววียง. (2538). การศึกษาแนวทางการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ขอนแก่น. : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จารุวรรณ แก้วมะโน. (2561). โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมชุมชนพลเมืองเข้มแข็งผ่านการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียง. สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง : สถาบันพระปกเกล้า. สืบค้นเมื่อ 16 ก.ค. 2566, จากเว็บไซต์:
<https://www.kpi.ac.th/knowledge/research/data/299?category=&search=ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง>
- ชนันภรณ์ อารีกุล และคณะ. (2560). ความสัมพันธ์มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, 3(2), 78-87.
- ชัยพงษ์ สำเนียง. (2561). การซื้อสิทธิขายเสียงในฐานะการเมืองของการต่อรองอัตลักษณ์. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 9(2), 1-48.
- ณัฐวุฒิ เดชาประเสริฐ. (2561). รูปแบบการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ปทุมธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ธัญญา สงชู. (2555). การทดลองทางเศรษฐศาสตร์เรื่องการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าโดยใช้ทฤษฎีเกมส์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรพิทักษ์ เข็มบาสัตย์ และวรรณพล พิมพ์สาส์. (2563). แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง, 9(2), 63-80.
- วิไลวัจน์ กฤษณะภูต. (2557). แนวทางการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งตามความคิดเห็นของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, 1(2), 64-75.
- วิทยา พรพัชรพงศ์. (2550). การใช้ทฤษฎีเกมในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ. สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร.
- สุทธิณี เอกฉันท. (2555). การเปรียบเทียบภาวะแข่งขันทางวิชาการในสังคมที่มีแรงจูงใจที่ต่างกันโดยใช้ทฤษฎีเกมส์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุรพร ทวีศักดิ์. (2552). คนดีกับระบบที่ดี. สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2566, จากเว็บไซต์:
<https://prachatai.com/journal/2009/09/25718>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย: 5 ปีหลังวิกฤตเศรษฐกิจ. เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2545: เรื่อง คนจน : โอกาสใหม่ในการพึ่งตนเอง. นนทบุรี.

- Adigun, O. W. (2019). Vote Buying: Examining the Manifestations, Motivations, and Effects of an Emerging Dimension of Election Rigging in Nigeria (2015-2019). **Canadian Social Science**, 15(11), 20-28.
- Baghdasaryan, V., Iannantuoni, G., & Maggiani, V. (2019). Electoral Fraud and Voter Turnout: An Experimental Study. **European Journal of Political Economy**, 58, 203-219.
- Guardado, J., & Wantchekon, L. (2018). Do Electoral Handouts Affect Voting Behavior? **Electoral Studies**, 53, 139-149.
- Guerra, A., & Justesen, M. K. (2022). Vote Buying and Redistribution. **Public Choice**, 193, 315-344.
- Kramon, E. (2017). **Money for Votes: The Causes and Consequences of Electoral Clientelism**. Cambridge University Press.
- Muhtadi, B. (2019). **Vote Buying in Indonesia**. Singapore: Palgrave Macmillan.
- Schaffer, F. C., & Schedler, A. (2006). **What Is Vote Buying?** In Frederic Charles Schaffer (Eds.), *Elections for Sale: The Causes and Consequences of Vote Buying*. London: Lynne Rienner Publishers.
- Stokes, S. C. (2005). Perverse Accountability: A Formal Model of Machine Politics with Evidence from Argentina. **American Political Science Review**, 99(3): 315.
- Stokes, S. (2007). **Political Clientelism**. In C. Boix & S. Stokes (Eds.), *The Oxford Handbook of Comparative Politics* (pp. 604-627). Oxford University Press.
- Transparency International (2020). **Global Corruption Barometer**. Retrieved 16 April 2023, from <https://www.transparency.org/en/gcb/asia/asia-2020>
- Vicente, P. C. (2014). Is Vote Buying Effective? Evidence from a Field Experiment in West Africa. **The Economic Journal**, 124(574), F356-F387.

Regional Police Cooperation in Combating Transnational Crime in Southeast Asian Region – ASEAN National Police (ASEANAPOL)

Suphat Phoophanichjaroenkul*

Abstract

This article examines the susceptibility of Southeast Asian countries to transnational crime, primarily due to the permeable borders resulting from their small landmass and comparatively large population. Each nation adopts a distinct approach in combating prevalent types of crime within its respective region. Moreover, the article delves into the formidable challenges faced by law enforcement agencies in this area, including language barriers, inadequate transnational coordination, limited resources, and the complex issue of cooperation among police forces in the Southeast Asian Region, particularly the ASEAN National Police or ASEANAPOL. The present study employed a qualitative approach, utilizing descriptive analysis methods to gather primary and secondary sources, including statutes, legislation, international agreements or treaties, as well as academic articles from law textbooks or legal journals. Then, the article will analyse the rise of transnationalization of crime alongside the establishment of the ASEAN Political -Security Community, which aims to eradicate transnational crime and enhance

* Probation Officer, Practitioner Level, Department of Probation, Ministry of Justice

public safety within the region. Subsequently, it will explore the collaborative efforts among police forces at the international, regional, and bilateral levels to effectively address transnational crimes and facilitate the sharing of pertinent information. Lastly, it will assess the role of the ASEAN National Police or ASEANAPOL, a regional police conference that endeavours to develop strategies for combatting various forms of transnational crimes, in comparison with Interpol and Europol.

Keywords: ASEANAPOL, Police Cooperation, Southeast Asia, ASEAN

1. Introduction

Transnational crime, characterized by organized criminal activities spanning beyond national borders, has emerged as a critical global challenge necessitating urgent attention. Reports from the United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), particularly addressing corruption and organized crime (UNODC, 2022), have significantly highlighted the escalating gravity of this issue. These reports have prompted a collective call to action, urging law enforcement agencies and governments worldwide to bolster their efforts in combating these nefarious activities. As such, there is an immediate need for innovative strategies and heightened international cooperation among law enforcement entities to effectively tackle this multifaceted and pervasive problem.

This article delves into the intricate connection between transnational crimes and the pivotal role played by the ASEAN National Police (ASEANAPOL) within this complex landscape. While the existing body of research commendably examines the organizational structure of ASEANAPOL, this article aims to transcend surface-level analyses. Its objective is to consider deeper into the profound correlation between transnational crimes and the strategic initiatives spearheaded by ASEANAPOL.

The primary argument underpinning this article centers on the compelling necessity for robust international collaboration to counter the escalating threat of transnational crimes within the ASEAN region, emphasizing ASEANAPOL's pivotal role. To strengthen its effectiveness, ASEANAPOL could learn from the extensive databases and robust networks of Europol and Interpol. Improving information-sharing mechanisms, optimizing resource utilization, and fostering flexible protocols to adapt to emerging threats are key suggestions to bridge existing gaps and enhance ASEANAPOL's capabilities.

In today's globally interconnected landscape, characterized by intricate criminal networks operating across borders, the collaborative efforts of law enforcement agencies, especially under the umbrella of ASEANAPOL, are indispensable. This article endeavors to illuminate the complexities of this nexus, providing an insightful perspective on the interrelationship between transnational crimes and the crucial role of ASEANAPOL in proactively addressing these multifaceted challenges.

2. Transnational Crime and Cooperation in Criminal Matters

According to Albanese (2017), Transnational crime refers to illegal activities that transcend national borders and are planned, executed or have consequences in multiple countries. These offenses are different from other crimes due to their multinational nature, presenting specific challenges in understanding their origins, devising preventative measures, and implementing effective legal procedures. They can be categorized into three main groups: activities involving the illicit trade of goods (such as drug trafficking, trafficking of stolen items, weapons trafficking, and counterfeiting), illicit services (like commercial sex and human trafficking), and infiltration into businesses and governments (including fraud, racketeering, money laundering, and corruption) that impact many nations. Notably, transnational crimes differ from international crimes, which encompass crimes against humanity, potentially involving multiple countries. Examples of international crimes include genocide and terrorism, which are also covered in this reference guide.

Transnational crimes stem from three primary factors (Fijnaut, 2000): First, the transnational movement of goods and individuals is bolstered by the availability of convenient transportation systems within the region. Second, the internationalization of financial transactions plays a significant role in facilitating illicit activities. Lastly, the internationalization of communication has created opportunities for criminals to operate across borders. These factors hold substantial appeal for criminals seeking to exploit the region.

Transnational crimes and transnational organized crime are two different concepts. As per the United Nations (UN), transnational crimes involve offenses that originate, occur, or have direct or indirect consequences in more than one country. Conversely, transnational organized crime refers to structured groups comprising three or more individuals, existing for a period and collaborating to commit one or more serious crimes or offenses (Caparini, 2022). Despite their differences, these concepts share certain resemblances. Both transnational crimes and transnational organized crime are global occurrences, presenting substantial challenges to both national and international security. Moreover, they are frequently linked with corruption, violence, and violations of human rights.

Transnational crimes involve actions that cross borders or impact the interests

of multiple states. They differ from domestic crimes occurring within a single country and international crimes recognized by international law and affecting the global community. Examples of international criminal offences include those threatening world order, crimes against humanity, violations of fundamental human rights, war crimes, and genocide. For instance, in 2001, the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia determined that the rape and enslavement of women and girls in eastern Bosnia and Herzegovina in 1992 constituted crimes against humanity (Lautensach & Lautensach, 2023). While transnational crimes often refer to illegal activities that transcend borders but might not necessarily violate international law, international crimes typically involve actions that breach international law, such as war crimes, crimes against humanity, genocide, etc. Nonetheless, both types of crimes share commonalities due to their cross-border nature and the challenges they pose to national and international authorities in terms of enforcement and prevention.

When examining the idea of collaboration in criminal matters, it's important to distinguish between international cooperation and transnational cooperation. International cooperation in criminal matters denotes collaboration between two or more countries in investigating, prosecuting, and penalizing criminal offenses. Typically established through bilateral or multilateral agreements, this form of collaboration manifests in various ways, including extradition, mutual legal assistance, and the transfer of legal proceedings. For instance, in traditional extradition procedures, this type of cooperation involves not only courts and prosecutors but also state representatives, often from foreign affairs ministries. Moreover, it revolves around sovereign states and embodies principles like interstate comity and reciprocity, as evident in requirements such as double criminality (Luchtman, 2020).

On the other hand, transnational cooperation in criminal matters refers to collaboration among law enforcement agencies and pertinent authorities across national borders to combat transnational crimes. The Palermo Convention, also known as the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, offers a wide range of tools for cooperation. These include mutual assistance in enforcing coercive measures like arrests, seizures, and confiscations. The convention also outlines rules for determining jurisdiction over offenses and coordinating actions among states in this regard. Furthermore, it aims to enhance mutual assistance in gathering evidence and sharing information, setting up joint investigative

groups, reaching agreements on specialized investigative methods, and creating communication channels between competent authorities (Illuminati, 2013). This cooperation is crucial in addressing the complexities posed by crimes that transcend borders. An illustrative example of transnational cooperation in Southeast Asia is ASEANAPOL, which will be thoroughly discussed in this article.

3. The Transnationalization of Crime in Southeast Asia: Patterns and Challenges

Transnational crime is a direct outcome of globalization, affecting countries worldwide, including Southeast Asia. It is undeniable that globalization facilitates the unrestricted movement of people, leading to increased convenience in traveling within the Southeast Asian region. The development of communication infrastructure has further diminished the significance of geographical distance and borders as barriers. Consequently, the region has experienced a rise in transnational crime.

Crime rates in Southeast Asia are influenced by geographic, demographic, and economic factors. The geographical characteristics of Southeast Asian countries impact the management of police efforts to ensure public safety. Smaller countries, such as Singapore and Brunei, have comparatively easier management of public security due to their smaller land areas. However, larger countries and island nations face greater challenges in maintaining public security. Similarly, countries with vast territories but limited transportation infrastructure, like Laos, Myanmar, and Vietnam, also grapple with similar issues and often rely on local leaders to maintain peace and order. Geographical factors contribute to cross-border crimes, such as vehicle thefts that are transported to neighbouring countries, drug smuggling across borders, and criminals fleeing to neighbouring countries. In maritime areas, piracy poses a threat, with pirates seizing goods and resorting to ransom demands.

As per the Global Organized Crime Index (Global Initiative Against Transnational Organized Crime, 2023), Southeast Asia showcases notably elevated levels of criminal activity, scoring 5.82 out of 10, indicating a significant presence of organized crime in the region when compared to other continents.

Given the extensive size of Asia and the wide array of criminal activities that affect the entire continent, it is beneficial to dissect the analysis into regional breakdowns to offer a more localized view of criminal patterns and their impacts. Among these regions, Southeast Asia ranks among the top 10 globally for criminality.

The assortment of criminal activities occurring in this area underscores the importance of conducting a detailed comparison between regions to discern and comprehend trends and patterns more effectively.

For instance, Southeast Asia exhibits prevalent illicit markets for counterfeit and excise goods, scoring 6.32 and 5.91, respectively. The region, including countries like Malaysia and Thailand, manufactures a wide range of counterfeit products, spanning luxury goods, pharmaceuticals, food items, and automotive parts. Myanmar stands out in synthetic drug production, earning the highest possible score of 10.0 post-military coup, making it a significant global source for methamphetamine and heroin trade, scoring 9.50.

Environmental crimes are significant, with Southeast Asia hosting high-scoring markets for fauna and flora crimes (7.23 and 6.18), trafficking endangered species like pangolins and tigers. The region also experiences less developed non-renewable resource crimes (5.50), involving illegal sand mining and illicit mineral extraction, especially gold. Financial crimes, scoring 7.18, have a strong online presence, encompassing scams from investment and job to e-commerce and romance scams, often linked with transnational human trafficking.

Foreign actors have notably prominent involvement in Southeast Asia, with countries like Myanmar (scoring 9.0), Cambodia (scoring 8.0), and Laos (scoring 8.0) significantly contributing to elevating the regional average to 6.55. Perpetrators and criminal networks have seen substantial increases in Southeast Asia, with a rise of 0.50 in their recorded activities. In comparison to the 2021 rankings, Southeast Asia observed an escalation in their average criminality scores, securing a position among the top 10 regions globally.

Among the Asian subregions, Southeast Asia witnessed the most significant upsurges in the illicit economies associated with human trafficking (an increase of 0.72) and non-renewable resource crimes (up by 0.55 points). The 2021 military coup in Myanmar served as a pivotal moment, profoundly impacting regional criminal dynamics in 2022. Myanmar's human trafficking score surged by 2.0, reaching 8.50, while the score for non-renewable resource crimes increased by 2.50, reaching 9.0. This surge is attributed to an increase in illegal rare-earth mining post-coup, indicating that opportunistic operators exploited the unrest and lack of international oversight for illicit resource extraction. Moreover, reports suggest that the jade and

gemstone industries serve as primary sources of funding for military and paramilitary groups in Myanmar. This concerning trend is alarming given that a significant portion of the world's rubies and jade originates from Myanmar, with much of it being smuggled into China (Global Initiative Against Transnational Organized Crime, 2023).

Demographic factors also play a role, particularly in countries where the majority of the population is Muslim. Religion becomes a significant factor in crime control, as police agencies must have a sufficient proportion of female police officers to handle cases involving female suspects or victims. Finally, economic factors come into play, where countries experiencing low economic growth rates may be more susceptible to crime. Economic growth disparities and unequal income distribution can contribute to an income gap between the rich and the poor, sometimes leading to crime and drug-related issues. (Uthayo, 2019)

The ASEAN region has become a distribution hub for drugs, facilitating their movement from one region to another. Furthermore, stolen vehicles are transported to countries sharing territorial borders, such as Thailand, Myanmar, Cambodia, and Malaysia, where they are sold to dealers. Terrorism in the region is interconnected with other offenses as it necessitates funding. Criminal activities are committed to facilitate movement and action for terrorist groups. For instance, kidnapping methods are employed by terrorist groups in the Philippines, while the terrorist group operating along the southern border of Thailand engages in vehicle theft to produce car bombs. Currently, terrorist groups such as Al Qaeda and ISIS are not considered highly effective in operating within ASEAN. However, experts in counterterrorism have issued warnings that these groups may gain strength and pose a more significant threat in the region in the near future. (Karnavian, 2015)

The establishment of the ASEAN community in 2015 has facilitated increased regional mobility for people within the region. However, it has also inadvertently led to challenges such as the illegal smuggling of goods and human trafficking within the region. Additionally, ASEAN has been identified as a target by terrorist groups seeking to carry out their activities in the region (UNODC, 2019). The free movement of funds within ASEAN allows for a more unrestricted flow of capital within the region compared to outward regions. Consequently, financial transaction regulations may be more lenient within ASEAN. This leniency creates

opportunities for money laundering activities and contributes to the proliferation of financial scams, such as financial information theft, credit card fraud, and hacking incidents. Furthermore, the convenience of communication plays a significant role in facilitating criminal activities. As mentioned earlier, these factors contribute to the occurrence of transnational crime within ASEAN, underscoring the importance of establishing the ASEAN Political-Security Community.

4. The Formation of the ASEAN Political-Security Community

Before the establishment of the ASEAN community in 2015, ASEAN members recognized the dangers of transnational crime as early as 1976 and initially focused primarily on combatting drug abuse and trafficking. However, by the mid-1990s, it became evident that other forms of transnational crime posed significant threats to regional development and stability beyond drug-related issues. The ASEAN countries acknowledged that transnational crime could jeopardize their political, societal, and economic security. In response, the 30th ASEAN Ministerial Meeting in July 1997 emphasized the critical need for ongoing regional cooperation to address various problems such as terrorism, narcotics, arms smuggling, piracy, and human trafficking. The ASEAN Declaration on Transnational Crime of 1997 established the ASEAN Ministerial Meeting on Transnational Crime (AMMTC), aiming to convene at least once every two years to coordinate efforts among related bodies like ASEANAPOL and ASOD (Emmers, 2003).

However, despite framing crime as a security concern, the securitization of crime has remained more of a rhetorical tool than a catalyst for concrete policy outcomes within ASEAN. The organization has struggled to implement unified actions due to various domestic factors, including corruption, vested interests, resource limitations, and internal consensus-based decision-making. ASEAN's consensus model and resistance to institutional reforms have hindered joint efforts to address transnational crime effectively. Furthermore, ASEAN faces challenges in terms of lacking the political determination, coordinated political strategies, and sufficient military capabilities to tackle transnational crime comprehensively. The region suffers from inadequate mechanisms and procedures for extraditing suspected or convicted criminals, sharing information and evidence, and ensuring effective

cooperation among law enforcement agencies (Emmers, 2003).

The ASEAN community, although formally established in 2015, has its roots in regional cooperation that dates back to before that time. The Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) was officially established on August 8, 1967, in Bangkok, Thailand, following the signing of the ASEAN Declaration by Indonesia, Malaysia, Philippines, Singapore, and Thailand. Subsequently, Brunei Darussalam, Vietnam, Laos, Myanmar, and Cambodia joined ASEAN, completing the membership of the ten countries on April 30, 1999. The member states of ASEAN have focused on enhancing their capabilities in various areas, enabling them to develop their countries' potential and increase their competitiveness on the global stage. In a significant development, ASEAN was upgraded to the ASEAN Community during the 12th ASEAN Summit in January 2007 through the 'Cebu Declaration on the Acceleration of the Establishment of an ASEAN Community by 2015' (ASEAN Studies Centre, 2008). The ASEAN Community is structured around three pillars: the ASEAN Political-Security Community, the ASEAN Economic Community, and the ASEAN Socio-Cultural Community. These three pillars together form the ASEAN Community, which is aimed at achieving a united, inclusive, resilient, and dynamic region (The University of Minnesota, 2019).

While ASEANAPOL is not officially part of the ASEAN Political-Security Community, its role is significant within the ASEAN Community. ASEANAPOL, as a regional organization, shares the same responsibilities and objectives as the ASEAN Political-Security Community. It plays a crucial role in coordinating efforts among the police forces of ASEAN member countries to enhance public security within the ASEAN region (He, 2014).

5. Enhancing Police Cooperation in ASEAN Nations

Police cooperation plays a crucial role in preventing and combating transnational crimes within ASEAN. Given the complex nature of these crimes, national police forces alone cannot effectively address the challenges posed by transnational criminal activities. Therefore, international cooperation is necessary to eliminate the threats associated with transnational crimes in Southeast Asia. Despite efforts to address these issues, various types of transnational crimes, including drug trafficking,

terrorism, arms trade, money laundering, illegal immigration, and intellectual property infringement, continue to persist in the region (Voice of America, 2019). To effectively address the growing number of complex crimes in the ASEAN region, cooperation among police agencies from different ASEAN countries is crucial. Recognizing the transnational nature of many crimes, collaborative efforts are needed to ensure effective law enforcement.

The police agencies of ASEAN countries engage in relationships spanning the international, regional, and bilateral spheres. Notably, all police departments within ASEAN nations maintain active membership within Interpol, an esteemed international organization focused on facilitating secure global information exchange and furnishing technical assistance to combat criminal activities. It is noteworthy that each ASEAN country dutifully participates in a wide array of Interpol activities, including seminars, training programs, and collaborative efforts dedicated to the prevention and suppression of transnational crimes. In this regard, the National Central Bureau (NCB) assumes a pivotal role as a coordinating entity, enabling effective tracking of criminals across national borders and ensuring harmonious cooperation among law enforcement agencies (Uthayo, 2019).

Another noteworthy mechanism of collaboration among regional police agencies is ASEANAPOL, an acronym for ASEAN Association of National Police. ASEANAPOL serves as a collective platform for law enforcement agencies across ASEAN countries, aiming to enhance regional cooperation in the prevention and combat of transnational crimes. It is important to note that while ASEANAPOL operates in close conjunction with ASEAN, it operates independently and does not form an official part of the ASEAN mechanism. The establishment of ASEANAPOL took place from October 21st to 23rd, 1981, in Manila, Philippines. Subsequently, the ASEAN Secretariat was inaugurated on January 1st, 2010, with the Malaysian National Police Headquarters serving as its base in Kuala Lumpur, Malaysia. The host country assumes the crucial role of hosting and operating the ASEANAPOL Secretariat (ASEANAPOL Secretariat, 2019a).

Moreover, it is noteworthy that police departments within ASEAN countries maintain bilateral relations not only among themselves but also with other countries in the ASEAN region. These bilateral partnerships serve as a vital avenue for cooperation and collaboration in various aspects of law enforcement.

Additionally, bilateral cooperation extends beyond the boundaries of ASEAN and encompasses nations such as Australia, Korea, China, the United States, and others (ASEANAPOL Secretariat, 2019b).

6. The Vision and Mission of ASEANAPOL

The vision of ASEANAPOL is emphasised by the phrase “together we keep this region safe.” This vision underscores the commitment and collective efforts of ASEANAPOL in ensuring the safety and security of the region. By fostering collaboration, coordination, and information sharing among its member countries, ASEANAPOL strives to effectively address transnational crime and uphold public safety within the ASEAN region. The vision serves as a guiding principle for ASEANAPOL’s endeavors in promoting regional security and safeguarding the well-being of its member nations (ASEANAPOL Secretariat, 2019c).

The organization’s vision unmistakably underscores its commitment to accentuate the significance of its existence and elevate the level of regional cooperation to uphold order and ensure public safety within the member states. The core mission of ASEANAPOL revolves around the imperative task of safeguarding against and suppressing increasingly intricate transnational crimes. By prioritizing collaborative endeavours, ASEANAPOL endeavours to effectively address the multifaceted challenges posed by these crimes and safeguard the well-being of the region’s populace. Through its resolute dedication to emphasizing the significance of its role and fostering heightened cooperation, ASEANAPOL strives to adeptly tackle the evolving complexities inherent to transnational crime within the ASEAN region (ASEANAPOL Secretariat, 2019f).

An annual conference aimed at addressing challenges and finding effective solutions serves as an optimal approach. In its initial stage, the organization primarily focused on convening conferences. However, in the present context, coordination entails much more than mere meetings. It encompasses the establishment of contact points, liaison officers, and the operationalization of a secretariat office. These developments underscore the organization’s intention to transcend its role as a mere conference platform and demonstrate a steadfast commitment to its enduring establishment. This commitment is further rein-

forced through the sharing of mutual resources and expertise, as evidenced by the establishment of electronic database systems, collaborative efforts in criminal matters, personnel exchanges, and training programs among ASEAN police departments and forensic science networks (ASEANPOL, 2018). Nevertheless, it is important to note that ASEANAPOL does not hold a formal status within the ASEAN community akin to the relationship between EUROPOL and the European Union. Consequently, this might be perceived as a mitigating factor that has somewhat diminished the prominence of ASEANAPOL. Additionally, the joint communique arising from the conference does not possess binding force in international law, thereby limiting its impact on the member states' governments. It should be noted that ASEANAPOL consists solely of the chief of police from each member country.

When comparing the International Criminal Police Organization, commonly known as Interpol, with other policing entities, certain distinctions become evident. Interpol, founded in Vienna in 1923, serves as an international police organization that seeks to foster collaboration and mutual assistance among police agencies worldwide. It is important to note that Interpol lacks the jurisdiction to independently conduct investigations or enforce laws, as it operates distinctively from the United Nations. Instead, Interpol functions as a facilitator of coordination between participating countries through its network of National Central Bureaus (NCBs) (Durmaz et al., 2007).

In contrast, the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation, widely recognized as Europol, was established on 7 February 1992 under the framework of the Maastricht Treaty. Notably, Europol derives its authority to initiate criminal investigations from political and legislative bodies. As an organization established by these entities, Europol possesses the power to investigate criminal cases. However, it is essential to acknowledge that Europol operates under the supervision of representatives from its member countries, thereby limiting its autonomy in launching specific policing and counter-terrorism programs.

In terms of crime areas, ASEANAPOL (2008) directs its focus towards ten specific domains of transnational crime. These encompass illicit drug trafficking, terrorism, arms smuggling, human trafficking, wildlife crime, maritime fraud, commercial crime, bank offenses, credit card fraud, cybercrime, fraudulent travel

documents, transnational fraud, and it also addresses emerging forms of transnational crime, such as product counterfeiting and piracy (ASEAN, 2009).

In comparison, Interpol (2019a) tackles a broader spectrum of criminal activities, spanning CBRNE (chemical, biological, radiological, nuclear, and explosives) incidents, corruption, crimes against children, crimes in sports, cybercrime, drug-related offenses, environmental crime, financial crime, firearms trafficking, maritime piracy, organized crime, pharmaceutical crime, terrorism, human trafficking, trafficking of illicit goods and counterfeiting, vehicle crime, war crimes, and theft of artworks. Conversely, EUROPOL's crime areas exhibit a narrower scope, focusing primarily on terrorism, international drug trafficking, money laundering, organized fraud, euro counterfeiting, and trafficking in human beings (EUROPOL, 2019a).

It becomes apparent that certain significant crime types, such as war crimes or corruption, do not feature prominently in ASEANAPOL's agenda. These categories of offenses hold considerable importance, given their prevalence across several ASEAN countries, such as the Rohingya genocide in Myanmar (Dhaka Tribune, 2019) and instances of corruption within the region (Nonthasoot, 2019). However, these topics are often approached cautiously due to ASEAN's adherence to the principle of non-interference and the preservation of equity and exclusive sovereignty in international relations—an established tradition within ASEAN (Ramcharan, 2000). This limitation in police cooperation is further compounded by the fact that most police organizations in ASEAN operate under governmental oversight. Consequently, when transnational crimes intersect with political dimensions, the likelihood of a thorough investigation by the police diminishes.

7. The Role of Cooperative Conferences in Addressing Transnational Crime Challenges

The administration of ASEANAPOL primarily centres around its annual conference, during which policies and objectives are established to guide the organization's efforts in combating transnational crimes each year. The conference is held annually, with member countries taking turns hosting and facilitating the attendance of representatives from their respective police departments. Typically, senior officers from each country's police agency participate, along with leaders of

police departments and the Executive Directors of ASEANAPOL. The Executive Committee, responsible for conference preparation, provides support to attendees, and presents a comprehensive report summarizing the progress of various projects, including operations, budgeting, expenses, procurement, and contracting. Additionally, the Committee records the minutes of each meeting. The position of Executive Director of the Secretariat is held by a senior police officer with the rank of Colonel or above. Assisting the Executive Director are the Director of Police Services and the Director of the Plan and Program (ASEANAPOL Secretariat, 2019d).

These meetings between ASEAN police departments prove highly beneficial in problem-solving, as transnational crimes cannot be effectively addressed by individual countries alone. Through information exchange, sharing of experiences, and collaborative problem-solving, significant issues such as human trafficking have been addressed. For instance, the 25th ASEANAPOL meeting in May 2005 addressed human trafficking by sharing information on the movements and activities of transnational criminal organizations involved in this illicit trade. Contact points were established for enhanced communication and information sharing, and members agreed to implement bilateral and multilateral measures, including border control, to combat human trafficking (Emmers et al., 2006). It is evident that these conferences drive substantial changes in crime policies across member countries and establish best practices for crime resolution.

However, the principle of non-interference poses challenges to the effectiveness of crime prevention efforts. With ASEAN comprising diverse political systems and some countries grappling with internal political issues, the principle of non-interference occasionally hampers sustainable solutions. Terrorism, for instance, may be viewed as a matter of domestic politics, undermining collective action (Borelli, 2017).

Collaborative efforts to combat transnational crimes extend beyond the boundaries of the ASEAN region, as countries and international organizations have the opportunity to participate as observers or dialogue partners with ASEANAPOL. The Policy Guidelines for Accepting Observers and Dialogue Partners with ASEANAPOL outline the criteria for these roles. An observer refers to a country or organization that receives an invitation to attend the annual ASEANAPOL Contact Person Meeting (ACPM) and observe the proceedings of the annual ASEANAPOL Conference without

active participation. On the other hand, a dialogue partner refers to a country or organization that enjoys a consultative relationship with ASEANAPOL in agreed areas of common interest and is allowed to actively participate in the annual ACPM and ASEANAPOL Conference (ASEANAPOL Secretariat, 2019e).

ASEANAPOL has accepted Interpol as a dialogue partner, enhancing the effectiveness of solving transnational problems, particularly through information sharing (Roberts, 2012, p. 151-168). This collaboration expands the database of the organization, encompassing not only criminals residing in the ASEAN region but also those outside it (INTERPOL, 2019b). As a result of this cooperation, the prevention of crime becomes more effective in the region, and Interpol benefits from the incorporation of ASEANAPOL's database in global crime prevention efforts. EUROPOL also expresses interest in enhancing cooperation with ASEANAPOL in counter-terrorism, combating transnational crime, addressing human trafficking, and tackling migrant smuggling (EUROPOL, 2019b).

Moreover, ASEANAPOL engages in cooperation with various international organizations, such as the International Association of Police Academies (INTERPA), FREELAND, The Asia Pacific Medico-Legal Agencies (APMLA), The World Border Organization, Canada (Borderpol), Central ASEAN Regional Information and Coordination Centre for Combating The Illicit Drug Trafficking (CARICC), Secretariat of the Convention on International Trade in Endangered Species of Fauna and Flora (CITES), United Nations Counter-Terrorism Committee Executive Directorate (UNITED), Southeast European Law Enforcement Centre (SELEC), Pacific Islands Chiefs of Police Secretariat (PICP), European Association for Secure Transactions, United Nations Office on Drugs and Crime, Regional Anti-Terrorism Structure of the Shanghai Cooperation Organization (RATS-SCO), and Gulf Cooperation Council (GCCPOL). These collaborations further strengthen ASEANAPOL's efforts in addressing transnational crimes and fostering international cooperation in law enforcement (ASEANAPOL, 2019).

8. Financial Management and Budgeting in ASEANAPOL

In terms of financial management, the operational expenses of the ASEANAPOL Secretariat are divided equally among the 10 member countries, with

each country contributing a shared amount for the three main positions (Indonesia, Singapore, and Malaysia). According to the most recent ASEANPOL meeting, the budget expenditure for the Secretariat in the fiscal year 2019 totalled 189,952,000 USD, resulting in a contribution of 18,995.20 USD per country.

However, the income of ASEANAPOL is not solely derived from member country contributions. Other funding sources also contribute to the organization's financial resources. At the 35th ASEAN Meeting in Jakarta, Indonesia, in 2015, ASEANAPOL issued "Guidelines for Accepting Donations and Sponsorships." These guidelines outline the procedures for accepting donations and sponsorships, subject to approval by the ASEANAPOL Conference or by consensus among the ASEAN Chiefs of Police. Donations encompass all forms of subsidies, grants, gifts, and bequests, whether monetary or in-kind. Sponsorships may take the form of cash offerings, property, services, or any other benefit provided with the expectation of recognition or affiliation with ASEANAPOL. The guidelines also establish procedures to ensure due diligence in accepting such funds, including an assessment of the donor.¹

1 Guidelines for Accepting Donations and Sponsorships

6. PROCEDURES

6.1. The individuals, companies, organisation or countries may offer donations and sponsorships
6.2. The Secretariat shall then make the necessary inquiries on the integrity and reputation of the donors and sponsors.

6.3. Before acceptance or consideration taken, the Secretariat shall obtain prior approval of the ASEANAPOL Conference or consensus of all ASEANAPOL Chiefs of Police by way of circulation.

6.4. When approval is obtained or otherwise, the Secretariat shall inform the donors/sponsors in writing.

6.5. Upon approval, the Secretariat and the qualified donors or sponsors shall enter into an agreement. The agreement shall contain the proposed use of donation and the conditions placed on its use, statement authorizing the ASEANAPOL to use the gifts, bequests, subsidies, grants, donations and sponsorships.

6.6. The written agreement shall be disseminated to all ASEANAPOL Chiefs of Police and to be reported to the Executive Committee of the ASEANAPOL Conference.

Acceptance of donations or sponsorship requires alignment with the funding source, adherence to objectives, and the absence of conflicts of interest. The source of funds must be legitimate and credible, free from legal obligations, tax liabilities, mortgages, rights, or other encumbrances. The purpose of the donation or sponsorship should align with ASEANAPOL's objectives and mission. Moreover, donations or financial support must not be provided by individuals or companies that have a conflict of interest with the Secretary-General, the Executive Committee, or technical staff, as it could lead to personal gain from such contributions. If there is a financial interest between a donor or financial sponsor and the Secretary-General, a written agreement signed by both parties is required and must be audited by the internal auditor.

Similarly, Interpol operates with a comparable financial structure to ASEANAPOL, receiving budget contributions directly from member countries. Previously, member states made contributions based on population, which favoured major countries and resulted in inequalities and imbalances within the organization. However, in the late 1950s, the system was revised to adopt an equal payment model. Interpol also accepts donations and sponsorships, subject to approval by the Executive Committee (Barnett and Coleman, 2005).

EUROPOL's budget follows a similar pattern, primarily relying on contributions from member countries. Before 2010, the payment proportions were determined based on gross national income (GNI), leading to disparities in bargaining power. Superpower countries within the European Union had to contribute more than less prosperous countries, giving them a greater advantage and influence. In 2010, EUROPOL became an organization within the European Union under the EUROPOL Convention, receiving direct funding from the general estimates of the European Union (Official Journal of the European Union, 2019).

In contrast, ASEANAPOL, not being a member of the ASEAN community, does not receive a budget from ASEAN. Therefore, ASEANAPOL heavily relies on support from member countries, donations, and sponsorships.

9. Information Exchange Mechanisms

ASEANAPOL established a secure online database in 2006. In 2017,

they launched an upgraded version called the Electronic-ASEANAPOL Database System (e-ADS 2.0). This enhanced system incorporates various new features, including an announcement portal, an e-library containing multimedia content, a discussion forum, and an events calendar. This advancement signifies a significant step towards expediting connectivity among security forces to exchange best practices and statistical data. Additionally, it underscores the recognition of the essential role of technology and innovation in law enforcement (Parameswaran, 2017). This platform facilitates the sharing of information concerning forensic technology for investigations and details regarding criminal activities. Furthermore, ASEANAPOL has been granted immediate access to Interpol's I-24/7 information sharing platform. This platform allows law enforcement officers in the ASEAN region to access information on wanted and missing individuals, stolen motor vehicles, lost travel documents, and terrorism activities (BorneoPost Online, 2019).

Interpol, on the other hand, possesses the most comprehensive database system among international police cooperation organizations. It has made significant investments in the development of the I-24/7 database, established in 2003. This database is continuously updated with new criminal records as they become available (Yapsan, 2019). Interpol has significantly expanded its database through collaborations with various international organizations, including ASEANAPOL, fostering the exchange of information. Key elements contained within this database include terrorist arrest warrants, stolen or lost travel documents, fingerprints, and weapons. For example, Interpol recently issued a red notice for Bahraini refugees traveling to Thailand. The Thai authorities arrested the individual in question and considered the extradition request from Bahrain (Davidson, 2019). It is important to note that the issuance of a red notice is carried out at the request of member states, and it does not constitute an international warrant. The primary purpose of a red notice is to alert Interpol member countries of the individual's status (INTERPOL, 2019c).

EUROPOL employs four channels for information exchange, which include electronic information systems, liaison bureau exchanges, the Heads of the EUROPOL National Units group, and the Counter-Terrorism Task Force (CTTF). In comparison to ASEANAPOL, the ASEANAPOL liaison officer has a specific role dedicated to facilitating mutual legal assistance sharing.

Regarding the distinctive features of ASEANAPOL in comparison to Interpol and Europol, as previously mentioned, the effectiveness and reliability of the e-ADS heavily relies on the collective commitment of all ASEANAPOL Member Countries to actively utilize this system (Anas, 2023). Incomplete commitment from all members may result in inefficiencies and limitations in leveraging the e-ADS for intelligence-led policing. Real-time information sharing requires an uninterrupted flow of updated data, which can only happen if all member countries actively participate. Therefore, it's crucial for ASEANAPOL to promote an environment that encourages complete involvement and dedicated utilization of the e-ADS system by all member countries. This collective commitment ensures a robust foundation for real-time information sharing, strengthening efforts to combat transnational crimes within the ASEAN region.

10. Limitations and Potential Enhancements for ASEANAPOL

When comparing ASEANAPOL to Interpol and Europol, it becomes evident that ASEANAPOL faces certain limitations that stem from its non-binding nature and narrower scope of focus. While Interpol and Europol operate on a global and European scale, respectively, ASEANAPOL is specific to the ASEAN region. This regional limitation restricts ASEANAPOL's reach and hampers its ability to address transnational crimes beyond Southeast Asia.

The success of ASEANAPOL was exemplified in the collaborative operation between the police forces of Singapore and Malaysia in 2021. This joint effort successfully dismantled two transnational job scam syndicates that had been targeting individuals from Singapore and Malaysia. These syndicates, which laundered their ill-gotten gains in Malaysia, were allegedly responsible for defrauding over 390 people, resulting in losses of \$5 million (Anas, 2021a). Also in 2021, effective information sharing between Singapore's Central Narcotics Bureau (CNB) and the Royal Malaysian Police's (RMP) Narcotics Crime Investigation Department led to a notable outcome. Acting on information provided by CNB, the RMP arrested five individuals suspected of involvement in drug trafficking. The operation resulted in the seizure of nearly 55 kilograms of controlled drugs valued at RM4.9 million (approximately S\$1.6 million) (Anas, 2021b). Another exemplary instance

of cooperation occurred in 2017 with Operation Sunbird III, a joint effort involving ASEAN countries, ASEANAPOL, INTERPOL, the United Nations, and Canada as a dialogue partner. During this operation, over eight million searches were conducted. This collaborative effort resulted in 17 arrests and the identification of 110 instances of passports recorded in INTERPOL's Stolen and Lost Travel Documents (SLTD) database (INTERPOL, 2017).

Despite its objectives, ASEANAPOL faces certain limitations that affect its effectiveness in combating transnational crime. Firstly, the joint communique of ASEANAPOL lacks binding force in international law, limiting its direct impact on member states' governments. As a result, enforcement capabilities may be limited, and member states may not be obligated to comply with recommendations or take necessary actions. Moreover, the current focus areas of ASEANAPOL may not cover all significant transnational crime types. Certain crimes, such as war crimes and corruption, may fall outside ASEANAPOL's operations, limiting its ability to address the full spectrum of transnational crimes affecting the region. Additionally, the traditional principle of non-interference in ASEAN can constrain investigations into transnational crimes with political dimensions. While promoting non-intervention in member states' internal affairs, this principle may limit ASEANAPOL's scope and hinder its effectiveness in addressing crimes involving politics.

To overcome these limitations, several potential enhancements can be considered. Firstly, establishing a legal framework that provides ASEANAPOL with enforceable powers and authority to initiate investigations and cooperate with member countries would strengthen its capabilities. This would allow ASEANAPOL to take concrete actions against transnational criminals and ensure member states' compliance with its initiatives.

Expanding the focus areas of ASEANAPOL is another important enhancement. By including all major transnational crime types, such as war crimes and corruption, ASEANAPOL can address the diverse challenges faced by the region. This comprehensive approach would contribute to combating transnational crime and promoting regional stability and security.

Strengthening cooperation mechanisms among member states is crucial for enhancing ASEANAPOL's effectiveness. Improving information sharing protocols, developing standardized procedures, and utilizing technology for data exchange

can enhance collaboration and coordination. Regular training programs for law enforcement officials within ASEANAPOL can also facilitate better cooperation among member states.

Furthermore, allocating sufficient resources and investing in specialized training programs would enhance ASEANAPOL's technical capabilities and expertise. Establishing dedicated units or task forces to address specific transnational crime areas and forging partnerships with external organizations can leverage knowledge and resources. These measures would contribute to the overall effectiveness of ASEANAPOL in combating transnational crime.

11. Conclusion

In conclusion, crime within the ASEAN region possesses unique characteristics, influenced by diverse geographic, demographic, and economic factors not commonly observed in other parts of the world. The management of such varied transnational crimes necessitates concrete measures. Consequently, the ASEAN Political-Security Community was established to foster collaboration in combating the recurrent occurrence of transnational crimes. Moreover, effective law enforcement within the ASEAN community requires the collective efforts of member countries to address transnational crime, leading to the formation of ASEANAPOL as a platform for discussing preventive and suppressive strategies, sharing experiences, knowledge, and a criminal activity database among its members. This collaboration extends beyond the region, with international police organizations such as Interpol and Europol seeking cooperation with ASEANAPOL.

However, despite its alignment with the ASEAN Political-Security Community's mission to combat transnational crime, ASEANAPOL operates independently and is not officially integrated into ASEAN's institutional framework. Analysing ASEANAPOL's organizational structure, it becomes evident that policy and operational arrangements are determined through conferences. The primary limitation faced by ASEANAPOL lies in the principle of non-interference and its status as a separate entity from ASEAN.

Financially, ASEANAPOL relies primarily on contributions from member countries and receives additional financial support from donations, sponsorship,

as well as collaborations with Interpol and Europol. Notably, ASEANAPOL has implemented its database system known as e-ADS 2.0, containing criminal activity data and forensic information. Both ASEANAPOL and Interpol have mutually agreed to share this database to enhance the completeness and effectiveness of their respective datasets.

In light of the foregoing reasons, ASEANAPOL plays an indispensable role in addressing transnational crimes both at the regional and international levels. The organization's effectiveness is bolstered by a well-equipped and competent workforce, robust information-sharing mechanisms, and adequate resources, all of which contribute to the efficient resolution of transnational crime challenges.

Bibliography

- Albanese, J. S. (2017). **Transnational crime**. Retrieved 24 October 2023 from <https://www.oxfordbibliographies.com/display/document/obo-9780195396607/obo-9780195396607-0024.xml>
- Anas, M. (2021a). **S'pore and Malaysia police bust 2 job scam syndicates that cheated over 390 in S'pore of \$5m**. Retrieved 26 September 2023 [http://www.aseanapol.org/display/2021/10/27/s'pore-and-malaysia-police-bust-2-job-scam-syndicates-that-cheated-over-390-in-s'pore-of-\\$5m](http://www.aseanapol.org/display/2021/10/27/s'pore-and-malaysia-police-bust-2-job-scam-syndicates-that-cheated-over-390-in-s'pore-of-$5m)
- Anas, M. (2021b). **5 arrested in Malaysia, Syndicate suspected of trafficking drugs using Singapore-based freight forwarding companies**. Retrieved 26 September 2023 from <http://www.aseanapol.org/display/2021/10/07/5-arrested-in-malaysia-syndicate-suspected-of-trafficking-drugs-using-singapore-based-freight-forwarding-companies>
- Anas, M. (2023). **The 37th ASEANAPOL Database System Technical Committee (ADSTC) meeting 2023**. Retrieved 24 September 2023 from [http://www.aseanapol.org/display/2023/06/02/the-37th-aseanapol-database-system-technical-committee-\(adstc\)-meeting-2023](http://www.aseanapol.org/display/2023/06/02/the-37th-aseanapol-database-system-technical-committee-(adstc)-meeting-2023)
- ASEAN Studies Centre. (2008). **The ASEAN Community: Unblocking the Roadblocks**. Singapore: ISEAS - Yusof Ishak Institute.
- ASEAN. (2019). **Managing Transnational Crime In ASEAN**, by S. Pushpanathan. Retrieved 17 September 2019 from <https://asean.org/managing-transnational-crime-in-asean-by-s-pushpanathan/>
- ASEANAPOL Secretariat. (2019a). **Chronology**. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.aseanapol.org/about-aseanapol/chronology>
- ASEANAPOL Secretariat. (2019b). **Dialogue Partners**. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.aseanapol.org/guidelines/policy-guidelines-for-accepting-observers-and-dialogue-partners-with-aseanapol>
- ASEANAPOL Secretariat. (2019c). **Vision And Mission**. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.aseanapol.org/about-aseanapol/vision-and-mission>
- ASEANAPOL Secretariat. (2019d). **Governance**. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.aseanapol.org/about-aseanapol/governance>
- ASEANAPOL Secretariat. (2019e). **Policy Guidelines for Accepting Observers and**

- Dialogue Partners With ASEANAPOL. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.aseanapol.org/information/dialogue-partners>
- ASEANAPOL Secretariat. (2019f). **Objectives And Functions**. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.aseanapol.org/about-aseanapol/objectives-and-functions>
- ASEANAPOL Secretariat. (2019g). **Guidelines For Accepting Donations and Sponsorships**. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.aseanapol.org/guidelines/guidelines-for-accepting-donations-and-sponsorships>
- ASEANAPOL. (2018). **38th ASEANAPOL CONFERENCE, NEGARA BRUNEI DARUSSALAM**. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.aseanapol.org/display/2018/09/19/38th-aseanapol-conference-negara-brunei-darussalam>
- Barnett, M., & Coleman, L. (2005). "Designing Police: Interpol and the Study of Change in International Organizations." **International Studies Quarterly** 49,3: 593-619.
- Borelli, M. (2017). "ASEAN Counter-Terrorism Weaknesses." **Counter Terrorist Trends and Analyses** 9,3: 14-17.
- BorneoPost Online. (2019). **ASEANAPOL To Step Up Information Exchange to Combat Terrorism**. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.theborneopost.com/2016/01/14/aseanapol-to-step-up-information-exchange-to-combat-terrorism/>
- Caparini, M. (2022). **Transnational organized crime: A threat to global public goods**. Retrieved 24 September 2023 <https://www.sipri.org/commentary/topical-backgrounder/2022/transnational-organized-crime-threat-global-public-goods>
- Davidson, H. (2019). "Hakeem Al-Araibi: Interpol Red Notice Against Refugee Contravened Its Own Regulations." **The Guardian**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.theguardian.com/world/2018/dec/12/hakeem-al-araibi-interpol-red-notice-against-refugee-contravened-its-own-regulations>
- Dhaka Tribune. (2019). **ASEAN Mps Urge UN To Act on Rohingya Atrocities Report**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.dhakatribune.com/world/south-asia/2018/09/21/asean-mps-urge-un-to-act-on-rohingya-atrocities-report>
- Durmaz, H., et al. (2007). **Understanding and Responding to Terrorism**. Amsterdam: IOS Press.
- Emmers, R. (2003). "ASEAN and the Securitization of Transnational Crime in Southeast

- Asia.” **The Pacific Review** 16,3: 419–438.
- Emmers, R., Greener-Barcham, B., & Thomas, N. (2006). “Institutional Arrangements to Counter Human Trafficking in the Asia Pacific.” **Contemporary Southeast Asia** 28,3: 490-514.
- Europol. (2019a). **About Europol**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.europol.europa.eu/about-europol>
- Europol. (2019b). **Europol And ASEANAPOL Agree Upon Enhanced Cooperation**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol-and-aseanapol-agree-upon-enhanced-cooperation>
- Fijnaut, C. (2000). “Transnational Crime and the Role of the United Nations in Its Containment through International Cooperation: A Challenge for the 21st Century.” **European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice** 8,2: 119-140.
- Global Initiative Against Transnational Organized Crime. (2023). **Global Organized Crime Index 2023**. Retrieved 26 September 2023 from <https://ocindex.net/report/2023/0-3-contents.html>
- He, K. (2014). “A Strategic Functional Theory of Institutions and Rethinking Asian Regionalism.” **Asian Survey** 54,6: 1184-1207.
- Illuminati, G. (2013). “Transnational Inquiries in Criminal Matters and Respect for Fair Trial Guarantees.” **Transnational Inquiries and the Protection of Fundamental Rights in Criminal Proceedings**. Berlin/Heidelberg: Springer
- INTERPOL. (2017). **Suspected terrorist among 17 arrested during INTERPOL operation in Southeast Asia**. Retrieved 26 September 2023 from <https://www.interpol.int/en/News-and-Events/News/2017/Suspected-terrorist-among-17-arrested-during-INTERPOL-operation-in-Southeast-Asia>
- INTERPOL. (2019a). **Crime Areas**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.interpol.int/Crime-areas>
- INTERPOL. (2019b). **INTERPOL And Aseanapol Sign Historic Information-Sharing Agreement**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.interpol.int/News-and-media/News/2007/N20070607b>
- INTERPOL. (2019c). **Red Notices**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.interpol.int/INTERPOL-expertise/Notices/Red-Notices>
- Karnavian, M. (2015). Explaining Islamist Insurgencies: The Case of al-Jamaah

- al-Islamiyyah and the Radicalisation of the Poso Conflict, 2000-2007. London: Imperial College Press.
- Lautensach, A., & Lautensach, S. (2023). **Human Security in World Affairs: Problems and Opportunities (2nd edition)**. Retrieved 24 September 2023 from https://socialsci.libretexts.org/Bookshelves/Political_Science_and_Civics/Human_Security_in_World_Affairs_-_Problems_and_Opportunities_2e_%28Lautensach_and_Lautensach%29/13%3A_Transnational_Crime/13.01%3A_International_Crime_or_Transnational_Crime%3F_Some_Definitions
- Luchtman, M. (2020). "Transnational Law Enforcement Cooperation – Fundamental Rights in European Cooperation in Criminal Matters." **European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice** 28,1: 14-45
- Nonthasoot, S. (2019). **ASEAN Jurisdictions Must Hold Businesses Accountable for Corruption Offences**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.unodc.org/southeastasiaandpacific/en/2018/08/asean-corruption/story.html>
- Official Journal of the European Union. (2019). **COUNCIL DECISION Of 6 April 2009 Establishing the European Police Office (Europol) (2009/371/JHA)**. Retrieved 17 September 2019 from https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/council_decision.pdf
- Parameswaran, P. (2017). "ASEAN's new police database takes shape amid terror fears." **The Diplomat**. Retrieved 24 September 2023 from <https://thediplomat.com/2017/09/aseans-new-police-database-takes-shape-amid-terror-fears/>
- Ramcharan, R. (2000). "ASEAN and Non-Interference: A Principle Maintained." **Contemporary Southeast Asia** 22,1: 60-76.
- Roberts, C. (2012). "LAOS: A More Mature and Robust State?." D. Singh & P. Tham-bipillai (Ed.), *Southeast Asian Affairs 2012*. Singapore: ISEAS Publishing.
- The University of Minnesota. (2019). **CHARTER OF THE ASSOCIATION OF SOUTHEAST ASIAN NATIONS**. Retrieved 17 September 2019 from <http://hrlibrary.umn.edu/research/Philippines/ASEAN%20Charter.pdf>
- UNODC. (2019). **Thailand And UNODC Hold ASEAN Integration and Border Security Dialogue in Bangkok**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.unodc.org/southeastasiaandpacific/en/2018/05/asean-border-security/story.html>

- UNODC. (2022). **United Nations Convention against Transnational Organized Crime. United Nations: Office on Drugs and Crime.** Retrieved 17 September 2022 from <https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>
- Uthayo, P., & Sataworn, P. (2019). **Police Administration and Related Laws for Providing Public Safety In 10 ASEAN Countries (1st ed.)**. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.
- Voice of America. (2019). **IS Mostly Ineffective, But Threat Is Rising in SE Asia.** Retrieved 17 September 2019 from <https://learningenglish.voanews.com/a/is-threat-in-south-east-asia/3430287.html>
- Yapsan, H. (2019). **International Police Cooperation on Countering Transnational Terrorism.** Retrieved 17 September 2019 from <https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a563457.pdf>

“การทูตอีสปอร์ต” อำนาจละมุนใหม่ในยุค ดิจิทัลของจีน

Yunke Zhai*, อภิรักษ์ นุสิทธิ์ชัยการ**, คันสนี ใจอินทร์***

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “การทูตอีสปอร์ต” อำนาจละมุนใหม่ในยุคดิจิทัลของจีน จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเติบโตของอีสปอร์ตจีน การทูตอีสปอร์ตที่เป็นการทูตรูปแบบใหม่ของจีน เพื่อวิเคราะห์การกลายเป็นอำนาจละมุนใหม่ของการทูตอีสปอร์ตจีนในยุคดิจิทัล และเพื่อศึกษาแนวโน้มในอนาคตของอีสปอร์ตจีน โดยบทความวิจัยเรื่องนี้ ประกอบด้วยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร วารสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการเก็บข้อมูลทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ผลการศึกษวิจัยพบว่า ประเทศจีนเป็นตลาดอีสปอร์ตที่ใหญ่ที่สุดและมูลค่าสูงที่สุดในโลก เป็นที่หนึ่งทางผู้นำด้านอุตสาหกรรมอีสปอร์ต ไม่ว่าจะเป็น ด้านการพัฒนาบุคลากรและทรัพยากรอีสปอร์ต การจัดทัวร์นาเมนต์อีสปอร์ต รวมไปถึงสื่อและแพลตฟอร์มต่างๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่อีสปอร์ต อีกทั้งยังเป็นประเทศที่มีการก่อตั้งบริษัทอีสปอร์ตที่ใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งได้รับการผลักดันและสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน โดยการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2019 ทำให้การแลกเปลี่ยนทางการทูตเป็นไปได้อย่างยากลำบาก แต่จำนวนและขนาดของการแข่งขันอีสปอร์ตกลับเติบโตสวนทางกระแสโลก โดยรัฐบาลจีนได้ตระหนักถึงศักยภาพในการเป็นอำนาจละมุนใหม่ที่สำคัญในยุคดิจิทัลของอีสปอร์ตจีนและได้มีการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมอีสปอร์ตอย่างต่อเนื่อง ทำให้อีสปอร์ตจีนก้าวเข้ามาเป็นคู่แข่งสำคัญทางการทูต จนเกิดเป็น “การทูตอีสปอร์ต” และกลายเป็นอำนาจละมุนใหม่ของจีนที่ได้ประโยชน์โดยตรงในการที่สร้างอิทธิพลในการเผยแพร่วัฒนธรรม สร้างความน่าเชื่อถือและการได้รับการยอมรับจากทั่วโลก รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศจีน ซึ่งการทูตอีสปอร์ตก็เป็นอำนาจละมุนที่แอบแฝงไปด้วยผลประโยชน์โดยนัยอย่างการพัฒนาฟื้นฟูเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการท่องเที่ยวให้กับประเทศจีน

คำสำคัญ: อีสปอร์ต, การทูตอีสปอร์ต, อำนาจละมุน, ประเทศจีน

* อาจารย์ ประจำสำนักจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

** อาจารย์ ดร. ประจำสำนักจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง Corresponding Author

*** นักศึกษา สำนักจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

“Esports Diplomacy” China’s New Soft Power in the Digital Era

Yunke Zhai , apirak Nusitchaiyakarn, Sansanee Jai inn

Abstract

This research article, titled “Esports Diplomacy: China’s New Soft Power in the Digital Era,” aims to explore the growth of Chinese esports, analyze the emergence of Chinese esports diplomacy in the digital era, and study the future trends of China’s esports industry. The research process involves collecting and analyzing information from various sources, including documents, journals, articles, and related research, to facilitate efficient academic data collection.

The research findings indicate that China holds the position of the world’s largest esports market in terms of revenue. China has established itself as a leader in the esports industry, encompassing the development of personnel, esports resources, organization of tournaments, and the utilization of various media and platforms for esports distribution. Additionally, China boasts the world’s largest esports companies, enjoying robust public and private support. Despite the challenges posed by the global spread of COVID-19 in 2019, diplomatic exchanges became more challenging. However, contrary to the global trend, China experienced substantial growth in the number and scale of esports competitions during this period. China’s ascendancy as a global esports powerhouse has transformed it into a significant player in international diplomacy, giving birth to “Esports Diplomacy.”

This new form of soft power, with both explicit and implicit outcomes, has a far-reaching impact on China’s global standing and future prospects in the digital era.

Keywords: Esports, Esports Diplomacy, Soft power, China

บทนำ

ประเทศจีนแสวงหาการยอมรับจากทั่วโลกผ่านการใช้อำนาจละมุนทางการทูตต่างๆ เช่น การทูตวัฒนธรรมอย่างการสร้างสถาบันขงจื้อ การใช้อำนาจละมุนผ่านแนวคิดหรือนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศ อย่าง หลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5 ประการ หรือนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง เป็นต้น ซึ่งการใช้อำนาจละมุนที่คล้ายคลึงกับข้างต้นที่กล่าวมานี้ ทำให้นานาประเทศเกิดความไม่ไว้วางใจประเทศจีน มองว่าประเทศจีนแทรกแซงประเทศอื่นๆ มากเกินไป อีกทั้งยังมองว่าการขยายอิทธิพลของจีนเช่นนี้ (Jennings, 2022) ไม่ใช่การใช้อำนาจละมุนอย่างแท้จริง จึงทำให้การขยายอิทธิพลของจีนผ่านการใช้อำนาจละมุนต่างๆ ของจีนยังไม่เป็นที่ยอมรับ และยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

โดยปี 2019 ในขณะที่อุตสาหกรรมและเศรษฐกิจทั่วโลกต้องหยุดชะงักลงเนื่องจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 แต่อีสปอร์ตจีนกลับแสดงให้เห็นถึงคุณค่าและศักยภาพที่โดดเด่นอย่างมากจากการเติบโตอย่างก้าวกระโดดสวนกระแสโลก จนทำให้อุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนก้าวขึ้นมาเป็นอันดับ 1 แซงหน้าสหรัฐอเมริกา และเข้ามามีบทบาทต่อเศรษฐกิจจีนมากขึ้น โดยรัฐบาลจีนก็ได้หันไปเร่งสนับสนุนอีสปอร์ตอย่างรวดเร็วในฐานะทางเลือกใหม่ของอุตสาหกรรมกีฬา โดยตั้งแต่ปี 2019 เป็นต้นมา รัฐบาลจีนได้ลงทุนอย่างมากในการเริ่มดำเนินการขยายกลยุทธ์เกี่ยวกับอีสปอร์ต โดย “E” ใน Esports ของจีนนั้น ไม่เพียงแต่หมายถึงรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ของกีฬาเท่านั้น แต่ยังหมายถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่ซับซ้อนมากขึ้นของกิจกรรมดิจิทัลต่างๆ อีสปอร์ตจีนที่ถูกผลักดันจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจนสามารถก้าวเข้ามาเป็นอันดับหนึ่งทางด้านอีสปอร์ตของโลกได้ ทำให้อีสปอร์ตจีนเป็นที่น่าจับตามองและเป็นที่น่าสนใจของผู้คนและนักลงทุนทั่วโลก

ประเทศจีนได้ใช้ประโยชน์จากการเติบโตของอุตสาหกรรมอีสปอร์ตในการแสวงหาการยอมรับและความต้องการขยายอิทธิพลไปทั่วโลก จึงได้นำอีสปอร์ตมาปรับใช้ทางการทูตในการเผยแพร่วัฒนธรรม ขยายอิทธิพล และแอบแฝงไปด้วยขยายขอบเขตทางการเมืองและกระจายอำนาจไปทั่วโลกโดยใช้อำนาจละมุนผ่านการทูตอีสปอร์ต ซึ่งการทูตอีสปอร์ตถือเป็นตัวแปรสำคัญในการขยายอิทธิพลของจีน และถืออำนาจละมุนที่ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับอย่างมากของจีน อีกทั้งยังช่วยสร้างภาพลักษณ์ใหม่ของการขยายอิทธิพลโดยใช้อำนาจละมุนของจีนอีกด้วย

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้มึ่วิจัยมีความสนใจที่จะจัดทำความวิจัยเรื่อง “การทูตอีสปอร์ต” อำนาจละมุนใหม่ในยุคดิจิทัลของจีน ขึ้นมา โดยได้กำหนดปัญหาวิจัยดังนี้ ประการแรก คือ การเติบโตของอีสปอร์ตของจีนสะท้อนถึงการแสวงหาการสร้างอำนาจละมุนผ่านการทูตอีสปอร์ตอย่างไร ประการที่สอง คือ ทรัพยากรและกลยุทธ์ใดที่ประเทศจีนใช้ในการทูตอีสปอร์ต และหวังว่าบทความวิจัยนี้จะสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจ และเป็นประโยชน์ต่อผู้คนหรือองค์กรที่มีความสนใจเกี่ยวกับการทูตอีสปอร์ตจีนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเติบโตของอีสปอร์ตจีน
2. เพื่อศึกษา “การทูตอีสปอร์ต” การทูตรูปแบบใหม่ของจีน
3. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของ “การทูตอีสปอร์ต” อำนาจละมุนใหม่ของจีนในยุคดิจิทัล
4. เพื่อศึกษาแนวโน้มในอนาคตของอีสปอร์ตจีน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้ที่มีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับ “การทูตอีสปอร์ต” การทูตรูปแบบใหม่และอำนาจละมุนใหม่ในยุคดิจิทัลของจีน
2. สามารถเป็นแนวทางให้แก่หน่วยงานภาคเอกชน รวมถึงบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอีสปอร์ตไทย ในการศึกษาการเติบโตของอีสปอร์ตจีนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมอีสปอร์ตไทย
3. สามารถเป็นแนวทางให้แก่หน่วยงานภาครัฐในการศึกษา “การทูตอีสปอร์ต” การทูตรูปแบบใหม่และอำนาจละมุนใหม่ในยุคดิจิทัลของจีน ในการนำไปปรับและประยุกต์ใช้ทางการทูต เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศอื่นๆ ผ่านการทูตอีสปอร์ต

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การทูตอีสปอร์ต” อำนาจละมุนใหม่ในยุคดิจิทัลของจีน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ วารสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมไปถึงข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้วิธีพรรณนาในการสรุปผลศึกษา โดยได้กำหนดปัญหาวิจัยดังนี้ ประการแรก คือ การเติบโตของอีสปอร์ตของจีนสะท้อนถึงการแสวงหาการสร้างอำนาจละมุนผ่านการทูตอีสปอร์ตอย่างไร ประการที่สอง คือ ทรัพยากรและกลยุทธ์ใดที่ประเทศจีนใช้ในการทูตอีสปอร์ต

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร โดยรวบรวมเอกสาร หนังสือ งานวิจัย ข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต และใช้แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจละมุนของโจเซฟ เนย์ (Joseph Nye) ประกอบการวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอีสปอร์ตจีนและ “การทูตอีสปอร์ต” การทูตรูปแบบใหม่และอำนาจละมุนใหม่ของจีน จากหนังสือ วารสาร บทความทั่วไป บทความวิชาการ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมไปถึงข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิดอำนาจละมุน (Soft Power)

อำนาจละมุน หมายถึง ความสามารถในการดึงดูดและสร้างการมีส่วนร่วม โดยไม่ต้องบังคับหรือให้เงิน ในปัจจุบันใช้ในกรณีของการเปลี่ยนแปลงและสร้างอิทธิพลต่อความคิดของสังคมและประชาชนในประเทศอื่น โดยอาศัยทรัพยากรพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ วัฒนธรรม ค่านิยมทางการเมือง และแนวทางการดำเนินนโยบายต่างประเทศ (Nye, 2004) ได้รับการอธิบายไว้เป็นครั้งแรกโดยโจเซฟ เนย์ (Joseph Nye) จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด

โดยแหล่งทรัพยากรสำคัญของอำนาจละมุนประกอบไปด้วย 3 ประการดังนี้

1. วัฒนธรรม (Culture) กิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมต่างๆ ไม่สามารถก่อให้เกิดอำนาจละมุนได้โดยตรง แต่เป็นการส่งเสริมความเข้าใจ สร้างภาพเชิงบวก สร้างความพึงพอใจ สร้างความนิยมต่อวัฒนธรรมนั้นๆ ได้มากยิ่งขึ้น
2. ค่านิยมทางการเมือง (Political Values) อำนาจละมุนในด้านค่านิยมทางการเมืองสามารถสร้างได้ในรูปแบบที่คล้ายคลึงกับการสร้างอำนาจละมุนทางวัฒนธรรมในข้อที่ 1 โดยการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่เป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ ทำให้เกิดความเข้าใจและการยอมรับทางการเมืองของประเทศผู้กระทำมากขึ้น
3. นโยบายต่างประเทศ (Foreign Policies) ถ้าประเทศหนึ่งมีแนวทางการดำเนินนโยบายที่หน้าไหว้หลังหลอก (Hypocritical) ก้าวร้าว และไม่แยแสต่อท่าทีของประเทศอื่นๆ โอกาสที่จะสร้างอำนาจละมุนจะน้อย ดังเช่นกรณีของสหรัฐอเมริกาที่บุกยึดอิรักในปี 2003 โดยไม่ฟังเสียงคัดค้านของประเทศอื่นๆ เป็นต้น แต่ถ้าประเทศดังกล่าวมีแนวทางการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่รักสันติภาพและเคารพในสิทธิมนุษยชน โอกาสที่จะสร้างอำนาจละมุนให้เกิดขึ้นจะมามาก

ความสำเร็จของอำนาจละมุนขึ้นอยู่กับชื่อเสียงของตัวแสดงในชุมชนระหว่างประเทศ ตลอดจนการไหลของสารนิเทศระหว่างตัวแสดง ดังนั้นอำนาจละมุนจึงมักสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของโลกาภิวัตน์และทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบเสรีนิยมใหม่ มักชี้กันว่าวัฒนธรรมสมัยนิยมและสื่อมวลชนเป็นบ่อเกิดของอำนาจละมุน เช่นเดียวกับการแพร่หลายของภาษาประจำชาติหรือชุดโครงสร้างบรรทัดฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง ยิ่งไปกว่านั้น ชาวต่างประเทศทพว่ามีความสำคัญในการก่อกำเนิดภาพลักษณ์และชื่อเสียงของต่างประเทศ

3.2 แนวคิดการทูตสาธารณะ (Public Diplomacy)

การทูตสาธารณะ หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ที่มีได้พุ่งเป้าไปที่รัฐบาลของต่างประเทศ หากแต่พุ่งเป้าหมายหลักไปยังปัจเจกบุคคลและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ ซึ่งนอกจากจะเป็นไปเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศตนเองแล้ว ยังมุ่งหวังที่จะสร้างบรรยากาศอันดีในระยะยาวเพื่อรองรับนโยบายต่างประเทศที่จะตามมาในอนาคตอีกด้วย ซึ่งเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้อำนาจละมุนบรรลุผลในทางปฏิบัติคือสิ่งที่เรียกว่าการทูตสาธารณะ

วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการดำเนินการทูตสาธารณะของรัฐบาลประเทศหนึ่ง อาจเป็นไปเพื่อต้องการบรรลุวัตถุประสงค์ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์หรือเกียรติภูมิของประเทศ (Image or Prestige) เช่น กรณีสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งต้องการให้สาธารณชนของนานาประเทศให้การยอมรับในประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมอันเก่าแก่ บทบาทด้านการต่างประเทศ และความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ เป็นต้น

2. เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับนโยบายต่างๆของประเทศ (Understanding of a Country's Policies) เช่น อิสราเอล ซึ่งต้องการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาของประเทศ ประวัติศาสตร์อันขมขื่นของชาวยิว และความจำเป็นที่จะต้องมีนโยบายต่างประเทศและการทหารที่เข้มแข็ง จึงได้ปลูกฝังความคิดในการฟื้นฟูประเทศและรักชาติให้แก่ชาวยิวรุ่นหลัง และสอนให้ชาวยิวไม่ลืมประวัติศาสตร์การถูกกดขี่ (Wu, 2022)

3. เพื่อสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อม (Positive Atmosphere and Environment) ที่เอื้อต่อความสำเร็จของนโยบายของประเทศ เช่น สหรัฐฯ และสหภาพยุโรป ซึ่งต้องการให้เกิดความนิยมต่อคุณลักษณะของประเทศนั้นๆ ในทางบวก เช่น การเลือกที่จะทำการค้าและใช้บริการ การเลือกที่จะไปศึกษาต่อหรือการเลือกที่จะไปท่องเที่ยว เป็นต้น

Nicholas J Cull ผู้เชี่ยวชาญด้านการทูตสาธารณะเห็นว่าวิธีการหรือแนวทางที่ใช้ในการดำเนินนโยบายการทูตสาธารณะมี 5 วิธี (Cull, 2019) ได้แก่

1. การสร้างความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายหรือการเข้าไปรับฟัง (Listening)

2. การประชาสัมพันธ์นโยบาย (Advocacy)

3. การทูตวัฒนธรรม (Cultural Diplomacy)

4. การแลกเปลี่ยน /ปฏิสัมพันธ์ทางการทูต (Exchange Diplomacy)

5. การสื่อสารเผยแพร่ระหว่างประเทศ (International Broadcasting) ในการศึกษาของอัสยา เสนอวิธีการดำเนินการออกเป็น 3 มิติได้แก่

3.1 การสื่อสารประจำวัน (Daily Communication) ซึ่งใช้เพื่ออธิบายการตัดสินใจด้านนโยบาย เช่น การแถลงข่าวหรือนโยบายของรัฐบาลต่อสื่อมวลชนทั้งในและต่างประเทศ (Press Conference) หรือการเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อการแถลงจุดยืนหรือท่าทีเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินหรือวิกฤติการณ์ เป็นต้น

3.2 การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Communications) ซึ่งออกมาในรูปของการณรงค์ (campaign) เชิงสัญลักษณ์ โดยมีการกำหนดแนวเรื่อง (Theme) ของการณรงค์ดังกล่าว เช่นกรณีที่บริติชเคาน์ซิล (The British Council) ได้พยายามส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศอังกฤษว่าเป็นดินแดนที่มีความทันสมัย สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และยอมรับการดำรงอยู่ของสังคมแบบพหุชาติพันธุ์ เป็นต้น

3.3 การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนผ่านบุคคลสำคัญ (The Development Of Lasting Relationships With Key Individuals) โดยอาศัยช่องทางต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้ทุนการศึกษา การแลกเปลี่ยนบุคลากร การฝึกงาน การสัมมนา

การประชุม การพบกันระหว่างสื่อมวลชน การฝึกซ้อมทางการทหารร่วมกัน
การให้ความช่วยเหลือทางทหารในยามสันติ ฯลฯ

4. การวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา

นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วารสาร บทความทั่วไป บทความวิชาการ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมไปถึงข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความน่าเชื่อถือมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาการเติบโตของอีสปอร์ตจีน การทูตอีสปอร์ตที่เป็นการทูตรูปแบบใหม่ของจีน เพื่อวิเคราะห์การกลายเป็นอำนาจละมุนใหม่ของการทูตอีสปอร์ตจีนในยุคดิจิทัล และเพื่อศึกษาแนวโน้มในอนาคตของอีสปอร์ตจีน จากนั้นนำมาเรียบเรียงสรุปผลการศึกษาเชิงพรรณนา และนำเสนอเชิงอรรถาธิบาย

สรุปผลการศึกษา

1. การเติบโตของอีสปอร์ตจีน

1.1 ปี 1990 – 2010 : ยุคมีตของอีสปอร์ตจีน

ในปี 1978 นโยบายการปฏิรูปเปิดประเทศของจีนถูกนำมาใช้เพื่อทำให้จีนทันสมัยขึ้น มีการรับเอาวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศเข้ามามากขึ้น ซึ่งหนึ่งในนั้นคือพวงสนค้าวัฒนธรรมตะวันตกอย่างวิดีโอเกม ทำให้ตลาดเกมอาร์เคด คอนโซล และพีซีขยายตัวอย่างรวดเร็วในประเทศจีน โดยอินเทอร์เน็ตได้ให้บริการแก่สาธารณชนในประเทศจีนในปี 1996 เช่นเดียวกับเกมออนไลน์ อินเทอร์เน็ตคาเฟ่และศูนย์เกมต่างๆ ได้เริ่มปรากฏขึ้นในเมืองใหญ่ๆ และการเล่นเกมก็กลายเป็นหนึ่งในกิจกรรมสันทนาการยอดนิยมสำหรับเด็กและวัยรุ่นจีนในที่สุด แม้ว่าในช่วงเวลานี้ถือเป็นช่วงบุกเบิกอุตสาหกรรมเกมในประเทศจีนแล้วก็ตาม แต่อีสปอร์ตและวัฒนธรรมการเล่นเกมในสังคมจีนถูกมองว่าเป็นรูปแบบของ “e-heroin” หรือสารเสพติดออนไลน์ ที่ไม่มีประโยชน์และขาดความซับซ้อนทางวัฒนธรรม อีกทั้งอินเทอร์เน็ตคาเฟ่และศูนย์เกมต่างๆ ยังได้รับชื่อเสียงในทางลบอย่างรวดเร็วว่าเป็นภัยคุกคามที่ล่อลวงเหล่าวัยรุ่นไปสู่วิถีชีวิตที่ไม่ต่างไปจากการใช้ยาเสพติดและถูกกล่าวหาว่าเป็นปัญหาสังคม เช่น ปัญหาการติดเกมของเยาวชน การละทิ้งหน้าที่ ปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงและอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสพติด และแม้กระทั่งการเสียชีวิตเนื่องจาก เล่นมากเกินไป โดยการเหมารวมและความกังวลของสาธารณชนได้นำไปสู่การผลักดันให้มีการจัดตั้งกฎระเบียบของรัฐบาลเพื่อควบคุมเกมอาร์เคดและเกมคอนโซล ในปี 1990

โดยนโยบายต่างๆ เช่น ประกาศของรัฐบาลปี 1990 ว่าด้วยการเสริมสร้างกฎระเบียบของวิดีโอเกม และประกาศของรัฐบาลปี 1992 ว่าด้วยเรื่องข้อจำกัดในการใช้วิดีโอเกม ได้ถูกนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของมาตรการเพื่อสร้างกฎระเบียบการเล่นเกมนในสังคมจีน โดยสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นยังถูกห้ามผลิตและออกอากาศรายการเกมอีกด้วย การเล่นเกมถูกมองว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการนำเข้าทางวัฒนธรรม (ตะวันตก) ที่อันตราย ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม โดยรัฐได้ใช้

ช่องทางนี้ในการสนับสนุนให้บริษัทภายในประเทศจีน พัฒนาเกมออนไลน์ที่ “ดีต่อสุขภาพ” และ “ได้รับการอนุมัติ” จากรัฐ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามอย่างต่อเนื่องของรัฐในการกำหนดรูปแบบอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมและมีอิทธิพลต่อการบริโภคทางวัฒนธรรมของวัยรุ่น

ปี 2003 ถือเป็นจุดเปลี่ยนของอุตสาหกรรม เมื่ออีสปอร์ตได้รับการยอมรับจากหน่วยงานบริหารการกีฬาแห่งประเทศไทยให้เป็นกีฬาที่มีการแข่งขันสูงเป็นลำดับที่ 99 ของประเทศ ซึ่งแยกออกจาก “เกม” อย่างเป็นทางการ การเปลี่ยนนโยบายจากการปราบปรามวิดีโอเกมไปสู่การยอมรับคุณลักษณะเชิงบวกของอีสปอร์ต และในวันที่ 17 เมษายน 2004 All-China Sports Federation ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ควบคุมโดยหน่วยงานบริหารการกีฬาแห่งประเทศไทย ได้จัดการแข่งขันอีสปอร์ตระดับชาติเกมแรกของประเทศ CEG (China Esports). แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ไม่กี่วันต่อมา State Administration of Press, Publication, Radio, Film, and Television (SAPPRFT) สั่งห้ามช่องทีวีดิจิทัลทั้งหมด รวมถึง China Central Television (CCTV) ในการออกอากาศเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอีสปอร์ต

กล่าวโดยสรุป คือ ในช่วงแรกของอีสปอร์ตจีนได้รับความเดือดร้อนจากนโยบายที่ขัดแย้งกันของหน่วยงานรัฐบาลต่างๆ (ตัวอย่างเช่น ฝ่ายความมั่นคงสาธารณะของจีน ที่ต้องการรักษาเสถียรภาพทางสังคมโดยการห้ามร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่/ SAPPRFT ห้ามไม่ให้อีสปอร์ตออกอากาศทางโทรทัศน์ เพราะได้การตอบรับที่ไม่ดีส่วนใหญ่มาจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการติดเกมของเด็ก/ การระบุอย่างเป็นทางการว่าอีสปอร์ต เป็นกีฬาลำดับที่ 99 ของจีนและการจัดการแข่งขันอีสปอร์ต ในนามของ General Administration of Sport) และความอัยยศทางสังคมเกี่ยวกับการติดเกมและอาชญากรรม (เช่น ปี 2010 ชาววัยรุ่นจีนเล่นเกมจนตาย/ชาววัยรุ่นปักกิ่งยิงกันตายในร้านเกม) (Guo, 2010)

1.2 ปี 2011 – 2016 : ยุคการเปลี่ยนแปลงของอีสปอร์ตจีน

ก่อนปี 2010 งานอีสปอร์ตในประเทศจีนส่วนใหญ่จะจัดโดยผู้ที่ชื่นชอบอีสปอร์ตหรือสปอนเซอร์ และเนื่องจากวิกฤตการเงินโลกในปี 2008 และการสร้างข้อจำกัดเกี่ยวกับอีสปอร์ตต่างๆ ทำให้ผู้สนับสนุนหลักอย่าง Lenovo และ Intel ต้องลดเงินทุนสำหรับกิจกรรมอีสปอร์ต ทำให้การแข่งขันและสโมสรอีสปอร์ตหลายแห่งในจีนตกอับ แต่หลังจากปี 2011 เป็นต้นมา ก็ได้มีกองกำลังหลักสองกลุ่ม ได้แก่ Wang Sicong และบริษัทเกม เข้ามาสนับสนุนอีสปอร์ต

Wang Sicong เป็นลูกชายของมหาเศรษฐีชาวจีน Wang Jianlin ประธานบริษัท Dalian Wanda Group ผู้พัฒนาอสังหาริมทรัพย์รายใหญ่ที่สุดของจีน ได้เข้ามาลงทุนอย่างหนักในอุตสาหกรรมอีสปอร์ต ตั้งแต่ปี 2011 นอกจากเงินจำนวนมากที่เขาทุ่มให้กับอีสปอร์ตแล้ว เขายังรวมสโมสรอีสปอร์ตอื่น ๆ อีกสองสามแห่งในจีนเพื่อก่อตั้งสมาคม China Esports (ACE) ที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลทั่วไปของอีสปอร์ต เช่น การจดทะเบียนและการจัดการทีมอีสปอร์ต นับเป็นจุดเริ่มต้นของตลาดอีสปอร์ตจีนที่เข้าสู่ระดับสากลมากขึ้น

นอกจากมหาเศรษฐีรุ่นที่สองของจีนแล้ว ยังมีบริษัทเกมอย่าง Tencent บริษัท

อินเทอร์เน็ตยักษ์ใหญ่ของจีน โดยการลงทุนของบริษัท Tencent ถือเป็นรากฐานให้กับอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีน อย่างการสร้างแพลตฟอร์มต่างๆของจีน ที่เป็นผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ต (เช่น QQ Wechat) ผู้พัฒนาเกม (เช่น Riot Games ผู้พัฒนาเกม League of Legends ซึ่ง Tencent เข้าซื้อกิจการทั้งหมดในปี 2015 การดำเนินกิจกรรมทางอีสปอร์ตรวมถึงการจัดทัวร์นาเมนต์สำคัญอย่าง League of Legends Pro League) และผู้ให้บริการการผลิตและเผยแพร่เนื้อหาอีสปอร์ต (เช่น Huya แพลตฟอร์มสตรีมมิงแบบสดที่มี Tencent เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่มีบทบาทหลายอย่างใน ตั้งแต่การอนุญาต การผลิต และการเผยแพร่เนื้อหา เป็นต้น)

1.3 ปี 2017 – 2018 : ยุคใหม่ของอีสปอร์ตจีน

รัฐบาลจีนต้องการที่จะสนับสนุนอุตสาหกรรมอีสปอร์ต แต่ยังคงคำนึงถึงเสียงของเหล่าผู้ปกครองในการทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองเยาวชน โดยผลักดันให้อีสปอร์ตเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมจีนและสังคมโลก

ในปี 2018 อีสปอร์ตถูกจัดเป็นกีฬาที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการจากการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติในการแข่งขันเอเชียนเกมส์ ซึ่งสอดคล้องกับวาระแห่งชาติด้านเทคโนโลยีของปักกิ่ง ว่าด้วยเรื่องการผลิตอีสปอร์ตให้เท่าเทียมกับกีฬาอื่นๆ โดยการแข่งขันอีสปอร์ตในเอเชียนเกมส์ในปี 2018 ณ ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศจีนก็คว้าเหรียญทองสำหรับการแข่งขันอีสปอร์ตได้สำเร็จ เป็นการแสดงให้เห็นถึง “ความแข็งแกร่งของชาติจีน” โดยสื่อต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศได้หันมาสนใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีน ตลอดจนถึงการพัฒนาเมืองและนวัตกรรมทางเทคโนโลยีของจีน อีกทั้งเปลี่ยนมุมมองให้กับสังคมจีนที่มองอาชีพนักกีฬาอีสปอร์ตในแง่ลบมาตลอด และสามารถทำให้อีสปอร์ตถูกยอมรับในสังคมจีนเป็นอย่างมากเช่นกัน

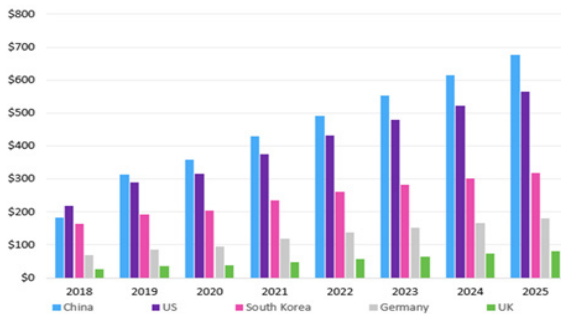
นับตั้งแต่ปี 2018 เป็นต้นมา จีนได้ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจโดยเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลขั้นสูง เช่น ปัญญาประดิษฐ์ คลาวด์คอมพิวเตอร์ บิ๊กดาต้า และอื่นๆ นอกจากนี้รัฐบาลท้องถิ่นของจีนอย่างเมืองหางโจว ชิงเต่า ไทชาง และเมืองอื่นๆ ก็ได้นำโมเดล “Esports Plus” มาปรับใช้ในเมืองตนเอง เพื่อเสนอกลยุทธ์ที่ใช้ในการเชิญชวนหรือดึงดูดการลงทุนและกระตุ้นเศรษฐกิจในท้องถิ่นในประเทศจีน เช่น การลดภาษีเพื่อแลกกับการลงทุนจากองค์กรขนาดใหญ่ เป็นต้น โดยหวังที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นโดยการรวมอุตสาหกรรมอีสปอร์ต อสังหาริมทรัพย์และการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน

1.4 ปี 2019 - ปัจจุบัน : ยุครุ่งเรืองของอีสปอร์ตจีน

ปัจจุบัน ประเทศจีนเป็นตลาดอีสปอร์ตที่ใหญ่ที่สุดในโลก ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา จีนได้ก้าวขึ้นมาเป็นหนึ่งในผู้นำในด้านการพัฒนาเกม การเผยแพร่ และการจัดทัวร์นาเมนต์อีสปอร์ต มีจำนวนผู้เล่น มากที่สุดในโลก และเป็นอันดับหนึ่งทั้งในด้านจำนวนผู้ชมการแข่งขันและรายรับจากเกมอีสปอร์ต โดยประเทศจีนถือเป็นประเทศที่มีการก่อตั้งบริษัทอีสปอร์ตที่ใหญ่ที่สุดในโลก และมีการครองตำแหน่งแชมป์ในแต่ละการแข่งขันมากที่สุดในโลก

ในปี 2021 ตลาดอีสปอร์ตจีนสร้างรายได้ไปกว่า 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ กลายเป็น

ตลาดอีสปอร์ตที่ใหญ่ที่สุดและทำรายได้สูงที่สุดของโลก แชนหน้าประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ตามการรายงานของ China Audio-visual and Digital Publishing Association (CADPA) เรื่องมูลค่าตลาดอีสปอร์ตจีนในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2022 ระหว่างเดือนมกราคมถึงมิถุนายน พบว่าอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนเติบโตขึ้นอย่างมากและสามารถสร้างรายได้มูลค่า 11.3 พันล้านเหรียญสหรัฐ และในปัจจุบัน ประเทศจีนได้เป็นตลาดอีสปอร์ตที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยประเทศจีนได้ก้าวขึ้นมาเป็นที่หนึ่งในด้านการพัฒนาเกม การเผยแพร่ และการจัดทัวร์นาเมนต์อีสปอร์ตเป็นอันดับหนึ่งของประเทศที่มีจำนวนผู้เล่นอีสปอร์ตและมีจำนวนผู้ชมการแข่งขันอีสปอร์ตมากที่สุดในโลก อีกทั้งยังมีโครงการรองรับตำแหน่งแชมป์ในแต่ละการแข่งขันมากที่สุดในโลกอีกด้วย (China, 2021)

รูปที่ 1 : 5 อันดับตลาดอีสปอร์ตที่มีมูลค่ามากที่สุดในโลก
แหล่งที่มา : <http://shorturl.at/eqGZ0>

จากข้อมูลสถิติของ Omdia บริษัทวิเคราะห์และที่ปรึกษาอิสระที่เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารโทรคมนาคม สื่อและเทคโนโลยีทั่วโลก แสดงให้เห็นว่าในปี 2018 ประเทศที่มีมูลค่าตลาดอีสปอร์ตสูงที่สุดในโลกคือ สหรัฐอเมริกาอันดับที่ 1 ประเทศจีนอันดับที่ 2 และเกาหลีใต้อันดับที่ 3 โดยหลังจากเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2019 ประเทศจีนกลับขึ้นแซงสหรัฐอเมริกา มีการเร่งผลักดันอุตสาหกรรมทุกภาคส่วน และกลายมาเป็นอันดับ 1 ทางด้านอุตสาหกรรมอีสปอร์ตตั้งแต่นั้นมา

โดยอีสปอร์ตจีนได้รับการสนับสนุนและผลักดันทั้งจากภาครัฐและเอกชน ดังนี้

ในส่วนของภาครัฐ ต้นปี 2019 หน่วยงานบริหารการกีฬาทั่วไปของจีนได้มีการรวมอีสปอร์ตให้เป็นกีฬาอย่างเป็นทางการและได้มีการส่งเสริมให้นักกีฬาอีสปอร์ตกลายเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับ ตามคำแนะนำของหน่วยงานทดสอบทักษะอาชีพของกระทรวงทรัพยากรมนุษย์และประกันสังคมจีน ทำให้จีนเป็นหนึ่งในผู้เริ่มใช้

อีสปอร์ตในระดับภาครัฐอย่างเป็นทางการ โดยรัฐบาลจีนถือเป็นรัฐบาลกลุ่มแรกๆ ที่มีการยอมรับ

กีฬาอีสปอร์ตและส่งเสริมอีสปอร์ตภายในประเทศ เช่น กระทรวงศึกษาธิการของจีนได้มีการเพิ่มอีสปอร์ตและเกมเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและการฝึกอบรมสายอาชีพ โดยมหาวิทยาลัยและโรงเรียนอาชีวศึกษาหลายแห่งในประเทศจีน ได้มีการเปิดสอนหลักสูตรหลักเกี่ยวกับอีสปอร์ตโดยตรงและยังเปิดเป็นวิชาเลือกในหลักสูตรเรียน เป็นต้น ในเดือนมิถุนายนของปี 2022 รัฐบาลจีนได้จัดตั้ง China Esports Working Council ซึ่งเป็นสมาคมอีสปอร์ตที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล และมีบริษัทที่เกี่ยวข้องกับอีสปอร์ตมากกว่า 120 แห่ง เป็นสมาชิก ซึ่งในนั้นประกอบด้วยบริษัทเผยแพร่เกมอีสปอร์ต ผู้จัดการแข่งขันทัวร์นาเมนต์อีสปอร์ตรายใหญ่ สโมสรทีมอีสปอร์ต และแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งอีสปอร์ตรายใหญ่ของจีน

ในส่วนของภาคเอกชน ปัจจุบันประเทศจีนได้รับสมญานามว่าเป็น “เจ้าแห่งอีสปอร์ต” เนื่องจากจำนวนตัวเลขรายได้ทั้งหมดและอัตราการเติบโตของอีสปอร์ตจีนที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยภาคเอกชนมีการก่อตั้งบริษัทอีสปอร์ตที่ใหญ่ที่สุดในโลกและเป็นที่รู้จักในวงกว้าง อาทิเช่น บริษัท Tencent Holdings Limited เจ้าของและผู้ถือหุ้นใหญ่ของ Riot Game เป็นผู้เผยแพร่และพัฒนาเกมอีสปอร์ตบน PC และมีถือรายใหญ่ที่สุดของจีน บริษัท VSPN - Versus Programming Network VSPN สื่อกีฬาทางอินเทอร์เน็ตที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับอีสปอร์ต ให้บริการด้านเนื้อหาบันเทิงอีสปอร์ต และจัดการด้านสถานที่จัดการแข่งขันอีสปอร์ต เป็นต้น โดยภาคเอกชนถือตัวกลางในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนให้ไปสู่ระดับโลก

โดยปัจจุบันประเทศจีนได้มีการมองหาประโยชน์จากการเติบโตอย่างรวดเร็วของกีฬาอีสปอร์ต ในการพัฒนาบางเมืองในประเทศจีน เพื่อให้กลายเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและการแข่งขันอีสปอร์ต ตัวอย่างเช่น เชียงไฮ้ ที่เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันอีสปอร์ตและความสามารถระดับโลก โดยในปี 2017 เชียงไฮ้ได้มีนโยบายส่งเสริมให้เชียงไฮ้กลายเป็นเมืองแห่งอีสปอร์ตของโลก ทั้งยังมีนโยบายส่งเสริมการดำเนินงานของกิจการด้านอีสปอร์ต เช่น การสนับสนุนเงินช่วยเหลือการเช่าอาคารสำนักงานของกิจการอีสปอร์ต เงินสนับสนุนการดำเนินกิจการ เงินรางวัลสำหรับการเข้าตลาดหลักทรัพย์ เงินส่งเสริมการจ้างบุคลากร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนในการจัดงานกิจกรรมการแข่งขัน การพัฒนาแพลตฟอร์มรองรับอีสปอร์ตอีกด้วย

ในปี 2021 ได้มีการรวบรวมสถิติต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านอีสปอร์ตของเชียงไฮ้ไว้ เช่น มากกว่าร้อยละ 80 ของกิจการด้านอีสปอร์ตในประเทศจีนต่างก็รวมตัวกันอยู่ที่เชียงไฮ้ ทั้งบริษัทต่างๆ สโมสร ทีมนักกีฬา และแพลตฟอร์มในการแข่งขันต่างๆ ในกิจการที่กล่าวมานี้ประกอบไปด้วย กิจการที่มีการนำเนื้อหาในเกมสปีดเทเชเบียนลิขสิทธิ์รับรองจำนวน 257 แห่ง กิจการด้านการแข่งขัน 242 แห่ง กิจการด้านการถ่ายทอดสด 53 แห่ง ด้านเงินทุนการจดทะเบียนกิจการ พบว่ากิจการที่มีการร่วมทุนและมีมูลค่าเกินหนึ่งร้อยล้านหยวนเงินทั้งหมดตั้งอยู่ในเชียงไฮ้ เชียงไฮ้ยังเป็นเมืองที่มีสนามแข่งถึง 37 แห่ง สโมสรอีสปอร์ตที่มีชื่อเสียงร้อยละ 48.7 ของประเทศจีนต่างก็ตั้งอยู่ที่เชียงไฮ้ทั้งสิ้น

2. “การทูตอีสปอร์ต” การทูตรูปแบบใหม่ของประเทศจีน

กีฬาถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการกำหนดรูปแบบหรือการออกแบบทางนโยบายทางการเมือง รวมไปถึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ทางการทูต โดยอีสปอร์ตหรือกีฬาอิเล็กทรอนิกส์ก็มีกลยุทธ์ทางการทูตเช่นเดียวกับกีฬาทั่วไปแต่กลยุทธ์แรกคือ กลยุทธ์การใช้ทูตวัฒนธรรมที่มีความสามารถอย่างนักกีฬาที่มีชื่อเสียงหรือเหล่าดาวกีฬาให้ มีบทบาทเสมือนฐานันการทูตของประเทศ กลยุทธ์ที่สอง คือ กลยุทธ์การบริหารจัดการที่ ประสิทธิภาพ อย่างการจัดการแข่งขันกีฬาที่ประสบความสำเร็จจนกลายเป็นเครื่องมือทางการเมืองสำหรับรัฐบาลในการส่งเสริมประเทศ ใช้ประโยชน์จากเป้าหมายทางการเมืองและเศรษฐกิจ พื้นฟูกระตุ่นการท่องเที่ยว และปรับปรุงภาพลักษณ์ระหว่างประเทศ กลยุทธ์สุดท้าย คือ กลยุทธ์ ในการครอบคลุมนสื่อ โดยกลยุทธ์นี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการสื่อสารทางการทูตกีฬาผ่านสื่อ ระหว่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับและปรับปรุงภาพลักษณ์ของประเทศให้ดีขึ้น (Baker, 2017)

แต่ข้อแตกต่างที่ทำให้อีสปอร์ตไม่เหมือนกับกีฬาทั่วไปประเภทอื่น คือ อีสปอร์ตเป็น อุตสาหกรรมที่เกิดจากการรวมตัวกันของอุตสาหกรรมกีฬา สื่อ และความบันเทิง โดยความใหม่ และความเป็นเอกลักษณ์ของอุตสาหกรรมอีสปอร์ตคือการเชื่อมโยงกันของแพลตฟอร์มที่หลากหลายและมีความซับซ้อนมากขึ้น

โดยในปี 2019 การแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้การแลกเปลี่ยนทางการทูต ระหว่างประเทศต้องหยุดชะงักหรือส่งผลกระทบต่ออย่างหนักจนการดำเนินการเป็นไปได้อย่างยาก ลำบากแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน แต่จำนวนและขนาดของการแข่งขันอีสปอร์ตจีนกลับเติบโต ส่วนทางกระแสโลก อีกทั้งรัฐบาลจีนชี้ให้เห็นว่า การแพร่ระบาดของ COVID-19 อาจจะทำให้เกม ระดับเกมและอีสปอร์ตจีนไปได้ยิ่งขึ้น ในขณะที่กีฬาออฟไลน์ประเภทอื่นๆ ไม่สามารถดำเนินการ แข่งขันได้ มีเพียงแต่อีสปอร์ตเท่านั้นที่ยังสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการแข่งขันกีฬาออนไลน์ได้ โดยรัฐบาลจีนเองก็ได้ตระหนักถึงศักยภาพในการเป็นอำนาจละมุนใหม่ที่สำคัญในยุคดิจิทัลของ อีสปอร์ตจีน เล็งเห็นถึงข้อดีและอิทธิพลที่ไม่เหมือนใครของกีฬาจิตรูปแบบใหม่นี้ จึงได้มีการ ขับเคลื่อนอุตสาหกรรมอีสปอร์ตอย่างต่อเนื่อง และได้พัฒนาอีสปอร์ตจีนให้ก้าวเข้ามาเป็นตัวแปร สำคัญทางการทูต จนเกิดเป็น “การทูตอีสปอร์ต” ที่สามารถนำมาเป็นอำนาจละมุนใหม่ให้กับ ประเทศจีน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศจีนกับประเทศอื่นๆในยุคดิจิทัลมากขึ้นผ่าน ทางอีสปอร์ต

3. “การทูตอีสปอร์ต” อำนาจละมุนใหม่ของประเทศจีน

อีสปอร์ตอีกเป็นรูปแบบหนึ่งที่ประเทศจีนใช้เป็นอำนาจละมุนทางการทูต (Wang, 2022) โดยใช้ประโยชน์จากความนิยมที่เพิ่มขึ้นทั่วโลกของอีสปอร์ตในยุคดิจิทัล เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมและภาพลักษณ์ที่ดีของจีนไปทั่วโลก โดยการใช้อีสปอร์ตเป็นเครื่องมือทาง อำนาจละมุนของจีนนั้น ประสบความสำเร็จมากในการช่วยส่งเสริมผลประโยชน์และคุณค่าของ ประเทศในเวทีโลก รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างจีนกับประเทศอื่นๆ

3.1 ทรัพยากรทางการทูตอีสปอร์ต

การจัดอีเวนต์อีสปอร์ต ทุนมนุษย์ด้านอีสปอร์ต และการพัฒนาส่งเสริมสื่อและผลิตภัณฑ์อีสปอร์ตสามารถเป็นช่องทางที่จะทำให้ข้อมูลข่าวสาร ภาพลักษณ์ที่ตีต่างๆ ของประเทศจีนเผยแพร่หรือปรากฏต่อนานาชาติได้ จึงนับได้ว่าเป็นหนึ่งในทรัพยากรสำคัญที่จะสร้างความเข้าใจและภาพลักษณ์อันดีต่อประเทศจีนให้กับนานาชาติได้

3.1.1 อีเวนต์อีสปอร์ต (งานแข่งขันระดับโลก ลีคภายในประเทศ และการประชุมระดับนานาชาติ)

อีเวนต์อีสปอร์ตของจีนได้กลายเป็นเครื่องมืออันทรงพลังในการส่งเสริมอำนาจละมุนของประเทศจีนในเวทีระดับโลก โดยประเทศจีนได้เจ้าภาพในอีเวนต์อีสปอร์ตระดับนานาชาติที่สำคัญหลายรายการ ที่ได้รับความสนใจและการมีส่วนร่วมจากทั่วโลกอย่างมาก เช่น การเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันอีสปอร์ต กิจกรรมอีสปอร์ต รวมถึงการประชุมอีสปอร์ตระดับนานาชาติ เป็นต้น

จากอีเวนต์อีสปอร์ตเหล่านี้ ประเทศจีนสามารถแสดงวัฒนธรรม ค่านิยม และความสามารถทางเทคโนโลยีของตนต่อทั่วโลกได้ ในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองตัวอย่างเช่น การแข่งขัน League of Legends World Championship ประจำปีแต่ละปีที่จัดขึ้นที่ประเทศจีน ได้ดึงดูดผู้คนหลายล้านคนจากทั่วโลก โดยการแข่งขันถูกใช้โดยรัฐบาลจีนเพื่อเป็นเวทีในการส่งเสริมพลังที่นุ่มนวลและเพิ่มภาพลักษณ์ให้กับประเทศจีนในระดับสากล ในงานมีการแสดงทางวัฒนธรรม นิทรรศการ และกิจกรรมอื่นๆ ที่เน้นประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศจีน ในขณะเดียวกันก็มีจัดแสดงความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีด้วย เช่น วิดีโอแนะนำเสนอนวัตกรรมด้าน AI ที่ใช้ในอุตสาหกรรมอีสปอร์ต หรือ วิดีโอแนะนำเสนอเมืองที่มีการผลักดันด้านอีสปอร์ต เป็นต้น เพื่อดึงดูดผู้คนและนักลงทุนที่สนใจอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนจากทั่วโลก

นอกเหนือจากการจัดแสดงวัฒนธรรมและค่านิยมของจีนแล้ว อีเวนต์อีสปอร์ตของจีนยังใช้เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางการเมืองของประเทศอีกด้วย ตัวอย่างเช่น รัฐบาลได้ใช้อีเวนต์อีสปอร์ตเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์กับประเทศอื่นๆ อย่างการประชุมอีสปอร์ตระดับนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอเชียและตะวันออกกลาง โดยเชิญทีมนานาชาติเข้าร่วมและเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันในภูมิภาคเหล่านี้ เพื่อช่วยกระชับความสัมพันธ์ของจีนกับประเทศต่างๆ เหล่านี้ รวมไปถึงเพื่อให้เกิดการร่วมมือระหว่างประเทศ

โดยสรุปแล้ว งานอีสปอร์ตของจีนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมอำนาจละมุนของประเทศในเวทีระดับโลก ด้วยการจัดแสดงวัฒนธรรมและค่านิยมของจีน และโดยการส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมือง งานเหล่านี้ได้ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ระหว่างประเทศของจีนและมีส่วนสร้างอิทธิพลโดยรวมต่อโลก

3.1.2 ทุนมนุษย์ (นักกีฬา โค้ช สโมสร แฟนคลับ นักวิชาการ อาจารย์ และนักศึกษาหลักสูตรอีสปอร์ต)

สิ่งสำคัญของทุนมนุษย์ในอุตสาหกรรมอีสปอร์ต คือ ความรู้ ทักษะ และความสามารถของบุคคลที่มีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจและการเติบโตของประเทศในด้านอุตสาหกรรมอีสปอร์ต ทุนมนุษย์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นแรงผลักดันการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ การสร้างสรรค์เนื้อหาที่เป็นนวัตกรรมใหม่ และการเติบโตของอุตสาหกรรมอีสปอร์ต

ประเทศจีนมีชุมชนเกมขนาดใหญ่ มีความกระตือรือร้น และการแข่งขันที่สูง ซึ่งถือเป็นประเทศที่เป็นแหล่งรวบรวมผู้มีความสามารถทางด้านอีสปอร์ตไว้อย่างมากมาย รัฐบาลสนับสนุนการพัฒนาทุนมนุษย์จีนด้วยการจัดอบรมอีสปอร์ต การส่งเสริมการวิจัยด้านอีสปอร์ต ส่งเสริมการศึกษาหลักสูตรอีสปอร์ต โดยมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยของจีนยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมอีสปอร์ตด้วยการทำวิจัย และให้การศึกษาและฝึกอบรมในด้านต่างๆ เช่น การออกแบบเกม วิทยาการคอมพิวเตอร์ และการจัดการด้านอีสปอร์ต เป็นต้น (Wang, 2022)

การพัฒนาฐานทุนมนุษย์ที่แข็งแกร่งในอุตสาหกรรมอีสปอร์ตของจีนได้ส่งผลกระทบต่ออำนาจละมุนของประเทศ ประการแรก ช่วยเพิ่มชื่อเสียงของประเทศในฐานะผู้นำในอุตสาหกรรมอีสปอร์ต เพื่อดึงดูดความสนใจจากนานาชาติและการลงทุน ประการที่สอง ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ และมีส่วนสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ประการที่สาม ยังช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมและค่านิยมของจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่คนรุ่นใหม่ และมีส่วนสร้างอิทธิพลและความน่าเชื่อถือให้กับประเทศ

โดยสรุปแล้ว อุตสาหกรรมอีสปอร์ตของจีนได้มีการพัฒนาฐานทุนมนุษย์ที่แข็งแกร่ง และสิ่งนี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมอำนาจละมุนของประเทศจีน ด้วยการดึงดูดความสนใจและการลงทุนจากนานาชาติ สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมวัฒนธรรมและค่านิยมของจีน อีกทั้งยังสร้างอิทธิพลให้กับประเทศจีนในเวทีโลก

3.1.3 ผู้ผลิตและผลิตภัณฑ์อีสปอร์ต (ผู้เผยแพร่/ผู้พัฒนาเกม ผลิตภัณฑ์ สื่อผู้จัดงานอีสปอร์ต ฯลฯ)

ผู้ผลิตและผลิตภัณฑ์อีสปอร์ตของจีนมีส่วนสนับสนุนอำนาจละมุนของประเทศในหลายๆ ทางประการแรก ประเทศจีนมีอุตสาหกรรมอีสปอร์ตขนาดใหญ่และกำลังเติบโตขึ้นอย่างมาก โดยมีผู้พัฒนาเกมรายใหญ่และผู้จัดงานจำนวนมากที่ดึงดูดความสนใจและการลงทุนจากต่างประเทศ สิ่งนี้ช่วยเพิ่มชื่อเสียงของจีนในฐานะผู้นำในอุตสาหกรรมอีสปอร์ตและมีส่วนสร้างอิทธิพลโดยรวมของประเทศเช่นกัน ประการที่สอง ผลิตภัณฑ์ อีสปอร์ตของจีนยังช่วยแสดงวัฒนธรรมและค่านิยมของจีนต่อผู้ชมทั่วโลก เกมและสื่อจำนวนมากที่ผลิตในจีนมีองค์ประกอบของวัฒนธรรมจีน เช่น อิม ตัวละคร และฉาก และผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้ช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมจีนต่อผู้คนทั่วโลก เช่น ในปี 2021 “PUBG Mobil” “ROV” “Genshin” เป็นเกมยอดนิยมที่สร้างรายได้มากมายในวงการเกมจากทั่วโลก

ผู้ผลิตและผลิตภัณฑ์อีสปอร์ตของจีนก็มีบทบาทในการส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศ อุตสาหกรรมอีสปอร์ตได้สร้างโอกาสใหม่ทางเศรษฐกิจในจีน

และดึงดูดการลงทุนจากนานาชาติ ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเติบโต

3.2 อิทธิพลในการเป็นอำนาจละมุนของ “การทูตอีสปอร์ต”

3.2.1 “การทูตอีสปอร์ต” พรหมแดนใหม่ทางภาษาและวัฒนธรรมจีน

ในด้านของภาษา แม้ว่าประเทศจีนถือเป็นตลาดเกมอีสปอร์ตยักษ์ใหญ่ แต่วิดีโอเกมอีสปอร์ตระดับโลกส่วนใหญ่เกือบ 40% ตัวเลือกภาษาทั้งหมดในเกมเป็นภาษาอังกฤษ รองลงมาคือภาษาจีน (21%) รัสเซีย (11%) และอีก 26 ภาษา แต่ถือว่าเป็นเปอร์เซ็นต์ที่น้อยมาก การครอบงำของภาษาอังกฤษเป็นปัญหาสำหรับผู้เล่นที่ไม่พูดภาษาอังกฤษหรือไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ ผู้เล่นในจีนจึงจัดตั้งแคมเปญ “我们需要中文” (“พวกเราต้องการภาษาจีน”) ในปี 2016 โดยประเทศจีนได้แสดงให้เห็นแล้วว่า ภาษาจีนสามารถเพิ่มรายได้ให้กับเกมอีสปอร์ตนั้นๆ ได้ เนื่องจากประเทศจีนมีจำนวนผู้บริโภคอุตสาหกรรมเกมอีสปอร์ตมากที่สุดในโลก โดยวิดีโอเกมอีสปอร์ตที่มีตัวเลือกภาษาจีน หรือมีการจัดทำ “汉化补丁” (แพทช์ภาษาจีน) ในปี 2000 จะรายได้สูงกว่าเกมอีสปอร์ตอื่นๆ เป็นพิเศษ และเพื่อให้เข้าใจรูปแบบเกมหรือคำสั่งเกมมากขึ้น ทำให้ผู้เล่นจำนวนมากต้องเรียนรู้ภาษาจีน โดยเฉพาะคำศัพท์เฉพาะของเกมนั้นๆ รวมไปถึงคำอธิบายเกมอีกด้วย ทำให้ภาษาจีนขยายตัวเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น และทำให้มีผู้เล่นจีนเรียนภาษาจีนมากขึ้นด้วยเช่นกัน

รูปที่ 2 : ผู้เล่นเกมเรียกร้องให้มีการสร้างแพทช์ภาษาจีนในปี 2000

แหล่งที่มา : <https://www.gcores.com/articles/102472?fbclid=IwAR0w2WG-BZvAsaqJ2s-NcgaqUhsoAv03i3wimwMz1O5U7HgGzC6MxUg7cS3M>

รูปที่ 3 : ข้อความจากผู้เล่นเกมเรียกร้องให้มีการเพิ่มภาษาจีนเข้าไปในเกม ในปี 2016
แหล่งที่มา : [https://www.gcores.com/articles/102472?fbclid=IwAR0w2WG-](https://www.gcores.com/articles/102472?fbclid=IwAR0w2WG-BZvAsaQJ2s-NcgaqUhs0Av03i3wimwMz1O5U7HgGzC6MxUg7cS3M)

[BZvAsaQJ2s-NcgaqUhs0Av03i3wimwMz1O5U7HgGzC6MxUg7cS3M](https://www.gcores.com/articles/102472?fbclid=IwAR0w2WG-BZvAsaQJ2s-NcgaqUhs0Av03i3wimwMz1O5U7HgGzC6MxUg7cS3M)

โดยนักกีฬาอีสปอร์ตและสโมสรทีมอีสปอร์ตของจีน ถือเป็นตัวแปรสำคัญอย่างหนึ่งในการขับเคลื่อนและเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมของจีนผ่านอีสปอร์ต เนื่องจากนักกีฬาอีสปอร์ตจีนได้สร้างผลงานที่น่าจดจำอย่างการชนะเลิศทัวร์นาเมนต์ในหลายๆ รายการ รวมถึงการได้เหรียญทองกีฬาอีสปอร์ตมากที่สุดในการแข่งขัน Asian Game นักกีฬาและสโมสรทีมอีสปอร์ตจีนจึงเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก รวมถึงเป็นหลักประกันที่แสดงให้เห็นว่า จีนเป็นหนึ่งในด้านการแข่งขันอีสปอร์ต ทำให้มีฐานแฟนคลับและยอดผู้ติดตามจากต่างประเทศในเอเชียเพิ่มขึ้นอย่างล้นหลาม แฟนคลับและผู้ติดตามจากหลายๆประเทศเกิดความสนใจในภาษาและวัฒนธรรมจีนมากขึ้น ผ่านตัวนักกีฬาและสโมสรอีสปอร์ตจีน ยกตัวอย่างเช่น Viper นักกีฬาอีสปอร์ต League of Legends ชาวเกาหลี หนึ่งในสมาชิกทีม EDG (สโมสรจีน) ได้ให้สัมภาษณ์กับทาง ONE Esports ถึงภาษาจีนกลางของเขาที่พัฒนาขึ้นอย่างก้าวกระโดด เมื่อเขาได้เข้าร่วมสโมสร Edward Gaming ในฤดูใบไม้ผลิปี 2021 โดยตลอดเป็นเวลาเกือบสองปีแล้วตั้งแต่เขามาถึงประเทศจีนเป็นครั้งแรก ปลายฤดูร้อนปี 2022 เขาเริ่มสัมภาษณ์เป็นภาษาจีนกลางได้โดยไม่ได้รับความช่วยเหลือจากนักแปลชาวเกาหลี โดยเมื่อ Viper ถูกถามเกี่ยวกับเคล็ดลับของเขาในการเรียนภาษาจีนกลางอย่างรวดเร็ว เขาได้กล่าวว่า “อย่างแรกที่ผมเรียนรู้วิธีการพูดภาษาจีนคือผ่านเกม League of Legends เป็นเกมที่มีการสื่อสารจำนวนมาก ดังนั้นการไม่รู้ภาษาจีนจึงส่งผลเสียต่อการเล่นของผม ดังนั้นผมจึงพยายามอย่างดีที่สุดเพื่อพยายามจดจำคำศัพท์บางคำเพื่อใช้ในเกมนั้นให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ช่วงหลังๆ เวลาพูดภาษาจีน ผมจะพยายามฟังให้มากขึ้น และพยายามจำคำศัพท์เหล่านั้น จนทำให้ผมรู้สึกกล้าพูดภาษาจีนมากขึ้น” โดยหลังจากนั้น ชาวเน็ตเกาหลีรวมถึงคนที่ชื่นชอบในตัว Viper ส่วนใหญ่ เริ่มหันมาเรียนมาภาษาจีนมากขึ้น มีการพิมพ์และพูดคุยโต้ตอบผ่านทางไลฟ์แชทเป็นภาษาจีนมากขึ้น

เกมอีสปอร์ตจีนส่วนใหญ่มีการสอดแทรกแนวคิดและวัฒนธรรมจีน เช่น JX Online 3 《剑网三》 ที่มุ่งเน้นไปที่การกระตุ้นความรู้สึกของผู้เล่นชาวจีนในเกมด้วยวัฒนธรรม

ประจำชาติที่ลึกซึ้งและพลังที่ยิ่งใหญ่ของจีน ตัวละครเสมือนที่เป็นตัวแทนของผู้เล่นอีสปอร์ตรวมตัวกันอยู่ในโลกเสมือนจริงเดียวกัน ปฏิบัติตามกฎหมายเดียวกัน และสร้างตัวตนในโลกของเกมให้เสร็จสมบูรณ์ตามแนวคิดของครอบครัวและประเทศของจีนดั้งเดิม และเกมจะกำหนดระดับของเกมตามเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นความรู้สึกความรับผิดชอบต่อสังคมและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเทศจีน ทำให้ผู้เข้าแข่งขันจำนวนมากของการแข่งขัน “Jian Wang 3” สวมชุดดั้งเดิม และชุดอันผู้ กลายเป็นความภูมิใจในวัฒนธรรมจีนของคนในชาติ และเป็นจุดที่สามารถดึงดูดชาวต่างชาติให้สนใจในวัฒนธรรมจีนได้ โดยเกมสะท้อนให้เห็นงานศิลปะทุกประเภทในการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่เป็นโลกาภิวัตน์และเป็นสากลมากขึ้น โดยจีนเชื่อว่ายิ่งอุตสาหกรรมวัฒนธรรมมีความคิดสร้างสรรค์มีมากขึ้นเท่าไร ก็ยิ่งมีความเป็นสากลมากขึ้นเท่านั้น องค์ประกอบทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมในเกมอีสปอร์ตเป็นที่ชื่นชอบของวัยรุ่นในประเทศและนอกประเทศจีนมากขึ้น และนักออกแบบอีสปอร์ตอีสปอร์ตจำนวนมากทั้งในและต่างประเทศ ก็เริ่มให้ความสนใจกับการหยิบยืมวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีนมาใช้ในอีสปอร์ต

รูปที่ 4 : รูปภาพแต่งชุดตัวละครที่มีความเป็นจีนในงาน JX Online 3 Competitive Masters Tournament ครั้งที่ 3

แหล่งที่มา : <https://www.blackmagicdesign.com/media/release/20180227-01>

ในขณะเดียวกัน การส่งเสริมกิจกรรมอีสปอร์ตยังสามารถกลายเป็นแพลตฟอร์มในการเผยแพร่วัฒนธรรมของจีนได้ เช่น ในเดือนมีนาคม 2018 ผู้จัดงานการแข่งขัน JX Online 3 Competitive Masters Tournament ครั้งที่ 3 มีการจัดการแข่งขันที่ดึงดูดคนไปทั่วโลก เนื่องจากการแข่งขันแบ่งออกเป็นสองรูปแบบ ทั้งออนไลน์ และออฟไลน์ ซึ่งวิธีและรูปแบบการจัดการแข่งขันก็แตกต่างกัน กิจกรรมออนไลน์ส่วนใหญ่เผยแพร่บนสื่อใหม่ หน้าที่การประชาสัมพันธ์ ได้แก่ แพลตฟอร์มโซเชียล อย่าง Sina Weibo และ WeChat แพลตฟอร์มวิดีโอ

อย่าง bilibili และแพลตฟอร์มถ่ายทอดสด อย่าง Huya Live, Panda Live เป็นต้น นอกจากนี้มีวีไอโพรโมทที่เป็นสตรีมเมอร์แล้ว การออกแบบอิมเมจของตัวละครก็ไม่ใช่ไปตามสไตล์ตะวันตกอีกต่อไป แสดงให้เห็นถึงเสน่ห์ของสุนทรียศาสตร์แบบตะวันออกมากขึ้น ส่วนการประชาสัมพันธ์แบบออฟไลน์ รอบชิงชนะเลิศการแข่งขัน ทางผู้จัดงานได้มีการจัดทำฉากของสถานที่แข่งขันทั้งหมดให้เป็นฉากในเกม และพนักงานแต่งตัวเป็น NPC (ตัวละครที่ไม่ใช่ผู้เล่น) ในเกม แนะนำให้ทุกคนเข้าไปในสถานที่ต่างๆ โดยรูปแบบใหม่ของการสื่อสารในเกมดังกล่าวได้ล้มล้างกฎที่ว่าผู้เล่นสามารถสวมบทบาทได้เพียงเฉพาะในโลกเสมือนจริงเท่านั้น แต่การแข่งขันอีสปอร์ตที่จีนจัดในครั้งนี้ได้ย้ายโลกเสมือนจริงมาสู่โลกแห่งความจริงได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้อีสปอร์ตได้กลายเป็นรูปแบบใหม่และแพลตฟอร์มใหม่สำหรับการแสดงและเผยแพร่เสน่ห์อันงดงามของวัฒนธรรมจีน

รูปที่ 5 : การแสดงศิลปะวัฒนธรรมจีนในงาน JX Online 3 Competitive Masters Tournament ครั้งที่ 3
แหล่งที่มา : <https://www.blackmagicdesign.com/media/release/20180227-01>

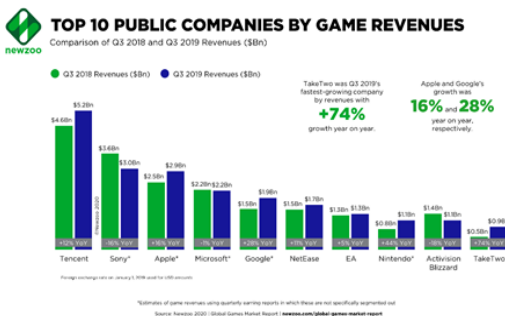
เกมอีสปอร์ตของจีนส่วนใหญ่ไม่เพียงแต่สร้างรายได้มหาศาล แต่ยังกลายเป็นสื่อกลางในการสร้างวัฒนธรรมจีนให้ก้าวเข้าสู่ระดับสากลได้ ไม่เพียงแต่เฉพาะเครื่องแต่งกาย หรือประเพณีวัฒนธรรมในประเทศจีนเท่านั้นที่ได้กระแสนับรับจากการเผยแพร่วัฒนธรรมผ่านอีสปอร์ตจีน แต่ยังรวมไปถึงการเชื่อมต่อข้ามพรมแดนของการท่องเที่ยวและอีสปอร์ต นำไปสู่คลื่นลูกใหม่ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การผสมผสานระหว่าง

อีสปอร์ตและเมืองต่างๆในจีนก่อให้เกิดระบบนิเวศอุตสาหกรรมนั้นก็คือ “การสนับสนุนด้านความบันเทิง-วัฒนธรรม-อุตสาหกรรม” มีการจัดกิจกรรมแข่งขันอีสปอร์ตขนาดใหญ่ ส่งเสริมการยกระดับการบริโภคทางวัฒนธรรมของเมืองต่างๆ และยกระดับการสร้างอารยธรรม ในฐานะที่ได้เป็นตัวเผยแพร่วัฒนธรรมรูปแบบใหม่ในยุคอินเทอร์เน็ตบนมือถือ อีสปอร์ตได้กลายเป็นทิศทางใหม่ในการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและครองตำแหน่งสำคัญในการพัฒนากีฬาและการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรมของจีน อำนาจละมุนทางด้านภาษาและวัฒนธรรมของฮิสปอร์ตจีนที่กล่าวมานี้สอดคล้องกับแนวคิดของโจเซฟ เนย์ (Joseph Nye) ซึ่งยกปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมค่านิยมทางการเมือง นโยบายต่างประเทศซึ่งสามารถสรุปรวมเป็นอำนาจละมุนทางวัฒนธรรม จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าอำนาจละมุนสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต พฤติกรรมของผู้คนได้ ในยุคที่อินเทอร์เน็ตเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของผู้คน อำนาจละมุนสามารถส่งผลต่อค่านิยมของผู้คนในประเทศนั้นๆ ได้ และยังส่งผลให้รัฐบาลทำการส่งเสริมกิจกรรมนั้นๆ เพื่อเผยแพร่อำนาจละมุนของตนไปสู่นานาชาติได้อีกด้วย จากตัวอย่างที่กล่าวมาในเนื้อหาข้างต้นจะเป็นได้ว่าผู้คนนานาประเทศต่างมีการยอมรับวัฒนธรรมจีน มีการเข้าร่วมเล่นเกมส์ของจีน ติดตามการถ่ายทอดสดเกมส์ของจีน และแต่งชุดเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ซึ่งก็ล้วนเป็นส่งบงบอกถึงความสำเร็จของจีนในการส่งต่ออิทธิพลทางวัฒนธรรมหรืออำนาจละมุนทางวัฒนธรรมสู่นานาชาติประเทศ

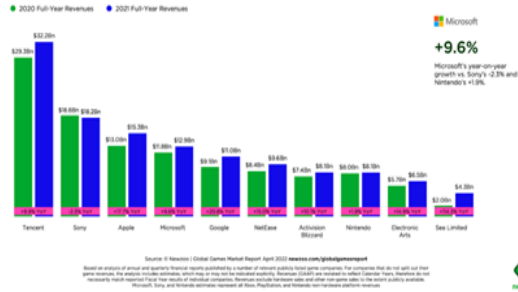
3.2.2 การยอมรับประเทศจีน ในฐานะ “ผู้นำฮิสปอร์ตโลก” และยอมรับการเติบโตของฮิสปอร์ตจีน

การแพร่ระบาดใหญ่ของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกอย่างมหาศาล อีกทั้งอุตสาหกรรมกีฬาทั่วโลกก็ได้รับผลกระทบอย่างหนักเช่นกัน เมื่อกีฬาทุกประเภทต้องเผชิญกับความทุกข์ยากอุตสาหกรรมฮิสปอร์ต ก็ได้แสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นต่อการแพร่ระบาดของโรค โดยอาศัยข้อได้เปรียบจากการเป็นกีฬาที่สามารถใช้รูปแบบออนไลน์ได้ ซึ่งประเทศจีนถือเป็นประเทศแรกที่สามารถมองเห็นถึงข้อได้เปรียบของอุตสาหกรรมฮิสปอร์ตในช่วงเวลานี้ได้ และอุตสาหกรรมฮิสปอร์ตจีนกลับเติบโตสวนกระแสโลกเป็นอย่างมาก โดยในด้านการลงทุนและรายได้จากฮิสปอร์ตที่สูงที่สุดของโลกในปี 2019 ตกเป็นของบริษัทจีนอย่าง Tencent และหลังจากนั้นเป็นต้นมาบริษัท Tencent ยังคงเป็นบริษัทเกมอันดับ 1 โดยมีรายได้และมูลค่าฮิสปอร์ตเพิ่มขึ้นมหาศาลทุกปี

รูปที่ 6 : 10 อันดับบริษัทที่มีรายได้ฮิสปอร์ตมากที่สุดในโลก (ปี 2018 - 2019)
แหล่งที่มา : <https://bit.ly/3vdBm4c>

Top 10 Public Companies by Game Revenues
Comparing 2020 and 2021

รูปที่ 7 : 10 อันดับบริษัทที่มีรายได้อีสปอร์ตมากที่สุดในโลก (ปี 2020 - 2021)

แหล่งที่มา : <https://bit.ly/3vb0tof>

ในการจัดทัวร์นาเมนต์อีสปอร์ต LPL หรือ League of Legends Pro League 2020 เป็นลีกแรกของประเทศจีนและของโลก ที่ถูกนำกลับมาจัดแข่งขันอีกครั้งในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของ COVID-19 โดยประเทศจีนได้มีการส่งเสริมและผลักดันให้ ปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ ไทหนาน และเมืองอื่น ๆ นำอุตสาหกรรมอีสปอร์ตมาใช้ และประเทศจีนมีการสนับสนุนอีสปอร์ตจากนโยบายต่างๆอยู่หลายครั้ง โดยการสนับสนุนนโยบายระดับชาติของจีนถือเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาและการเติบโตของอุตสาหกรรมอีสปอร์ตภายใต้วิกฤตจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนได้ถูกจับตามองจากนานาประเทศทั่วโลก อีกทั้งได้รับการยอมรับจากทั่วโลกในด้านการสนับสนุนอุตสาหกรรมอีสปอร์ตของรัฐบาลจีนอีกด้วย

การเติบโตขึ้นของอีสปอร์ตจีนทำให้แพลตฟอร์มต่างๆเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็น ยอดผู้ติดตามในแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียของนักกีฬาหรือสโมสรทีมอีสปอร์ตจีนที่เพิ่มมากขึ้น ยอดผู้เข้าชมในแพลตฟอร์มถ่ายทอดสดอีสปอร์ตของจีนที่เพิ่มมากขึ้น แข่งหน้าแพลตฟอร์มถ่ายทอดสดของฝั่งตะวันตก ถือเป็นก้าวสำคัญครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์ของอีสปอร์ตจีน โดย "การไต่ขึ้นสูงสุดสูงสุดของเอเชีย" และแข่งขันขึ้นมาเป็นผู้นำด้านอีสปอร์ตแทนเกาหลีใต้และอเมริกาใต้ เป็นความปรารถนาอันยาวนานของผู้เล่นอีสปอร์ตชาวจีนและประเทศจีนมานานหลายปี หลังจากบรรลุผลการแข่งขันที่พึงพอใจนี้ อีสปอร์ตจีนยังคงถูกใช้ในงาน Asian Games และเพื่อทำให้สื่อกระแสหลักและทุกภาคส่วนของสังคมให้ความสำคัญกับอีสปอร์ตจีนมากขึ้น รวมถึงต้องการแก้ความเชื่อและมุมมองแบบผิดๆที่สังคมจีนมีต่ออีสปอร์ต จีนจึงได้มีการจัดทำสารคดีเรื่อง "Esports in China" และส่งเสริมอุตสาหกรรมอีสปอร์ตอย่างเต็มที่ (CCTV, 2020) โดยกระแสตอบรับที่ทั่วโลกมีต่ออุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนก็คือ การยกย่องให้ประเทศจีนเป็น "เจ้าแห่งอีสปอร์ตโลก" ซึ่งผลลัพธ์ก็เป็นไปตามความปรารถนาของประเทศจีน ในการผลักดันให้

อุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบให้แก่อุตสาหกรรมอีสปอร์ตโลก

3.2.3 “การทูตอีสปอร์ต” ภาพลักษณ์ใหม่ของชนชาติจีน

อำนาจละมุนเป็นหนทางที่สำคัญสำหรับจีนในการแสวงหาสถานะอำนาจระดับโลกโดยการแสวงหาอย่างรอบคอบผ่านการขยายอิทธิพลด้วยวัฒนธรรมผ่านอีสปอร์ต เล็งการถูกมองว่าเป็นภัยคุกคามกับประเทศอื่นๆ โดยการนำเสนอเสน่ห์ของวัฒนธรรมจีนและปกป้องภาพลักษณ์ของประเทศผ่านการลงทุนและการสื่อสารภายนอกผ่านสื่ออีสปอร์ต และด้วยความมุ่งหมายที่จะใช้อำนาจละมุนเหนือพรมแดน รัฐบาลจีนจึงลงทุนอย่างหนักในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาเพื่ออุดหนุนกิจการด้านศิลปะ (เช่น อุตสาหกรรมบันเทิง) ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จนกระทั่งการทูตอีสปอร์ตจีนที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นการส่งออกทางวัฒนธรรมที่ดีที่สุดของจีนในยุคปัจจุบัน ผู้คนและกิจกรรมอีสปอร์ตถูกใช้เป็นทรัพยากรในการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในหมู่ประชาชนในและต่างประเทศ เพื่อเอื้อต่อการดำเนินเป้าหมายนโยบายต่างประเทศและการขยายอิทธิพลไปทั่วโลกของจีน

4. แนวโน้มในอนาคตของอีสปอร์ตของจีน

ประเทศจีนกำลังดำเนินการพัฒนาเกมอีสปอร์ต รวมถึงมีการพัฒนาเทคโนโลยีอีสปอร์ตที่เป็นตัวขับเคลื่อนการเติบโตของตลาดอีสปอร์ตในอนาคต โดยผสมผสานระหว่างอีสปอร์ตและเทคโนโลยีรูปแบบใหม่ เช่น VR, AR และ NFT ส่งเสริมนวัตกรรมอุตสาหกรรมอีสปอร์ตและขยายรูปแบบธุรกิจอีสปอร์ต เพื่อผลักดันอีสปอร์ตจีนให้ก้าวเข้าสู่แนวคิด metaverse หรือโลกเสมือนจริง โดยอนาคต อีสปอร์ตจีนอาจจะเติบโตมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากสิ่งที่จีนมีคือ ข้อได้เปรียบในเรื่องของการมีอุตสาหกรรมอีสปอร์ตขนาดใหญ่ มีประชากรผู้เล่นและผู้ชมอีสปอร์ตจำนวนมาก อีกทั้งยังมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการใช้พัฒนาอีสปอร์ต

ด้วยอิทธิพลที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีน ในอนาคตอุปสงค์เกมอีสปอร์ตในจีนนั้นจะมหาศาลพอๆ กับศักยภาพในการเติบโตของบริษัทเกมอีสปอร์ตจีนอย่างแน่นอน และองค์ประกอบต่างๆ เช่น ลิขสิทธิ์เกมอีสปอร์ต การสนับสนุนกิจกรรมอีสปอร์ต และการผลิตสตรีมมิ่งอีสปอร์ตของจีน จะยังคงรักษามาตรฐานที่สูงไว้ได้ และมีการเปิดโอกาสให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนอีสปอร์ตในประเทศจีนมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการในการนำเอาเทคโนโลยีอื่นๆ จากต่างประเทศที่ใช้ในการพัฒนาอีสปอร์ต มาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีอีสปอร์ตของจีน เพื่อให้เกิดเป็นนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ทางด้านอีสปอร์ตมากขึ้น

แต่เนื่องจากในปี 2021 สำนักงานจัดการสื่อและการโฆษณาแห่งชาติ (NPPA) ของจีน ออกแถลงการณ์ว่า รัฐบาลเริ่มบังคับใช้มาตรการจำกัดระยะเวลาการเล่นเกมของเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี สามารถเล่นวิดีโอเกมได้ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (Wu Y., 2021) รวมถึงในปี 2022 มาตรการว่าด้วยเรื่องแพลตฟอร์มทุกประเภทที่อยู่ในประเทศ ไม่สามารถโหลดสตรีมเกมที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาตเผยแพร่โดยเด็ดขาด (Services, 2022) โดยทั้งสองมาตรการนี้ ถึงแม้ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อบริษัทอีสปอร์ตจีนในปัจจุบันมากเท่าไรนัก แต่มาตรการเหล่านี้ยังคงถือเป็นปัญหาอย่าง

หนึ่งที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนในอนาคตได้ โดยเฉพาะภาคเอกชนที่เป็นตัวขับเคลื่อนอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนหลักนั้น อาจได้รับผลกระทบจากรายได้เกมอีสปอร์ตที่ลดลง รวมถึงจำนวนผู้เล่นและผู้ชมอีสปอร์ตที่ลดน้อยลงอีกด้วย

อภิปรายผลการศึกษา

อุตสาหกรรมอีสปอร์ตของจีนได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญในการเป็นอำนาจละมุนที่สำคัญของประเทศไทย การแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2019 ทำให้การแลกเปลี่ยนทางการทูตเป็นไปได้ยากลำบาก แต่จำนวนและขนาดของการแข่งขันอีสปอร์ตกลับเติบโตสวนทางกระแสโลก โดยรัฐบาลจีนได้ตระหนักถึงศักยภาพในการเป็นอำนาจละมุนใหม่ที่สำคัญในยุคดิจิทัลของอีสปอร์ตจีนและได้มีการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมอีสปอร์ตอย่างต่อเนื่อง ทำให้อีสปอร์ตจีนก้าวเข้ามาเป็นตัวแปรสำคัญทางการทูต จนเกิดเป็น “การทูตอีสปอร์ต” และกลายเป็นอำนาจละมุนใหม่ของจีน โดยประเทศจีนได้ใช้ประโยชน์จากการเติบโตของอุตสาหกรรมอีสปอร์ตในการแสวงหาการยอมรับและความต้องการขยายอิทธิพลไปทั่วโลก จึงได้นำอีสปอร์ตมาปรับใช้ทางการทูตในการเผยแพร่วัฒนธรรม และขยายอิทธิพล รวมถึงการกระจายอำนาจไปทั่วโลกโดยใช้การทูตอีสปอร์ต

แต่ทว่า การบังคับใช้มาตรการจำกัดระยะเวลาการเล่นเกมของเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ในปี 2021 ในด้านของความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือเพื่อการรักษาสุขภาพของเด็กในระยะยาว การจำกัดเวลาเล่นเกมอาจจะเป็นทางเลือกที่ไม่เลว แต่ข้อแลกเปลี่ยนที่อาจจะตามมาคือการถดถอยของภาพรวมอุตสาหกรรมอีสปอร์ตของจีน ความนิยมในการเล่นอาจจะเริ่มลดลง เนื่องจากการจำกัดเวลาอาจทำให้จำนวนนักกีฬารุ่นใหม่เริ่มซบเซา ส่งผลต่อคุณภาพผู้เล่นและนักกีฬาอีสปอร์ตจีน และกระทบความสามารถในการแข่งขันโดยตรงของประเทศ อีกทั้งอาจจะยังส่งผลต่ออิทธิพลของอำนาจละมุนและภาพลักษณ์ของประเทศไทย

ถึงอย่างไรก็ตาม การจัดอีเวนต์อีสปอร์ต ทุนมนุษย์ด้านอีสปอร์ต และการพัฒนาส่งเสริมสื่อและผลิตภัณฑ์อีสปอร์ต ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่รัฐบาลใช้โดยทั่วไปในรูปแบบของอำนาจละมุนของการทูตอีสปอร์ต ซึ่งประเทศจีนได้ปรับเปลี่ยนวิธีการใช้อำนาจละมุนแบบเดิมที่ประเทศอื่นมองว่าเป็นภัยคุกคาม โดยใช้การทูตอีสปอร์ตในสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้กับประเทศจีน ซึ่งการทูตอีสปอร์ตถือเป็นตัวแปรสำคัญในการขยายอิทธิพลของจีน เป็นการทูตรูปแบบใหม่และอำนาจละมุนใหม่ของจีนที่ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับไปทั่วโลก

บรรณานุกรม

- Kharpal, A. (2022). **China remains the world's largest e-sports market despite gaming crackdown.** Retrieved Dec 5, 2022, from <https://www.cnbc.com/2022/07/15/china-is-worlds-largest-e-sports-market-despite-crackdown-study.html>
- Flanders Investment & Trade Shanghai. (2021). **THE GAMING & E-SPORTS MARKET IN CHINA THE GAMING & E-SPORTS MARKET IN CHINA.** Retrieved Sep 19, 2022, from https://www.flandersinvestmentandtrade.com/export/sites/trade/files/market_studies/2021%20Market%20Research%20Gaming%20%26%20E-sports%20Industry%20in%20China.pdf?fbclid=IwAR2x-sKlYNC0hrQX3E2H0V0x7gUhnsumGrGvKuRcszAamYWQM_1PAo
- Li jia. (2021). **Esports are the new linguistic and Cultural Frontier. (2021, November 30).** Retrieved December 4, 2022, from <https://www.languageonthemove.com/esports-are-the-new-linguistic-and-cultural-frontier/?fbclid=IwAR0ZkW6vVnfbLYd3bfenVdiOpbg7tTO8sELRjaelsC6Z5fla6YD-6-b9BA>
- Abdi, K., Talebpour, M., Fullerton, J., Ranjkesh, M. J., & Nooghabi, H. J. (2019). **Identifying sports diplomacy resources as soft power tools.** *Place Branding and Public Diplomacy*, 15(3), 147–155. Retrieved Sep 19, 2022, from <https://doi.org/10.1057/s41254-019-00115-9>
- Albert, E. (2018). **China's big bet on soft power.** *Council on Foreign Relations.* Retrieved Sep 20, 2022, from <https://www.cfr.org/backgrounder/chinas-big-bet-soft-power>
- Cao, C. (2020). **China has a big plan to become the global centre of the games industry.** *Pocket Gamer.* Retrieved Sep 15, 2022, from <https://www.pocketgamer.biz/asia/comment-and-opinion/72500/china-has-a-big-plan-to-become-the-global-centre-of-the-games-industry/>
- Furrer, M. (2020). **Esports Diplomacy in China. Final paper presented in the framework of the Awakening China Seminar: Deconstructing Chinese Foreign Policy.** Retrieved Sep 16, 2022, from <https://www.aacademica.org/micaela.furrer/2.pdf>
- Grosse, R., Gamso, J., & Nelson, R. C. (2021). **China's rise, world order, and the implications for international business.** *Management International*

- Review, 61(1), 1–26. <https://doi.org/10.1007/s11575-020-00433-8>
- PwC. (2020). **Video games and e-Sports**. Retrieved Dec 10, 2022, from <https://www.pwccn.com/en/industries/telecommunications-media-and-technology/entertainment-and-media/global-entertainment-and-media-outlook-2018-2022/video-games-esports.html>
- Murray, S., & Pigman, G. A. (2014). **Mapping the relationship between international sport and diplomacy**. *Sport in Society*, 17(9), 1098–1118. From <https://doi.org/10.1080/17430437.2013.856616>
- Juandi (2021). **Esports in China: The History, Turning Point Moment, and Future**. Retrieved Sep 12, 2022, from <https://hybrid.co.id/post/gaming-esports-in-china?fbclid=IwAR16rfMtUIUxDWSD10L3cRgUfwKytDsBiPZ-4bTxSdySkj7CfnuiqDkRJ3Q>
- Qi Feng (2020). **加速出圈时，电竞该思考些什么？**，2022年9月20日，<https://zhuanlan.zhihu.com/p/552072808?fbclid=IwAR1iL-aulzXvsunL7qluGC6pznrD2zWv8hN7tUCAtqYxZX-0dzNu9IKxqQc>
- 中新网 (2018). **业内看好电竞产业未来：将带动文化、旅游等行业**，2022年9月20日，https://www.chinanews.com.cn/m/business/2018/02-12/8447196.shtml?fbclid=IwAR2M8OAlMVKbb-KCJy_LATmNwnlSsZNsexpOgjFdmIjCjJv5UB_0HSyvsYk
- 人民网 (2021). **冰岛刮起“中国风”，电子竞技已成“文化出海”重要平台**。2022年9月19日，<https://m.yunnan.cn/system/2021/11/09/031758564.shtml?fbclid=IwAR2iMd00AojmrErrqRQ9UutC9T2Z6lqxCMqmQpuyJoli38UBf-wX1tBj9g>
- 体育产业生态圈 (2020). **中国电竞二十年：从被误解到“国家名片”**。2020年9月19日。 https://www.huxiu.com/article/392788.html?fbclid=IwAR2YURrUNqdS1bHLFEjksponABrRU8dCf-fa7FeEjqK-PKsf_uz0CAnfvo
- 知乎 (2020). **电竞行业研究报告：蓄后发之势，中国电竞乘势而上**，2022年10月1日。 https://zhuanlan.zhihu.com/p/460342170?utm_id=0&fbclid=IwAR1ZapD_UQKmM_l8Zi-SxEpnqli07FGrp54S2ERC1hmslszAEHaBvniFtAY
- SINA(2022). **不只是电子游戏：电竞行业已演变为全球经济文化重要组成部分**。2022年9月19日。<https://finance.sina.cn/>

- tech/2022-04-07/detail-imcwiwst0345335.d.html?fromtech=1&from=wap&fbclid=IwAR3vIIS6EpPMQNJTVAR8rIgZkOf6LyH-d8S1kHmXTjLLzrCPKGPOK7Bi92M
- 新浪电竞(2020).PEC 国际冠军杯：后疫情时代，电竞助力国家软实力.2022年9月19日. <https://dj.sina.com.cn/article/iznctke6447417.shtml?fbclid=IwAR0JLlTwbqAHRFGM9ioAOyYhDLB3sgoaqjLfmODR79WbtNFS0jjAyimDQSU>
- 电竞世界 (2019). 中国电竞行业影响力研究报告：电竞市场前景广阔 腾讯成最大赢家 | 电竞世界. 2022年9月19日. https://zhuanlan.zhihu.com/p/79400279?fbclid=IwAR2YURrUNqdS1bHLFEqiksponABrRU8dCf-fA7FeEjqK-PKsf_uz0CANfvo
- Yao Liu (2020).后疫情时代 电竞的机遇来了.2022年9月19日. [https://www.bilibili.com/bangumi/media/md28228323](http://www.ce.cn/culture/gd/202008/26/t20200826_35603790.shtml?fbclid=IwAR1ing9hSgOpd2oSC4QrAiuotF8-tcK_-cuYzDW8WXvflem1xpxe16JhbTUBaker, R. E. (2017). Case Studies in Sport Diplomacy (C. Esherick, R. E. Baker, S. Jackson, & M. Sam, Eds.). FIT Publishing, a division of the International Center for Performance Excellence.</p><p>CCTV. (2020, March 14). 电子竞技在中国. Retrieved from bilibili: <a href=)
- China, M. o. (2021, August 16). 中国游戏用户达6.67亿国产游戏“走出去”大势所趋走出去公共服务平台. Retrieved from 走出去公共服务平台: <http://fec.mofcom.gov.cn/article/ywzn/xgzx/guonei/202108/20210803187788.shtml>
- Cull, N. J. (2019). Public Diplomacy: Foundations for Global Engagement in the Digital Age. Wiley, 7.
- Guo, X. (2010, May 19). 男子通宵上网猝死网吧遭索赔40万余元_ CCTV.com_中国中央电视台. Retrieved from 央视网: <http://www.cctv.com/cctvsurvey/special/02/20100519/102719.shtml>
- Jennings, R. (2022, September 15). Malaysia, Taiwan, Vietnam embrace China’s games and films, but stay on guard for a ‘cultural invasion. Retrieved from South China Morning Post: <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3192471/malaysia-taiwan-vietnam-embrace-chinas-games-and-films-stay>

- Nye. (2004). *Soft Power: The Means To Success In World Politics*. PublicAffairs, 5.
- Services, A. o. (2022, April 15). **国家广播电视总局公告公示国家广播电视总局网络视听节目管理司中共中央宣传部出版局关于加强网络视听节目平台游戏直播管理的通知** Retrieved from National Radio and Television Administration PRC: http://www.nrta.gov.cn/art/2022/4/15/art_113_60105.html
- Wang, X. S. (2022). *THE DEVELOPMENT REPORT OF E-SPORTS IN CHINA (2022)* . Beijing: Social Science Academic Press.
- Wu, H. (2022). *Security,Force,and Self-Help:National Security Studies in Israel*. The Journal of International Studies, 71-91+6-7.
- Wu, Y. (2021, August 30). **国家新闻出版署下发《关于进一步严格管理切实防止未成年人沉迷网络游戏的通知》** . Retrieved from 新华网. Xinhua News: http://www.news.cn/legal/2021-08/30/c_1127809920.htm

บทวิพากษ์ความเป็น อีสานใหม่ : ทดลองศึกษา ผ่านบทเพลงไทยอีสาน*

วีรชน เกษสกุล***

บทคัดย่อ

บทความชิ้นนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะทำความเข้าใจและพิสูจน์แนวความคิดที่ว่าด้วยการเป็นอีสานใหม่ ผู้เขียนได้ทำการทดลองศึกษาผ่านเพลงในฐานะที่เป็นตัวบททางสังคมอย่างหนึ่ง โดยใช้การตีความเป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจและแสวงหาคำความรู้ และผลจากการศึกษาพบว่า การร้อง รำ ทำเพลง ของชาวบ้านในภาคอีสานนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนอกจากจะใช้เพื่อความบันเทิงแล้วนั้น วัฒนธรรมการร้อง รำ ทำเพลงยังคงมีนัยยะสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจทางการเมืองที่ส่งผลต่อคนในสังคมมาอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าภายหลังการเกิดสงครามเย็น สังคมอีสานจะมีการรับเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามามากมาย แต่จากการพิจารณาตัวบทที่นำมาทำการทดลองศึกษาได้แสดงให้เห็นว่าแนวความคิดความเชื่อของชาวบ้านในภาคอีสานยังคงยึดโยงอยู่กับอำนาจหรือชนแบบเดิม การเกิดสภาวะแบบโลกไร้พรมแดนหาได้เปลี่ยนแปลงรากฐานทางความคิดความเชื่อของชาวบ้านในภาคได้อย่างสิ้นเชิง ตรงกันข้ามกลับสนับสนุนให้คติความเชื่อแบบดั้งเดิมสามารถดำรงอยู่และมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้นกว่าเดิม

คำสำคัญ : อีสานเก่า; อีสานใหม่; วัฒนธรรม; การเมือง; ดนตรี

*บทความชิ้นนี้เขียนขึ้นมาเพื่อส่งเข้าร่วมการประกวดบทความวิชาการและเสวนาวิชาการ หัวข้อ “สหสาขาวิชา วัฒนธรรม และการเมืองไทย”

***อาจารย์ประจำสาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี email: weerachon.g@ubu.ac.th

Criticism of New E-san: A Concept Paper through Thai-Esan music**

Weerachon Gedsagul****

Abstract

This article aims to understand and prove a notion on a development of new E-San. The author has tried to testify the study via songs as a kind of social contents. The study employs hermeneutics as tools to understand and search for knowledge. The result finds that, not only for purposing of entertainment, singing, dancing and humming of local people in the northeastern region of Thailand from past to present have reflected the power relationship in politics that have had an effect toward society continuously. Although the E-San society has opened for a wave of incoming technologies after the Cold War, once considering regarding song contents, beliefs of local people in E-San have remain associating with power and traditional norms. An emergence of no-boundary world did not definitely change the root of beliefs among them. In contrast, the wave of boundless world has promoted the tradition belief significantly.

Keywords: New E-San; Old E-San; Cultures; Politics; Music

** This article is for submitting to the academic article and academic discussion contest on the topic of "Multidisciplinarity, Culture, and Thai Politics."

****Lecturer in the Department of Government, Faculty of Political Science, Ubon Ratchathani University email: weerachon.g@ubu.ac.th

บทนำ

วัฒนธรรมการร้อง รำ ทำเพลง ถือเป็นผลผลิตทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับวิถีชีวิต ความเชื่อ ศาสนา เศรษฐกิจ และการเมือง ของคนในสังคมแต่ละสังคมมาอย่างช้านาน ซึ่งหากพิจารณาจากบทบาทของวัฒนธรรมดังกล่าว จะพบว่า การร้อง รำ ทำเพลงนั้นมีบทบาทสำคัญอยู่หลายประการ ยกตัวอย่างเช่น บทบาทในการสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน บทบาทในการเป็นช่องทางในการสื่อสาร บทบาทในด้านของการควบคุมความคิดของคนในสังคม บทบาทที่รับใช้พิธีกรรมทางความเชื่อต่าง ๆ บทบาททางด้านการเป็นเครื่องมือที่แสดงถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของสังคมต่าง ๆ ตลอดจนบทบาทในการเป็นเครื่องบันทึก และสะท้อนถึงความเป็นไปในแง่มุมต่าง ๆ ทางสังคม (Plato translation by Robin Waterfield, 1993:129; อานันท์ นาคคง, 2553:16)

จากความสัมพันธ์และบทบาทของการร้อง รำ ทำเพลงที่มีความใกล้ชิดกับคนกับในสังคมในหลายมิติ ผู้เขียนจึงมีข้อคิดเห็นว่าการจะทำความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมใดสังคมหนึ่ง การศึกษาเพลงในฐานะที่เป็นตัวบททางสังคมอย่างหนึ่งน่าจะเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ช่วยให้เราสามารถเห็นได้ถึงร่องรอยของแนวความคิดของผู้คนในสังคมนั้น ๆ ในบทความชิ้นนี้ผู้เขียนจึงเลือกที่จะทำการทดลองศึกษาผ่านเพลงหรือดนตรีที่ได้รับความนิยม (Popular music) โดยได้คัดมาจาก YouTube ซึ่งเป็นสื่อออนไลน์ที่เป็นอีกหนึ่งช่องทางหลักในการเผยแพร่ผลงานเพลงในปัจจุบัน ประกอบกับเพลงที่ได้รับความนิยมนำมาขับร้องบนรถที่เล่นดนตรีสด หรือที่กลุ่มวัยรุ่นในภาคอีสานเรียกว่า “รถแห่” ซึ่งในปัจจุบันกิจกรรมการร้อง รำ ทำเพลงผ่านสื่อการแสดงที่เรียกว่ารถแห่ กำลังเป็นกิจกรรมที่นิยมและแพร่หลายเป็นอย่างมากในภาคอีสาน ภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย (Thai PBS ศูนย์ข่าวภาคอีสาน, 2562: ออนไลน์)

อนึ่ง ในการทดลองศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้เขียนต้องการที่จะทำความเข้าใจและพิสูจน์แนวความคิดที่ว่าด้วยการเป็น “อีสานใหม่” (New ISan) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทที่เรียกว่า “อีสานใหม่ในโลกไร้พรมแดน” ว่าแท้แล้ว “อีสานเปลี่ยนไป” จริงหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำเสนอบททดลองตามที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น บทความชิ้นนี้จึงจะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนหลัก ๆ อันประกอบไปด้วย

ส่วนที่หนึ่ง : บทวิพากษ์ความ “อีสานใหม่” : เนื้อหาในส่วนนี้จะเป็นการทำความเข้าใจและวิพากษ์คำว่า “อีสานใหม่” ว่าแท้แล้วคำว่า “อีสานใหม่” มีความหมายที่แท้จริงอย่างไร

ส่วนที่สอง บทวิเคราะห์ : อีสานเปลี่ยนไป...อีหีบ? เนื้อหาในส่วนนี้จะเป็นการนำตัวบทของเพลงมาทำการวิเคราะห์ เพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่าตัวบทเหล่านั้นสอดคล้องกับวิถีคิดที่ว่าด้วยอีสานใหม่หรือไม่อย่างไร

ส่วนที่สาม บทสรุป และข้อเสนอแนะบางประการ

1. บทวิพากษ์ความเป็น “อีสานใหม่”

เนื้อหาในส่วนนี้จะเป็นการวิพากษ์แนวความคิดที่ว่าด้วยอีสานใหม่

ของพัฒนา กิติอาษา¹ ผู้ซึ่งถือได้ว่าเป็นนักวิชาการที่บุกเบิกหรือเป็นนักวิชาการคนแรก ๆ ที่พยายามจะอธิบายการเกิดขึ้นของอีสานใหม่ อย่างไรก็ตามก็ตื่นอกเหนียวจากงานของพัฒนา กิติอาษา ผู้เขียนพบว่ามีการวิพากษ์ที่พยายามจะอธิบายความเป็นมาของอีสานใหม่ด้วยเช่นกัน อย่างเช่น บทความ ลัดเลาะเส้นทางอีสานใหม่ (ตอนที่ 1) การเปลี่ยนแปลงของอีสานโดยอุกฤษฏ์ เฉลิมแสน (2557: ออนไลน์) แต่งานชิ้นดังกล่าวไม่ได้มีข้อเสนอใหม่หรือมีคำอธิบายที่แตกต่างไปจากงานของพัฒนา กิติอาษา กล่าวให้อีกกว่านั้นงานชิ้นดังกล่าวยังคงอยู่ภายใต้ร่มเงาของคำอธิบายที่พัฒนา ได้เสนอเอาไว้ นอกจากนี้ยังพบว่ามีการนำเอาคำว่า “อีสานใหม่” ไปใช้ในโอกาสต่างๆ ยกตัวอย่างเช่นในบทความ “อีสานใหม่” กับการปฏิบัติสู่ความเป็นเมือง ที่เนก เหล่าธรรมทัศน์ ได้นำมาอธิบายถึงกรขยายตัวของสังคมเมืองและเศรษฐกิจในภาคอีสาน (เนก เหล่าธรรมทัศน์, 2561: ออนไลน์) หรือแม้กระทั่งนำไปตั้งชื่อกลุ่มเพื่อเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่าง “ขบวนการอีสานใหม่” (2562: ออนไลน์) เป็นต้น **ทั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจว่าแท้แล้วความหมายที่แท้จริงของอีสานใหม่คืออะไร** บทความชิ้นนี้จึงพยายามจะตีความคำว่าอีสานใหม่ เพื่อที่ผู้เขียนนำคำดังกล่าวไปใช้และรวมทั้งผู้ที่ได้พบเห็นคำดังกล่าว จะได้มีความเข้าใจในความหมายของคำดังกล่าวอย่างตรงไปตรงมา

สำหรับการทำความเข้าใจเกี่ยวกับอีสานใหม่ มีหลายประเด็นที่ควรทำความเข้าใจ และประเด็นสำคัญประการหนึ่งที่มีอาจจะละเลยที่จะทำความเข้าใจได้เลยนั่นคือ การย้อนกลับไปทำความเข้าใจความเป็นอีสานเก่าก่อนที่จะมีการนิยามความเป็นอีสานใหม่ ดังนั้นเนื้อหาในส่วนนี้ผู้เขียนจึงจะเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามว่า อีสานเก่าคืออะไร? จากคำถามดังกล่าวผู้เขียนพบว่าพัฒนา กิติอาษา ได้พยายามอธิบายในหนังสือวิถีอีสานใหม่ว่า

“...คำว่า อีสานเก่า ในความหมายของ อดีตกาล (past tense) ของดินแดน เศรษฐกิจ การเมือง และวิถีชีวิตทางสังคมวัฒนธรรมของชุมชนหมู่บ้าน และเมืองในบริเวณพื้นที่ทางภูมิรัฐศาสตร์ที่เรียกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภาคอีสานของประเทศไทยสมัยใหม่...” (พัฒนา กิติอาษา, 2557: 65)

1 พัฒนา กิติอาษา เป็นชาวจังหวัดหนองคาย สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านมานุษยวิทยา อีสานศึกษา จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2532) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขามานุษยวิทยา จากภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จาก Ateneo de Manila University สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (2535) และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขามานุษยวิทยาสังคมวัฒนธรรม จากภาควิชามานุษยวิทยา University of Washington, Seattle ประเทศสหรัฐอเมริกา (2542) ตำแหน่งสุดท้ายของเขาคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สอนหนังสือและค้นคว้าวิจัยที่ภาควิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ ก่อนที่จะเสียชีวิตเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2556. (พัฒนา กิติอาษา, 2557: 166- 168)

จากประโยคดังกล่าวจะเห็นได้ว่า พัฒนา ไม่ได้ชี้ให้เห็นจุดเริ่มต้นของการเป็นอีสานเก่าอย่างชัดเจน หากแต่พยายามอธิบายว่าความเป็นอีสานเก่านั้นคือวิถีทางสังคมของผู้คนในสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมในช่วงก่อนที่ภาคอีสานจะเข้าสู่การเป็นรัฐชาติสมัยใหม่? (Modern State) ซึ่งหากนำคำอธิบายดังกล่าวไปพิจารณาความเป็นอีสานใหม่ที่พัฒนาได้อธิบายเอาไว้ว่า

“วิถีอีสานใหม่ คือ ชุดความหมายใหม่ ความรู้สึกใหม่ จินตนาการใหม่ และประสบการณ์ชีวิตทางสังคมใหม่ๆ เกี่ยวกับดินแดน ภูมิรัฐศาสตร์ โครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรมของภาคอีสานหลังยุคสงครามเย็น” (พัฒนา กิตติอาษา, 2557: 30)

จะเห็นได้ว่า พัฒนาได้ชี้ให้เห็นถึงความเป็น “อีสานใหม่” ว่ามีจุดเริ่มต้นอยู่ที่การสิ้นสุดลงของสงครามเย็น ซึ่งหากนำคำอธิบายดังกล่าวย้อนกลับไปพิจารณาประกอบกับความเป็นอีสานเก่าที่ได้นำเสนอไปในข้างต้น เราจะพบว่าในคำอธิบายดังกล่าวที่นั่นมันมีช่องว่างของช่วงเวลาที่ไม่ได้ถูกจำกัดความว่าช่วงเวลาดังกล่าวอยู่ในสภาวะความเป็นอีสานเก่าหรือความเป็นอีสานใหม่ ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวนั้นก็คือช่วงเวลาระหว่าง หลังจากที่ยุทธศาสตร์เข้าสู่การเป็นรัฐสมัยใหม่เรื่อยมาจนกระทั่งถึงการสิ้นสุดลงของสงครามเย็น ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญจึงตั้งข้อสังเกตว่าการสร้างคำอธิบายถึงความเป็นอีสานเก่ากับความเป็นอีสานใหม่นั้นยังคงไม่มีความชัดเจน ซึ่งคำอธิบายในลักษณะดังกล่าวนี้นอกจากจะไม่ได้ช่วยให้เข้าใจในถึงสภาพการณ์ของสังคมอีสานแล้วนั้นอาจจะก่อให้เกิด

2 รัฐสมัยใหม่ (Modern State) เป็นรูปแบบรัฐชนิดหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากรัฐที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ลักษณะสำคัญของการเป็นรัฐสมัยใหม่ได้แก่การที่ประเทศหรือรัฐ(State)มีรัฐบาล(Government) ที่มีศูนย์กลางอำนาจที่มีความแน่นอน เช่น มีเมืองหลวงที่แน่นอน และมีระบบราชการสมัยใหม่ที่มีความเป็นปึกแผ่น การมีแนวคิดเรื่องอำนาจอธิปไตยที่ชัดเจน ปกคลุมทั่วดินแดน เป็นนิจนิรันดร์ และดำรงอยู่เหนืออำนาจอื่นๆ ในประเทศ การมีดินแดนจำนวนหนึ่งที่มีความชัดเจนแน่นอน และการมีประชากรของรัฐจำนวนหนึ่งที่มีความเป็นหนึ่งเดียวและมีสำนึกความผูกพันกับรัฐเป็นต้น (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, มปท: ออนไลน์) ทั้งนี้หากพิจารณาในส่วนของสยามประเทศจะพบว่า สยามได้เข้าสู่การเป็นรัฐสมัยใหม่ใน พ.ศ.2439 เมื่อรัฐบาลอังกฤษและฝรั่งเศสได้ลงนามร่วมกันในสนธิสัญญา “Anglo-French Entente” รับรองอธิปไตยของสยาม ซึ่งการทำสัญญาดังกล่าวมีการตีความว่าเป็นการค้ำประกันเอกราชของสยาม และมีนัยสืบเนื่องอีกด้วยว่าหลังจากนี้สยามจะต้องเดินไปสู่นาคตท่ามกลางความเป็นไปของกระแสโลก กล่าวคือ การรับรองเช่นในลักษณะดังกล่าวอนุมานได้ว่าคือค้ำประกันความอยู่รอดของสยามและยังทำให้เกิด “การยอมรับจากสากล” ว่าสยามมีฐานะเป็น “รัฐเอกราช” ซึ่งก็มีความความหมายถึงสถานะของการเป็น “รัฐสมัยใหม่” ในทางรัฐศาสตร์ (สุรชาติ บำรุงสุข, 2559: ออนไลน์)

ความสับสนยิ่งขึ้นก็เป็นได้

นอกจากการพยายามนิยามความหมายดังกล่าว พัฒนา กิตติอาชายังได้อธิบายต่ออีกว่า

“...ภายใต้บริบทของการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม
วัฒนธรรมระดับประเทศ ภูมิภาคและโลกยุคหลังสงครามเย็น
วิถีอีสานเก่าได้เลือนหายไปประหนึ่งดวงตะวันที่ลาลับของฟ้ายามค่ำ
วิถีอีสานใหม่ได้เคลื่อนตัวเข้ามาแทนที่อย่างมีสีสันและชีวิตชีวา
ความหมายและความเป็นจริงของวิถีอีสานใหม่ได้ปรากฏตัวและ
แทรกซึมเข้ามาทดแทนหรือทับซ้อนภาพตัวแทนและร่องรอยอดีต
แบบฮีตคองของวิถีอีสานเก่าอย่างชัดเจน”(พัฒนากิตติอาชา,2557:32)

จากคำอธิบายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าพัฒนาพยายามอธิบายว่า “วิถีอีสานใหม่” ได้อุบัติขึ้น
ภายหลังจากการสิ้นสุดสงครามเย็นจนกระทั่งถึงปัจจุบัน และสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากการเข้าสู่วิถี
อีสานใหม่คือ การเข้ามาของความรู้สึกใหม่ จินตนาการใหม่ และประสบการณ์ชีวิตทางสังคมใหม่ๆ
เกี่ยวกับดินแดนภูมิรัฐศาสตร์โครงสร้างประชากรเศรษฐกิจการเมืองแบบใหม่สิ่งต่างเหล่านี้ได้มา
ทดแทนร่องรอยอดีตแบบฮีตคองแบบอีสานเก่าอย่างชัดเจน และเพื่อที่จะสนับสนุนแนวความคิด
ดังกล่าวพัฒนาได้หยิบยกรวมกรรมเรื่อง “ลูกอีสาน”³ มาเป็นตัวอย่างประกอบการอธิบาย โดยให้เหตุผลว่า

“ไม่มีขอเขียนขึ้นใดที่จะช่วยให้เราเข้าใจสถานการณ์สงครามโลก
ครั้งที่สอง และก่อนยุคสมัยของการพัฒนาและความทันสมัยจาก
สำนักและมุมมองของคนอีสานเองได้อย่างลึกซึ้งและมีชีวิตชีวา
เท่ากับ ลูกอีสาน” (พัฒนา กิตติอาชา, 2557: 76)

กล่าวคือพัฒนากำลังจะอธิบายว่าวรรณกรรมเรื่องลูกอีสาน คือตัวแทนที่แสดงให้เห็น
ถึงความเปลี่ยนแปลงจากอีสานเก่าสู่อีสานใหม่ที่ดียิ่งที่สุด พัฒนาได้ชี้ให้เห็นว่าเนื้อหาจาก

3 นวนิยายเรื่องลูกอีสาน เป็นการประพันธ์ขึ้นจากเรื่องราวชีวิตจริงอิงนิยายของคำพูน บุญทวี
โดยเบื้องต้นผู้เขียนได้เขียนเป็นตอนๆ เพื่อเผยแพร่ในนิตยสารฟ้าเมืองไทยรายสัปดาห์ โดยมี
อาจินต์ ปัญจพรรค์ เป็นบรรณาธิการ ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2518 จนถึง พ.ศ.2519 ก่อนที่ต่อมา
นวนิยายเรื่องดังกล่าวจะได้รับรางวัล นวนิยายดีเด่น และได้รับอนุมัติให้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลา
เรียน จากกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 ได้รับรางวัลนวนิยายยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน
หรือรางวัล ซีไรต์ และต่อมานวนิยายเรื่องลูกอีสานได้ถูกบริษัทไฟว์สตาร์ซื้อลิขสิทธิ์ไปสร้างเป็น
ภาพยนตร์ ในปีพ.ศ. 2525 (คำพูน บุญทวี, 2542: คำนำ)

วรรณกรรมเรื่องลูกอีสานคือการปรับตัวของชาวบ้านอีสานเก่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวจากศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองวัฒนธรรมและความเจริญก้าวหน้าที่เคยตั้งอยู่ที่ชายของแม่น้ำโขง โดยมีหลวงพระบางและเวียงจันทน์เป็นแกนกลาง ไปสู่กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางใหม่นอกจากนี้พัฒนายังพยายามจะชี้ให้เห็นถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในหมู่บ้านกับคนนอกหมู่บ้าน และการได้สัมผัสกับคนต่างชาติพันธุ์ต่างถิ่นที่อยู่ อย่างเช่นพ่อค้าชาวไทยใหญ่ พ่อค้าแม่ค้าที่เป็นคนเวียดนาม และคนจีน ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว พัฒนา อธิบายว่ามันคือปรากฏการณ์การเชื่อมโยงหมู่บ้านอีสานเข้ากับระบบเศรษฐกิจแห่งชาติและนานาชาติ (พัฒนา กิติอาษา, 2557: 77-78)

ยิ่งกว่านั้นพัฒนายังพยายามแสดงให้เห็นอีกว่าระบบความรู้ดั้งเดิมของชาวบ้านกำลังได้รับการท้าทายด้วยระบบการศึกษาในโรงเรียน และความเจริญก้าวหน้าจากเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยพยายามอธิบายผ่านเนื้อเรื่องว่า ความศักดิ์สิทธิ์ของเวทมนตร์ของตัวละครที่ชื่อลูกาไปโรงเรียนมาจากอาจารย์แห่งเมืองหลวงพระบาง จากที่เคยไล่ผีปอบได้ เป่ากระหม่อมให้เด็ก ๆ หายจากการเป็นไข้หวัดได้ คงจะสิ้นความขลังเสียแล้วเพราะกำลังถูกท้าทายด้วยเวทมนตร์ของอำนาจจากสถาบันรัฐ ที่มาพร้อมกับความทันสมัยในนามของระบบการศึกษา ระบบราชการ การค้าขายแลกเปลี่ยนการพัฒนา และความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี (พัฒนา กิติอาษา, 2557: 78-79)

นอกจากประเด็นที่กล่าวมาแล้วนั้น ประเด็นสำคัญอีกประการที่พัฒนาพยายามจะอธิบายคือ เขาเชื่อว่าหากมองวรรณกรรมลูกอีสานผ่านมุมมองของ เดอลูซ ฟูโกต์ และกิดเดินส์ จะเห็นได้ว่าวรรณกรรมเรื่องดังกล่าวที่แท้จริงเป็นชุดของประสบการณ์ชีวิตที่สะท้อนแรงปรารถนาและจิตใต้สำนึกของคนอีสานในยุคสมัยของคำพูน บุญทวี หรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็นแรงปรารถนาและจิตใต้สำนึกที่พร้อมรับรองกับกระบวนการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย และหล่อหลอมอัตลักษณ์ทางสังคมของชาวบ้านและชุมชนหมู่บ้านอีสาน (พัฒนา กิติอาษา, 2557: 79)

แต่อย่างไรก็ดี ผู้เขียนมีข้อเสนอว่าการตีความดังกล่าวเป็นการตีความเพื่อให้เป็นไปตามแรงปรารถนา และจิตใต้สำนึกของตัวพัฒนาเองต่างหาก หากได้ใช้ตัวบทของคนอีสานแต่อย่างใด กล่าวให้ยิ่งกว่านั้นผู้เขียนมีข้อสังเกตว่าการพยายามหยาบกรวมวรรณกรรมเรื่องลูกอีสานมาเป็นตัวแทนของความเปลี่ยนแปลงจากวิถีอีสานเก่าไปสู่วิถีอีสานใหม่ของการพัฒนาเองมีความย้อนแย้ง (Paradox) ในตัวเอง กล่าวคือ เขาสรุปว่าอัตลักษณ์ของลูกอีสาน คือการเดินทางเพื่อแสวงโชคทำมาหากินและยกระดับคุณภาพชีวิตซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในอัตลักษณ์ทางสังคมของคนอีสานที่สืบทอดกันมาช้านาน ซึ่งเป็นแรงปรารถนาและจิตใต้สำนึกที่พร้อมรับรองกับกระบวนการพัฒนาไปสู่ความทันสมัยและหล่อหลอมอัตลักษณ์ทางสังคมของชาวบ้านและชุมชนหมู่บ้านอีสานแต่ในขณะเดียวกันตัวเขาเองก็ทราบ ว่า นวนิยายเรื่องดังกล่าวได้แฝงไว้ด้วยนัยของการโยกหาอดีตและการสร้างภาพอดีตกาลเล่าเรื่องย้อนหลังจากความทรงจำและจินตนาการส่วนตัวของผู้เขียน (คำพูน บุญทวี)

แต่อย่างไรก็ดี เพื่อความเป็นธรรมต่อการตีความของพัฒนา กิติอาษา ผู้เขียนจึงต้องการ

ที่จะพิสูจน์แนวความคิดที่ว่าด้วยการเป็น “อีสานใหม่” หรือที่พัฒนาได้กล่าวว่า “อีสานเปลี่ยนไป” แท้แล้วเปลี่ยนไปจริงหรือไม่ ผู้เขียนจึงได้ทำการทดลองศึกษาผ่านบทเพลงที่ได้รับความนิยม และจากการร้องรำทำเพลงของสิ่งที่ชาวบ้านเรียกว่ารถแห่ ซึ่งถือว่าเป็นตัวบททางสังคมอย่างหนึ่ง ภายใต้บริบทในปัจจุบันซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าเป็นยุคที่มีความทันสมัยสูงสุดทั้งด้านองค์ความรู้ และด้านเทคโนโลยี

2. บทวิเคราะห์: อีสานเปลี่ยนไป...อีหลีปว?

เนื้อหาในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ เพื่อที่จะตอบคำถามที่ว่าอีสานได้เปลี่ยนไปจริงหรือไม่ อย่างไร สำหรับตัวบทที่จะนำมาทำการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ผู้เขียนได้คัดเลือกเพลงหรือดนตรีที่ได้รับความนิยม (Popular music) โดยได้คัดมาจากยูทูป (YouTube) ซึ่งเป็นช่องทางหลักอย่างหนึ่งที่ใช้ในการเผยแพร่ผลงานเพลงผ่านสื่อออนไลน์ในปัจจุบัน ประกอบกับเพลงที่ได้รับความนิยมนำมาขับร้องบนรถที่เล่นดนตรีสด หรือที่กลุ่มวัยรุ่นในภาคอีสานเรียกว่า “รถแห่” โดยในปัจจุบันมหรสพรถแห่กำลังเป็นที่นิยมกันในสังคมภาคอีสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวัยรุ่น ทั้งนี้เนื่องจากความนิยมและความทันสมัยแล้วนั้น เหตุผลอีกประการที่ผู้เขียนเลือกใช้ตัวบทดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์คือ เพื่อที่จะเข้าใจวิถีชีวิตของชาวบ้านให้ได้มากที่สุด กล่าวคือด้วยพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ส่งผลให้ทั้งศิลปินชาวบ้านสามารถเข้าถึงกระบวนการผลิตเพลงได้ง่ายยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันกลุ่มผู้ฟังเองก็สามารถที่จะรับชมรับฟังผลงานเพลงได้ง่ายขึ้นด้วยเช่นกัน

2.1 เสียงจากผู้หญิงสาวไทบ้านยุค 5G

หากย้อนกลับไปพิจารณาถึงอิทธิพลทางความคิดที่ส่งผลให้พัฒนา กิติอาษา ได้นำเสนอถึงภาวะการเป็นอีสานใหม่จะพบว่าเขาได้รับอิทธิพลมาจากแนวความคิดของ กิลส์ เดอลูซ นักปรัชญาแนวจิตวิเคราะห์ที่ได้เสนอแนวความคิดเรื่องจิตใต้สำนึก และปรารถนาในฐานะที่เป็นพลังสำคัญในการผลิตสร้างและขับเคลื่อนให้เกิดพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ (พัฒนา กิติอาษา, 2557: 28) และแรงปรารถนาประการหนึ่งที่พัฒนาพยายามจะหยิบยกขึ้นมานำเสนอเพื่อชี้ให้เห็นถึงแรงปรารถนาที่ชาวบ้านในภาคอีสานมีต่อระบบการศึกษาในโรงเรียนในฐานะพลเมืองของรัฐชาติสยามหรือไทย โดยได้ยกตัวอย่างจากฉากที่คุ้นและจับดี ตัวละครในวรรณกรรมเรื่องลูกอีสาน ที่ได้ร้องเพลงชาติสยาม และท่องบทอาขยานจากแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ (พัฒนา กิติอาษา, 2557: 78-79) เขาตีความว่านั่นคือแรงปรารถนาที่ก่อให้เกิดสำนึกของพลเมืองไทยที่แยกต่างหากออกจากฝั่งลาวฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง นอกจากนี้พัฒนายังได้อธิบายว่าระบบความรู้ดั้งเดิมของชาวบ้านอีสานเก่าได้ถูกท้าทายด้วยระบบการศึกษาในโรงเรียนและความเจริญก้าวหน้าจากเทคโนโลยีต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อพิสูจน์แนวความคิดดังกล่าวว่าเป็นจริงหรือไม่ ผู้เขียนจึงจะนำบทเพลงในยุคปัจจุบันที่เด็กวัยรุ่นในภาคอีสานได้พูดถึงการศึกษามาแสดงให้เห็นว่าแท้แล้วในปัจจุบันแรงปรารถนายังคงเป็นแบบที่พัฒนาได้อธิบายไว้หรือไม่

สำหรับเพลงที่ผู้เขียนจะนำเสนอต่อไปนี่คือ เพลงผู้ชายขาละเออ ขับร้องโดยลำไย ไททองคำ

เพลงดังกล่าวถูกเผยแพร่ผ่านยูทูบ (Youtube) โดยมีผู้เข้าไปรับชมมากกว่า 392 ล้านครั้ง (ลำไย ไททองคำ, 2559: ออนไลน์) นอกจากนี้เพลงผู้สาวขาลေးยังถูกนำไปร้องผ่านสื่อต่าง ๆ อีกมากมาย และความพิเศษอีกประการของเพลงนี้คือ ผู้แต่งเนื้อร้องคืออาม ชูติมา หรือ ชูติมา โสตาภักดิ์ เด็กสาวจากจังหวัดบึงกาฬ ที่ขณะนั้นมีวัยเพียง 16 ปีเท่านั้น สำหรับเนื้อหาของเพลงดังกล่าวผู้แต่งได้นำเรื่องราวที่ขึ้นจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกิดขึ้นจริงในช่วงเวลาดังกล่าว⁴ โดยเนื้อหาของเพลงบางส่วนมีความว่า

“เฮาแค้ผู้สาวขาลေး บ่แม่นผู้สาวขาลีเรียน บ่ได้ขยันหมั่นเพียร
ปากกาเขียนยังได้ยืมหมู่ การบอกรบ้านบ่เคยมี ข้อสอบสือออก
บ่อนได้ยังอู้ แต่ที่พ้ออู้ วันนีพรงนี้และเมื่อวาน นั้นเป็นบุญบ้าน
ได้...” (ลำไย ไททองคำ, 2559: ออนไลน์)

จากตัวบทดังกล่าว เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับชุดความหมายของการเป็นอีสานใหม่ ที่ว่าอีสานใหม่คือ ชุดความหมายใหม่ ความรู้สึกใหม่ จินตนาการใหม่ และประสบการณ์ชีวิตทางสังคมใหม่ ๆ เกี่ยวกับดินแดน ภูมิรัฐศาสตร์ โครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรมของภาคอีสานหลังยุคสงครามเย็น (พัฒนา กิตติอาษา, 2557: 30) หรือการพยายามจะอธิบายว่าระบบการศึกษาในโรงเรียน และเทคโนโลยีที่ทันสมัย จะหล่อหลอมอัตลักษณ์ทางสังคมของผู้คนและชุมชนหมู่บ้านอีสานให้เผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เอื้อกระดัดคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบคลุม และชุมชน (พัฒนา กิตติอาษา, 2557:79) สามารถที่จะอธิบายได้ว่าแนวความคิดหรือชุดความหมายดังกล่าวไม่สามารถที่จะใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมอีสานได้เสมอไป ชาวบ้านในสังคมอีสานไม่ได้มีความรู้สึกว่าจะต้องพยายามปรับตัวให้อยู่ภายใต้อำนาจทางวัฒนธรรมและความเจริญก้าวหน้าที่มีกรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางอำนาจเสมอ หากแต่การปรับตัวที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพียงการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะหรือวิถีการดำรงชีวิตทั่วไปของมนุษย์ หรือในทางตรงกันข้ามก็สามารถพบเห็นอยู่บ่อยครั้งที่ชาวบ้านในภาคอีสานมีวิถีคิดหรือมีความพยายามจะขัดแย้งกับอำนาจที่พยายามจะเข้ามาเปลี่ยนแปลงพวกเขา ซึ่งก็เป็นวิถีทางธรรมชาติโดยทั่วไปของมนุษย์เช่นกัน ยกตัวอย่างจากเนื้อหาของเพลงดังต่อไปนี้

“...จ้แม่นมวนคักแน้ สาวนักเรียนเมื่อยแอ้แล้ อย่าไปบอกอ้อพ้ออ
แม่และคุณครูของหนูเด้อค้ำ เด้อค้ำ เด้อค้ำ เด้อค้ำ ว่าเจอหนูอยู่
หน้ารถแห่ ผู้สาวนักเรียน นักเรียน นักเรียน เรียนมอ มื้อนี้ขอขาด
ขอโดดโรงเรียนมาแห่ บ่ไปมื่อ เดียวก็คงบ่ปิ๊กดอกละแม่ สีแก้อา

4 โปรดดูรายละเอียดจากบทสัมภาษณ์ในรายการ “Bangkok City เลขาที่ 36” เส้นทางชีวิต “อาม ชูติมา” สาวน้อยนักแต่งเพลง (PPTV Online, 2562: ออนไลน์)

ดอกคันทูให้ ศูนย์ ให้ ร. มื่อนี้ขอถ่ายโอนหนูนั้นคารดแห่ มื่อนี้ขอ
ถ่ายโอนหนูนั้นคารดแห่...” (หงสา ประภาพร, 2562:ออนไลน์)

จากเนื้อหาของตัวบทดังกล่าว เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นถึงวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่ถูกนำไปใช้ในกิจกรรมการร้อง รำ ทำเพลง ของชาวบ้านในสังคมอีสาน ทั้งนี้หากย้อนกลับไปดูกิจกรรมความบันเทิงของชาวบ้านนับตั้งแต่หมอลำพื้น (หมอลำแบบดั้งเดิม) ไล่มาจนกระทั่งถึงรดแห่ จะเห็นได้ว่าพัฒนาการของการแสดงมีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยและความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่อยู่ตลอดเวลา แต่สิ่งที่น่าสังเกตคือเนื้อหาหรือตัวบทที่ถูกนำมาแสดงยังคงถูกยึดโยงอยู่กับขนบบางประการหรือวิถีชีวิตของชาวบ้านเสมอ⁵ ทั้งนี้ถ้าหากการร้องเพลงชาติไทยของคุณและจันดี ในฉากหนึ่งของวรรณกรรมเรื่องลูกอีสาน จะหมายถึงการปรับตัวให้เข้ากับอำนาจส่วนกลางใหม่อย่างกรุงเทพมหานคร หรือเป็นแรงปรารถนาที่จะดันดันเดินทาง ข้ามเขตแดนทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ หรือข้ามอาณาเขตทางด้านเศรษฐกิจสังคม ตามที่พัฒนาพยายามจะอธิบาย (พัฒนา กิตติอาษา, 2557:78-79) ตัวบทที่ผู้เขียนได้ยกมาในช่วงต้นก็คงจะหมายถึงการขัดขืนหรือการไม่สมยอมต่ออำนาจจากส่วนกลางในแบบที่พัฒนาพยายามจะอธิบายด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นจากที่ตัวบทบอกว่า เด็กนักเรียนยอมที่จะขาดโรงเรียนสักวัน หรือยอมแม้กระทั่งหากครูจะได้เกรตศูนย์ หรือติด ร. แต่วันนี้ขอไปร่วมกิจกรรมความบันเทิงจากรดแห่ก่อน ดังนั้นการพยายามจะอธิบายว่าเทคโนโลยีที่ทันสมัย หรือการเปลี่ยนแปลงทางด้านอาณาเขตของดินแดน จะนำไปสู่สำนึกแบบใหม่ จินตนาการใหม่ ๆ จึงไม่สามารถที่จะอธิบายแบบเหมารวมต่อพฤติกรรมของคนในสังคมใดสังคมหนึ่งได้ทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมของชาวบ้านอีสานที่ค่อนข้างจะมีความเหนียวแน่นทางด้านวัฒนธรรม หรือ ขนบบางประการที่ถูกปลูกฝังมาหลายชั่วอายุคน

อนึ่งนอกจากสองตัวบทที่ได้ยกมาเป็นตัวอย่างแล้วนั้นเพลงนางฟ้าสารภัญที่ขับร้องโดยแสงดาว พิมมะศรี เป็นอีกหนึ่งผลงานที่มีผู้เข้ารับชมผ่านยูทูปถึง 57 กว่าล้านครั้ง และเป็นทีเพลงศิลปินชาวบ้านนิยมนำไปร้องบนรถแห่ และรวมไปถึงการแสดงสดในโอกาสต่างๆ เนื้อหาของเพลงนางฟ้าสารภัญ เป็นการบรรยายถึงกิจกรรมของกลุ่มวัยรุ่นในหมู่บ้านที่รวมตัวกันไปเที่ยวงานบุญต่างๆอย่างสนุกสนานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวมตัวหน้าเวทีหมอลำ (แสงดาว พิมมะศรี, 2562:ออนไลน์) ดังที่ตัวบทของเพลงดังกล่าวที่ว่า

“...อ้าวฮานี้ พอแต่ได้ยินเสียง หมอลำกะละแม่บ้านได้ บ้านเหนือ
ละหูฝั่งแพ้ว มาแม่สูรวมแก๊ง นางฟ้าสปลงโฉม โดดตงดงกะ
ดินตั่วตั่ว ใส่ผู้บ่าวไต่บ้าน ไต่บ้านให้เพิ่นแนม แนมมาแล้วกะ
แลกเฟสแลกไลน์ ผู้ไล่ที่สดกะละแม่หน้าฮ้าน เอ็นหมู่พวกมาม่วน

5 โปรดดูรายละเอียดเกี่ยวกับขนบความเชื่อและประเพณีของชาวบ้านในภาคอีสานที่ปรากฏในบทเพลงได้จากวิทยานิพนธ์เรื่อง หมอลำ: ภาพสะท้อนทางคติ ความเชื่อ และการเมือง (วีรชน เกษสกุล, 2560)

นำกัน เด็ดละนอ ฟีน้องเอ่ย เอ็งเอ่ย เอ่อ เอ็งเอ่ย เอ็งเอ่ย เอ่อ เอ็งเอ่ย
เด้ออ้ายเด้อ เด้ออ้ายเด้อ เด้ออ้ายเด้อ ละเด้อๆ อ้ายเด้อ” (แสงดาว
พิมมะศรี, 2562: ออนไลน์)

จากตัวบทของเพลงดังกล่าว ได้แสดงให้เห็นว่าแม้ว่าจะกลุ่มวัยรุ่นจะเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่วิถีชีวิตและเอกลักษณ์ของชุมชนที่ชอบสนุกสนานก็ยังคงมีอยู่ไม่ได้เปลี่ยนไปจากอดีต เพียงแต่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปตามยุคสมัยเท่านั้นเอง นอกจากนี้ตัวบทดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นว่ากิจกรรมเพื่อความบันเทิงทางการแสดงหมอลำก็ยังคงมีบทบาทสำคัญ และเป็นที่ยอมรับในสังคมชาวบ้านของภาคอีสานมาทุกยุคสมัย

2.2 เสียงจารจรรถแห่งอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์

“...ไม่มีเสื่อมคลาย มลายพอลอย สาธุ เด้อ พญาเต่างอย
ลูบกระดองค่อย ๆ น้าตาย้อยไหลตก มามื่อนี้ได้มาขอโชค มามื่อนี้
ลูกได้มาขอโชค วอนเต่างอยช่วย โบก โบก โบก โบก โบก ใจอ้าย
คืนเต่างอย...”

ตัวบทนี้เป็นส่วนหนึ่งจากเนื้อหาของเพลงเต่างอย ที่ขับร้องโดยศิลปินชื่อดัง จินตหรา พูนลาภ เพลงดังกล่าวนี้มีผู้เข้าชมผ่านยูทูบมากกว่า 148 ล้านครั้ง (จินตหรา พูนลาภ, 2560: ออนไลน์) และยังคงนำไปขับร้องกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบนรถแห่จากค่ายต่าง ๆ เพลงเต่างอยเป็นเพลงที่มีดนตรีสนุกสนาน หากฟังอย่างผิวเผินอาจจะดูเหมือนว่าเพลงดังกล่าวนี้กำลังทำหน้าที่เพียงแค่มอบความบันเทิงหรือความสนุกสนานเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเนื้อหาของเพลงอย่างละเอียด จะพบว่าเพลงดังกล่าวไม่ได้ถูกเขียนขึ้นมาลอยๆ หากแต่ประกอบไปด้วยชุดความรู้ ความเชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเชื่อเกี่ยวกับตำนาน สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรืออำนาจเหนือธรรมชาติ กล่าวให้ยิ่งกว่านั้นคือ การบูชาพญาเต่างอย⁶ ก็คือวัฒนธรรมการบูชาสัตว์ ซึ่งถือ

6 เรื่องราวของพญาเต่างอย เป็นมุขปาฐะที่ชาวบ้านเล่าต่อ ๆ กันมาหลายชั่วอายุคนโดยมีเนื้อเรื่องโดยประมาณว่าเมื่อครั้งไทยได้ทำสงครามกับลาว คนลาวพ่ายแพ้จึงถูกกวาดต้อนมาอยู่ในประเทศไทย เมื่อเดินทางมาถึงลำน้ำพุง ซึ่งเป็นลำน้ำขนาดใหญ่ และมีเตาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก คนในสมัยก่อนเห็นว่าบริเวณนี้ น่าจะมีพืชพันธุ์ธัญญาหารที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเป็นที่อยู่อาศัย จึงได้ตั้งถิ่นฐานขึ้น โดยตั้งชื่อว่า “หมู่บ้านเต่างอย” ตามสถานที่ที่พบเห็นเตาที่กำลังลอยริมฝั่งแม่น้ำ หมู่บ้านแห่งนี้จึงมีสัญลักษณ์เป็น รูปเตา และได้ตั้งชื่อเอาชื่อว่า เต่างอย ปัจจุบันอยู่ในจังหวัดสกลนคร โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน ตำนานพญาเต่างอย ใน Museum Thailand (สาวสวนันท์ ตระกูล: ออนไลน์)

เป็นวัฒนธรรมความเชื่อแรกของมนุษย์ หรือที่เรียกว่า วิญญาณนิยม (Animism) เป็นความเชื่อที่เชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือมีวิญญาณ (spirit) สถิตอยู่ในธรรมชาติ เช่นต้นไม้ ก้อนหิน หรือสัตว์ ต่อมาความเชื่อในลักษณะดังที่กล่าวได้พัฒนาการไปสู่การสร้างข้อกฎหมายหรือข้อห้าม (Taboo) ประกอบกับการสร้างสัญลักษณ์เพื่อเป็นเครื่องหมายหรือรูปเคารพ (Totem) (ยศ สันตสมบัติ, 2556: 284; ศิลป์ชัย เขาว์เจริญรัตน์, 2558: ออนไลน์) และคติ ความเชื่อดังกล่าวปรากฏอยู่ในสังคมอีสานมาหลายชั่วอายุคน

การที่ผู้เขียนได้นำเสนอประเด็นดังกล่าวขึ้นมาเพื่อที่จะชี้ให้เห็นว่า แม้ว่าสังคมอีสานในปัจจุบันจะมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงใด ก็ไม่ได้ทำให้คติความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรืออำนาจเหนือธรรมชาติ ถูกกลบทับหรือถูกทดแทนจากสิ่งอื่นแต่อย่างใด ตรงกันข้ามเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหล่านั้นต่างหากที่ช่วยให้คติความเชื่อแบบดั้งเดิมกลับมาแพร่กระจายไปได้อย่างรวดเร็วยิ่งกว่าเดิม ดังนั้นการที่พัฒนา กิตติอาษา พยายามอธิบายหรือเชื่อว่าวิถีอีสานใหม่ได้เข้ามาทดแทนหรือทับซ้อนภาพตัวแทนและร่องรอยอดีตแบบฮีดคองของวิถีอีสานเก่าจึงไม่ได้เป็นอย่างนั้นเสมอไป

นอกจากเพลงต่างอยที่สะท้อนถึงคติความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านในสังคมอีสานยังคงเคารพนับถือมาจนถึงปัจจุบัน เพลงบุญผลา⁷ เป็นอีกหนึ่งผลงานเพลงที่สะท้อนถึงคติเกี่ยวกับคติความเชื่อของชาวบ้าน ซึ่งหากพิจารณาจากตัวบทของเพลงดังกล่าวที่ว่า

“...ย่อนบุญผลา เต้เนาะ พาเฮมาพบพ่อ ฮู้สึกคือกัน
อยู่เนาะ คือฮักที่ร้อที่ฝัน ให้บุญผลา พาฮัก ให้ฮักเฮาคือเก่าทุกวัน
ได้หายใจอยู่ใกล้ ๆกัน จนฮอดมือตายเป็นได้ช้านี้กะพอ...บ่น่าเชื่อเนาะ
ว่าอ้ายสิพ้อฮักแท้ นอกจากพอกับแม่กะมีแต่เจ้าฮั้นละเด้อ...อ้ายว่า
อดข้าวกะตาย ขาดเจ้ากะบ่ได้ สันตอกวา เบ็งแงงกันเด้อหล่า ให้สม
บุพเพเฮาฮ่วมสร้างมาเด้อ...” (ไมค์ ภิรมย์พร, 2560: ออนไลน์)

เนื้อหาของบทเพลงดังกล่าวเป็นการเล่าเรื่องราวของชายหนุ่มที่ได้พบกับหญิงสาว อันเป็นที่รักโดยที่คาดไม่ถึงว่าจะได้มาพบกัน ทั้งนี้หากแปลความหมายคำว่า บุญผลา ความตามความหมายของภาษาไทยภาคกลางสามารถอธิบายได้ว่า บุญผลา ก็คือ บุญเพสันนิวาส และหากพิจารณาลงไปถึงที่มาของคำว่า บุญเพสันนิวาส สามารถที่จะอธิบายได้ว่าคำดังกล่าวเกิดจากการผสมคำกันระหว่างคำว่า “พุพเพ” และคำว่า “สนนิวาส” โดย “พุพเพ” นั้นหมายถึง ในกาลก่อนหรือในชาติปางก่อน และ “สนนิวาส” หมายถึงการอยู่ร่วมกัน ดังนั้นเมื่อ “พุพเพ” รวมกับ “สนนิวาส” หรือ บุญเพสันนิวาส จึงหมายถึงการอยู่ร่วมกันในกาลก่อนหรือในชาติปางก่อน ไม่ว่าจะ

7 บุญผลา เป็นผลงานเพลงที่ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร (2560: ออนไลน์) เพลงดังกล่าวเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมและมีผู้ชมผ่านช่องทางยูทูบมากกว่า 322 ล้านครั้ง

เป็นพ่อแม่ พี่ น้อง เพื่อน สามิภรรยา และเป็นเหตุหนึ่งในการต้องมาประกันเป็นคู่กันอีกในชาติ บ้างนี้หรือในทำนองของ “กรรมเก่า” ในสาเหตุขาด พระพุทธเจ้าได้ตรัสเหตุที่เกิดความรักมาจาก ปัจจัยสองประการ คือ “บุพเพสันนิวาส” หรือกรรมเก่า และ “ปัจจุบนิต” หรือกรรมใหม่ที่ทำใน ชาตินี้ (เพิ่มศักดิ์ จะเรียมพันธ์, 2561: ออนไลน์)

ทั้งนี้หากพิจารณาจากประเด็นเพลงต่างอย และบุญผลา ที่ผู้เขียนได้อภิปรายไปนั้น จะเห็นว่าจักรวาลวิทยาของชาวบ้านในภาคอีสานนั้น ไม่ได้แยกที่จะมีความเชื่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตามลำพัง แต่เป็นลักษณะของความเชื่อของชาวบ้านปรากฏในรูปแบบของจักรวาลวิทยาแบบ “ไตรภูมิ”⁸ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความเชื่อของชาวบ้านในภาคอีสานเป็นชุดความเชื่อที่ผสมผสานระหว่างความเชื่อในเรื่องของอำนาจเหนือธรรมชาติ และความเชื่อที่มาจากพุทธศาสนา ซึ่งเป็นคติความเชื่อที่เกิดขึ้นตั้งแต่ก่อนที่จะเป็นอีสานเก่า หรือแม้แต่เมื่อเข้าสู่ยุคอีสานใหม่แล้ว ก็ตาม ความเชื่อดังกล่าวก็ยังคงดำรงอยู่ แม้ว่าในบางบริบททางสังคมจะได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ส่งผลให้แนวความเชื่อบางอย่างอ่อนกำลังลงแต่ ไม่ได้เลือนหายไปจากสังคม และสิ่งที่น่าสนใจคือความทันสมัยทางด้านเทคโนโลยีที่เข้ามาช่วยให้ความเชื่อเหล่านั้นกลับมาแข็งแรงอีกครั้ง ยกตัวอย่างเช่นปรากฏการณ์จากกระแสความนิยมของละคร เรื่องนาคี ซึ่งเป็นละครที่นำคติความเชื่อเกี่ยวกับพญานาคมาดำเนินเป็นแก่นของเรื่อง⁹ ด้วยกระแสความนิยมดังกล่าวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้คนจำนวนมากหลังไหลไปทำการสักการะบูชาสถานที่ ที่เชื่อกันว่าเป็นแหล่งที่อยู่ของพญานาค เป็นต้น

3. บทสรุปและข้อเสนอแนะบางประการ

จากที่ผู้เขียนได้อภิปรายมาทั้งหมดสามารถที่จะสรุปได้ว่า ชุดความหมายที่ว่าด้วยการ เป็นอีสานใหม่ที่พัฒนา กิตติอาษา ได้เสนอนั้น ผู้เขียนพบว่าการอธิบายในลักษณะดังกล่าวมีจุด อ่อนหรือข้อบกพร่องบางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนิยามชุดความหมายของคำว่าอีสานเก่า ที่พัฒนาได้ให้ความสำคัญกับจุดเริ่มต้นที่การเป็นรัฐสมัยใหม่ และพยายามใช้ประเด็นดังกล่าวเป็น ประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การอธิบายในเรื่องของโครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ การเมือง และ สังคมวัฒนธรรม ต่อประเด็นดังกล่าวผู้เขียนมีข้อคิดเห็นว่าการมุ่งเน้นที่จะเริ่มต้นด้วยการอธิบาย เช่นนั้น โดยละเอียดที่จะให้ความสำคัญกับเรื่องของอาณาเขตทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งไม่สามารถที่

8 ไตรภูมิ ในที่นี้หมายถึง ไตรภูมิภค หรือ ไตรภูมิพระร่วง ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่พระราชนิพนธ์โดยพระมหากษัตริย์ราชราชา ที่ 1 หรือพญาสิทธิ วรรณกรรมเรื่องดังกล่าวนี้ ถือเป็นวรรณกรรมที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจน กระทั่งปัจจุบัน โดยเนื้อหาสาระสำคัญของวรรณกรรมเรื่องนี้ คือการพรรณนาถึงเรื่องของ การเกิด การตาย ของสรรพ สัตว์ทั้งหลาย ตลอดจนภพภูมิของการดำรงอยู่ของสรรพสัตว์และเหล่าเทวดาทั้งหลาย โปรดดูรายละเอียดใน ไตรภูมิ ภค (พญาสิทธิ ถอดความโดยกรมศิลปากร, 2555)

9 ละครเรื่องนาคี เป็นบทประพันธ์ของ ตริ อภิกรม ปรับเป็นบทโทรทัศน์โดย สรรรัตน์ จิรบรรวิสุทธิ์ และกำกับการแสดง โดยพงษ์พัฒน์ วชิรบรรจง ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 โดยมีกระแสความนิยมทั่วประเทศสูงถึง 17.291 โปรดดูรายละเอียดจากเรื่องย่อของละครเรื่องนาคีได้ใน นิยายไทยรัฐ/นาคี (ออนไลน์)

จะใช้ดินแดนเป็นเส้นแบ่งได้นั้น เป็นความผิดพลาดที่รุนแรง และนำไปสู่การอธิบายที่ผิดพลาดหลายประการ อย่างเช่น การพยายามอธิบายอีสานภายใต้บริบทของสงครามเย็นที่ว่า “คนอีสานมีลักษณะพิเศษหลายประการ เช่น คนอีสานมีลักษณะคล้ายคลึงกับคนลาวในประเทศลาว” ผู้เขียนมีข้อคิดเห็นว่าการอธิบายในลักษณะดังกล่าวนอกจากจะไม่ได้ช่วยอธิบายให้เกิดความเข้าใจแล้วนั้น ยังอาจจะก่อให้เกิดความสับสนเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ หรือการพยายามอธิบายว่า พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ เรื่องนิทานโบราณคดี ที่กล่าวถึงสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านในอีสานไม่ตรงกับความเป็นจริง แล้วตัดสินว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการลดทอนหรือกดทับความเป็นอีสานจากชนชั้นนำของสยาม ต่อประเด็นดังกล่าวผู้เขียนมีข้อคิดเห็นว่าการละเลยที่จะนำบริบททางสังคมการเมืองที่เกิดขึ้นก่อนหน้าที่สยามจะเข้าสู่การเป็นรัฐสมัยใหม่มาใช้ประกอบการพิจารณาต่อการกระทำของชนชั้นนำสยาม จึงนำไปสู่การตีความที่ไม่เข้าใจชนชั้นนำสยามอย่างที่ชนชั้นนำสยามเข้าใจตัวเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นการตีความในแบบที่ตัวเองเข้าใจแล้วโยนกลับไปให้เป็นความผิดพลาดของชนชั้นนำสยามในอดีต ทั้ง ๆ ที่ชาวบ้านในเวลานั้นอาจจะไม่ได้มีความรู้สึกว่าเขาารู้สึกถูกกดทับ หรือมีความจำเป็นที่จะต้องเคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามแรงปรารถนา แต่การต้องเคลื่อนย้ายแรงงานเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่จำเป็นจะต้องดิ้นรนเอาตัวรอด หรือเพื่อแสวงหาดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นเรื่องปกติธรรมดาของมนุษย์ในทุก ๆ สังคม

ต่อประเด็นเรื่องชุดความรู้ ความเชื่อเดิมของชาวบ้านอีสานเก่าที่ถูกท้าทายด้วยความทันสมัยในนามของระบบการศึกษา ระบบราชการ การค้าขายแลกเปลี่ยน การพัฒนา และความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่างๆ ที่เข้ามาภายหลังยุคสงครามเย็น จนทำให้พัฒนา กิติอาษาเชื่อว่าวิถีอีสานเก่าได้เคลื่อนหายไปประหนึ่งดวงตะวันที่ลาลับขอบฟ้ายามค่ำ สำหรับการอธิบายดังกล่าวผู้เขียนเห็นด้วยกับพัฒนาแต่เพียงแคบางส่วนเท่านั้น กล่าวคือ แน่นนอนว่าชุดความรู้ความเชื่อเดิมอาจจะถูกท้าทายด้วยระบบการศึกษา ด้วยระบบราชการ ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยซึ่งอาจจะดูเหมือนว่าสิ่งเหล่านั้นได้มาทับซ้อนความเป็นอีสานเก่าไปเสมือนกับการที่ตะวันลาลับขอบฟ้ายามค่ำ แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาให้ยิ่งกว่านั้นเราก็จะเห็นว่าในเช้าของวันถัดไปดวงตะวันก็ยังจะต้องขึ้นมาส่องแสงเสมอ หรือหากกล่าวให้ยิ่งกว่านั้น ภายหลังที่ดวงตะวันลับขอบฟ้าอาจจะมีคนอีสานบางคน บางกลุ่มหลับตั้งแต่หัวค่ำ หรือบางคนอาจจะไปหลับตอนกลางดึก หรือบางคนอาจจะยังไม่ได้นอนด้วยซ้ำ ดังนั้นความรู้สึกที่ถูกทับซ้อนจากสิ่งใหม่มันจึงไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกคนหรือถูกกดทับไปแบบทันทีทันใด มันเพียงแคเฝ้าจางลงในบางเวลาเท่านั้นเอง ดังจะเห็นได้จากในบริบททางสังคมบางช่วงที่รัฐได้มีการใช้อำนาจผ่านระบบการศึกษาเพื่อปลูกฝังให้เกิดสำนึกถึงความเป็นไทยแบบรัฐส่วนกลาง¹⁰ แต่ในบางบริบททางสังคมรัฐส่วนกลางเองก็ได้ใช้ระบบการศึกษา

10 ตัวอย่างเช่นในช่วง พ.ศ. 2481 – 4281 ซึ่งเป็นช่วงที่อยู่ในรัฐบาลสมัยของจอมพลป. พิบูลสงคราม ในบริบทดังกล่าวถือได้ว่าเป็นช่วงที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงประเทศ กล่าวคือภายหลังจากที่มีการกำหนดให้วันที่ 24 มิถุนายนเป็นวันชาติ แล้วจึงมีการเปลี่ยนชื่อจากสยามประเทศ เป็น ประเทศไทย มีการสร้างสิ่งก่อสร้างที่เป็นสัญลักษณ์ทางการเมืองมากมาย มีการออกพระราชบัญญัติบำรุงวัฒนธรรมแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อปรับให้เข้ากับแนวคิดที่จะใช้วัฒนธรรมในการสร้าง

เช่นกันในการพยามฟื้นฟูหรือเชิดชูอัตลักษณ์ของท้องถิ่นเช่นกัน¹¹ หรือในมิติทางด้านวัฒนธรรม ความบันเทิงจะเห็นได้ว่าในช่วงหลัง พ.ศ.2500 เป็นต้นมา สังคมไทยได้รับอิทธิพลทางดนตรีจากประเทศฝั่งโลกตะวันตกเข้ามาจำนวนมากดังจะเห็นได้จากการเกิดขึ้นของวงดนตรีชื่อดังภายใต้บริษัทดังกล่าว อย่างเช่น วงดิ อิมพอสซิเบิ้ลส์ (The Impossibles) ซึ่งต่อมาวงดนตรีดังกล่าวได้กลายมาเป็นต้นแบบของแนวเพลงที่เรียกว่า “เพลงสตริง” และกลายเป็นที่นิยมอย่างมากในหมู่ของวัยรุ่นในตอนนั้น จากปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้เองจึงส่งผลให้ เพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง รวมทั้งหมอลำ ได้รับความนิยมน้อยลง (สาทร ศรีเกตุ, 2557: 25-26) แต่ในปัจจุบันสื่อความบันเทิงอย่าง “หมอลำ” ได้หวนกลับมาเป็นที่นิยมและได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น แม้กระทั่ง BNK48 ซึ่งเป็นกลุ่มศิลปินไอดอลหญิงของประเทศไทยที่ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศญี่ปุ่น ยังได้ให้ความสนใจและได้มาร่วมสร้างผลงานเพลงในแบบฉบับของดนตรีอีสาน¹² ดังนั้นการอธิบายว่าอีสานเก่าได้หายไปเมื่อภายหลังจากสิ้นสุดยุคสงครามเย็นนั้น จึงไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมนัก ผู้เขียนจึงขอเสนอว่าแม้ไม่ได้มีอีสานเก่าหรืออีสานใหม่แต่อย่างใด มีแต่เพียงอีสานที่เป็นอีสาน ส่วนจะมีการเปลี่ยนไปบ้าง คงเดิมบ้าง ก็เป็นเรื่องปกติธรรมดาของพัฒนาการทางสังคมของมนุษย์ ดังนั้นผลการศึกษาในครั้งนี้จึงสามารถที่จะสรุปได้ว่า ในสภาวะสังคมที่เป็นโลกไร้พรมแดน อีสานได้เขียนไป...แต่ในบางเรื่องเท่านั้นเอง แต่รากฐานทางความคิดความเชื่อ คติ และวัฒนธรรมก็ยังคงมีของเดิมหลงเหลืออยู่เป็นจำนวนมาก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นใหม่ในบ้านภาคอีสานอาจจะมีการรับสิ่งใหม่ ๆ เข้ามา ไม่ว่าจะ เป็นเทคโนโลยี องค์กรความรู้ หรือแม้กระทั่งอุดมการณ์แนวความคิดทางการเมืองแบบใหม่ ๆ แต่อย่างไรก็ตามการเข้ามาใหม่ของสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ก็มีได้ทำให้สิ่งเก่าที่อยู่เลือนหายไปได้อย่างสิ้นเชิง แต่ทั้งสิ่งเก่าและสิ่งใหม่ต่างดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมอีสานอย่างมีความหลากหลาย

ความมั่นคงของชาติ และผลจากแนวความคิดดังกล่าวส่งผลให้วงการศึกษาในช่วง พ.ศ. 2478 เป็นต้นมาได้เริ่มให้ความสนใจกับแนวคิดเรื่องการใช้ศิลปวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการล่อมเกล้าให้เกิดความรักชาติ ดังจะเห็นได้จาก หนังสืออ่านปลูกใจนักเรียน ที่ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2479 โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน ปริญา วังมี. (2543: 151 – 174)

11 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 27 วรรค 2 ได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสารของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

12 โปรดดู เพลงโคตรดีดิง Ost. ไทบ้าน x BNK48 จากใจผู้สาวคนนี้ (BNK48, 2564: ออนไลน์)

บรรณานุกรม

- คำพูน บุญทวี. (2542). **ลูกอีสาน ฉบับนักเรียน**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ โป๊ยเซียน.
- จินตหรา พูนลาภ. (2560). **เต่างอย**. JINTARA CHANNEL OFFICIAL. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=oppMTue4gRE>
- ตรี อภิรุณ. (2559). **นาคี**. ไทยรัฐ. ค้นเมื่อ 7 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.thairath.co.th/novel/Nakee/synopsis>
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (มทป.). **รัฐสมัยใหม่**. สถาบันพระปกเกล้า. ค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2566, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=รัฐสมัยใหม่>
- ปีเอ็นเค48. (2564). **โดดดิดง Ost. ไทบ้าน x BNK48** จากใจผู้สาวคนนี้. BNK48. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.facebook.com/bnk48official/posts/โดดดิดง-หนึ่งในผลงานที่เราภาคภูมิใจ-ที่เกิดขึ้นมาจากความเจ๋งของวัฒนธรรมอีสาน-แล/446314536853198>
- ประชาไท. (2558). **เปิดตัว ‘อีสานใหม่’ อีสานที่ไม่สยบยอม**. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2566, จาก <https://prachatai.com/journal/2015/03/58493>
- ปวีณา วังมี. (2543). **รัฐไทยกับกรกล่อมเกลสทางการเมืองผ่านแบบเรียนในช่วง พ.ศ. 2475 – 2487**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พญาลีไท ถอดความโดยกรมศิลปากร. (2555). **ไตรภูมิกถา**. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 27
- พัฒนา กิติอาษา. (2557). **สู่วิถีอีสานใหม่**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- เพิ่มศักดิ์ จะเรียมพันธ์. (2561). **จักรวาลวิทยาแบบไทยใน “บุพเพสันนิวาส” และตำแหน่งแห่งที่ของ “บุพเพสันนิวาส” ในการเมืองไทย**. ค้นเมื่อ 7 พฤษภาคม 2566 จาก https://www.matichon.co.th/social/news_885411
- ไมค์ ภิมรัมย์พร. (2560). **บุญผลา**. GRAMMY GOLD OFFICIAL. ค้นเมื่อ 7 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=Tp2FRIGESLs>
- ยศ สันตสมบัติ. (2556). **มนุษย์กับวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ลำไย ไททองคำ. (2559). **ผู้สาวขาละ**. ไททองคำ เรคคอร์ด. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก https://www.youtube.com/watch?v=xir5VPhU_M
- วีรชน เกษสกุล. (2560). **หมอลำ: ภาพสะท้อนทางคติ ความเชื่อ และการเมือง**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิลป์ชัย เขาว์เจริญรัตน์. 2558. **ศาสนามี**. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก <http://sinchaichao>.

blogspot.com/2015/06/blog-post_4.html

- สาทร ศรีเกตุ. (2557). **พัฒนาการความสัมพันธ์เชิงอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมืองในวัฒนธรรมเพลงไทยสากล**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรชาติ บำรุงสุข. (2559). **สยามในกระแสสากล! จากบางกอกสู่เจนีวา**. มติชนสุดสัปดาห์. ค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2566, จาก https://www.matichonweekly.com/column/article_3361
- สุนันท์ ตระกูล. (มปท). **ตำนานพญาเต่างอย**. Museum Thailand. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.museumthailand.com/th/home>
- แสงดาว พิมมะศรี. (2562). **นางฟ้าสารภัญ**. PTmusic. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=syrPa7LGB9c>
- หงสา ประภาพร. (2562). **คารอแท่น..แฉวับ!!**. M.STAR Records. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก https://www.youtube.com/watch?v=r_NNRGFDmnQ
- อานันท์ นาคคง. (2553). **เส้นทางสายมนุษยวิทยาดนตรีในประเทศไทย**. (บทความจากผู้คนดนตรีชีวิต). กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
- อาม ชูติมา. (2562). **อาม ชูติมา สาวน้อยนักแต่งเพลง บทสัมภาษณ์จากรายการ “บางกอก Cityเลขที่ 36”**. PPTV. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.pptvhd36.com/programs/รายการวาไรตี้/บางกอก-City-เลขที่36/73700#part-1>
- อุกฤษฏ์ เฉลิมแสน. (2557). **เลาะเส้นทางอีสานใหม่ (ตอนที่ 1) การเปลี่ยนแปลงของอีสาน**. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2562, จาก <https://www.academia.edu/9568263/>
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2561). **“อีสานใหม่” กับการปฏิวัติสู่ความเป็นเมือง**. ค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/643791>
- Plato. (1993). **Republic A new translation by Robin Waterfield**. Oxford University Press. Thai PBS ศูนย์ข่าวภาคอีสาน. (2562). **ตลาดเพลงลูกทุ่งหมอลำเติบโตในยุคสื่อสังคมออนไลน์**. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก <https://web.facebook.com/ThaiPBSEsan/videos/566208493910100? v=566208493910100>

The Development of ASEAN Identity: Problems and Prospects

Charissa Suk-iam*

Abstract

ASEAN identity has been a mutual goal that ASEAN member states have in common. As the people are a crucial force in the establishment of regional identity, there have been a significant number of attempts by the ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) to make people engage within the ASEAN community. However, these efforts are continuously challenged and they have not been successful. This paper aims to discuss on the issue of ASEAN identity and its development.

Keywords: ASEAN Identity, the struggle of achieving ASEAN identity and regional identity's mechanisms

ASEAN identity has been a mutual goal that ASEAN member states have in common. As the people are a crucial force in the establishment of regional identity, there have been a significant number of attempts by the ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) to make people engage within the ASEAN community. However, these efforts are continuously challenged and they have not been successful. This paper aims to discuss on the issue of ASEAN identity and its development.

Achieving regional identity has been an unremitting goal of ASEAN, as identity is a key to build community (Acharya, 2017, p. 26). The achievement of regional identity reflects success of an organization (Acharya, 2012, p. 25). ASEAN identity is stated as one of the mottos of ASEAN, which is 'One Vision, One Identity and One Community.' The Declaration of ASEAN Concord conveys that ASEAN member states should develop an awareness of regional identity for strong community. ASEAN identity is, therefore, significant for the strength and success of ASEAN. With the development of ASEAN identity, any problems within the community can be resolved because of the 'we' mentality. An ASEAN single identity will also further lead to permanent regional peace (Indrawan, 2016, p. 147). In addition, the absence of ASEAN identity has led ASEAN to be perceived as a loosely-grouping organization which struggles to find its voice on the global stage (Abhisit Vejajjiva, 2017, p. 349). Moreover, the relevancy of ASEAN depends on ASEAN awareness and one solid narrative on ASEAN identity of the community (Maniam, 2020, p. 12).

ASEAN's way of diplomacy, which is commonly known as golf diplomacy or durian diplomacy, is too languid for the state-led ASEAN to achieve its unified identity. The leaders of ASEAN member states would play golf, have durian and talk about their wives and children altogether, wasting their time instead of discussing on important issues (Adriani, 2014, p. 160). Whenever they are unable to settle on certain matters, they would just leave the diplomatic setting and postpone the discussion. ASEAN identity will bring out a sense of collectiveness and establishment at the people level. These may lead to immediate response to addressing ASEAN problems by the people themselves. They would no longer wait for the government support that can be slow and ineffective (Leopairote et. al., 2017, p. 196). The endorsements from ASEAN people will also strengthen ASEAN to be a successful regional organization.

ASEAN coined the term ‘identity’ for the first time in the Bali Concord II document in 2003 (Maniam, 2020, p. 12). The word has been employed periodically, which can be observed in both political statements and documents of the regional organization. At the 6th Meeting of the ASEAN Ministers Responsible for Culture and Arts (AMCA) in 2014, ASEAN ministers stated that they were determined to adopt a common identity (Igboausim, 2017, p. 4). Although ASEAN has been using the discourse of common identity as a goal of community building, the term ‘ASEAN identity’ has not been clearly defined by the regional organization. The former Prime Minister of Thailand, Abhisit Vejjajiva expressed about the ASCC blueprint that not stating what ASEAN identity is or should be is the most urgent issue for ASEAN (Abhisit Vejjajiva, 2017, p. 349).

Nonetheless, there is a certain description of what ASEAN identity is. When ASEAN discusses on its regional identity, the phrase ‘unity in diversity’ is often used to describe it. The principle of ‘unity in diversity’ was highlighted in Kuala Lumpur Declaration and the Bali Treaties in 1976 (Palmujoki, 2001, p. 36). In addition, the Bangkok Declaration of 1967, which is the first ASEAN declaration to reaffirm that the ASEAN member states would preserve their national identities (Acharya, 2012, p. 173).

However, ASEAN is exceedingly diverse in terms of religion and language. Thailand, Cambodia, Laos and Myanmar are Buddhist majority, whereas Islam is predominant in Brunei, Malaysia and Indonesia. On the other hand, Christianity is significantly worshipped in the Philippines (Niphaphan Chensantikun and Chainattha Damdi, 2013, p. 65). In addition, the economic sizes of ASEAN member states are also distinctive, and Southeast Asians are also driven by a wide range of cultural values. The disparity of ASEAN member states serves as an obstacle for establishing one common identity and poses a challenge to ASEAN integration.

Yet, ASEAN has imposed a mechanism to alleviate the strain. The ASEAN Strategic Plan for Culture and Arts 2016-2025 has noted that ASEAN aims to encourage promotion on cultural diversity of the regional organization with a realization of the region’s long historical and cultural connections. This effort of ASEAN can lead to a greater sense of regionalism, as its civil society has a better understanding.

The study group led by Malaysian Finance Minister Anwar Ibrahim has described Southeast Asia as a community of different peoples with their own identities

and domestic arrangements. This demonstrates that ASEAN member states have their own characteristics and that they are independent with their own sovereignty and national governments (Niphaphan Chensantikun and Chainattha Damdi, 2013, p. 65). Additionally, the term ‘diversity’ is related to the regional principle norms of the ASEAN way and ASEAN Centrality, which highlight on the ASEAN-centric notion and the issue of sovereignty and non-interference in internal affairs are prioritized.

Amitav Archaya has suggested that ASEAN identity emerged from the five major sources. These include nationalism, religion, cultural norms and modes of interaction, modernist development state orientation and approach, and regionalism (Acharya, 2017, p. 27). But the fact is ASEAN member states share nothing in common in the above mentioned sources. Moreover, these sources paradoxically prevent the success of identity building, which emerges when ‘the self’ defines themselves with the characteristics of ‘the others’ (Acharya, 2012, p. 25). Therefore, the roots of ASEAN identity are obstacles for ASEAN identity, as they object to one another.

Nationalism among ASEAN member states is an origin of tensions in Southeast Asia. Nationalism in Southeast Asia made an appearance in the political movement after the Second World War, in which countries in the region possessed a strong will for their national independence (Kamontip Dueathong, 2017, p. 80). Additionally, as colonies, Southeast Asian states were divided and ruled by colonial authorities. Building national identity was therefore crucial in the nation-building process after they were decolonized. National identity is emphasized in national educations of the region. As for example, education in Malaysia is designed to ensure that every student has Malaysian identity (Hassan et. al., 2019, p. 114). Moreover, the characteristic of nationalism in ASEAN member states is portraying neighboring countries to be national enemies in order to create a sense of national unity. The Fall of Ayutthaya was employed to make people of Myanmar an enemy of Thailand. Similarly, Thailand was symbolized in Cambodian historical textbook as the great thief (Kamontip Dueathong, 2017, p. 80). This issue is a consequence of Cambodian dependence on its past culture to uphold national identity of the country’s citizens (Yok et. al., 2019, p. 40).

Common culture is also a significant requirement for successful regional integration because it enhances a sense of belonging, which would further lead to a feeling of safety within the community (Igboausim, 2017, pp. 1-2). Still, Southeast

Asia has a characteristic of cultural diversity. Trade instigated Southeast Asia to be culturally influenced by India and China (Acharya, 2012, p. 59). Adopting and adjusting cultures from these two civilizations led Southeast Asia to be a cultural pluralistic society. It has been argued earlier that ‘diversity’ is vital and related to the national interests of ASEAN member states due to the importance of sovereignty. ASEAN celebrates the region’s cultural diversity as a part of ASEAN identity. The foundation of ASEAN City of Culture has a goal to strengthen ASEAN identity through means of encouraging people to appreciate the regional diversity in terms of culture.¹ In addition, ASEAN cultural heritage is aimed to be preserved and used to promote ASEAN cultural diversity.² Yet, only small number of people of ASEAN recognize that there is such policies of cultural preservation and attempts (Soavapa Ngampramuan, 2015, p. 2000).

However, Southeast Asians do possess cultural sharing attributes in a great extent. The state system of Southeast Asian states in the pre-colonial era was exceedingly different from the West under the Westphalian system. Clear and defined territories and borders were not in the concept of states in Southeast Asia before (Acharya, 2012, p. 60). Southeast Asian states before colonialization did not identify themselves with the national identities that they do today (ADDUCUL, 2020, p. 2). This has led to common cultures and cultural sharing in Southeast Asian states.

Cultural and historical connections can reinforce identity building. However, these cultures are perceived to be national heritage, not a regional one. This also creates a conflict between the people of ASEAN who are a crucial force for the development of ASEAN identity, since they are a part of the process (Abhisit Vejjajiva, 2017, p. 351). Cultural conflict is an obstacle for ASEAN identity, in which the quarrels tend to escalate faster than others in the rest of Asia (Croissant and Trinn, 2009, p. 25). ASEAN member states often claim to be an owner of certain cultures, and this has an impact on the people whose unity is essential in the building of ASEAN identity.

Culture was strategically used by the governments of ASEAN member states to build their nations after they became independent. Thus, other countries

1 See 2015 ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) Scorecard.

2 See ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint.

declaring the common culture that they signify as their own leads to anger. Losing national culture denotes losing national prestige (Kamontip Dueathong, 2017, p.21). For example, Thailand and Cambodia have had a cultural conflict over the Ramayana performance. In 2016, Thailand prepared to submit the performance as a national cultural heritage to the UNESCO. This caused an immediate response from the Phnom Pehn Post to publish an article saying that Cambodia was the actual founder of the culture. The anger occurred from the people of both nations (Kamontip Dueathong, 2017, p. 22). However, the fact is that both own and co-construct it. The Thai performance was influenced by Khmer Empire. It was adjusted into the country's authentic style, and was brought back to Cambodia when there was an attempt of restoring Cambodian arts and cultures after the Khmer Rouge (Kamontip Dueathong, 2017, p. 26).

Southeast Asian economies are heavily dependent on tourism, from which national heritage and culture are sources of people's income. Consequently, people have to protect their national cultures from other countries to claim, with the purpose to secure their well beings. There is a profound cultural dispute between Malaysia and Indonesia over the batik. In 2009, UNESCO announced that the technique of producing the fabric was the world heritage of Indonesia (Kamontip Dueathong, 2017, p. 41). Yet, Malaysian economy relies on batik market. In 2003, Malaysia exported batik to the United States, France and England. UNESCO's announcement was therefore upsetting to a large number of Malaysian citizens. At the same time, the Indonesian government was criticized for allowing other nation to use "Indonesian culture" for its own financial gains (Kamontip Dueathong, 2017, p. 42).

However, it is widely believed that the Batik technique originates from Egypt or Persia (Kamontip Dueathong, 2017, p. 42). Batik is a common culture which came to appear in the Malay Peninsula through trade (Acharya, 2012, p. 76). Besides the ASEAN Strategic Plan for Culture 2016-2025 aiming to promote cultural diversity, cultural understanding is also a mechanism that makes people of Southeast Asia aware that they were a shared community in the past (Kamontip Dueathong, 2017, p. 54). When cultural understanding is enhanced, ASEAN identity can be hopefully developed.

The second major source of ASEAN identity is religion. Although religion

in Southeast Asia is diverse, religious diversity never leads to interstate conflicts in the region. It only remains limited at the domestic level, which can be seen for example in the conflict in Myanmar between the Buddhist extremist and Muslim minority. Religious diversity therefore does not have a major impact on regionalism in Southeast Asia.

As one of the main objectives of the ASCC is to form ASEAN single identity, where the instrumentations include promoting ASEAN awareness through education, communication plans and promotion of ASEAN languages (Indrawan, 2016, p. 148). In 2009, the ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) has developed two platforms. The first one is the ASCC Council, which is supported by the Senior Officials Meeting on the ASCC, and the Coordinating Conference on the ASCC.³

The ASCC has put a great effort to make people engage with one another within the ASEAN community by organic volunteering.⁴ In order to create ASCC, there are a significant number of people to people groupings that have been developed. The associations include the ASEAN Accredited Civil Society Organizations, ASEAN Confederation of Women's Organization (ACWO), ASEAN Fisheries Federation (AFF), ASEAN Cosmetics Association (ACA) and ASEAN Arts Festival. From this it can be seen that the ASCC has made an attempt to include people as much as possible. The bodies cover a great range of interests that people are keen on.

Recognizing that education is a form of socialization, ASEAN Social Development in 2003 recommended that the primary education curriculum of ASEAN member states should include for the notion of ASEAN identity (Igboausim, 2017, p. 31). Moreover, the ASCC aims to ensure that education of ASEAN countries are able to enhance ASEAN awareness of the youth, who are the focus group of ASEAN to develop ASEAN awareness. The ASCC has thus established a significant number of youth focused programs with a purpose to build ASEAN identity. These include the ASEAN Youth Volunteers' Program (AYVP), the ASEAN Young Professionals Volunteers Corps and the Southeast Asian Ministers of Education Organization (SEAMEO).⁵

3 See <https://asean.org/our-communities/asean-socio-cultural-community>.

4 See ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint 2025.

5 See 2015 ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) Scorecard.

However, all of those mentioned above are all top-down mechanisms for building ASEAN identity, but the fact is that identity requires a conscious from the people to engage and interact in the regional community. Therefore, the approach should be bottom up (Acharya, 2017, p. 33). The former ASEAN Secretary General, Surin Pitsuwan suggested that the germ of ASEAN identity comes from the development of ASEAN awareness. Alexander Wendt has argued that “an actor cannot know what it wants unless it knows what it is”. An awareness should be achieved first so that the interests can be pursued (ADDUCUL, 2020, p. 2). The civil society must be able to identify themselves as both citizen of their own countries and citizen of ASEAN. However, most citizens in Southeast Asia do not associate themselves with ASEAN or recognize themselves as Southeast Asians (Chanintira na Thalang, 2020, p. 14).

The modernist state orientation is the only commonality that ASEAN member states share. Mutual interests for regional development has led to regionalism as an outcome. ASEAN has identified some common goals that the leaders of ASEAN member states believed they can be achieved through regional cooperation. These goals include economic growth and regional peace and prosperity. Still, joining regional organization is a decision made by the states. Even though ASEAN has intended to be people-orientated organization, the decision-making process in ASEAN is exceedingly state-centric. ASEAN community in the state level is vigorous. It can be argued that there is a sense of collective identity at this level. When Sri Lanka applied for the membership, it was rejected on an account of it not being ‘Southeast Asia’ enough (Acharya, 2017, p.30). However, at the people-level, regional integration is relatively weak. The civil society never has a chance to participate in the matters of the regional organization (Adriani, 2014, p. 160).

Originally, Southeast Asia was recognized as a whole united region before. The regional concept of Suvannabhumi Empire was accepted as a region by the Chinese, Egyptians and Romans (Kamontip Dueathong, 2017, p. 18). However, it was a long time ago, and people are no longer aware on how they used to connect to each other like the ancient times. However, the Master Plan on ASEAN Connectivity 2025 can resemble this. This scheme is able to deepen a great sense of community for ASEAN citizens through people-to-people connectivity.

However, cultural identity cannot be only ASEAN single identity

(Indrawan, 2016, p. 148). The European Union is usually perceived as a model of successful regional integration (Bial, 2007, p. 3). Its identity is not also exclusive to cultural identity, but political values are just as important. Additionally, it can be seen from the emergence of the European Diversity Month that the organization embraces the populations that are not neither Caucasians nor Christians. African descents and Jewish European citizens are included to be a part of European citizens.⁶ The citizens of the European Union are integrated through the EU values which highlight on political concepts of democracy, equality and human rights.⁷ Therefore, political aspect needs to be taken into consideration for ASEAN to be a successful regionalism and achieve regional identity as well

In this case, ASEAN countries have also agreed to strengthen democracy and freedom. Human rights protection is also a key component of the vision of ASEAN as a regional organization.⁸ There are 18 principles regarding this matter, and it has been mentioned in many ASEAN documents including ASEAN Charter, the ASEAN Commission on the Promotion and Protection of the Rights of Women and Children (ACWC) and ASEAN Institute for Peace and Reconciliation (Morada, 2017, p. 21). However, the domestic factors of ASEAN member states have prevailed the commitment for mutual political objectives. Almost all ASEAN countries have an internal struggle to fully achieve democracy, and some ASEAN members such as Myanmar are still in the process of nation building (Morada, 2017, p. 29). Democracy and human rights promotion were usually distorted to serve the conflicting groups' interest. So, it is often hard for ASEAN member states to find their common interest.

Although interaction cannot be achieved when people in the community has no common interests (Hettne and Soberbaum, 2000, p. 10), ASEAN can utilize the mechanisms that have been developed and adopt them to be a part of establishing regional identity, which successfully transit from state to people level. For instance, with the 'Responsibility to Protect at 10' which grounds a principle from local values and cultures to stop hate crimes, and the emergence of ASEAN climate change report, ASEAN can have an identity of being an advocate on

6 See <https://ec.europa.eu/info/european-diversity-month-2022>.

7 The EU values were stated by the European Commission. See <https://ec.europa.eu/component-library/eu/about/eu-values>.

8 See ASEAN Charter, 2007.

stopping hate crimes and environmental protector. These identities are directly to the people themselves and a large number of them have already been aware on the matters. They can be the ‘shared values and common vision’, which Minister Marsudi stated in the Cross Pillar Consultation on the Narrative of ASEAN Identity which took place at the ASEAN Secretariat in 2020.⁹

ASEAN’s religious diversity can also be turned into opportunities to develop a regional identity. ASEAN can pursue a common goal to eradicate religious extremism and terrorism (Abhisit Vejjajiva, 2017, p. 355). This course can lead to a correlation among the sources of ASEAN identity, which are religion and cultural norms and modes of interaction. Moreover, certain group of citizens of ASEAN member states that have cultural conflicts do possess a sense of belonging and attachment. The borderland communities including the Dayak communities in Sarawak, Malaysia and Kalimantan, Indonesia have a strong sense of cultural and linguistic solidarity and identity, even though they are in different nation states. Additionally, despite the territorial conflicts between Thailand and Cambodia, Thais and Cambodians who live in the border areas do not perceive each other as enemies (Noor, 2017, p. 255). Therefore, the borderland community should be a key in the development of ASEAN identity that is people-centered. Still, this group of people tends to be neglected by the governments, and regarded as ethnic minorities.

Regionalization is a process. Therefore, it does take time for ASEAN to officially identify the definition of ASEAN Identity. The European Union took 36 years to disregard the members’ sovereignties and obtain European Community. It has been not two decades yet after ASEAN Charter was signed. ASEAN member states just became legally bound to the regional grouping. Additionally, it was the first time when people-oriented community was encouraged. Moreover, political regional structure of ASEAN is also exceedingly complex and more than any other regions. The remnants of colonialism have endured, leading ASEAN countries to individually prioritize their national interests, while aiming to strengthen regional cooperation for common goals. However, we are witnessing ASEAN’s journey of achieving its regional identity. The efforts have been challenged, but it is undeniable that ASEAN has made progress in identifying what the definition ASEAN Identity is.

⁹ See <https://asean.org/asean-holds-virtual-consultation-on-asean-identity-narrative>.

ASEAN has been striving for its regional identity. However, its definition is unclear except the statement of unity in diversity. Achieving regional identity takes time. It has to be socially constructed that the combination of inherited values and constructed values should be balanced. The inherited values can derive from historical connections and shared cultures among Southeast Asian states, whereas the constructed values can come from goals that ASEAN member states have in common including poverty reduction and being an environmental activist. However, it is impossible for both values to be achieved if there is a lack of ASEAN awareness within the community of ASEAN citizens. Therefore, education plays a vital role and people should understand how they can benefit from ASEAN, so that they can have an appreciation for the ASEAN community.

References

- ADDUCUL, M., Alexander, Lloyd. (2020). "Connecting Cultural Collective Identities: Whither, ASEAN Community?." *FSI INSIGHTS* VI, no.2.
- Adriani, Isyana. (2014). "ASEAN and Ongoing Cultural Conflicts." *Jurnal Hubungan Internasional* 3, no.2.
- ASEAN. *ASEAN Holds Virtual Consultation on ASEAN Identity Narrative*. Accessed May 4, 2022. <https://asean.org/asean-holds-virtual-consultation-on-asean-identity-narrative>.
- _____. *ASEAN Socio Cultural Community*. Accessed May 4, 2022. <https://asean.org/our-communities/asean-socio-cultural-community>.
- _____. (1967). *Bangkok Declaration*. Accessed May 18, 2022. <https://agreement.asean.org/media/download/20140117154159.pdf>.
- _____. (2009). *ASEAN Charter*. Accessed May 4, 2022. <https://asean.org/wp-content/uploads/images/archieve/publications/ASEAN-Charter.pdf>.
- _____. (2009). *ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint*. Accessed May 4, 2022. <https://asean.org/wp-content/uploads/images/archieve/5187-19.pdf>.
- _____. (2015). *ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) Scorecard*. Accessed May 4, 2022. <https://asean.org/wp-content/uploads/2016/04/9.-March-2016-2015-ASCC-Scorecard-1.pdf>.
- _____. (2016). *ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint 2025*. Accessed May 4, 2022. <https://www.asean.org/wp-content/uploads/2012/05/8.-March-2016-ASCC-Blueprint-2025.pdf>.
- Acharya, Amitav. (2001). *Constructing a Security Community in Southeast Asia: ASEAN and the problem of regional order*. Oxon: Routledge.
- _____. (2012). *The Making of Southeast Asia: International Relations of a Region*. Singapore: Oxford University Press.
- _____. (2017). "The Evolution and Limitations of ASEAN Identity." In *Building ASEAN Community: Political-Security and Socio-cultural Reflections*, edited by Aileen Baviera and Larry Maramis. Jakarta: Economic Research Institute for ASEAN and East Asia.
- Bial, Sanoussi. (2007). "Is the EU a Model of Regional Integration? Risks and challenges." *European Center for Development Policy Management*.

- Chensantikun, Niphaphan, and Damdi Chainattha. (2013). 'ASEAN Socio-Culture Community: ASCC: Problems, Obstacles and Recommendations' [in Thai], *Damrongrachanupahp Journal*, 13,46.
- Croissant, Aurel, and Trinn, Christoph. (2009). "Cultural, Identity, and Conflict in Asia and Southeast Asia." *ASIEN* 110.
- Dueathong, Kamontip. (2017). *Cultural Controversies in ASEAN and the Impacts of Building ASEAN Identity*. Bangkok: Thammasat University.
- European Commission. *European Diversity Month*. Accessed May 4, 2022. <https://ec.europa.eu/info/european-diversity-month-2022>.
- _____. *The EU Values*. Accessed May 4, 2022. <https://ec.europa.eu/component-library/eu/about/eu-values>.
- Hassan, Razali, Foong, Ming, Lee, and Ismai, Adilah, Asnidatul. (2019). "TVET in Malaysia" *In Vocational Education and Training in ASEAN Member States: Current Status and Future Development*, edited by Bin Bai and Paryono. Singapore: Springer Nature Singapore Pte Ltd.
- Hettne, Bjorn, and Soberbaum, Fredrik. (2000). "Theorizing the Rise of Regioness." *Journal of ASEAN Studies* 4, no.3.
- Igboausim, Iizuchukwu, Victor. (2017). *The Challenge of Cultural Identity on Regional Integration: A Case Study of ASEAN Community*. Bangkok: Siam University.
- Indrawan, Jerry. (2016). "ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) in Conflict Prevention: The Role of Civil Society Organization (CSOs)." *Journal of ASEAN Studies* 4, no.2.
- Leopairote, Kardee, Promyotin, Marisara and Giorgio, Spencer. (2017). "Leveraging on Business, Arts/Culture, Technology, and Networking in *Building ASEAN's Young Generation in an Integrated ASEAN*." *In Building ASEAN Community: Political-Security and Socio-cultural Reflections*, edited by Aileen Baviera and Larry Maramis. Jakarta: Economic Research Institute for ASEAN and East Asia.
- Maniam, Aaron. (2020). "Unity, diversity and the ASEAN Identity." *The ASEAN: A Shared Identity Becoming ASEAN*.
- Morada, M., Noel. (2017). "ASEAN Community Building – What It Really Means to be a Community." *ASEAN at 50: A Look at Its External Relations*.

- Na Thalang, Chanintira. (2021). "Realizing an ASEAN Identity through Tertiary Education." *ASEAN Focus*.
- Noor, A., Farish. (2017). "Where Do We Begin? Reclaiming and Reviving Southeast Asia's Shared Histories and Geographies." In *Building ASEAN Community: Political-Security and Socio-cultural Reflections*, edited by Aileen Baviera and Larry Maramis. Jakarta: Economic Research Institute for ASEAN and East Asia.
- Palmutjoki, Euro. (2001). *Regionalism and Globalism in Southeast Asia*. New York: PALGRAVE.
- Vejjajiva, Abhisit. (2017). "The Critical Importance of Socio-cultural community for the Future of ASEAN." In *Building ASEAN Community: Political-Security and Socio-cultural Reflections*, edited by Aileen Baviera and Larry Maramis. Jakarta: Economic Research Institute for ASEAN and East Asia.
- Yok, Sothy, Chrea, Sesokunthideth, and Pak, Ravy. (2019). "Technical and Vocational Education and Training in Cambodia: Current Status and Future Development." In *Vocational Education and Training in ASEAN Member States: Current Status and Future Development*, edited by Bin Bai and Paryono. Singapore: Springer Nature Singapore Pte Ltd.

บทบาทของสี่จิ้งผิงในการ เปลี่ยนแปลงสถาบันความ สัมพันธ์ระหว่างพรรคกับ รัฐในการเมืองจีน ในช่วง สมัยชาที่ 18, 19 และ 20*

กิตติพิศ พุทธิวินิช**

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีข้อเสนอว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนและความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐภายใต้สมัยชาที่ 18 – 20 นั้น เป็นผลมาจากปัญหาการสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีนที่เริ่มตั้งแต่ช่วงปลายยุคเติ้งเสี่ยวผิงเป็นต้นมาที่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับความอสมมาตรของกลุ่มการเมืองภายในพรรค การจัดการโครงสร้างรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ การควบคุมรัฐบาลท้องถิ่น และสถานะของกองทัพปลดแอกประชาชน ด้วยเหตุนี้ พอถึงยุคผู้นำสูงสุดรุ่นที่ 5 จึงเป็นโจทย์ที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างทันด่วนที่ อย่างไรก็ตาม การแก้ไขประเด็นเหล่านี้กลับเป็นการไปทำลายความเป็นสถาบันระหว่างพรรคกับรัฐแบบเดิมโดยไม่ได้ตั้งใจและนำไปสู่สมมาตรใหม่ทางการเมืองจีนที่ผู้นำสูงสุดของจีนที่ยังไม่อาจคาดการณ์ได้

คำสำคัญ: พรรคคอมมิวนิสต์จีน, ฝ่ายซ้าย, ฝ่ายสันนิบาตเยาวชนจีน, การเมืองจีน

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “บทบาทของสี่จิ้งผิงในการเปลี่ยนแปลงสถาบันความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีน ในช่วงสมัยชาที่ 18, 19 และ 20”

อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Xi Jinping's Roles in Changing the Institutional Relations between the Party and the State in Chinese Politics during the 18th, 19th, and 20th CPC Congress

Kittipos Phuttivanich

Abstract

This research article argues that the internal changes within Communist Party of China (CPC) and the relationship between the party and the state in Chinese politics during the 18th – 20th CPC Congresses are the results of the problems regarding Deng Xiaoping's unfinished political institutionalization process, including the asymmetrical proportion of the political factions within the CPC, the governmental and state-owned enterprise reform, the uncontrollability of the central government towards the local ones, and the status of the People's Liberation Army. For these reasons, the fifth generation of Chinese paramount leader has tried to solve the political difficulties as mentioned above. However, the solutions have unintentionally turned to be the deconstruction of the existing political institutions and brought about the new political standards, which are not settled yet.

Keywords: Communist Party of China, Shanghai Faction, Chinese Youth League Faction, Chinese Politics

1. ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ในช่วงระหว่างวันที่ 16 - 22 ตุลาคม ค.ศ. 2022 มีการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนแห่งชาติ (National Congress of the Communist Party of China) สมัยที่ 20 ต่อด้วยการประชุมคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์จีนเต็มคณะครั้งที่ 1 สมัยที่ 20 (First Plenary Session of the 20th Central Committee of the Communist Party of China) ในวันที่ 23 ตุลาคม ค.ศ. 2022 โดยผลลัพธ์ของการประชุมทั้งสองครั้งดังกล่าวได้ข้อสรุปว่า สีจิ้นผิง (Xi Jinping) ได้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ต่อเป็นสมัยที่ 3 ซึ่งมีนัยยะทางการเมืองจีนว่าในการประชุมสภาประชาชนแห่งชาติที่จะจัดขึ้นในเดือนมีนาคมของปี ค.ศ. 2023 สีจิ้นผิงจะได้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นสมัยที่ 3 เช่นกัน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองจีนที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน จนมีนักวิพากษ์วิจารณ์จำนวนมากมองว่านี่คือการลุแก่อำนาจของระบอบเผด็จการภายใต้การนำของสีจิ้นผิง¹

แต่ในความเป็นจริงแล้ว ปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่สามารถคาดการณ์ได้ตั้งแต่การแก้ไขรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี ค.ศ. 2017 แล้ว จึงไม่ใช่เรื่องที่น่าตระหนกตกใจแต่อย่างใด² อย่างไรก็ตาม สมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนสมัยที่ 20 ดังกล่าวก็มีประเด็นที่เป็นปรากฏการณ์ใหม่ในการเมืองจีนที่พึงต้องพิจารณาทั้งหมด 3 ประเด็น คือ 1) รายละเอียดการแก้รัฐธรรมนูญพรรคบางประการ 2) อายุของสีจิ้นผิงในการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ และ 3) สัดส่วนของคณะกรรมการประจำกรมการเมือง (Politburo Standing Committee) แบบใหม่ ซึ่งทั้งสามประเด็นนี้ต่างเป็นความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อโครงสร้างการครองแผ่นดินจีนของพรรคคอมมิวนิสต์อย่างมีนัยยะสำคัญ

ประเด็นแรก แม้ว่าโดยทั่วไปแล้ว ทุกครั้งที่มีการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนแห่งชาติก็จะมีการปรับแก้รัฐธรรมนูญของพรรคคอมมิวนิสต์เป็นปกติอยู่แล้ว ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนรายละเอียดรวมไปถึงโครงสร้างการบริหารจัดการของพรรคคอมมิวนิสต์ในสอดคล้องกับสถานการณ์และมีความทันสมัยอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม การแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งนี้ก็มีการเพิ่มเติมรายละเอียดในส่วนที่ว่าด้วยหลักการและข้อบังคับของพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่เน้นให้สีจิ้นผิงเป็นศูนย์กลางของพรรคคอมมิวนิสต์มากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเพิ่มรายละเอียดในส่วนหลักการข้อที่ 3 ในส่วนบททั่วไปของธรรมนูญพรรคที่ว่า

ยึดมั่นในแนวทางองค์กรของพรรคสำหรับยุคสมัยใหม่ พรรคต้องปฏิบัติตามแนวคิดของสีจิ้นผิงที่ว่าด้วยสังคมนิยมลักษณะจีนสำหรับยุคใหม่อย่างเต็มที่ ต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับระบอบองค์กรในการบ่มเพาะให้เจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถมีความจงรักภักดีต่อพรรค มีความใสสะอาด และมีความรับผิดชอบ และต้องดึงดูดบุคลากรที่มีพรสวรรค์และมีความเสียสละรักชาติจากทุกภาคส่วน

1 โปรดดูในส่วนบททวนวรรณกรรม

2 โปรดดู กิตติพิศ พุทธิวิช, การปฏิรูปกองทัพปลดแอกประชาชน: นัยต่อความเป็นผู้นำของสีจิ้นผิง, สังคมศาสตร์, 50,1, 2563.

และคัดเลือกบุคลากรบนพื้นฐานของความตรงไปตรงมาและความสามารถ (โดยต้องให้น้ำหนักแก่ความตรงไปตรงมามากกว่า) และคุณธรรม เพื่อที่จะรับประกันให้ได้ว่าบุคลากรเหล่านั้นจะยึดมั่นและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้นำของพรรค และยึดมั่นในการพัฒนาสังคมนิยมที่มีลักษณะจีน พรรคคอมมิวนิสต์จีนทั้งพรรคต้องทำงานเพื่อยกระดับหน้าที่ทางการเมืองและทางองค์กรขององค์กรพรรค ฝึกฝนและเลือกบุคลากรที่พรรคและประชาชนต้องการ ส่งมอบบุคลากรที่มีความสามารถในการแบกรับภารกิจแห่งยุคสมัยและมีความพร้อมที่จะยึดมั่นในหลักการสังคมนิยม และมีจิตใจที่แน่วแน่เพื่อที่จะรับประกันในทฤษฎีพื้นฐาน แนวทางพื้นฐาน และนโยบายพื้นฐานของพรรคว่าจะได้รับการปฏิบัติอย่างเต็มที่ (“Constitution of the Communist Party of China (Amendment),” 2022)

นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มเติมรายละเอียดข้อบังคับของสมาชิกพรรคในมาตรา 2 ที่ว่า

ต้องสร้างความเข้มแข็งให้แก่จิตสำนึกของความจำเป็นที่จะคงไว้ซึ่งความตรงไปตรงมาทางการเมือง คิดในภาพใหญ่ ปฏิบัติตามแก่นผู้นำของพรรค และรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้นำส่วนกลางของพรรค ต้องมีความมั่นใจในเส้นทางทฤษฎี ระบบ และวัฒนธรรมของสังคมนิยมที่มีลักษณะจีน และยึดมั่นในตำแหน่งศูนย์กลางของสหยี่งจีนผิงในคณะกรรมการกลางของพรรคและในพรรคในภาพรวมทั้งหมด และยึดมั่นในอำนาจของคณะกรรมการกลางและความเป็นแกนกลางและความเป็นเอกภาพขององค์กรดังกล่าว ต้องปฏิบัติตามกฎ หลักการ และนโยบายพื้นฐานของพรรค เป็นผู้นำทางด้านการปฏิรูป การเปิดประเทศ และการทำให้เป็นสังคมนิยมสมัยใหม่ ส่งเสริมให้ประชาชนทำงานอย่างเต็มที่เพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางสังคม และมีบทบาทสำคัญในการผลิต การทำงาน การศึกษาและกิจกรรมทางสังคม (“Constitution of the Communist Party of China (Amendment),” 2022)

ในส่วนของรายละเอียดที่เพิ่มมานั้นทำให้ดูเหมือนว่าพรรคคอมมิวนิสต์จีนกำลังจะส่งเสริมลัทธิบูชาผู้นำ (personality cult) แม้ว่าในมาตรา 10 ข้อ 6 จะระบุว่า

พรรคห้ามมิให้มีลัทธิบูชาผู้นำทุกรูปแบบ จะต้องทำให้มั่นใจว่ากิจกรรมของผู้นำพรรคอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของพรรคและประชาชน ขณะเดียวกันก็รักษาจุดยืนของผู้นำทุกคนในฐานะที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของพรรคและประชาชน (“Constitution of the Communist Party of China (Amendment),” 2022)

ทั้งนี้ จากประวัติศาสตร์ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนก็เป็นที่ชัดเจนว่าลัทธิบูชาผู้นำดังกล่าวเคยทำให้เกิดหายนะทางการเมืองอย่างไรบ้าง ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดดังกล่าวจึงเป็นเรื่องใหญ่สำหรับวิธีการดำเนินงานของพรรคที่เคยเป็นมาก่อนหน้านี้ทั้งหมด

ประเด็นที่สอง โดยปกติแล้วตำแหน่งคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ (CPC Central Committee) ซึ่งเป็นตำแหน่งที่สูงที่สุดในสายงานการเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์นั้น จะมีธรรมเนียมอยู่ว่าผู้ดำรงตำแหน่งจะต้องเกษียณที่อายุ 68 ปี (Miller, 2016, pp. 1-2) โดยอาจเริ่มนับอย่างผ่อนปรนที่สุดก็คือในวันที่เข้ารับตำแหน่ง อายุของผู้ดำรงตำแหน่งจะต้อยไม่ถึง 68 ปี ซึ่งเมื่อได้รับตำแหน่งแล้วก็สามารถอยู่ในตำแหน่งดังกล่าวได้ไปจนสิ้นสุดสมัย ทั้งนี้ นับตั้งแต่ยุคของเติ้งเสี่ยวผิงเป็นต้นมาธรรมเนียมนี้ก็ได้รับการปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัดในบรรดาสมาชิกพรรค อย่างไรก็ตาม อาจนับได้ว่าสีจิ้นผิงเป็นผู้นำคนแรกหลังจากเติ้งเสี่ยวผิงที่เป็นข้อยกเว้นสำหรับธรรมเนียมปฏิบัติดังกล่าว เนื่องจากสีจิ้นผิงเกิดวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ. 1953 ในปี ค.ศ. 2022 มีอายุ 69 ปี ซึ่งเกินมาจากธรรมเนียมการเกษียณอายุของคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ 1 ปี ที่จริงแล้ว ข้อยกเว้นนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่ยังสามารถยอมรับได้สำหรับผู้นำของพรรคที่มีบารมีสูง เพราะทั้งเหมาเจ๋อตงและเติ้งเสี่ยวผิงต่างได้รับข้อยกเว้นในกรณีนี้ ส่วนในกรณีของสีจิ้นผิงเมื่อพิจารณาจากผลงานในสมัยฯ 18 ของเขาที่ประสบความสำเร็จจากนโยบายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการปราบปรามการคอร์รัปชัน การปฏิรูประบบราชการ การปฏิรูปกองทัพ รวมไปถึงการริเริ่มความริเริ่มแถบ-ทางที่ให้อินกลายเป็นประเทศมหาอำนาจในเวทีระหว่างประเทศ และผลงานในสมัยฯ 19 ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการปัญหาโควิด-19 ที่เมืองอู่ฮั่นอย่างรวดเร็วและสามารถให้ความช่วยเหลือทางด้านอุปกรณ์ทางการแพทย์ในฐานะที่เป็น First aid ออกไปทั่วโลก การยกระดับนโยบายการพัฒนาทางเศรษฐกิจจาก Created in China ให้ออกไปเป็น Made in China 2025 ที่เสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) และการเป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุม Belt and Road Forum ถึงสองครั้งในปี ค.ศ. 2017 และ ค.ศ. 2019 ทั้งหมดนี้จึงเป็นเรื่องไม่แปลกที่จะผลักดันให้สีจิ้นผิงเข้าเงื่อนไขของการได้รับข้อยกเว้นดังกล่าว

จากที่กล่าวมา ปัญหาของประเด็นนี้จึงไม่ได้อยู่ที่ตัวของสีจิ้นผิง หากแต่อยู่ที่บุคคลอื่น ๆ ที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการประจำกรมการเมืองของสมัยฯ ที่ 20 ซึ่งนอกจากสีจิ้นผิงแล้วยังมีสมาชิกอีก 6 คน ได้แก่ หลี่เฉียน (Li Qiang) จ้าวเล่อจี้ (Zhao Leji) หวางหู่หนิง (Wang Huning) ซ้ายฉี (Cai Qi) ดิงเซวียเสวียก (Ding Xuexiang) และ หลี่ซี (Li Xi) ซึ่งปัญหาสำคัญก็คือทั้ง 6 คนนี้ทุกคน โดยหลี่เฉียนเกิดในปี ค.ศ. 1959 ซึ่งมีอายุ 63 ปี ณ ขณะรับตำแหน่ง จ้าวเล่อจี้เกิดในปี ค.ศ. 1957 ซึ่งมีอายุ 65 ปี ณ ขณะรับตำแหน่ง หวางหู่หนิงและซ้ายฉีเกิดในปี ค.ศ. 1955 ซึ่งมีอายุ 67 ปี ณ ขณะรับตำแหน่ง ดิงเซวียเสวียกเกิดในปี ค.ศ. 1962 ซึ่งมีอายุ 60 ปี ณ ขณะรับตำแหน่ง และหลี่ซีเกิดในปี ค.ศ. 1956 ซึ่งมีอายุ 66 ปี ณ ขณะรับตำแหน่ง ทั้งนี้ หากเงื่อนไขการเป็นผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์ยังคงเป็นเหมือนเดิมคือ 2 สมัย ซึ่งก็หมายถึงสมัยฯ ที่ 22 ในปี ค.ศ. 2032 ทุกคนในคณะกรรมการชุดนี้จะจะมีอายุเกิน 68 ปี ดังนั้นจึงหมายความว่าสมัยฯ ครั้งที่ 20 ไม่ได้มีการวางตัวผู้สืบทอดอำนาจหรือการส่งไม้ต่อไปถึงสมาชิกที่จะเข้ามาใหม่ในสมัยฯ ครั้งที่ 21 ที่จะเริ่มในปี ค.ศ. 2027 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในสมัยฯ ที่ 21 ก็จะไม่มีการเปลี่ยนผ่าน

อำนาจผู้ผู้นำคนใหม่อยู่ที่

ทั้งนี้ เนื่องจากตำแหน่งคณะกรรมการประจำกรมการเมืองมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ในพรรคคอมมิวนิสต์จีน ตำแหน่งดังกล่าวจึงมักจะมีความต่อเนื่องในแง่ของสมการทางการเมือง ภายในของพรรคคอมมิวนิสต์มาโดยตลอด เช่นในสมัชชาที่ 18 ก็มีสีจิ้นผิงกับหลี่เค่อเฉียงที่เป็นสมาชิกต่อเนื่องมาจากสมัชชาที่ 17 ส่วนในสมัชชาที่ 19 ก็มีสีจิ้นผิงกับหลี่เค่อเฉียงที่เป็นสมาชิกต่อเนื่องมาจากสมัชชาที่ 18 ส่วนสมัชชาที่ 20 นั้นมีการต่อเนื่องมาจากเดิมคือสีจิ้นผิง หวางหู่หนิง และจ้าวเล่อจี้ที่เป็นสมาชิกต่อเนื่องมาจากสมัชชาที่ 19 แต่ในสมัชชาที่ 21 นั้นจะมีสมาชิกของคณะกรรมการประจำกรมการเมืองที่น่าจะสามารถอยู่ต่อเนื่องมาจากสมัชชาที่ 20 นี้ได้เพียงสองคน คือ สีจิ้นผิงกับตงซฺยเสวียง ซึ่งเท่ากับเป็นการทำลายสมการทางการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์ ดังจะกล่าวถึงในประเด็นถัดไป

ประเด็นที่สาม ในพรรคคอมมิวนิสต์จีนจะมีกลุ่มทางการเมืองใหญ่อยู่ 2 กลุ่ม คือกลุ่มเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Faction) กับกลุ่มสันนิบาตเยาวชน (Youth League Faction) โดยที่กลุ่มเซี่ยงไฮ้คือกลุ่มนักการเมืองในพรรคคอมมิวนิสต์ที่เติบโตมาจากสายงานการเมืองท้องถิ่น ในขณะที่กลุ่มสันนิบาตเยาวชนคือกลุ่มสมาชิกพรรคที่เติบโตมาจากระบบการศึกษาของพรรคคอมมิวนิสต์ และได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคเมื่ออายุถึงเกณฑ์ ทั้งนี้ ภายหลังจากสมัยเติ้งเสี่ยวผิงเป็นต้นมา ทั้งสองกลุ่มนี้จะมีารถ่วงดุลกันในตำแหน่งคณะกรรมการประจำกรมการเมือง กล่าวคือ หากผู้นำหมายเลขหนึ่งเป็นกลุ่มเซี่ยงไฮ้ ผู้นำหมายเลขสองจะเป็นกลุ่มสันนิบาตเยาวชน ในขณะที่หากตัวแทนของกลุ่มสันนิบาตเยาวชนเป็นผู้นำหมายเลขหนึ่ง ตัวแทนของกลุ่มเซี่ยงไฮ้ก็จะเป็นหมายเลขสอง ดังจะเห็นได้จากในสมัชชาที่ 14 และ 15 มีเจียงเจ๋อหมินที่เป็นผู้นำกลุ่มเซี่ยงไฮ้เป็นหมายเลขหนึ่ง และมีหลี่เฉิงที่มาจากฝ่ายสันนิบาตเยาวชนเป็นหมายเลขสองส่วนในสมัชชาที่ 16 และ 17 มีหูจิ่นเทาที่มาจากกลุ่มสันนิบาตเยาวชนเป็นหมายเลขหนึ่ง ในขณะที่อู๋ปังกว๋อที่มาจากฝ่ายเซี่ยงไฮ้เป็นหมายเลขสอง และในสมัชชาที่ 18 และ 19 มีสีจิ้นผิงซึ่งมาจากฝ่ายเซี่ยงไฮ้เป็นผู้นำหมายเลขหนึ่ง และมีหลี่เค่อเฉียงซึ่งมาจากสันนิบาตเยาวชนเป็นผู้นำหมายเลขสอง

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการประจำกรมการเมืองของสมัชชาที่ 20 นี้เป็นครั้งแรกที่ทั้งผู้นำหมายเลขหนึ่งและหมายเลขสองมาจากกลุ่มเซี่ยงไฮ้เหมือนกัน (หากไม่นับประเด็นที่ว่าสีจิ้นผิงมีความพยายามตั้งกลุ่มผู้เจี้ยนของตนเองขึ้นมาใหม่) และนอกจากนั้น จำนวนสมาชิกของกลุ่มสันนิบาตเยาวชนในคณะกรรมการประจำกรมการเมืองของสมัชชานี้ก็เพียงหวางหู่หนิงแค่งเพียงคนเดียว โดยที่หวางหู่หนิงเป็นคนที่เป็นต่อเนื่องมาจากสมัชชาที่ 19 ซึ่งหมายความว่าในสมัชชาที่ 20 นั้น ไม่มีบุคคลจากสันนิบาตเยาวชนได้รับการเลือกให้เข้ามาดำรงตำแหน่งคณะกรรมการประจำกรมการเมืองเลย กรณีนี้จึงนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่จะทำให้สมการอำนาจรวมไปถึงช่องทางเติบโตของสมาชิกพรรคมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

จากความเปลี่ยนแปลงสำคัญทั้งสามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้เกิดปัญหาต่อการสร้างความเป็นสถาบัน (institutionalization) ในทางการเมืองจีนอย่างยิ่งยวด แน่นนอนว่าเป้าหมายดังกล่าวเป็นสิ่งที่ตั้งเสี่ยวผิงต้องการที่จะสร้างให้แก่ประเทศจีน เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการแก่งแย่งอำนาจและความวุ่นวายภายในพรรคคอมมิวนิสต์เอง และผู้นำของจีนภายหลังจากตั้งเสี่ยวผิงไม่ว่าจะเป็นเจียงเจ๋อหมินหรือหูจินเทาต่างก็ปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวอย่างไม่แตกแถว ส่วนสี่จิ้นผิงในสมัยซขาที่ 18 ก็ยังทำตามครรถงดังกล่าวอยู่ จนกระทั่งในสมัยซขาที่ 20 ถึงเป็นที่ชัดเจนว่า การสร้างความเป็นสถาบันของพรรคคอมมิวนิสต์จีนกำลังถูกสั่นคลอน ประเด็นที่เป็นปัญหาก็คือ เหตุใดสี่จิ้นผิงถึงต้องการเปลี่ยนแปลงความเป็นสถาบันดังกล่าวของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างการเมืองจีนภายใต้สมัยซขาที่ 19 และ 20
2. เพื่อศึกษาวิธีการของสี่จิ้นผิงในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีน
3. เพื่อประเมินผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนต่อพลวัตการเมืองจีนในภาพรวม
4. เพื่อยกระดับองค์ความรู้ด้านจีนศึกษาให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง

3. สมมติฐานการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีข้อเสนอว่า การสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีนที่เริ่มตั้งแต่ช่วงปลายของยุคตั้งเสี่ยวผิงเป็นต้นมานั้นยังมีอีกหลายด้านที่ยังทำไม่สำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นความอสมมาตรของกลุ่มการเมืองภายในพรรค การจัดการโครงสร้างรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ การควบคุมรัฐบาลท้องถิ่น และสถานะของกองทัพปลดแอกประชาชนด้วยเหตุนี้ พอถึงยุคผู้นำสูงสุดรุ่นที่ 5 ซึ่งอยู่นอกเหนือจากรายชื่อผู้สืบทอดอำนาจของตั้งเสี่ยวผิงแล้วจึงเป็นโจทย์ที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างทันท่วงที อย่างไรก็ตาม การแก้ไขประเด็นเหล่านี้ก็กลับเป็นการไปทำลายความเป็นสถาบันระหว่างพรรคกับรัฐแบบเดิมโดยไม่ได้ตั้งใจและนำไปสู่สมมาตรใหม่ทางการเมืองจีนที่ผู้นำสูงสุดของจีนที่ยังไม่อาจคาดการณ์ได้

4. ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาพลวัตทางการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนตั้งแต่สมัยซขาที่ 18 ถึงช่วงต้นของสมัยซขาที่ 20 หรือตั้งแต่ช่วงเดือนตุลาคม ค.ศ. 2012 ถึง เดือนตุลาคม ค.ศ. 2022 โดยจะพิจารณาที่การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อการทำให้เป็นสถาบัน (institutionalization) ของความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีน

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างการเมืองจีนภายใต้สมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์ที่ 18, 19 และ 20
2. ได้ทำความเข้าใจกับวิธีการของสี่จีนผิงในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีน
3. สามารถประเมินผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนต่อพลวัตการเมืองจีนในภาพรวมได้
4. สามารถระบอบองค์ความรู้ด้านจีนศึกษาให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงร่วมสมัยได้

6. กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้จะใช้กรอบแนวคิดเรื่องการทำให้เป็นสถาบัน (institutionalization) ที่ได้รับการพัฒนาโดย Jack Knight ในหนังสือ *Institutions and Social Conflict: Political Economy of Institutions and Decisions* ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1992 ในกรณีวิเคราะห์พลวัตทางการเมืองภายในที่เกิดขึ้นของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในช่วงสมัชชาที่ 18, 19 และ 20 โดยก่อนที่จะอธิบายว่าอะไรคือการทำให้เป็นสถาบันนั้น จำเป็นต้องอธิบายก่อนว่าสถาบัน (institution) คืออะไร

ในทางรัฐศาสตร์ พวกสถาบันนิยม (institutionalism) หมายถึงแนวทางการศึกษาที่โต้แย้งแนวทางการศึกษารัฐศาสตร์แบบพวกพฤติกรรมนิยม (behaviouralism) โดยพวกหลังคือพวกที่ได้รับอิทธิพลมาจากพวกนักเคมีในทางวิทยาศาสตร์ที่มองว่าการทำความเข้าใจสารต่าง ๆ สามารถตั้งต้นได้จากการทำงานเข้าใจธาตุมูลฐานที่เล็กที่สุดก่อน เพราะธาตุมูลฐานขนาดเล็กเหล่านั้นก็มีคุณสมบัติเช่นเดียวกันกับสารไม่ว่าขนาดจะเปลี่ยนแปลงไปเท่าไรก็ตามเมื่อเป็นเช่นนั้น พวกนักพฤติกรรมนิยมจึงมองว่าการศึกษาสังคมก็สามารถทำได้เช่นเดียวกันกับพวกนักเคมีคือการเริ่มต้นที่การศึกษาที่คุณสมบัติของปัจเจกบุคคล โดยมีฐานคติ (assumption) ว่าสังคมก็คือผลรวมของปัจเจกบุคคลหลาย ๆ คน และเมื่อรวมกันแล้ว คุณสมบัติของสังคมนั้นจะไม่แตกต่างไปจากคุณสมบัติของปัจเจกบุคคล ซึ่งประเด็นนี้คือสิ่งที่พวกสถาบันนิยมโต้แย้ง พวกพฤติกรรมนิยมว่าสังคมไม่เท่ากับผลรวมของของปัจเจกบุคคล เนื่องจากการรวมกันของปัจเจกบุคคลได้นำไปสู่คุณสมบัติใหม่ที่แตกต่างออกไปจากเดิม ซึ่งหนึ่งในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการรวมกันของปัจเจกบุคคลก็คือ การเกิดขึ้นของสถาบันทางสังคมที่กลับมาควบคุมปัจเจกบุคคลอีกชั้นหนึ่ง กล่าวคือ สถาบันทางสังคมคือผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคล และผลผลิตดังกล่าวก็กลับไปมีอิทธิพลต่อการมีปฏิสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคลตั้งแต่นั้นในรูปแบบที่เรียบง่ายที่สุดไปจนถึงความสัมพันธ์ที่มีความซับซ้อนมากที่สุด (Knight, 1992)

ทั้งนี้ คำจำกัดความทั่วไปของสถาบันทางสังคม คือ ชุดของกฎ (set of rules) ที่วางโครงสร้างให้แก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และกฎเหล่านี้จะต้องได้รับการยอมรับโดยสมาชิกของสังคมที่เกี่ยวข้องอีกด้วย โดยสถาบันทางสังคมมีความสำคัญต่อชีวิตทางสังคมของปัจเจกบุคคล

เป็นอย่างมากจนอาจกล่าวได้ว่าหากปราศจากสถาบันทางสังคมแล้ว การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลนั้นแทบจะไม่สามารถเป็นไปได้เลย เพราะกิจกรรมทางสังคมนั้นจำเป็นต้องมีการมีคุณสมบัติบางประการร่วมกันก่อน โดยในเบื้องต้นอาจสามารถจำแนกความสำคัญของสถาบันทางสังคมได้ดังต่อไปนี้ ประการแรก สถาบันทางสังคมเป็นตัวกำหนดมาตรฐานวัดของเวลาและระยะทาง เพราะจริงอยู่ที่ทั้งสองสิ่งนี้เป็นข้อเท็จจริงที่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยความรู้ทางดาราศาสตร์และฟิสิกส์ แต่ท้ายที่สุดแล้ว การที่มนุษย์เรายึดถือว่า 1 ปี มี 12 เดือน, 1 เดือนมี 4 สัปดาห์, 1 สัปดาห์มี 7 วัน, 1 วันมี 24 ชั่วโมงนั้นล้วนแล้วแต่เกิดขึ้นจากการเห็นพ้องต้องกันทางสังคม และมาตรวัดเรื่องเวลานี้ก็เป็นพื้นฐานของกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ อีกมากมาย ประการที่สอง สถาบันทางสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดสิทธิในทรัพย์สิน ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบทรัพย์สินส่วนรวมหรือทรัพย์สินส่วนตัวก็ตาม แต่ก็ต้องเกิดขึ้นจากความเห็นพ้องต้องกันก่อนว่าจะไรบ้างที่ควรนับว่าเป็นทรัพย์สิน หรืออะไรที่ไม่ควรเป็นทรัพย์สิน ประการที่สาม สถาบันทางสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดหน้าที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสืบสายพันธุ์ของมนุษย์ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือสถาบันครอบครัวก็เกิดขึ้นจากการเห็นพ้องต้องกันทางสังคมและมีบทบาทในการกำหนดหน้าที่ต่าง ๆ แก่ปัจเจกบุคคลตามแต่ละเพศและเพศสภาวะด้วยเช่นกัน ประการที่สี่ สถาบันทางสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดวิธีการผลิตและการกระจายทรัพยากรทางเศรษฐกิจ เพราะกิจกรรมการผลิตของมนุษย์นั้นเป็นกิจกรรมกลุ่มที่ต้องมีการแบ่งหน้าที่และความเชี่ยวชาญ ซึ่งประเด็นดังกล่าวก็เป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดขึ้นของสังคม และประการที่ทำให้สถาบันทางสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดสถาบันทางการเมืองของรัฐ เพราะรัฐเหล่านั้นตั้งอยู่บนเครือข่ายของสถาบันทางการเมืองที่มีการตัดสินใจร่วมกันและมีการประสานงานระหว่างกันในการจัดการความสัมพันธ์ทางอำนาจของสังคม ซึ่งทั้งหมดนี้จำเป็นต้องเกิดขึ้นบนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคมร่วมกันเสียก่อน เมื่อเป็นเช่นนั้น สถาบันทางสังคมจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในชีวิตของปัจเจกบุคคลในแง่ที่ว่าสถาบันทางสังคมก่อให้เกิดความแน่นอนบางประการซึ่งเป็นพื้นฐานของการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และพวกเขาสถาบันนิยมก็เห็นว่าการศึกษารัฐการเมืองนั้นควรตั้งต้นที่การศึกษาสถาบันทางการเมืองที่เป็นผลรวมของสังคม มากกว่าที่จะเป็นพฤติกรรมทางการเมืองของปัจเจกแต่ละคน (DiMaggio and Powell, 1991, pp. 1-4)

อย่างไรก็ตาม คำว่าพวกเขาสถาบันนิยมนั้นเป็นคำเรียกชื่อกลุ่มของนักวิชาการอย่างหลวม ๆ เพราะนักสถาบันนิยมก็ยังคงมีการแตกย่อยรายละเอียดของสถาบันทางสังคมออกไปอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้จะให้ความสนใจไปที่ การศึกษาว่าสถาบันทางสังคมนั้นถูกสร้างขึ้นมาได้อย่างไร หรือก็คือ กระบวนการทำให้เป็นสถาบัน (institutionalization) โดยในงานของ Knight ได้เสนอว่า สถาบันทางสังคมเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยที่การอุบัติขึ้นของสถาบันทางสังคมอาจเกิดขึ้นจากความใจที่มีการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ (strategic decision) เพื่อบัญญัติกฎทางสังคม (social rules) ที่สร้างความคาดหวังทางสังคม (social expectation) เกี่ยวกับการกระจายทรัพยากรบางประการของสังคม ซึ่งความคาดหวังดังกล่าวก็จะจำกัดพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและคาดหวังว่าจะได้ประโยชน์จากการมีปฏิสัมพันธ์

เชิงยุทธศาสตร์นั้น ๆ

ทั้งนี้ ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการสร้างสถาบันทางสังคม ก็คือการวางกฎที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปัจเจกได้รับการคาดหวังให้ต้องกระทำภายใต้สถานการณ์บางเงื่อนไข รวมไปถึงการวางเงื่อนไขต่าง ๆ ในการตัดสินใจให้แก่ปัจเจกบุคคลอื่นจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งประสิทธิภาพในการทำให้ปัจเจกยอมทำตามหรือไม่ทำตามสถาบันทางสังคมที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ก็จะขึ้นอยู่กับสองประเด็น คือ การให้ข้อมูล (information) กับการลงโทษ (sanction) ทั้งในแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อย่างไรก็ตาม หากการทำให้เป็นสถาบันใด ๆ ยังก่อให้เกิดความไม่แน่นอนในบางประการ ก็ขึ้นอยู่กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและช่องทางที่สถาบันที่มีปัญหาทางไว้ว่ามีการเปิดพื้นที่ให้แก่การแลกเปลี่ยนข้อมูลและทำสัญญาระหว่างกันในการสร้างกฎใหม่ในการกำกับพฤติกรรมในอนาคตขึ้นมาหรือการวางมาตรการลงโทษเพื่อให้เกิดการทำตามสถาบันใหม่มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม สถาบันทางสังคมก็อาจสามารถเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติได้เช่นกัน กล่าวคือ สถาบันทางสังคมอาจเกิดขึ้นจากการคลี่คลายตัวของวิวัฒนาการทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้เกิดการสร้างสถาบันทางสังคมแบบใหม่ ๆ ที่เป็นเฉด (variation) ของสถาบันทางสังคมแบบเดิมขึ้นมาและมีการแตกหน่อจากเดิมออกไปเรื่อย ๆ ซึ่งคำอธิบายเช่นนี้จะคล้าย ๆ กับทฤษฎีวิวัฒนาการของ Charles Darwin (Knight, 1992, pp. 84-122) หรืออาจเกิดจากความขัดแย้งหรือความอสมมาตรในการจัดสรรและการกระจายทรัพยากรตามที่มีอยู่เดิม และมีการเจรจาต่อรองให้มีการออกแบบสถาบันทางสังคมใหม่ (Knight, 1992, pp. 123-170)

กล่าวโดยสรุป การสร้างสถาบันทางสังคมใด ๆ ล้วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการวางเงื่อนไขในการจัดสรรและการกระจายทรัพยากรบางประการของสังคม โดยอาจเกิดขึ้นจากความตั้งใจหรือความไม่ตั้งใจก็ได้ ซึ่งทั้งสองกรณีก็จะมีชุดคำอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการเกิดขึ้นของสถาบันทางสังคมที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม ประเด็นปัญหาในงานของ Knight ขึ้นดังกล่าวก็คือความพยายามในการสร้างคำอธิบายในเชิงทฤษฎีเพียงอย่างเดียว จึงทำให้เมื่อนำมาประยุกต์มองโลกแห่งความเป็นจริงแล้ว ค่อนข้างยากในการอธิบาย ทั้งนี้ เห็นว่าจุดเชื่อมคำอธิบายของ Knight ต่อโลกแห่งความเป็นจริงสามารถเห็นได้จากข้อเสนอของ S. N. Eisenstadt ในบทความ Institutionalization and Change ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1964 ที่ว่า ความสำเร็จของการทำให้เป็นสถาบันก็คือ ประการแรก ผู้ปกครองจะต้องตระหนักว่าการบรรลุเป้าหมายของพวกเขาจำเป็นต้องพึ่งพาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับคณะที่ปรึกษาที่มีความสามารถในการสร้างโครงสร้างทางการเมืองใหม่ ประการที่สอง จะต้องมีความเข้าใจที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับระดับความแตกต่างในแต่ละด้านที่จะทำให้เกิดความเป็นสถาบันขึ้นมา เช่น ด้านการจัดการทรัพยากร การแบ่งวรรณะทางสังคม (social strata) ฯลฯ ซึ่งการทำให้เป็นสถาบันในแง่ที่ไม่ได้รับรองในประเด็นที่ว่าสถาบันที่ถูกสร้างขึ้นมานั้นจะสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ตลอดไป เมื่อเป็นเช่นนั้น หัวใจสำคัญของการสร้างความเป็นสถาบันก็คือการเปิดพื้นที่ให้แก่การเปลี่ยนแปลง โดย Eisenstadt ได้เสนอว่าปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสถาบันได้แก่ 1) ความจำเป็นของผู้ปกครองที่จะ

ต้องใช้ทรัพยากรที่หลากหลายและยืดหยุ่น 2) ความต้องการของผู้ปกครองที่จะรักษาตำแหน่งการควบคุมในแง่ของการมีความชอบธรรมและความสามารถในการควบคุมทางการเมืองเหนือพลังต่าง ๆ ในสังคม 3) ปัจจัยที่เรียกว่า Primat der Außenpolitik หรือความสำคัญของการเมืองระหว่างประเทศที่อิทธิพลจากภายนอกไม่ว่าจะเป็นทางการเมืองหรือทางเศรษฐกิจเข้ามามีส่วนในการจำกัดหรือกำหนดโครงสร้างการเมืองภายใน และ 4) พัฒนาการของข้อเรียกร้องและเป้าหมายของวรรณกรรมทางสังคมทั้งหลายที่มีต่อผู้ปกครอง (Eisenstadt, 1964, pp. 235-247)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาในกรณีความเป็นสถาบันของความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีนแล้วก็จะเห็นได้ว่ามีทั้งส่วนที่เกิดขึ้นจากความจงใจ นั่นคือความพยายามในการสร้างความแน่นอนให้แก่ตำแหน่งผู้นำสูงสุด (paramount leader) ในช่วงปลายของเติ้งเสี่ยวผิงที่ต้องการรักษาสถานความชอบธรรมของพรรคคอมมิวนิสต์ในการครองแผ่นดินจีนต่อไปภายหลังจากสงครามเย็นสิ้นสุด กับการเกิดขึ้นของสถาบันใหม่ที่เกิดขึ้นจากความไม่ตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงสถาบันเดิมที่มีอยู่ หากแต่ต้องการแก้ไขความอสมมาตรของการกระจายทรัพยากรในด้านอื่น ๆ ที่ความพยายามสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในช่วงเติ้งเสี่ยวผิงยังไม่สำเร็จหรือไม่ได้ทำ ซึ่งทั้งหมดเกิดขึ้นในช่วงสมัยชา 18 - 20 อย่างไรก็ดี จากการที่การสร้างสถาบันใหม่เกิดขึ้นจากความไม่ตั้งใจของชนชั้นนำทางการเมืองจึงทำให้ผลลัพธ์กลับกลายเป็นการทำลายสถาบันความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐที่ได้สร้างขึ้นมาก่อนหน้านั้นไปโดยปริยาย

7. ผลการวิจัย

การสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐนั้นเริ่มต้นภายหลังจากการที่เติ้งเสี่ยวผิงสามารถยึดอำนาจการนำพรรคจากฮว่ากว๋อเฟิง (Hua Guofeng) ผู้ซึ่งเป็นผู้สืบทอดอำนาจที่เหมาะสมที่สุดเอาไว้ ในประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนครั้งที่ 3 ของสมัยชาพรรคที่ 11 ในวันที่ 18 - 22 ธันวาคม ค.ศ. 1978 ได้สำเร็จ โดยภายหลังจากนั้นเติ้งเสี่ยวผิงได้มีการปรึกษากับหูเย่าปัง (Hu Yaobang) เหยาอีหลิน (Yao Yilin) และเติ้งลี่ฉวิน (Deng Liqun) ว่าจะริเริ่มให้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยสาเหตุสำคัญในช่วงเวลาดังกล่าวก็คือ การที่รัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้ยุคนั้นมีวิธีการจัดการการเลือกตั้งและหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นที่ส่งเสริมการปฏิวัติวัฒนธรรม เช่นการไม่มีการเลือกตั้งผู้แทนของสภาประชาชนแห่งชาติอย่างสม่ำเสมอ และการใช้ระบบคอมมูนประชาชน (People's Communes) แทนการปกครองท้องถิ่น โดยทั้งหมดนี้จะเป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปประเทศ (Mitchell, 2023)

จากจุดเริ่มต้นดังกล่าว ในวันที่ 30 สิงหาคม ค.ศ. 1980 คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ได้มีการยื่นเรื่องแก่สภาประชาชนแห่งชาติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการทบทวนแก้ไขรัฐธรรมนูญ (Constitutional Revision Committee) โดยมี เย่เจี้ยนอิง (Ye Jianying) เป็นประธานคณะกรรมการ และเมื่อการประชุมของคณะกรรมการชุดนี้ดำเนินไปเรื่อย ๆ ก็นำมาสู่ข้อสรุปที่ว่าจะร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นมาโดยยึดหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น มากกว่า

ที่จะเป็นการรวมศูนย์แบบยุคเหมาเจ๋อตง และคณะกรรมการดังกล่าวก็ทำแล้วเสร็จในช่วงต้นปี ค.ศ. 1982 และมีการประกาศใช้ในวันที่ 4 ธันวาคม ค.ศ. 1982 นับว่าเป็นความพยายามในการวางรากฐานความเป็นสถาบันทางการเมืองครั้งสำคัญ

นอกจากนั้น ในสมัยตั้งเสี่ยวผิงก็ยังคงความพยายามวางความเป็นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีนอีกครั้ง โดยครั้งนี้เกิดขึ้นหลังจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองในปี ค.ศ. 1989 ที่ทำให้ตั้งเสี่ยวผิงตัดสินใจเปลี่ยนแปลงผู้สืบทอดอำนาจของตนเองอย่างกระทันหัน โดยเปลี่ยนจากจ้าวจื่อหยางกลายเป็นเจียงเจ๋อหมิน เนื่องจากวิกฤตการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นทั่วประเทศจีน โดยความล้มเหลวในการควบคุมฝูงชนที่มีการชุมนุมในปักกิ่งนั้น ล้มเหลวเป็นอย่างมากเมื่อเทียบกับท้องถิ่นอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือเซี่ยงไฮ้และทิเบต โดยในเซี่ยงไฮ้นั้น เจียงเจ๋อหมิน ซึ่งเป็นเลขาธิการพรรคฯ สาขามหานครเซี่ยงไฮ้สามารถควบคุมการประท้วงจากการใช้มาตรการเชิงรุก โดยมีการเข้าไปในรั้วมหาวิทยาลัยที่เป็นหัวใจทศสำคัญเพื่อปรับความเข้าใจ รวมไปถึงการใช้เครื่องมือปิดสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีจุดยืนตรงข้ามกับพรรคคอมมิวนิสต์จนท้ายที่สุดแล้ว เหตุการณ์ดังกล่าวก็แทบไม่กระทบต่อเศรษฐกิจของเซี่ยงไฮ้เลย นอกจากนี้ เลขาธิการพรรคฯ สาขาเขตการปกครองตนเองทิเบต ซึ่ง ณ ขณะนั้น คือ หูจิ้นเทา ก็สามารถจัดการกับกลุ่มผู้ประท้วงที่มุ่งหวังจะทำการแบ่งแยกดินแดนได้อย่างเด็ดขาด ด้วยเหตุนี้ จากความกังวลเกี่ยวกับความอยู่รอดของพรรคคอมมิวนิสต์ในการเมืองจีน ตั้งเสี่ยวผิงจึงต้องการจะให้บุคคลทั้งสองที่มีความสามารถในการรักษาเสถียรภาพในการปกครองของพรรคมาสืบทอดอำนาจต่อจากตน

อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญสำหรับการเปลี่ยนตัวผู้สืบทอดอย่างกระทันหันก็คือบุคคลที่ตั้งเสี่ยวผิงต้องการจะส่งไม้ต่อให้มันยังไม่เป็นที่รู้จักในการเมืองส่วนกลางเท่าที่ควร เนื่องจากทั้งคู่ล้วนแล้วแต่เติบโตมาจากส่วนท้องถิ่นและยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการเมืองส่วนกลาง และที่สำคัญก็คือ ทั้งคู่เป็นสมาชิกพรรคสายการเมืองที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในกองทัพแบบเดียวกันกับจ้าวจื่อหยางที่เคยร่วมรบกับกองทัพแดงมาก่อน เมื่อเป็นเช่นนั้น ตั้งเสี่ยวผิงจึงต้องหาวิธีการที่จะทำให้เจียงเจ๋อหมินและหูจิ้นเทาสามารถได้รับการยอมรับจากการเมืองส่วนกลางและจากกองทัพอย่างรวดเร็วที่สุด

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตั้งเสี่ยวผิงได้สร้างนวัตกรรมทางการเมืองจีนขึ้นมาใหม่ ซึ่งก็คือ การสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ความเป็นผู้นำร่วม (institutionalizing collective leadership) ภายในพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีการกล่าวถึงหลักการนี้ตั้งแต่สมัยเหมาเจ๋อตงแล้ว แต่ในทางปฏิบัติกลับไม่สามารถเป็นไปได้ เพราะท้ายที่สุดแล้วเหมาเจ๋อตงก็เป็นผู้นำแต่เพียงผู้เดียว หรือแม้แต่ในสมัยของตั้งเสี่ยวผิงเองก็ยังมีลักษณะของการเป็นผู้นำคนเดียวเช่นกัน และเมื่อตั้งเสี่ยวผิงต้องการเปลี่ยนตัวผู้สืบทอดอำนาจใหม่ การรักษาความปลอดภัยประการหนึ่งให้แก่เสถียรภาพของพรรคก็คือการดึงเอาระบบผู้นำร่วมกลับมาและทำให้มีความเป็นสถาบันให้มากขึ้น โดยภายใต้ระบบผู้นำร่วมดังกล่าว อำนาจการตัดสินใจในการบริหารประเทศจะต้องได้รับฉันทามติจาก “คณะกรรมการประจำกรมการเมือง” (Politburo Standing Committee)

ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 7-9 คนที่ได้รับเลือกมาจากคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ (CPC Central Committee) ให้ทำหน้าที่ในการตัดสินใจประเด็นสำคัญต่าง ๆ แทนคณะกรรมการกลาง ในกรณีที่ไม่มีการประชุม เมื่อเป็นเช่นนั้น จะเห็นได้ว่า การตัดสินใจของผู้นำในระบบผู้นำร่วมนั้น จึงไม่ใช่ความรับผิดชอบของผู้คนใดคนหนึ่งแต่เป็นของกลุ่มผู้นำร่วมทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ การเป็นผู้นำร่วมจึงสามารถช่วยลดแรงต้านจากกลุ่มอำนาจอยู่ในพรรคคอมมิวนิสต์ได้ เนื่องจากผู้สืบทอดอำนาจของเติ้งเสี่ยวผิงไม่ได้มีอำนาจแบบเดียวกับเขาแต่เป็นเพียงผู้เป็นลำดับแรกในบรรดาผู้ที่เท่ากัน (the first among equals) เท่านั้น (Li, 2016, pp.13-14)

ในส่วนของ การปกครองประเทศจีนนั้น เติ้งเสี่ยวผิงก็ได้ริเริ่มแนวคิดที่ว่าด้วย “ตรีเอกานุภาพแห่งอำนาจ” (Trinity of Powers) ของผู้นำสูงสุด (paramount leader) ของประเทศจีน ที่สืบทอดอำนาจจากเติ้งเสี่ยวผิง โดยแนวคิดดังกล่าวมีใจความว่า ผู้นำสูงสุดของประเทศจีนจะต้องดำรงตำแหน่งสำคัญอย่างน้อย 3 ตำแหน่ง ได้แก่ เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ ประธานาธิบดี และประธานคณะกรรมการทหารส่วนกลาง โดยตำแหน่งแรกคือการยืนยันความมีอำนาจสูงสุดในพรรคคอมมิวนิสต์ ตำแหน่งที่สองคือการยืนยันการเป็นประมุขในรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน และตำแหน่งที่สามคือการยืนยันหลักการพรรคเป็นผู้ควบคุมกองทัพปลดแอกประชาชน (You, 2019, p. 1) ทั้งนี้ นัยยะสำคัญของหลักการตรีเอกานุภาพแห่งอำนาจดังกล่าว อยู่ที่ตำแหน่งประธานาธิบดีซึ่งต้องดำรงอยู่ในวาระได้ไม่เกิน 2 สมัย หรือไม่เกิน 10 ปี ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐประชาชนจีนตั้งแต่ปี ค.ศ. 1982 (ในขณะที่อีกสองตำแหน่งไม่ได้ระบุไว้) ประเด็นนี้จึงทำให้เกิดความมั่นใจว่า ผู้นำคนใหม่ที่แต่งตั้งขึ้นมาอย่างกระชั้นชิดนั้นจะไม่ได้อยู่ในอำนาจไปตลอดชีวิต ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บรรดาผู้นำในพรรคคอมมิวนิสต์หลายคนยอมรับให้เจียงเจ๋อหมินและหูจิ่นเทาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวได้ (Li, 2016, pp. 12-14)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการเปลี่ยนผ่านผู้นำสูงสุดจากเติ้งเสี่ยวผิงมาสู่เจียงเจ๋อหมินและจากเจียงเจ๋อหมินมาสู่หูจิ่นเทาจะสามารถเป็นไปได้อย่างราบรื่น แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่า การปกครองประเทศจีนภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีนจะเป็นไปอย่างราบรื่น ดังจะเห็นได้ว่า แผ่นดินจีนภายใต้ผู้นำรุ่นที่ 3 และ 4 นั้นต้องประสบกับปัญหาทางด้านการเมือง การปกครองภายในอยู่เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความสมดุระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ภายในพรรคคอมมิวนิสต์ ด้านการปฏิรูปโครงสร้างระบบราชการและรัฐวิสาหกิจ ปัญหาการควบคุมรัฐบาลท้องถิ่น และปัญหาที่ฝ่ายการเมืองคุมกองทัพ แน่หนว่าปัญหาเหล่านี้ยิ่งก่อให้เกิดข้อจำกัดต่อความสามารถในการปกครองประเทศของพรรคคอมมิวนิสต์

งานวิจัยชิ้นนี้ให้ความสำคัญกับปัญหาสมดุอำนาจภายในพรรคคอมมิวนิสต์ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการเปลี่ยนแปลงพลวัตทางการเมืองภายใต้สมัชชา 18, 19 และ 20 เพราะผลพวงจากสมัชชาที่ 17 ที่นำโดยหูจิ่นเทาซึ่งเป็นสายสันนิบาตเยาวชนนั้น ทำให้กลุ่มสันนิบาตเยาวชนมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยในปี ค.ศ. 2012 กลุ่มสันนิบาตเยาวชนมีจำนวนสมาชิกอยู่ถึง

89.91 ล้านคน (“Number of Communist Youth League of China (CYLC) members from 2006 to 2022”) ซึ่งจำนวนดังกล่าวนี้ก็ไม่ได้เป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจหรือเป็นความผิดพลาดในการบริหารจัดการของพรรคคอมมิวนิสต์แต่อย่างใด เพราะการออกแบบตัวระบบการคัดกรองคนเข้าพรรคคอมมิวนิสต์นั้นส่วนมากจะอยู่ในระบบการศึกษาอยู่แล้ว แต่ก็แน่นอนว่า ไม่ใช่สมาชิกสันนิบาตเยาวชนทั้ง 89 ล้านคนนั้นจะได้เป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์เมื่ออายุถึงเกณฑ์ทั้งหมด แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าโอกาสของการเข้าเป็นสมาชิกพรรคของสันนิบาตเยาวชนจะมีมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ซึ่งประเด็นก็อยู่ที่ด้วยเหตุนี้ จึงอยู่ที่เราอาจเห็นการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มเซี่ยงไฮ้และกลุ่มสันนิบาตเยาวชนในตำแหน่งคณะกรรมการประจำกรมการเมือง แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งหมดโดยเฉพะอย่างยิ่งคือสถิติและข้อเท็จจริงข้างต้นแล้ว ก็จะพบได้ว่า ปัญหาที่แท้จริงอยู่ที่การควบคุมจำนวนของกลุ่มสันนิบาตเยาวชนในการเข้าเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์จีน และรวมไปถึงการควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ของสันนิบาตเยาวชน เพราะหากฝ่ายใดสามารถควบคุมทั้งสองอย่างได้ ก็จะเป็นการสร้างความได้เปรียบในโครงสร้างของพรรคคอมมิวนิสต์จีนของฝ่ายนั้นให้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ปัญหาในเรื่องนี้จึงไม่ใช่การสร้างสมการหรือความเป็นสถาบันให้แก่การแข่งขันระหว่างกลุ่มสันนิบาตเยาวชนหรือกลุ่มเซี่ยงไฮ้ หากแต่เป็นความต้องการที่จะควบคุมสันนิบาตเยาวชนของผู้นำที่มาจากกลุ่มเซี่ยงไฮ้ ที่ขัดแย้งกับความต้องการของผู้นำที่มาจากกลุ่มสันนิบาตเยาวชนที่ประสงค์ให้กลุ่มสันนิบาตเยาวชนมีอิสระมากขึ้นทั้งด้านอำนาจและการเงินโดยลดการควบคุมของพรรคคอมมิวนิสต์ให้น้อยลง

แต่ที่จริงแล้ว ประเด็นเรื่องความเป็นอิสระของสันนิบาตเยาวชนเป็นเรื่องที่เคยมีการถกเถียงกันและเคยถูกนำเสนอในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูประบบพรรคในช่วง ค.ศ. 1988 มาแล้ว ทั้งนี้ก็เพื่อให้สันนิบาตเยาวชนสามารถเข้าถึงเยาวชนของประเทศจีนได้อย่างแท้จริง เช่น การเสนอโครงการความหวัง (Project Hope: 希望工程) ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1989 โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับการศึกษาขั้นปฐมวัยทั่วประเทศ ทั้งนี้ แม้ว่าข้อเสนออื่นอาจประสบความสำเร็จล้มเหลว แต่โครงการนี้ยังคงมีอยู่จนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม จากวิกฤตทางการเมืองที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1989 ก็เป็นข้อพิสูจน์ให้เห็นถึงความล้มเหลวของสันนิบาตเยาวชนในการสื่อสารกับเยาวชนคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือในกรณีการเสียชีวิตของหูแย่ปิง ผู้นำที่มาจากฝั่งของสันนิบาตเยาวชน หรือ ถวนพาย (团派: Tuanpai) คนสำคัญ ที่เป็นตัวจุดชนวนให้เกิดการประท้วงครั้งใหญ่ที่เทียนอันเหมินไปสู่วิกฤตทางการเมืองในเวลาต่อมา จึงทำให้ข้อเสนออื่น ๆ ที่มุ่งทำให้สันนิบาตเยาวชนมีอิสระมากขึ้นนั้นต้องตกไป มากไปกว่านั้น สันนิบาตเยาวชนยังถูกบรรดาผู้นำพรรคในยุคดังกล่าววิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงว่า ตามใจกลุ่มนักเรียนนักศึกษามากเกินไปและยังขาดระบบการบริหารงานที่ดี แต่แทนที่จะสั่งยุบสันนิบาตเยาวชนให้หมดปัญหาไป พรรคคอมมิวนิสต์จีนกลับเลือกที่จะเข้าไปครอบงำสันนิบาตเยาวชนเพิ่มมากขึ้นไปอีกภายหลังจากวิกฤตดังกล่าว (Doyon, 2023, pp. 18-19)

อย่างไรก็ดี แม้ว่าจะถูกควบคุมอย่างหนักภายหลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว แต่สันนิบาตเยาวชนก็ยังคงมีความพยายามที่จะมีบทบาทต่าง ๆ ต่อกลุ่มเยาวชนของประเทศจีนมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การปฏิบัติการอาสาสมัครเยาวชน (Young Volunteers Operation) ที่ริเริ่มในปี ค.ศ. 1993 โดยภายใต้โครงการดังกล่าว สันนิบาตเยาวชนได้ทำการคัดเลือกเยาวชนอาสาสมัครจำนวนหลายล้านคนเพื่อเข้ามาทำงานในโครงการต่าง ๆ ที่มุ่งเป้าหมายเพื่อที่จะลดความยากจน การให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา และการปกป้องสิ่งแวดล้อมทั้งภายในประเทศจีนเองและต่างประเทศ (Doyon, 2023, pp. 18-19) ซึ่งแน่นอนว่าการมีโครงการเช่นนี้ทำให้สันนิบาตเยาวชนสามารถดึงดูดเยาวชนที่มีความสามารถและมีความกระตือรือร้นให้เข้ามาเป็นคณะทำงานให้แก่สันนิบาตเยาวชนได้เป็นวงกว้าง อย่างไรก็ตาม การมีกิจกรรมกับเยาวชนและการเพิ่มจำนวนสมาชิกจำนวนมากดังกล่าวก็กลับยิ่งสร้างความกังวลให้แก่สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเครือข่ายของสันนิบาตเยาวชนที่จะเพิ่มขึ้นในพรรคคอมมิวนิสต์ ความหวาดระแวงเกี่ยวกับอุดมการณ์ของเยาวชนคนรุ่นใหม่ และประสิทธิภาพกับคุณภาพของสมาชิกสันนิบาตเยาวชน เป็นต้น แต่ในทางกลับกัน การขยายตัวของสันนิบาตเยาวชนก็ทำให้สมาชิกพรรคที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการสันนิบาตเยาวชนมีความรู้สึกว่าการพรรคคอมมิวนิสต์ไม่ให้อิสระแก่สันนิบาตเยาวชนเท่าที่ควรและยังไม่ให้การสนับสนุนทางด้านงบประมาณที่เพียงพออีกด้วย (Doyon, 2023, p. 19)

แน่นอนว่า การปล่อยให้ความสัมพันธ์ในการบริหารจัดการระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กับสันนิบาตเยาวชนไม่ถูกทำให้เป็นสถาบันอย่างเป็นทางการย่อมเปิดช่องว่างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้เสมอ และการเปลี่ยนแปลงก็เกิดขึ้นเมื่อบุคคลที่เป็นถวนพ่ายได้ขึ้นมาดำรงตำแหน่งผู้นำสูงสุดรุ่นที่ 4 คือ หูจิ่นเทา ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการ (First Secretary) ของสันนิบาตเยาวชนในช่วงปี ค.ศ. 1984 – 1985 ก่อนที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคสาขาชนบทลุ่มภูเขาและทิเบตตามลำดับ อาจกล่าวได้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าว กลุ่มสันนิบาตเยาวชนมีอิสระในการดำเนินโครงการต่าง ๆ มากขึ้นและมีจำนวนสมาชิกเติบโตขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งนับได้ว่าเป็นครั้งแรกภายหลังจากเหตุการณ์เทียนอันเหมินที่มีการเปลี่ยนสมการความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กับสันนิบาตเยาวชนให้สอดคล้องกับความต้องการของสันนิบาตเยาวชนมากขึ้น แต่ก็แน่นอนว่า สถานการณ์ดังกล่าวก็กลับยิ่งสร้างความหวาดระแวงให้แก่สมาชิกพรรคอื่น ๆ ที่ไม่ได้เติบโตมาจากสันนิบาตเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือกลุ่มนักการเมืองที่เติบโตมาจากสายงานท้องถิ่น หรือที่เรียกรวม ๆ ว่ากลุ่มเซียงไฮ้ ทั้งหมดนี้จึงเป็นโจทย์ค้างคาที่ยังไม่แล้วเสร็จจากความพยายามในการสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีนในยุคของเติ้งเสี่ยวผิง

ด้วยเหตุนี้ เมื่ออำนาจทางการเมืองกลับเข้ามาอยู่ในมือของกลุ่มเซียงไฮ้อีกครั้งหนึ่งที่สี่จีนผิงผู้มีผลงานโดดเด่นจากตำแหน่งเลขาธิการพรรคสาขาชนบทผู้เจี้ยนได้ก้าวขึ้นมาเป็นผู้กุมตรีกองภาพแห่งอำนาจในการเมืองจีนตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 2012 – 2013 ซึ่งตรงกับสมัยชาติที่ 18 กับสภาที่ 12 ความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในการเมืองจีนจึงเกิดขึ้น โดยในช่วงสมัยชาติที่ 18 นั้นจะให้

ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการปฏิรูปโครงสร้างระบบราชการและรัฐวิสาหกิจผ่านนโยบายต่อต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาการควบคุมรัฐบาลท้องถิ่นผ่าน “สามยุทธศาสตร์ใหญ่” (Three Major Strategies) อันประกอบด้วย การประสานงานการพัฒนาภูมิภาคปักกิ่ง-เทียนจิน-เหอเป่ย์ (The Coordinated Development of the Beijing-Tianjin-Hebei Region) แถบเศรษฐกิจแม่น้ำแยงซี (Yangtze River Economic Belt) และความริเริ่มแถบ-ทาง (Belt and Road Initiative) และปัญหาที่ฝ่ายการเมืองคุมกองทัพผ่านการปฏิรูปกองทัพปลดแอกประชาชน³ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า สี่จีนผิงประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากในสามประเด็นนี้ จึงทำให้ในช่วงต้นของสมัชชาที่ 19 ไปจนถึงช่วงต้นของสมัชชาที่ 20 สี่จีนผิงได้เริ่มเปิดประเด็นที่เป็นรอยร้าวลึกในทางการเมืองจีนคือ ปัญหา ความสมดุลงระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ภายในพรรคคอมมิวนิสต์ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการควบคุมสันนิบาตเยาวชนของพรรคนั่นเอง

ในประเด็นนี้ สี่จีนผิงได้เปิดเผยแนวทางการจัดการกับปัญหาสันนิบาตเยาวชนตั้งแต่ช่วงปลายของสมัชชาที่ 18 แล้ว โดยในวันที่ 2 สิงหาคม ค.ศ. 2016 สำนักงานใหญ่ของคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ได้มีการออกเอกสารที่ชื่อว่า “แผนการปฏิรูปสันนิบาตเยาวชนคอมมิวนิสต์ของคณะกรรมการกลาง” (Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee) โดยได้เน้นย้ำบทบาทของสันนิบาตเยาวชนว่าเป็นผู้ช่วยของพรรคและกองกำลังสำรองของพรรค และยังเป็นสะพานในการเชื่อมระหว่างพรรคกับรัฐบาลไปสู่เยาวชนคนรุ่นใหม่ และมีการเสนอมาตรการในการปฏิรูปสันนิบาตเยาวชนใน 4 มิติใหญ่กับ 12 ประเด็น โดยในมิติแรก คือ การปฏิรูปโครงสร้างการบริหารของสันนิบาตเยาวชน อันประกอบไปด้วย การปรับองค์ประกอบทางด้านบุคลากร กลไกการดำเนินงานของผู้มีส่วนกลางต่าง ๆ ของสันนิบาต การเพิ่มจำนวนตัวแทนในสมัชชาสันนิบาตเยาวชนและเพิ่มสัดส่วนของกลุ่มรากหญ้า กลุ่มคณะทำงานชั้นแรก และสมาชิกพรรคในผู้มีส่วนกลางของสันนิบาตเยาวชน การเพิ่มกลไกต่าง ๆ ของที่ประชุมสันนิบาตเยาวชนให้มีการเปิดรับข้อเสนอก่อนและการปรึกษาหารือมากขึ้น การปฏิรูปหน้าที่และโครงสร้างหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการปกครองสันนิบาตเยาวชน โดยให้คณะกรรมการกลางสันนิบาตเยาวชนเป็นผู้บริหารงานสูงสุด วางนโยบายเกี่ยวกับจำนวนของคณะทำงาน (干部: Ganbu) ภายใต้อันนิบาตเยาวชน และชี้้นำการทำงานของคณะกรรมการสันนิบาตเยาวชนในระดับมณฑลต่าง ๆ และให้การส่งเสริมอย่างเต็มที่กับคณะกรรมการสันนิบาตเยาวชนในระดับเขตรวมไปถึงงานภาคสนามของสันนิบาตเยาวชน การส่งเสริมระบบผู้นำคู่ การส่งเสริมให้บุคลากรในส่วนของคณะทำงานทั่วไปและคณะทำงานของคณะกรรมการกลางของสันนิบาตเยาวชนให้ทำงานในระดับรากหญ้ามากขึ้น และยกเลิกไม่ให้สมาชิกของสันนิบาตเยาวชนมีการประชุมแบบไม่เป็นทางการ ส่งเสริมการสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประวัติของสันนิบาตเยาวชน และปลูกฝังความรู้สึกของการเป็นเจ้าของมากขึ้น (“The General Office of the CPC Central Committee issued

3 โปรดดู กิตติพิศ พุทธิวินช, การปฏิรูปกระบวนการนโยบายต่างประเทศของจีนภายใต้สมัชชา 18, ดุษฎีนิพนธ์, คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562.

the “Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee,” 2016)

ในมิติที่สอง คือ การปฏิรูปด้านการคัดเลือก การจ้างงาน และการจัดการคณะทำงานขององค์กรส่วนกลางของสันนิบาตเยาวชน โดยจะต้องมีการคัดเลือกสมาชิกพรรคและสมาชิกสันนิบาตที่มีความสามารถและพรสวรรค์อย่างผสมผสาน และสร้างทีมของคณะทำงานของคณะกรรมการกลางของสันนิบาตเยาวชนที่ผสมผสานทั้งที่เป็นคณะทำงานแบบเต็มเวลา ไม่ประจำ และชั่วคราว พัฒนาวิธีการเลือกและการแต่งตั้งคณะทำงานในตำแหน่งที่เหมาะสมโดยไม่เกี่ยวข้องกับการลดอายุ และให้ความสำคัญกับคณะทำงานที่สามารถทำงานประจำเต็มเวลาได้มากกว่าประเภทอื่น ๆ ส่วนตำแหน่งที่จะให้แก่คณะทำงานแบบไม่ประจำและชั่วคราวนั้นจะต้องขึ้นอยู่กับความจำเป็นของงานและต้องไม่ใช่งานที่เกี่ยวกับระดับการบริหาร เพิ่มความเข้มแข็งให้กับการฝึกฝนอบรมคณะทำงานผ่านการศึกษาธรรมเนียมพรรคและวินัยพรรค การศึกษาสุนทรพจน์สำคัญ ๆ ต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ของพรรค เพื่อที่จะสามารถกลายเป็นสมาชิกพรรคที่มีคุณสมบัติที่ดีได้ และต้องมีการจัดตั้งระบบของคณะทำงานของสันนิบาตเยาวชนในการเชื่อมโยงกับเยาวชนอื่น ๆ โดยตรง โดยทั้งผู้ที่เป็นคณะทำงานแบบเต็มเวลาและไม่ประจำจะต้องมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับสมาชิกของสันนิบาต 100 คนจากหลากหลายพื้นเพ ส่วนคณะทำงานแบบชั่วคราวจะต้องมีเครือข่ายเยาวชนทั่วไปของจีนประมาณ 10 คน โดยต้องรักษาความสัมพันธ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุย การมีปฏิสัมพันธ์ กิจกรรมที่ไม่ใช่ทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการสื่อสารแบบเจอหน้าอย่างเป็นทางการ (“The General Office of the CPC Central Committee issued the “Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee,” 2016)

มิติที่สาม คือ การปฏิรูปแรงงาน กิจกรรม และการสร้างองค์กรระดับรากหญ้า โดยต้องให้ความสำคัญกับการขึ้นทางอุดมการณ์และการเมืองของจิตวิญญาณของสังคมนิยม ลักษณะจีนและความฝันของชาติจีนผ่านการศึกษาและการทำตามแนวคิดของสีจิ้นผิง การสั่งสมและการปฏิบัติคุณค่าหลักของสังคมนิยม และการเชื่อมั่นในบทบาทของผู้นำในการทำงานของเยาวชนที่ต้องเชื่อฟังและทำตามพรรค รวมไปถึงการคิดค้นวิธีการในการกำกับดูแลสมาชิกที่เป็นเยาวชนให้มีความพร้อมทุกสถานการณ์ สร้างเอกภาพให้แก่เยาวชนในการทำความเข้าใจปรับตัว และนำการพัฒนาทางเศรษฐกิจในความปกติใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับนวัตกรรม การประสานงาน การรักษาสันติภาพ เปิดกว้าง และการพัฒนาที่แบ่งปันกัน มีส่วนร่วมในการปฏิรูปภาคอุปทาน และทำตามแผนห้าปีที่ 13 และยังคงยกระดับความสามารถของเยาวชนในการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของพวกเขา ผ่านการส่งเสริมนโยบายด้านเยาวชนและองค์กรที่ขับเคลื่อนโดยรากหญ้า รวมไปถึงการจัดตั้งกลไกประสานงานส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกสันนิบาตเยาวชน มากไปกว่านั้น จะต้องมีการจัดทำโครงการสันนิบาตเยาวชนออนไลน์ (Online Communist Youth League Project) ที่จะให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมอย่างชาญฉลาด (Smart Team Building) การส่งเสริมเสียงของเยาวชน (Youth Voice) และเครือข่ายสันนิบาตเยาวชนออนไลน์ทั้งด้านการทำงาน การติดต่อ และการบริการ

เพื่อที่จะทำให้เกิดการบูรณาการระหว่างสันนิบาตเยาวชนกับเยาวชนทั่วไป และระหว่างการศึกษา การในโลกจริงและโลกเสมือนจริง อีกประเด็นที่สำคัญคือ การยกระดับและพัฒนาการจัดการศึกษา ของสมาชิกสันนิบาตเยาวชน โดยต้องมีกระบวนการการเข้าร่วมสันนิบาตเยาวชนอย่างเข้มงวด สร้าง ความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการศึกษารวมไปถึงการมีจิตอาสาแก่สมาชิกสันนิบาตเยาวชน และ ทำให้สมาชิกของสันนิบาตเยาวชนเป็นต้นแบบ (role model) ของเยาวชน และอีกกลไกที่สำคัญคือ การสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างคณะทำงานของสันนิบาตเยาวชน ผู้ทำงานทางสังคม และอาสา สมัครเยาวชน (“The General Office of the CPC Central Committee issued the “Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee,” 2016)

มิติที่สี่ คือ การเพิ่มการสนับสนุนและการรับประกันของพรรคคอมมิวนิสต์และรัฐบาล สำหรับหน้าที่การงานของสมาชิกสันนิบาตเยาวชน โดยจะต้องมีการสร้างระบบการทำงานร่วมกัน ของทั้งสามฝ่ายบนพื้นฐานของสัดส่วนที่เหมาะสม และมีการจัดตั้งกลไกสำหรับการปฏิบัติงานและ การตรวจสอบวินัยในระดับมณฑลบนพื้นฐานของการทำงานร่วมกันเพื่อที่จะเสนอแนะบุคลากร ของสันนิบาตเยาวชนที่มีคุณสมบัติที่โดดเด่นในการเข้าเป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์ในส่วน งานที่มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับรากฐานขององค์กรสันนิบาต และยังรวมถึงการส่งเสริมให้องค์กร ต่าง ๆ ของพรรคมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถานะและแนวทางการทำงานของสมาชิกพรรคที่มา จากสันนิบาตเยาวชน และยังต้องมีการปรับปรุงกลไกการประสานงานของรัฐบาลเพื่อที่จะสร้าง แผนการพัฒนาเยาวชนและแผนการระดับท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีการสอดคล้องกัน โดยจะให้ความสำคัญ ไปที่การเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจกับการพัฒนาทางสังคม นอกจากนี้ ยังต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับโครงสร้างสันนิบาตเยาวชนและวินัยงานเยาวชน และส่งเสริมการ ทำงานสาธารณะของเยาวชนในหลักสูตรการฝึกคณะทำงานต่าง ๆ และยังต้องทำให้ระบบการให้ เงินสนับสนุนแก่สันนิบาตเยาวชนมีมาตรฐานและมีความสม่ำเสมอมากขึ้นอีกด้วย โดยหัวใจสำคัญ คือจะต้องให้การสนับสนุนตำแหน่งงานและบริการที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับรากฐานเป็นสำคัญ (“The General Office of the CPC Central Committee issued the “Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee,” 2016)

ทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่า แนวทางการจัดการกับสันนิบาตเยาวชนของจีนนั้นมีความ ชัดเจนว่าจะป้องกันไม่ให้อำนาจสันนิบาตเยาวชนสามารถมีเอกภาพของตนเองได้แบบในยุคก่อนหน้า หากแต่ต้องเป็นเอกภาพร่วมกันกับพรรคคอมมิวนิสต์ และในวันที่ 21 เมษายน ค.ศ. 2022 สำนักงานข้อมูลข่าวสารของคณะมนตรีได้มีการเผยแพร่สรุปข่าวว่าด้วย “เยาวชนจีนในยุคใหม่” (Youth of China in the New Era) โดยมีการวางยุทธศาสตร์ของโครงการต่าง ๆ เพื่อสร้าง เยาวชนที่มีความพร้อมต่อสถานการณ์โลกยุคใหม่ ซึ่งมีการแบ่งออกเป็นหลายด้าน ได้แก่ 1) การ สร้างความเชื่อมั่นในแนวทางของประเทศจีน ยึดมั่นในอุดมการณ์สังคมนิยม และมีความมั่นใจใน วัฒนธรรม 2) การสร้างสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจที่ดี 3) การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ผ่านระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 4) มีความพร้อมในการทำงานให้แก่สังคม มีส่วนร่วมทางการ

เมืองตามครลองที่ควรจะเป็น นอกจากนั้นยังมีการบูรณาการโครงการของสันนิบาตเยาวชนต่าง ๆ ให้ทำงานประสานกันมากขึ้นไม่ว่าจะเป็น โครงการความหวัง (Project Hope), โครงการอบรมเยาวชนมาร์กซิส (Young Marxists Training Project), โครงการเยาวชนศึกษาคุณค่าแก่นหลักของสังคมนิยม (Youth Core Socialist Values Study Project), โครงการยกระดับสุขภาพกายเยาวชน (Youth Physical Health Improvement Project), โครงการฝึกงานเยาวชน (Youth Internship Plan), โครงการงานวัฒนธรรมเยาวชน (Youth Choicest Cultural Works Project), โครงการเยาวชนพัฒนาอารยธรรมอินเทอร์เน็ต (Youth Internet Civilization Development Project), การรณรงค์อาสาชวชนจีน (Young Chinese Volunteer Campaign), โครงการส่งเสริมความเป็นเอกภาพและความก้าวหน้าเยาวชน (Youth Ethnic Unity and Progress Promotion Project) และการทำงานของคณะทำงานชุดต่าง ๆ ภายใต้สันนิบาตเยาวชน (The State Council Information Office of the People's Republic of China, 2022) ทั้งหมดนี้ นับได้ว่าเป็นความพยายามของฝ่ายพรรคคอมมิวนิสต์ในการครอบงำกิจกรรมต่าง ๆ และการพัฒนาเยาวชน ซึ่งแต่เดิมเป็นงานของสันนิบาตเยาวชน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ภายใต้สมุดปกขาวฉบับนี้ สันนิบาตเยาวชนต้องทำตามแนวทางของพรรคคอมมิวนิสต์เท่านั้น

แน่นอนว่าการกระทำต่างๆที่พรรคคอมมิวนิสต์ภายใต้สีจิ้นผิงกระทำนั้นเป็นการบีบคั้นสันนิบาตเยาวชนเป็นอย่างมาก จนสมาชิกพรรคที่อยู่ฝั่งสันนิบาตเยาวชนหลายคนเกิดความไม่พอใจถึงขั้นเตรียมการที่จะต่อรองเงินนโยบายและช่วงชิงอำนาจจากสีจิ้นผิงในช่วงการประชุมสมัชชาพรรคที่ 20 ซึ่งแผนการดังกล่าวก็มีความเป็นไปได้สูงมาก เนื่องจากจำนวนของสันนิบาตเยาวชนที่เป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์นั้นยังมีอยู่จำนวนมากเพียงพอที่จะก่อการ ผนวกกับความไม่พอใจของชาวจีนต่อนโยบายโควิดเป็นศูนย์ของสีจิ้นผิงที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจในหลายท้องถิ่น (Lam, 2022) อย่างไรก็ตาม แผนการดังกล่าวก็หายไปทันทีภายหลังจากที่แนนซี เพโลซี (Nancy Pelosi) ประธานสภาคองเกรสของสหรัฐอเมริกาตัดสินใจเยือนไต้หวันอย่างกะทันหันในระหว่างวันที่ 2 – 3 สิงหาคม ค.ศ. 2022 อันทำให้ประเด็นความสัมพันธ์ข้ามช่องแคบมีความตึงเครียดขึ้นมาและจำเป็นต้องใช้มาตรการทางการทหารในการจัดการปัญหาดังกล่าวเรื่องนี้จึงทำให้สันนิบาตเยาวชนหันกลับมาสนับสนุนสีจิ้นผิงในมาตรการดังกล่าวด้วยเช่นกัน แม้จะเป็นไปอย่างไม่เต็มใจก็ตาม

ดังนั้น จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจีนของสมัชชา 18, 19 และ 20 ภายใต้สีจิ้นผิงนั้น ทำให้เห็นว่ามีเป้าหมายสำคัญคือ ความพยายามจัดระบบให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์จีนกับสันนิบาตเยาวชนของผู้นำที่มาจากฝ่ายซ้าย ในทางหนึ่งคือการที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนเข้าไปทำให้กลุ่มสันนิบาตเยาวชนมีความเหนียวแน่นกันเองน้อยลงในขณะที่พยายามทำให้มีความแน่นแฟ้นกับอุดมการณ์หลักของพรรคคอมมิวนิสต์มากขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ในอนาคตอันใกล้สมการการเมืองที่ถ่วงดุลระหว่างฝ่ายสันนิบาตเยาวชนกับฝ่ายซ้ายจึงอาจถูกแทนที่ด้วยสมการความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กับสันนิบาตเยาวชนแบบใหม่

อย่างไรก็ตาม ทั้งหมดนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสำเร็จของนโยบายในการจัดการกับปัญหาทางเศรษฐกิจของรัฐบาลสีจิ้นผิงด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือในส่วนที่เกี่ยวกับธนาคารเงา (shadow banking) ทั้งในระดับส่วนกลางและในระดับท้องถิ่นที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนและในขณะเดียวกันก็เป็นสาเหตุที่ทำให้หนี้ของรัฐบาลท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และบรรดานายทุนอสังหาริมทรัพย์ล้มละลายจนต้องล้มละลายไปบางรายแล้วในปัจจุบันเพราะภายหลังจากเกิดวิกฤติโควิด 19 รัฐบาลสีจิ้นผิงได้เปิดประเด็นดังกล่าวที่เป็นอีกหนึ่งในปัญหาการทำให้เป็นสถาบันที่สืบเนื่องมาตั้งแต่ยุคปฏิรูปและเปิดประเทศของเติ้งเสี่ยวผิง และอาจนับได้ว่าเป็นปัญหาที่ทำลายที่สุดในบรรดาปัญหาต่าง ๆ

บรรณานุกรม

- กิตติพิศ พุทธิวิช. 2562. *การปฏิรูปกระบวนการนโยบายต่างประเทศของจีนภายใต้สมัชชา 18*, ดุษฎีนิพนธ์, คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2563. ‘การปฏิรูปกองทัพปลดแอกประชาชน: นัยต่อความเป็นผู้นำของสีจิ้นผิง,’ *สังคมศาสตร์*, 50,1.
2016. The General Office of the CPC Central Committee issued the “Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee”, *Xinhua*, accessed 15 March 2023, http://www.xinhuanet.com/politics/2016-08/02/c_1119325051.htm
2022. *Constitution of the Communist Party of China (Amendment)*, revised and adopted at the 20th National Congress of the Communist Party of China on October 23, 2022.
2022. The State Council Information Office of the People’s Republic of China, Youth of China in the New Era, *Xinhua*, accessed 30 March 2023, <https://english.news.cn/20220421/ad0c7490f6db42f2bd6539794f3ca1af/c.html>
- Miller, Alice. 2016. “Projecting the next Politburo Standing Committee,” *China Leadership Monitor*, no. 49.
- Li, Cheng. 2016. *Chinese Politics in the Xi Jinping Era: Reassessing Collective Leadership*. Washington: Brookings Institution Press
- Eisenstadt, S. N. 1964. ‘Institutionalization and Change,’ *American Sociological Review*, Apr., Vol. 29, No. 2. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4233740.
- Knight, Jack. 1992. *Institution and Social Conflict: Political Economy of Institutions and Decisions*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Doyon, Jérôme. 2023. *Rejuvenating Communism: Youth Organizations and Elite Renewal in Post-Mao China*. USA: University of Michigan Press.
- You, Ji. 2018. ‘Xi Jinping and PLA Transformation Through Reforms.’ *RSIS Working Paper*, accessed 5 January 2019, <https://www.rsis.edu.sg/wp-content/uploads/2018/05/WP313.pdf>.
- DiMaggio, Paul J., and Powell, Robert. 1991. ‘Introduction,’ in *The New Institutionalism in Organizational Analysis*, edited by Powell and DiMaggio. Chicago: University of Chicago Press.

Mitchell, Ryan. 2023. 'The Making of China's 1982 Constitution,' in *Asian Comparative Constitutional Law (Volume 1)- Constitution-Making*, edited by Bui Ngoc Son and Mara Malagodi.

Lam, Willy Wo-Lap. 2022. 'Economic Woes Worsen as Support for Xi Jinping's Leadership Begins to Falter,' *China Brief*, Volume: 22 Issue: 14.

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของสหรัฐฯ เพื่อใคร ?

ปราณี ทิพย์รัตน์*

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของบทความชิ้นนี้คือ **ประการแรก** ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกภายใต้ทรัมป์และไบเดนนั้นเป็นความต่อเนื่องในนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคดังกล่าวทั้งในแง่ของการทวงคืนความเป็นผู้นำในภูมิภาค และในแง่ของการสกัดกั้นการขยายอำนาจและบทบาทของจีนในช่วงที่สหรัฐฯลดบทบาทของตนเองในภูมิภาคนี้ไปตั้งแต่การสิ้นสุดของสงครามเย็นเป็นต้นมา **ประการที่สอง** เพื่อแสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าจะเป็นนโยบายหวนคืนสู่เอเชีย-แปซิฟิกของโอบามาหรือยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของทรัมป์และไบเดน ภายใต้พรรครีพับลิกันหรือพรรคเดโมแครต สารสำคัญของยุทธศาสตร์ดังกล่าวก็คือเป็นนโยบายที่สนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯ ในทางเศรษฐกิจและทางความมั่นคงของสหรัฐฯ ทั้งสิ้น และ**ประการที่สาม** เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกโดยเฉพะานโยบายด้านเศรษฐกิจและผลกระทบ หรือมรดกที่เป็นรูปธรรมของประธานาธิบดี โอบามา ประธานาธิบดี ทรัมป์ และประธานาธิบดีไบเดน ที่มีต่อความมั่งคั่งและความมั่นคงของประชาชนอเมริกัน

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก, นโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกา, บาร์ค โอบามา, โดนัลด์ ทรัมป์, โจ ไบเดน

* ดร.ปราณี ทิพย์รัตน์ ปัจจุบันเป็นอาจารย์พิเศษ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Indo-Pacific Strategy For Whom?

Pranee Thiparat*

Received December 27, 2023; Revised December 30, 2023; Accepted December 30, 2023

Abstract

This article aims to, first, illustrate that Trump's Free and Open Indo-Pacific Strategy and Biden's Indo-Pacific Strategy are the continuity in U.S. foreign policy towards Indo-Pacific region in that the U.S. wants to reclaim its regional leadership and to contain China's influence expansion, which has taken place since the U.S. refrained from the region at the end of the Cold War. Second, the U.S. policies towards Indo-Pacific region from Obama's Pivot to Asia-Pacific to Trump's and Biden's Indo-Pacific are all to serve the U.S. national interest in both economic and security aspects. Third, the article will compare the similarities and the differences among the foreign policies of the three U.S. presidents, namely Obama, Trump, and Biden, towards Asia-Pacific/Indo-Pacific region in order to analyze their impacts for the prosperity and security of the American people.

Keywords: Indo-Pacific Strategy, U.S. Foreign Policy, Barack Obama, Donald Trump, Joe Biden

* Senior lecturer at the Department of International Relations, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University

นับตั้งแต่ที่สหรัฐอเมริกาประกาศยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Strategy) ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Strategy) ปี ค.ศ. 2017 (The White House, 2017) ของอดีตประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ (Donald Trump) และมีการแถลงรายละเอียดออกมาเป็นระยะ จนกระทั่งมีการจัดทำเป็นเอกสารที่มีความชัดเจนเป็นครั้งแรกในกลางปี ค.ศ. 2018 เป็นต้นมา ยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้รับความสนใจเป็นอย่างมากทั้งจากประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกเอง ในยุโรป หรือแม้แต่ในละตินอเมริกา และเมื่อ โจ ไบเดน (Joe Biden) ขึ้นเป็นประธานาธิบดีในปี ค.ศ. 2021 ก็มีการตั้งคำถามว่า ไบเดนที่มาจากพรรคการเมืองต่างพรรค จะยังคงให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกนี้ต่อไปหรือไม่ ซึ่งก็ปรากฏชัดเจนว่า จากปี ค.ศ. 2021 เป็นต้นมานั้น ประธานาธิบดีคนใหม่ก็ยังให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จาก การที่ประธานาธิบดีไบเดนเองได้ออกยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกก่อนการประกาศยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติเสียอีก โดยยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกนั้นออกมากในช่วงต้นปี ค.ศ. 2022 (The White House, 2022) ขณะที่การแถลงยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติเกิดขึ้นในช่วงปลายปี ค.ศ. 2022 (The White House, 2022a) นอกจากนี้ ประธานาธิบดีไบเดนยังได้ออกเอกสารสำคัญเกี่ยวกับภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกในเชิงเศรษฐกิจ คือ กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Economic Framework-IPEF) ในปีเดียวกันด้วย (The White House, 2022b) ซึ่งนักวิชาการหลายคนมองว่า กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจดังกล่าวอาจพัฒนาไปสู่ยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจใหม่ภายใต้ไบเดนที่มีความคล้ายคลึงหรือเป็นการสานต่อมาจากนโยบายหวนคืนสู่เอเชีย (Pivot to Asia) อันเป็นยุทธศาสตร์หลักของสหรัฐฯ ในสมัยประธานาธิบดีบารัค โอบามา (Barack Obama) ซึ่งปรากฏเป็นรูปธรรมในลักษณะของความตกลงการค้าเสรีในชื่อ Trans-Pacific Partnership—TPP ที่มีการลงนามในปี ค.ศ. 2016 แต่ถูกประธานาธิบดีทรัมป์ ระบุไปโดยคำสั่งฝ่ายบริหารในทันทีที่ขึ้นรับตำแหน่งเมื่อต้นปี ค.ศ. 2017 นั่นเอง

ไม่ว่าแก่นแกนสำคัญของยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกภายใต้ทรัมป์จะเป็นประเด็นที่คนส่วนใหญ่มองว่าเป็นเรื่องของการวางภูมิรัฐศาสตร์ใหม่ โดยดึงเอาอินเดียเข้ามามีส่วนร่วมในการปิดล้อม หรือป้องปรามการขยายอิทธิพลของจีนในภูมิภาคนี้ หรือยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกภายใต้ไบเดนที่ยังคงยืนยันความสำคัญของอินเดียในเชิงภูมิรัฐศาสตร์เช่นเดียวกับทรัมป์ และไม่ว่ายุทธศาสตร์ดังกล่าวภายใต้ทรัมป์และไบเดนนั้นจะเป็นการสานต่อนโยบายของสหรัฐฯ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2011 คือ นโยบายหวนคืนสู่เอเชียอันเป็นการที่สหรัฐฯ จะหวนคืนกลับมามีบทบาทเพื่อถ่วงดุลกับการผงาดขึ้นของจีน หรือมาเรียกคืนความเป็นผู้นำในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกเพื่อเป็นผู้นำในการกำหนดกฎกติกา บรรทัดฐาน และแนวปฏิบัติตามคุณค่าแบบอเมริกันเพื่อธำรงไว้ซึ่งความเป็นผู้นำในระเบียบโลกแบบเสรีนิยมก็ตาม ที่น่าสนใจคือ ขณะที่สิ่งทีนักวิชาการและนักยุทธศาสตร์ทั่วโลกมีปฏิกิริยาและมียุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกและนโยบายหวนคืนสู่เอเชีย-แปซิฟิกที่หลากหลายและแตกต่างกันไปโดยให้ความสำคัญกับประเด็นด้าน

ความมั่นคงและการรักษาความเป็นผู้นำของสหรัฐฯในการกำหนดและจัดวางภูมิรัฐศาสตร์ใหม่นี้ แต่ประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจยิ่งกว่าก็คือ ไม่ว่าจะเป็นยุทธศาสตร์ใด ๆ และภายใต้ผู้นำจากพรรคการเมืองใดก็ตาม บทความนี้ต้องการนำเสนอว่า จุดประสงค์สำคัญของยุทธศาสตร์ทั้งหลายนั้น ก็คือเพื่อสนองผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯทั้งสิ้น คือ ความกินดีอยู่ดีของประชาชนสหรัฐฯ และเพื่อความมั่นคงและมั่งคั่งของประชาชนสหรัฐฯ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือเป็นนโยบายอเมริกามาก่อน (America first) เสมอ โดยอาจใช้วาทกรรมที่แตกต่างกัน อันเป็นความต่อเนื่องในนโยบายต่างประเทศมาทุกยุคทุกสมัย ไม่ว่าจะผู้นำฝ่ายบริหารจะมาจากพรรครีพับลิกันหรือเดโมแครตก็ตาม

วัตถุประสงค์ของบทความชิ้นนี้คือ ประการแรก เพื่อชี้ว่ายุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกภายใต้ทรัมป์และไบเดนนั้นเป็นความต่อเนื่องในนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคดังกล่าว ทั้งในแง่ของการทวงคืนความเป็นผู้นำในภูมิภาค และในแง่ของการสกัดกั้นการขยายอำนาจและบทบาทของจีนในช่วงที่สหรัฐฯ ลดบทบาทของตนเองในภูมิภาคนี้ไปตั้งแต่การสิ้นสุดของสงครามเย็นเป็นต้นมา ประการที่สอง เพื่อแสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าจะเป็นนโยบายหวนคืนสู่เอเชีย-แปซิฟิกของโอบามาหรือยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของทรัมป์และไบเดนภายใต้พรรครีพับลิกันหรือพรรคเดโมแครตสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ดังกล่าวก็คือเป็นนโยบายที่สนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติทางเศรษฐกิจและทางความมั่นคงของสหรัฐฯทั้งสิ้น และ**ประการที่สาม** เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกโดยเฉพาะนโยบายด้านเศรษฐกิจและผลกระทบ หรือมรดกที่เป็นรูปธรรมของประธานาธิบดีโอบามา ประธานาธิบดีทรัมป์ และ ประธานาธิบดีไบเดน ที่มีต่อความมั่งคั่งและความมั่นคงของประชาชนอเมริกัน

จากนโยบายหวนคืนสู่เอเชีย-แปซิฟิกสู่ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (ค.ศ. 2011 – 2023)

นโยบายหวนคืนสู่เอเชีย-แปซิฟิกของโอบามา (Pivot or Rebalance to Asia-Pacific 2011-2016)

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า สหรัฐอเมริกาเป็น “มหาอำนาจในมหาสมุทรแปซิฟิก” (Pacific Power) ผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของสหรัฐฯ ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกนั้นมีความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน ในช่วงระยะเวลาก่อนหน้าการปฏิวัติอเมริกัน อันนำไปสู่การก่อตั้งประเทศสหรัฐฯ ก็มีเรือสินค้าที่ขนส่งขนสัตว์และไหมจากนครนิวยอร์กไปสู่เมืองท่าที่กวางตุ้งตั้งแต่ปี ค.ศ. 1784 เป็นต้นมา ขณะที่เรือสินค้าจากสหรัฐฯ ก็เข้าเทียบท่าที่ญี่ปุ่น เพื่อเปิดการค้าขายในปี ค.ศ. 1853 ตลอดช่วงเวลากว่า 75 ปี สหรัฐฯ ได้สร้างเครือข่ายพันธมิตร ซึ่ง ณ วันนี้ ได้กลายเป็นเสาหลักสำคัญด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก นอกจากนี้ เศรษฐกิจของเอเชียไม่ว่าจะเป็น ญี่ปุ่น หรือเสือตัวใหม่ในเอเชีย (Asian Tigers) เช่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน สิงคโปร์ และ ณ ปัจจุบันคือ จีนและอินเดียก็ได้กลายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของโลก ดังจะเห็นได้ว่าในช่วงสี่ทศวรรษที่ผ่านมา เศรษฐกิจของภูมิภาคนี้ได้ขยายตัวขึ้นถึง 5 เท่า มีการประเมินว่า ภายในปี ค.ศ. 2030 ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกจะมีขนาดของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product—GDP) เพิ่มขึ้นถึง 40% ในขณะที่ ณ วันนี้ ประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกก็กลายเป็นเป้าหมายปลายทางของสินค้าที่ส่งออกจากสหรัฐฯ ถึง 28% และมีส่วนส่งเสริมการจ้างงานภายในสหรัฐฯ ถึงกว่า 3.5 ล้านคน (The White House, 2022)

ในมุมมองของสหรัฐฯ ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกประกอบด้วย 18 ประเทศ ซึ่งครอบคลุมประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่รวมอยู่ภายใต้กรอบการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit—EAS) อันได้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ และ ออสเตรเลีย จีน อินเดีย ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ สหรัฐฯ และรัสเซีย โดยหัวใจสำคัญของผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคนี้มี 3 ประการ ได้แก่ 1) การปกป้องผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของประชาชนอเมริกัน และปกป้องพันธมิตรของสหรัฐฯ 2) ขยายการค้า โอกาสทางการค้าและทางเศรษฐกิจ และ 3) สนับสนุนคุณค่า/ค่านิยมสากลของสหรัฐฯ โดยผลประโยชน์ทั้งสามประการดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญในการที่สหรัฐฯ มีปฏิสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกมาโดยตลอด

ด้วยเหตุนี้ การดำเนินยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคนี้จึงจำเป็นต้องใช้แนวนโยบายที่มีองค์ประกอบทั้งของการเข้าไปมีส่วนร่วมและร่วมมือกับประเทศดังกล่าวข้างต้นผ่านเวทีและสถาบันในภูมิภาคที่มีอยู่ควบคู่ไปกับการให้หลักประกันแก่ประเทศในภูมิภาคเพื่อให้ปลอดภัยจากอิทธิพล หรือแรงกดดันจากประเทศมหาอำนาจอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากมุมมองของสหรัฐฯ จีนเป็นประเทศที่มีโอกาสในการมีบทบาทสำคัญทั้งในแง่ของการส่งเสริม อารังไว้และ/หรือเป็นภัยคุกคามต่อระเบียบระหว่างประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก

ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2011 ประธานาธิบดี โอบามาประกาศว่า “สหรัฐฯ จะกลับมาให้ความสำคัญกับเอเชีย-แปซิฟิกอีกครั้งหนึ่ง” ซึ่งคำประกาศดังกล่าวสะท้อนว่า สหรัฐฯ ตระหนัก

ถึงความสำคัญของภูมิภาคนี้ต่อการรักษาผลประโยชน์ของสหรัฐฯ มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากที่สหรัฐฯ เองนั้นได้รับผลกระทบจากวิกฤติทางการคลังในปี ค.ศ. 2008 และจากการทุ่มเททำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายในตะวันออกกลาง ซึ่งแท้ที่จริงแล้วนโยบายของโอบามาที่จะกลับมาให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกหรือที่ถูกเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “การสร้างสมดุลในเอเชีย-แปซิฟิกอีกครั้ง” (Asia-Pacific Rebalance) นั้นไม่ใช่ของใหม่ที่เริ่มต้นโดยโอบามาเอง หากแต่เป็นการสานต่อมาจากนโยบายในสมัยประธานาธิบดีจอร์จ บุช (George Bush) ดังจะเห็นได้ว่า บุชได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมสุดยอดในภูมิภาคนี้หลายเวทีด้วยกัน การกลับมาให้ความสำคัญกับภูมิภาคนี้อีกครั้งหนึ่งนั้น ได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองทั้งสองฝ่ายในสภาองเกรส แต่ประเด็นสำคัญ ณ ขณะนั้นคือ ฝ่ายบริหารเองได้มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนหรือไม่ในการที่จะต้องจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นต่อการที่สหรัฐฯ หันมาให้ความสำคัญและมีบทบาทในการเป็นผู้นำทั้งด้านความมั่นคงและทางเศรษฐกิจอีกครั้งหนึ่งในภูมิภาค โอบามาได้กล่าวคำปราศรัยในรัฐสภาออสเตรเลียในปี ค.ศ. 2011 ไว้ว่า

ณ ภูมิภาคแห่งนี้ เรามองเห็นอนาคต ภูมิภาคนี้เป็นภูมิภาคที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและมากที่สุด และเป็นฐานเศรษฐกิจของโลกกว่าครึ่งหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ *ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการที่ข้าพเจ้าจะบรรลุผลประโยชน์สูงสุดของประชาชนชาวอเมริกันอันได้แก่การสร้างงานและโอกาสให้กับประชาชนอเมริกัน* นอกจากนี้ ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกยังประกอบไปด้วยมหาอำนาจนิวเคลียร์ส่วนใหญ่ และจึงกลายเป็นภูมิภาคที่จะกำหนดทิศทางของความขัดแย้งและความร่วมมือ รวมทั้งความทุกข์ยากทั้งหมดอันเป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้าของมวลมนุษยชาติ (The White House, 2011)

ยุทธศาสตร์สร้างสมดุลอีกครั้งในเอเชีย-แปซิฟิกของโอบามามีองค์ประกอบสามมิติ อันได้แก่ ยุทธศาสตร์ทางทหาร การทูต และเศรษฐกิจ โดยในแง่ยุทธศาสตร์ทางทหารนั้น สหรัฐฯ มีเป้าหมายสำคัญคือการให้หลักประกันต่อประเทศพันธมิตรและประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกว่า จะกลับมามีบทบาททั้งในการประกันเสรีภาพในการเดินเรือ การรักษากฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อป้องปรามสมรรถนะทางการทหารที่เพิ่มมากขึ้นของจีน อันอาจเป็นอุปสรรคต่อเสรีภาพทางการเดินเรืออันจะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ทางการค้าของสหรัฐฯ และพันธมิตรในภูมิภาคนี้ ทั้งยังยืนยันกับพันธมิตรด้วยว่า แม้ว่าสหรัฐฯ จะใช้เวลาในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมาในการทำสงครามในภูมิภาคตะวันออกกลางแต่มิได้ทำให้กำลังและขีดความสามารถทางการทหารและเชิงคุณค่าของสหรัฐฯ ในการที่จะกลับมาให้ความสำคัญต่อภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกลดน้อยถอยลงไปแต่อย่างใด ดังจะเห็นได้ว่า สหรัฐฯ ได้ออกเอกสารยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ (National

Defense Strategy—NDS) ฉบับใหม่ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการที่จะกลับมาปรับสมดุลในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกในขณะที่ยังคงรักษาบทบาทในตะวันออกกลางไว้เช่นเดิม รวมทั้งมีการจัดวางกองกำลังใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือกองกำลังทางทะเลทั้งในออสเตรเลีย สิงคโปร์และฟิลิปปินส์ และแม้ว่างบประมาณการป้องกันประเทศในภาพรวมนั้นจะถูกลดทอนลงเป็นอย่างมาก แต่การจัดวางกองกำลังของสหรัฐฯ ในเอเชีย-แปซิฟิกทั้งหมดกลับได้รับการยกระดับให้มีความเข้มแข็งขึ้นทั้งในแง่ของการกระจายกองกำลัง การปรับกองกำลังให้มีความยืดหยุ่น และการปรับกองกำลังให้สามารถรับมือต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงภายในของแต่ละประเทศมากขึ้นอีกด้วย (The White House, 2012)

กรณีของออสเตรเลียเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดของการมีองค์ประกอบด้านการทหารเพิ่มมากขึ้นภายใต้ยุทธศาสตร์หวนคืนสู่เอเชีย-แปซิฟิกของสหรัฐฯ โดยเริ่มจากเดือนเมษายน ค.ศ. 2012 มีการปรับเปลี่ยนจำนวนของหน่วยนาวิกโยธินที่แต่เดิมนั้นจะประจำการอยู่ที่ฐานทัพในเมืองคาร์วินจำนวนประมาณ 200-250 คน และมีการเปลี่ยนผลัดทุก ๆ 6 เดือน เป็นการขยายกองกำลังเต็มอัตราจำนวนกว่า 2,500 คนซึ่งก็คือจำนวนสูงสุดของ Marine-Air-Ground Task Force แบบเต็มอัตรา ยิ่งไปกว่านั้น สหรัฐฯ และออสเตรเลียยังได้ประกาศแผนการที่อากาศยานทางทหารของสหรัฐฯ จะสามารถใช้ฐานทัพอากาศของออสเตรเลียได้ ตลอดจนการที่ออสเตรเลียอนุญาตให้กองทัพอากาศสหรัฐฯ ใช้ฐานทัพเรือของออสเตรเลียในมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของฝั่งตะวันตกของกรุงเพิร์ธ (Perth) ได้อีกด้วย ขณะที่ในฟิลิปปินส์เองสหรัฐฯ ได้เพิ่มความร่วมมือทางการทหารกับรัฐบาลฟิลิปปินส์ซึ่งรวมถึงการลาดตระเวนทางอากาศ การผลิตเปลี่ยนนกองกำลัง และการร่วมฝึกรบให้มีความถี่มากยิ่งขึ้น (Manyin et al., 2012; Green and Cooper, 2014, pp. 25-46)

นอกเหนือจากการผลิตเปลี่ยนและการจัดวางกองกำลังใหม่ดังกล่าวข้างต้นอันเป็นปัจจัยสำคัญของนโยบายหวนคืนสู่เอเชีย-แปซิฟิกของโอบามาแล้ว ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบใหม่ในนโยบายของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกก็คือ การรวมเอาภูมิภาคเอเชียได้เข้ามาอยู่ในขอบข่ายของยุทธศาสตร์หวนคืนสู่เอเชีย-แปซิฟิกนี้ด้วย ทั้งนี้เพราะความสำคัญของแหล่งพลังงานและการค้าซึ่งต้องผ่านเส้นทางมหาสมุทรอินเดียและช่องแคบมะละกาก่อนที่จะมุ่งสู่การผลิตเชิงอุตสาหกรรมในเอเชียตะวันออกเฉียงนั้นเอง ในขณะที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียใต้มักจะถูกมองว่าเป็นยุทธศาสตร์ในระดับอนุภูมิภาคของเอเชีย ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว 50 % ของตู้ขนส่งสินค้าของโลก และ 70% ของการขนส่งน้ำมันทางเรือ ต้องกระทำผ่านพื้นที่มหาสมุทรอินเดียอันเป็นพื้นที่ที่กว้างใหญ่ไพศาลในการมุ่งสู่เอเชียตะวันออกเฉียง นอกจากนี้การแข่งขันกันทางยุทธศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นระหว่างจีนและอินเดียเป็นตัวเร่งให้อนุภูมิภาคเอเชียใต้ทวีความสำคัญยิ่งขึ้นในยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ต่อเอเชีย-แปซิฟิกในภาพรวม ดังที่ ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียง เคิร์ต แคมเบล (Kurt Campbell) ได้เคยกล่าวถึงภารกิจของการสร้างความเชื่อมโยงระหว่าง

มหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิกให้สามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพไว้ว่าเป็นเสมือน “ความท้าทายครั้งต่อไป” ในการวางกรอบแนวคิดทางยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ เลย์ทีเดียว (Campbell, 2011)

ในมิติด้านการทูตต่อเอเชีย-แปซิฟิกภายใต้รัฐบาลโอบามามีปัจจัยสองประการในการทำให้สหรัฐฯ สามารถบรรลุเป้าหมายของการกลับมาถ่วงดุลในภูมิภาคนี้อีกครั้งหนึ่ง ได้แก่ 1) การกระชับความสัมพันธ์ให้เข้มข้นขึ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกผ่านกรอบความร่วมมือพหุภาคีที่หลากหลายและ 2) การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับจีน

จะเห็นได้ว่าการปรับเปลี่ยนนโยบายที่โดดเด่นที่สุดของสหรัฐฯ ด้านการทูตนั้นก็คือ ความพยายามที่จะขยายและยกระดับการมีส่วนร่วมในเวทีความร่วมมือต่าง ๆ ของภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับองค์การความร่วมมือส่วนภูมิภาคอย่างสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือสมาคมอาเซียน ไม่ว่าจะเป็น การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum—ARF) ซึ่งเป็นเวทีการเจรจาหรือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศสมาชิก 27 ประเทศและการเข้าร่วม ในเวที East Asia Summit (EAS) ทั้งนี้ สหรัฐฯ ตระหนักดีว่าในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา ประเทศมหาอำนาจอื่นๆ ได้พัฒนาและกระชับความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้อย่างเข้มข้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่ส่งเสริมการเจรจาหรือในระดับภูมิภาคที่เข้มแข็งที่สุด และเป็นประเทศที่ส่งเสริมการสร้างเขตการค้าเสรีมากที่สุดประเทศหนึ่ง จึงส่งผลให้นักวิชาการจำนวนหนึ่งมองว่า หากสหรัฐฯ ละเลยความพยายามด้านการทูตนี้ก็จะทำให้สหรัฐฯ ถูกกั้นออกไปจากสถาปัตยกรรมความร่วมมือในภูมิภาคนี้ไปอย่างสิ้นเชิง ซึ่งโอบามา ก็มองว่าสถาปัตยกรรมส่วนภูมิภาคเหล่านี้เป็นโอกาสที่สหรัฐฯ จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทั้ง 2 ฉบับ (NSS 2010/2015) (The White House, 2010; 2015) นั่นก็คือการ มีส่วนในการสร้างและพัฒนาความมั่นคงและเศรษฐกิจ และยังคงรักษาบทบาทของสหรัฐฯ ในฐานะที่เป็นผู้นำในการเจรจาหรือในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ของภูมิภาค ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความมั่นคงทางทะเล การห้ามแพร่อาวุธนิวเคลียร์ รวมถึงตลอดถึงการส่งเสริมการค้าเสรีในภูมิภาคนี้ด้วย สหรัฐฯ จึงตัดสินใจลงนามในสนธิสัญญาว่าด้วยความมิตรภาพและความร่วมมือ (Treaty of Amity and Cooperation) ของอาเซียนในปี ค.ศ. 2009 และเข้าร่วมใน EAS ปี ค.ศ. 2011¹

นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังให้การสนับสนุนอาเซียนโดยการให้เงินทุนในการส่งเสริมสำนักเลขาธิการให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนให้การสนับสนุนโครงการต่างๆ ของอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมความพร้อมในเรื่องการป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ การจัดการอาชญากรรมข้ามชาติ และโครงการที่เกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชันในภูมิภาค เป็นต้น

1 โปรดดู Chairman’s Statement of the 1st ASEAN-U.S. Summit, Bandar Seri Begawan, Brunei Darussalam, 9 October 2013

ตารางที่ 1: การเยือนภูมิภาคต่างๆของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา
จากสมัย มาดเดอลีน อัลไบรท์-ฮิลลารี คลินตัน

Region	Clinton Total, First Three Years		Rice Total, First Three Years		Powell Total, First Three Years		Albright Total, First Three Years	
	Clinton First Three Years, %	Rice First Three Years, %	Powell First Three Years, %	Albright First Three Years, %				
Africa	13	7.1%	4	2.2%	14	9.0%	14	7.1%
East Asia & Pacific	36	19.7%	18	9.8%	21	13.5%	26	13.2%
Europe & Eurasia	54	29.5%	64	35.0%	48	31.0%	100	50.8%
Near East	30	16.4%	63	34.4%	41	26.5%	39	19.8%
South & Central Asia	17	9.3%	13	7.1%	11	7.1%	2	1.0%
of which India	1		4		1		1	
Western Hemisphere	33	18.0%	21	11.5%	20	12.9%	16	8.1%
Totals	183	100.0%	183	100.0%	155	100.0%	197	100.0%

ที่มา: Mark E. Manyin, et al. (2012). *Pivot to the Pacific? The Obama Administration's 'Rebalancing' Towards Asia*, Congressional Research Service, p. 7.

ในมิติทางเศรษฐกิจ ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในความคิดริเริ่มด้านการส่งออกแห่งชาติ (National Export Initiative—NEI) ของโอบามา ดังจะเห็นได้ว่าประเทศที่เป็นตลาดเป้าหมายของการส่งออกตามแผนยุทธศาสตร์การส่งออกแห่งชาติ (National Export Strategy—NES) ปี ค.ศ. 2011 นั้น คือ จีน อินเดีย อินโดนีเซีย และเวียดนาม ซึ่งทั้งสี่ประเทศเป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก แท้ที่จริงแล้วปัจจัยสำคัญของนโยบายการค้าในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกของโอบามา นั้น เป็นความต่อเนื่องมาจากนโยบายของทั้งรัฐบาลคลินตัน (Clinton) และบุช ดังจะเห็นได้ว่า ทั้งคลินตันและบุชต่างให้การสนับสนุนการให้สถานะทางการค้าปกติ (Normal Trade Relations—NTR) และการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization—WTO) ทั้งแก่จีน ไต้หวัน และเวียดนาม นอกจากนี้ คลินตันยังให้ความสำคัญต่อการยกระดับเวทีการประชุม APEC (Asia-Pacific Economic Cooperation) ในปี ค.ศ. 1993 และยังมีริเริ่มกรอบการค้าเสรีกับสิงคโปร์ ซึ่งในที่สุดแล้ว ก็กลายเป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลบุชในเวลาต่อมา และบุชเองก็ได้ขยายการทำรอบการค้าเสรีในลักษณะเดียวกันประเทศต่าง ๆ อาทิ ออสเตรเลีย ตลอดจนริเริ่มการเจรจาการค้าเสรีทั้งกับมาเลเซียและไทย ซึ่งในขณะนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จ ขณะที่การเจรจากับเกาหลีใต้มาบรรลุผลจนมีการลงนามจัดตั้งเขตการค้าเสรีได้ในสมัยโอบามา โดยบุชเองก็เป็นผู้ประกาศเจตนารมณ์ที่จะเริ่มเจรจาในกรอบความร่วมมือ Trans Pacific Partnership -TPP ด้วยเหตุนี้ การเจรจา TPP และการเจรจาเขตการค้าเสรีทวิภาคีอันเป็นส่วนสำคัญของการที่สหรัฐฯ มีปฏิสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นอย่างเข้มข้นในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกนั้น จึงสะท้อนให้เห็นถึงการที่สหรัฐฯ ต้องการรักษาการคงเป็นแกนอำนาจหลักในพลวัตทั้งทางเศรษฐกิจและทางภูมิรัฐศาสตร์ในภูมิภาคนี้นั่นเอง

ผลการศึกษางานวิชาการแสดงให้เห็นว่า จำนวนเขตการค้าเสรีในเอเชียเพิ่มขึ้นจาก 3 ความตกลงในปี ค.ศ. 2000 เป็น 61 ความตกลงในปี ค.ศ. 2010 ขณะที่ยังมีความตกลงที่ยังอยู่ในระหว่างการเจรจาถึง 79 ความตกลง ความสนใจของสหรัฐฯในการเจรจา TPP เป็นผลมาจากความกังวลของรัฐบาลสหรัฐฯ ที่ว่า สหรัฐฯ อาจตกขบวนของการมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎกติกาและการมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจของเอเชีย-แปซิฟิกซึ่งกำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้ว่าประเทศในเอเชียนั้นกำลังเคลื่อนไปสู่การบูรณาการทางเศรษฐกิจอย่างเข้มข้นและในก้าวayangที่รวดเร็วอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในภูมิภาคใดในโลก โดยเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกมุ่งสู่การบูรณาการระหว่างกันเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะผ่านกรอบความร่วมมือ APEC, ASEAN+3, ASEAN+6 ในขณะที่ประเทศสมาชิกอาเซียนเองก็มีพันธสัญญาที่มุ่งมั่นจะสร้างประชาคมเศรษฐกิจให้ได้ภายในปี ค.ศ. 2015 อันหมายถึงการที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะจัดตั้ง “ตลาดและฐานการผลิตเดียว” ซึ่งหากประสบความสำเร็จ ทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและข้อตกลงการค้าเสรีทวิภาคีที่ประเทศสมาชิกมีกับประเทศเพื่อนบ้านอันหลากหลายจะกลายเป็นรากฐานสำคัญของการบูรณาการทางเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกในภาพรวม ทั้งหมดนี้จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่สหรัฐฯ เลือกที่จะริเริ่มและผลักดันกรอบความร่วมมือ TPP อย่างแข็งขันนั่นเอง (Nanto, 2008)

ปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิด TPP ก็คือ ความตกลงการค้าเสรีระหว่างกลุ่มประเทศเล็ก ๆ ที่มีที่ตั้งบริเวณริมขอบแปซิฟิก ในปี ค.ศ. 2005 ได้แก่ บรูไน ซิลิ นิวซีแลนด์ และสิงคโปร์ โดยในปี ค.ศ. 2008 บุษประภาศว่า สหรัฐฯ จะเริ่มการเจรจาการค้ากับกลุ่มประเทศกลุ่มนี้ ซึ่งในที่สุดสหรัฐฯ ก็เป็นผู้นำที่ดึงเอาที่ออสเตรเลีย เวียดนาม และเปรูเข้าร่วมในกลุ่มการค้าเสรีนี้ด้วย และในเวลาต่อมา การเจรจาก็ขยายไปสู่การตั้งแคนาดา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และเม็กซิโกเข้ามาาร่วม รวมทั้งหมด 12 ประเทศ และเมื่อโอบามาเข้ามาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีในปี ค.ศ. 2009 ก็ได้สานต่อเจตนารมณ์ของบุช และหลังจากการเจรจาอย่างเป็นทางการ 19 รอบ รวมถึงการเจรจาที่แยกออกไปเป็นรายประเด็นอีกหลายรอบ ประเทศสมาชิกทั้ง 12 ประเทศก็ได้บรรลุข้อตกลงในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2015 และลงนามในความตกลง TPP ในต้นปี ค.ศ. 2016 อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ฮิลารี คลินตัน (Hillary Clinton) เคยกล่าวไว้ในปี ค.ศ. 2011 ว่า TPP “เป็นแกนกลางของยุทธศาสตร์ทวินศูเอเชีย-แปซิฟิกของสหรัฐฯ และถือเป็นมาตรฐานทองคำ (Gold Standard) ของข้อตกลงการค้าเสรีที่เปิดให้มีการค้าที่เสรี โปร่งใสและเป็นธรรมเลยทีเดียว” (U.S. Department of State, 2012; Palmer, 2016)

ความตกลง TPP ประกอบไปด้วยข้อกำหนด (Chapters) 30 บท ซึ่งครอบคลุมประเด็นเรื่องการลดและกำจัดภาษีสินค้าและภาษีด้านการบริการ สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา การค้าอิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) มาตรฐานสิ่งแวดล้อมและแรงงาน กฎกติกาเกี่ยวกับการลงทุน การส่งเสริมความโปร่งใสทางการค้า ตลอดจนการจัดตั้งกลไกแก้ไขความขัดแย้งทางการค้า ฯลฯ โดยเป้าหมายหลักของความตกลง TPP ซึ่งครอบคลุมการค้าของโลกกว่า 40% ก็คือ เพื่อที่จะสร้างเขตเศรษฐกิจที่มีการบูรณาการอย่างเต็มตัว และเพื่อกำหนดมาตรฐานของการลงทุนในระดับโลก

ให้สอดคล้องกัน (Fergusson and Williams, 2016)

รัฐบาลโอบามาและนักเศรษฐศาสตร์หลายคนมองว่า ความตกลงในการลดภาษีและการเข้าถึงตลาดอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นนั้นจะส่งผลต่อการลดราคาสินค้าแก่ผู้บริโภคภายในสหรัฐอเมริกา ทั้งยังส่งผลต่อการลงทุนข้ามชาติอันเป็นการส่งเสริมการส่งออกของสินค้าสหรัฐฯ การที่เม็กซิโกศึกษาที่ได้มาตรฐานและการปฏิรูปตลาดในประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นเวียดนามและมาเลเซีย จะส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศที่มีส่วนร่วมทั้งหมดมีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่งก็จะส่งผลต่อการเพิ่มผลิตภาพและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของสมาชิกในกรอบความร่วมมือกลุ่มนี้โดยรวม ทั้งนี้ เศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ TPP รวมกันมีปริมาณกว่า 40% ของ GDP โลก จึงถือได้ว่าเป็นความตกลงการค้าเสรีที่ใหญ่ที่สุดเท่าที่สหรัฐฯ เคยทำมา ทั้งในแง่จำนวนภาคีสมาชิกและขนาดของเศรษฐกิจ โดยคณะกรรมการการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐฯ ชี้ว่า การค้าของสหรัฐฯ กับกลุ่มประเทศสมาชิก TPP นั้น จะมีปริมาณสูงถึง 1.55 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือประมาณ 40% ของการค้าสหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 2015 โดยที่สหรัฐฯเองก็มีข้อตกลงการค้าเสรีกับประเทศสมาชิก TPP อยู่ก่อนหน้าแล้ว ไม่ว่าจะเป็นกับออสเตรเลีย แคนาดา หรือเม็กซิโก ประเทศที่ยังไม่มีความตกลงการค้าเสรีนั้นมีเพียงญี่ปุ่น ซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่มีขนาดทางเศรษฐกิจใหญ่เป็นลำดับ 3 ของโลก ขณะที่ผลการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ทั้งโดยหน่วยงานรัฐบาลและสถาบันยุทธศาสตร์หลายแห่งก็ได้คาดการณ์ไว้ว่า TPP จะกระตุ้นและส่งเสริมเศรษฐกิจของสหรัฐฯ เป็นอย่างมากโดยเชื่อว่า จะทำให้ GDP ของสหรัฐฯ ถีบตัวสูงขึ้นถึง 130 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 2030 หรือสูงขึ้น 0.5% นอกจากนี้ การศึกษาของบางสำนักยังแสดงให้เห็นถึงผลกระทบทั้งในแง่บวกและลบกับการจ้างงานในสหรัฐฯ กล่าวคืออาจมีความสูญเสียด้านการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมบ้างขณะที่มีความเจริญเติบโตอย่างมากในภาคเศรษฐกิจและภาคการบริการ (Jackson, 2016)

ในขณะที่คุณค่าทางภูมิรัฐศาสตร์ของ TPP ต่อสหรัฐฯ ก็คือ การที่สหรัฐฯ *สามารถรักษาความเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกและกระชับความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงกับพันธมิตรในภูมิภาค*ไว้ได้ด้วย นอกจากนี้ TPP จะทำให้ความพยายามในการบูรณาการทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคเอเชียมีขอบข่ายที่กว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ในภูมิภาคไม่ว่าจะเป็น APEC หรือ ASEAN ขณะที่ TPP ยังเป็นการสร้างหลักประกันว่า สหรัฐฯ *ยังคงเป็นผู้นำในการกำหนดกฎกติกาเกี่ยวกับการค้าของโลกด้วยผ่านข้อกำหนดสำคัญที่ปรากฏอยู่ในข้อตกลงไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูปทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมมาตรฐานแรงงานที่สูงขึ้น การส่งเสริมมาตรฐานด้านสุขอนามัย การส่งเสริมมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ขณะที่ประเทศสมาชิกที่เข้าร่วมนั้นจะมีแรงจูงใจในการเข้าถึงตลาดใหม่ ๆ ซึ่งถือว่าเป็นชัยชนะของสหรัฐฯ ในการกลับมาทวงคืนบทบาทความเป็นผู้นำอีกครั้งหนึ่งแทนที่จะปล่อยให้จีนที่เป็นผู้นำในเรื่องนี้ในทศวรรษที่ผ่านมา*

กล่าวโดยสรุปคือ สำหรับสหรัฐฯ นั้น TPP ถือว่าเป็นสัญลักษณ์ที่เด่นชัดที่สุด ของยุทธศาสตร์สร้างสมดุลในเอเชีย-แปซิฟิกของโอบามา อันสะท้อนถึงความปรารถนาของสหรัฐฯ ที่จะ

กลับมาสู่ภูมิภาคนี้อีกครั้งหนึ่ง ทั้งในแง่การถ่วงดุลอำนาจกับจีนในด้านการทหาร ด้านเศรษฐกิจ และด้านการทูต ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของนโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ และไม่ว่าจะเป็นการเจรจา ในภาคส่วนใดก็ตาม TPP นั้นถือว่าเป็น Show case ที่สำคัญ โดยมองว่าเป็นการสะท้อนถึง พันธกรณีที่ว่าสหรัฐฯ มีความเข้าใจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกและเข้าใจถึงความเป็นแกนกลางของ เอเชีย ซึ่งก็ดูเหมือนว่าจะสอดคล้องกับความต้องการของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ที่นอกจาก ความต้องการหลักประกันด้านความมั่นคงจากสหรัฐฯ แล้ว ก็ยังต้องการเห็นสหรัฐฯ มีบทบาททาง เศรษฐกิจที่เข้มแข็งขึ้น โดยประเทศในภูมิภาคมองว่า แม้ว่าบทบาททางการทหารของสหรัฐฯ นั้น มีความจำเป็นและสำคัญต่อเสถียรภาพของภูมิภาค แต่ก็ไม่ต้องการที่จะเห็นบทบาททางการ ทหารนั้นโดดเด่นจนเกินไปนั่นเอง

อย่างไรก็ดี ข้อตกลงการค้าเสรี TPP นั้นได้กลายเป็นเป้าของการโจมตีจากแทบ ทุกภาคส่วนในสหรัฐฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ในปี ค.ศ.2016 และจากบางประเทศที่เข้าร่วมในกรอบข้อตกลงนี้ด้วย โดยข้อวิจารณ์หลักประการ หนึ่งก็คือ TPP ส่งผลให้มีการเคลื่อนย้ายการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมของสหรัฐฯ ออกไปยัง ต่างประเทศ และส่งผลกระทบต่อตลาดทางการค้าของสหรัฐฯ ทั้งยังประสบความสำเร็จโดยสิ้น เจียงอันเป็นผลจากการบิดเบือนค่าเงิน (currency manipulation) โดยประเทศคู่ค้าของสหรัฐฯ ภายใต้ข้อตกลงนี้ (Roberts and Felton, 2016)

นอกจากนี้ ขบวนการแรงงานของสหรัฐฯ ก็ต่อต้านความตกลงทางการค้าดังกล่าว โดยมองว่า TPP จะทำให้ทั้งการจ้างงานและค่าแรงภายในสหรัฐฯ ลดลง ทั้งยังส่งผลกระทบต่อ มาตรฐานด้านแรงงานและมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้วย รวมทั้งคาดการณ์ว่าข้อตกลงนี้ อาจส่งผลในลักษณะเดียวกันกับประสบการณ์ที่สหรัฐฯ ได้เผชิญมาก่อนหน้านี้ จากข้อตกลง การค้าเสรีอเมริกาเหนือ (North American Free Trade Agreement—NAFTA) ในปี ค.ศ. 1994 ระหว่างสหรัฐฯ แคนาดา และเม็กซิโก ซึ่งกลุ่มสหภาพแรงงานมองว่าเป็นตัวการสำคัญ ที่ทำให้สหรัฐฯ เผชิญกับสภาวะการสูญเสียการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมจำนวนมหาศาล ขณะที่สหภาพแรงงานทั้งในออสเตรเลียและแคนาดาก็ต่อต้านข้อตกลงดังกล่าวเช่นกัน โดยมองว่า เป็นการให้อำนาจแก่บริษัทข้ามชาติมากเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการ กำหนดนโยบายภายในประเทศ อันจะเห็นได้จากการลดค่าจ้างแรงงานและการเพิ่มแรงจูงใจที่จะ เคลื่อนย้ายการผลิตภาคอุตสาหกรรมไปยังประเทศที่มีค่าแรงต่ำกว่า นอกจากนี้ยังมองว่า ข้อกำหนด ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรฐานแรงงานและมาตรฐานสิ่งแวดล้อมนั้นก็ดูจะมีความคลุมเครือเป็นอย่าง ยิ่งและมีโอกาสของการบังคับใช้ที่ครอบคลุมและทั่วถึงน้อยมาก

ในขณะที่นักวิชาการเองก็มองว่า ข้อตกลงการค้าเสรี TPP นั้นต้องเผชิญกับข้อ ทำทายที่ดูเหมือนว่าจะไม่ได้รับความสนใจจากผู้ให้การสนับสนุนเท่าใดนัก อันได้แก่ *ประการแรก* การที่สหรัฐฯ ให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจอย่างเข้มข้นกับประเทศในเอเชียผ่าน TPP นั้นอาจนำไปสู่ความขัดแย้งในความสัมพันธ์ระดับทวิภาคีกับประเทศเหล่านี้ได้ เพราะสหรัฐฯ

อาจต้องเรียกร้องให้มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันมากขึ้นจากเดิมที่สหรัฐฯ เป็นผู้ให้เป็นส่วนใหญ่ แม้ว่าในทางทฤษฎี TPP จะได้สร้างกลไกผ่านกฎกติกาที่ทำให้ผู้ที่เป็นสมาชิกทุกคนนั้นสามารถเข้าถึงกลไกในการจัดการความขัดแย้งในระดับที่เสมอภาคกันก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติ สหรัฐฯ เองก็คาดหวังว่าประเด็นทางเศรษฐกิจจะกลายเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของสหรัฐฯ ในภูมิภาคนี้ ซึ่งก็จะส่งผลให้นักการเมืองในสหรัฐฯ เองก็คาดหวังให้สมาชิกจากเอเชีย-แปซิฟิกยกระดับมาตรฐานทางการค้าให้สอดคล้องกับข้อกำหนดที่ตกลงกันไว้ด้วย ซึ่งก็จะก่อให้เกิดความตึงเครียดระหว่างประเทศสมาชิกกับสหรัฐฯ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ **ประการที่สอง** ผู้ที่จะได้รับประโยชน์มหาศาลจาก TPP คือ นักธุรกิจอเมริกัน แต่คนกลุ่มนี้ก็ไม่ใช่ว่าจะให้การสนับสนุนและผลักดันการให้สัตยาบัน TPP อย่างแน่นอน เพราะผู้ที่จะได้ประโยชน์จากรอบความร่วมมือนี้ก็มีเพียงกลุ่มนักธุรกิจที่มีธุรกิจอยู่ในภูมิภาคนี้อยู่แล้ว และได้ประโยชน์จากการเข้าถึงค่าเช่าขึ้นต่ำโดยไม่จำเป็นต้องยกระดับมาตรฐานแรงงานและมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้ค่าใช้จ่ายและการลงทุนเพิ่มสูงขึ้น ประเด็นนี้จึงกลายเป็นประเด็นความขัดแย้งระหว่างนักธุรกิจซึ่งได้ประโยชน์จากสถานะเดิมก่อน TPP กับนักธุรกิจใหม่ที่จะเข้าไปลงทุนในภูมิภาคดังกล่าวอันจะส่งผลต่อการให้สัตยาบัน TPP ในที่สุด **ประการสุดท้าย** กรอบความร่วมมือดังกล่าวนั้นแม้จะเป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจ แต่คุณค่าที่แท้จริงคือคุณค่าทางยุทธศาสตร์ซึ่งหมายความว่าสหรัฐฯ ต้องสะท้อนให้เห็นถึงการเป็นผู้นำในการประนีประนอมผลประโยชน์ทั้งสองด้านในการที่จะทำให้กรอบความร่วมมือ TPP นั้นประสบความสำเร็จ ซึ่งหมายความว่า ในขณะที่สหรัฐฯ เองต้องการจะสร้าง “มาตรฐานทองคำ” ทางการค้าดังกล่าวข้างต้น สหรัฐฯ ก็จำเป็นต้องตัดทอนข้อเรียกร้องของมาตรฐานดังกล่าวลงบ้าง เพื่อให้สมาชิกอีก 11 ประเทศพอยอมรับและตกลงได้ และต้องทำให้ข้อตกลงนั้นเป็นผลประโยชน์ต่อประชาชนของทั้ง 12 ประเทศ ไม่ใช่เป็นไปแค่เพื่อประโยชน์ของสหรัฐฯ แต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น (Glossman, 2015; Armstrong, 2015)

กล่าวโดยสรุป แม้ว่านโยบายหวนคืนสู่เอเชียของโอบามาจะไม่ใช่นโยบายต่างประเทศใหม่ เพราะแท้จริงแล้วเป็นความต่อเนื่องทางนโยบายภายใต้ประธานาธิบดีบุชดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ซึ่งสะท้อนถึงฉันทามติของทั้งสองพรรคการเมือง (bipartisan consensus) ในนโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ ต่อเอเชีย แต่สิ่งที่ถือว่าเป็นความสำเร็จสำคัญของยุทธศาสตร์นี้ก็คือการที่โอบามาสามารถสร้างกรอบความร่วมมือหรือการเข้ามามีปฏิสัมพันธ์กับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกครั้งหนึ่งที่มีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น สิ่งที่ดีว่าเป็นการถ่วงดุลที่แท้จริงภายใต้รัฐบาลโอบามา ก็คือ การสร้างดุลระหว่างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จากการทำงานที่โอบามาเข้าประชุม EAS ซึ่งมี อาเซียนเป็นเจ้าภาพในปี ค.ศ. 2009 และการริเริ่มการประชุมสุดยอด US – ASEAN Summit เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 2016 ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับทุกประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นมีพัฒนาการที่ดีขึ้นเป็นอย่างมาก (East West Center, U.S.- ASEAN Business Council and ISEAS, 2017; The White House, 2016)

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของทรัมป์

เมื่อทรัมป์เข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีในปี ค.ศ. 2017 และได้ประกาศยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติในช่วงปลายปี สิ่งที่ทำให้ประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกและประเทศทั่วโลกให้ความสนใจเป็นอย่างมากก็คือการกล่าวถึง “ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก” (Indo-Pacific Strategy) โดยภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกนี้ครอบคลุมตั้งแต่พื้นที่ฝั่งตะวันตกของอินเดียไปถึงชายฝั่งตะวันตกของสหรัฐฯ โดยสหรัฐฯ มองว่าภูมิภาคดังกล่าวเป็นภูมิภาคที่มีประชากรมากที่สุดในโลก และยังเป็นภูมิภาคที่มีพลวัตทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง ซึ่ง สำคัญของยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีความชัดเจนขึ้นในช่วงกลางปี ค.ศ. 2018 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไมเคิล ปอมเปโอ (Michael Pompeo) ได้สรุปใจความสำคัญของยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกไว้ดังนี้

เมื่อเราพูดถึงอินโด-แปซิฟิกที่เสรี เราหมายถึงการที่เราต้องการให้ทุกประเทศสามารถปกป้องอธิปไตยของตนเองจากการบังคับคุกคามโดยประเทศอื่น ๆ ในระดับรัฐ “เสรี” หมายถึงการมีธรรมาภิบาลที่ดีและการให้หลักประกันต่อพลเมืองของประเทศนั้น ๆ ว่าเราสามารถมีสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานได้

เมื่อเราใช้คำว่าเปิดกว้างในอินโด-แปซิฟิก เราต้องการให้ทุกประเทศสามารถเข้าถึงเส้นทางการเดินเรือและเส้นทางการเดินอากาศได้ เราต้องการให้มีการแก้ไขความขัดแย้งทั้งทางเขตแดนและทางทะเลอย่างสันติ ซึ่งถือว่าเป็นกุญแจสำคัญสำหรับการมีสันติภาพระหว่างประเทศ และการที่แต่ละประเทศในภูมิภาคจะสามารถบรรลุเป้าหมายของชาติตนได้

ในทางเศรษฐกิจ “การเปิดกว้าง” นั้น หมายถึงการมีการค้าที่เป็นธรรมและเอื้อประโยชน์ต่อกัน การมีสภาพแวดล้อมของการลงทุนที่เปิดกว้าง การมีข้อตกลงระหว่างประเทศที่โปร่งใส และการมีการพัฒนาความเชื่อมโยงระหว่างกัน ในภูมิภาคที่จะนำไปสู่การสร้างเชื่อมโยงระหว่างประเทศสมาชิก เพราะสิ่งเหล่านี้ก็คือเส้นทางที่จะนำไปสู่การเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในภูมิภาค (Pompeo, 2018)

โดยแนวทงนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา ที่มุ่งสู่อินโด-แปซิฟิกซึ่งต่อมาเป็นที่รู้จักในชื่อย่อว่า Free and Open Indo-Pacific หรือ FOIP นั้น จะเน้นประเด็นสำคัญสามประการคือ เศรษฐกิจ ธรรมาภิบาล และความมั่นคง ในเอกสารกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา มีการพูดถึงการส่งเสริมภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง ดังนี้

ในทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมความมั่งคั่งร่วมกัน หมายรวมถึงการเป็นหุ้นส่วนด้านความมั่งคั่งยั่งยืนภายในภูมิภาค การส่งเสริมการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ความร่วมมือด้านพลังงาน และเศรษฐกิจดิจิทัล การส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านกรอบความร่วมมือเอเปค และการกระชับความเชื่อมโยงระหว่างประชาชนกับประชาชน

ในด้านธรรมาภิบาลนั้น สหรัฐฯ มุ่งส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีและการมีภาคประชาชนที่เข้มแข็ง โดยสหรัฐฯ มองว่า ธรรมาภิบาลที่ดีถือเป็นเสาหลักของวิสัยทัศน์การส่งเสริมภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่เปิดกว้างและเสรี โดยสหรัฐฯ เน้นการสร้างเงื่อนไขที่จำเป็นในการต่อสู้และปราบปรามการคอร์รัปชัน และการส่งเสริมให้ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกเป็นอิสระจากการคุกคามโดยต่างชาติ โดยเน้นว่า สหรัฐฯ จะส่งเสริมความโปร่งใส การเปิดกว้าง กฎเกณฑ์ กฎหมาย และการปกป้องสิทธิมนุษยชนตลอดจนเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยพร้อมที่จะลงทุนในประเด็นดังกล่าวในมูลค่ากว่า 400 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในช่วง 2 ปีจากนี้ไป

ด้านความมั่นคงนั้น สหรัฐฯ ให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันของการมีระเบียบทางความมั่นคงในภูมิภาคที่มีสันติ โดยสหรัฐฯ เน้นการกระชับความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคเพื่อเผชิญกับภัยคุกคามร่วมกัน ทั้งในแง่ของการปกป้องความมั่นคงของรัฐและการปกป้องทรัพยากร ตลอดจนความร่วมมือในการปลดอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ และการปกป้องสิทธิในการเดินเรืออย่างเสรี เสรีภาพในการเดินเรือผ่านทั้งทะเลจีนตะวันออก และทะเลจีนใต้ รวมถึงการป้องกันการขยายตัวของกองกำลังและพวกหัวรุนแรง ทั้งนี้เพราะความมั่นคงและความมั่งคั่งของสหรัฐฯ นั้นขึ้นอยู่กับภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง และสหรัฐฯ พร้อมที่จะร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็ประเทศเล็กหรือประเทศใหญ่ในการบรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าวไม่ว่าจะในปัจจุบันและในอนาคต (Department of State, 2019)

ขณะเดียวกัน รัฐบาลทรัมป์ก็ตอบโต้นโยบาย BRI (Belt and Road Initiatives) ของจีน ที่มุ่งเน้นการขยายอิทธิพลและเครือข่ายด้านการค้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านโครงการการสร้างระบบ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานครอบคลุมทั่วโลก โดยทรัมป์ได้ลงนามในรัฐบัญญัติที่ชื่อว่า BUILD ACT (Better Utilization of Investment Leading to Development -- PL115-254) ในวันที่ 5 ตุลาคม ค.ศ. 2018 รัฐบัญญัตินี้ได้ก่อให้เกิดหน่วยงานใหม่ขึ้นคือ International Development Finance Corporation—IDFC เพื่อสนับสนุนสมรรถนะด้านการส่งเสริมการพัฒนาของรัฐบาล สหรัฐฯ ให้มีประสิทธิภาพและมีความทันสมัยมากขึ้น การมีองค์กรดังกล่าวซึ่งได้รับการสนับสนุน โดยตรงจากรัฐบาลสหรัฐฯ จะผลักดันให้รัฐบาลสามารถดึงดูดแหล่งทุนจากภาคเอกชนเข้าสู่ตลาด ที่กำลังเติบโตในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกได้อย่างเข้มข้นและเข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งต้นแบบการระดม เงินทุนจากภาคเอกชนนั้นถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจภายใต้ ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกประสบความสำเร็จ เพราะประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายมีความต้องการ แหล่งเงินทุนจำนวนมากเกินกว่าที่รัฐบาลสหรัฐฯ จะจัดสรรจากทรัพยากรจากฝั่งรัฐบาลแต่ เพียงอย่างเดียวได้ ในขณะที่ BUILD Act นั้นให้ความสำคัญลำดับแรกแก่ประเทศที่มีรายได้ระดับ กลางและระดับต่ำ โดย IDFC จะทำหน้าที่ที่จะก่อให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนด้วยเครื่องมือ ใหม่ที่หลากหลายทั้งในแง่การสนับสนุน feasibility studies และการลงทุนในตราสารทุน เป็นต้น ดังจะเห็นได้ว่า รัฐบัญญัติดังกล่าวผลักดันให้งบประมาณด้านการพัฒนาของสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจาก 29 พันล้านเป็น 60 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐบาลสหรัฐฯ IDFC จะสามารถให้การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ที่ภาคเอกชนอาจไม่ยอมให้ ทุนสนับสนุนหากต้องดำเนินการโดยลำพัง โดยที่ปรึกษาของ IDFC ที่ปฏิบัติงานอยู่ทั่วภูมิภาค ตั้งเป้าว่าจะสามารถระดมทุนจากภาคเอกชนได้ถึง 12 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในอีก 5 ปีข้างหน้า เลยทีเดียว กล่าวโดยสรุปก็คือ ทั้ง BUILD Act และองค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่นี้จะทำให้รัฐบาลสหรัฐฯ มีความยืดหยุ่นและมีความคล่องตัวมากขึ้นในการจัดการด้านการเงิน การคลัง และการลงทุนใน ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่มีทั้งความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพนั่นเอง (Department of State, 2019, pp.13-16; Runde and Bandura, 2018)

ตั้งแต่รัฐบาลทรัมป์เข้าสู่ตำแหน่งนั้น USAID มีการจัดสรรงบประมาณมากกว่า 4.5 พัน ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในการให้ความช่วยเหลือต่างประเทศ ตลอดจนมีการเสริมสร้างโครงการใหม่ ๆ และการลงทุนจากภาคเอกชนของสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากด้วยเช่นกัน โดยรัฐบาลทรัมป์ อ้างว่าการลงทุนของภาคเอกชนสหรัฐฯ ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกได้ก่อให้เกิดการจ้างงานจำนวน 5.1 ล้านงาน นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์ระหว่างภาคประชาชน ดังจะเห็น ได้ว่า จำนวนกว่า 20% ของคนอเมริกันที่ศึกษาในต่างประเทศนั้นมาศึกษาในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ในขณะที่มีนักศึกษาในภูมิภาคนี้กว่า 730,000 คนเข้าไปศึกษาในสหรัฐฯ ซึ่งสหรัฐฯ มองว่าเป็นการ ลงทุนที่คุ้มค่าอย่างมากในทรัพยากรมนุษย์

กล่าวโดยสรุป ประเด็นเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ FOIP ของทรัมป์ ให้ความสำคัญ

กับปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ การส่งเสริมการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน การเชื่อมโยงด้านพลังงาน และเศรษฐกิจดิจิทัล ดังจะเห็นได้ว่าในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2018 รัฐบาลสหรัฐฯ ได้ริเริ่มโครงการที่มีชื่อว่า Infrastructure Transaction and Assistance Network—ITAN อันเป็นการดึงทุนจากภาคเอกชนสหรัฐฯ เพื่อส่งเสริมการลงทุนด้านการพัฒนาและให้ความช่วยเหลือด้านการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเริ่มตั้งแต่การเตรียมโครงการ จนถึงการประชาสัมพันธ์และการประเมินผลของโครงการ ทั้งในแง่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการลดขั้นตอนในการดำเนินงานก่อสร้างขณะที่ในด้านพลังงานนั้น สหรัฐฯ ได้ริเริ่ม Asia Enhancing Development and Growth through Energy หรือ Asia EDGE เพื่อส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงด้านพลังงานในภูมิภาคและผลักดันให้ทั้งหุ้นส่วนและประเทศพันธมิตรสามารถมีการจัดการด้านพลังงานอย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ส่วนด้านเศรษฐกิจดิจิทัล สหรัฐฯ ได้ริเริ่มโครงการ Digital Connectivity and Cyber Security Partnership หรือ Digital Partnership ในปี ค.ศ. 2018 เพื่อผลักดันให้ประเทศในภูมิภาคสามารถเข้าถึงเศรษฐกิจดิจิทัลและข้อมูลข่าวสารที่มีความปลอดภัยและเปิดกว้างผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างความมั่นคงด้านไซเบอร์ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทุกประเทศในภูมิภาคที่กำลังหันมาพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลมากขึ้น

ในการดำรงไว้ซึ่งระเบียบของภูมิภาคที่มีสันติและเสถียรภาพนั้น นอกเหนือไปจากการวางกำลังในลักษณะ Forward deployment ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ซึ่งหมายถึงการสร้าง ความเชื่อมโยงทั้งระหว่างฐานทัพของสหรัฐฯ โครงสร้างพื้นฐาน และความตกลงระหว่างประเทศที่ สหรัฐฯ มีกับประเทศในภูมิภาค เพื่อตอบสนองผลประโยชน์แห่งชาติในการจัดการความมั่นคงของ สหรัฐฯ ในระดับระหว่างประเทศแล้ว ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้างยังเรียกร้อง ให้ความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศในภูมิภาคนี้ที่มีลักษณะของการแบ่งปันภาระและความรับผิดชอบในด้านการทหาร ตลอดจนการต่างตอบแทนในการมีส่วนร่วม (reciprocity) โดยสหรัฐฯ คาดหวังให้ประเทศพันธมิตรและหุ้นส่วนทางความมั่นคงในภูมิภาคทั้งหมดแบกรับ ภาระของความรับผิดชอบร่วมกันในการรับมือกับภัยคุกคามในลักษณะที่มีความเป็นธรรมต่อ สหรัฐฯ ซึ่งก็จะเป็นการแบ่งเบาภาระของสหรัฐฯ ในด้านงบประมาณและและการจัดวางกองกำลัง ในภูมิภาคลง ทั้งยังก่อให้เกิดความคุ้มค่าและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไปอีก ตัวอย่างเช่น กองกำลังของสหรัฐฯ ในญี่ปุ่นนั้นถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของแสนยานุภาพทางการทหารของสหรัฐฯ ใน มหาสมุทรแปซิฟิก โดยรัฐบาลญี่ปุ่นได้ออกค่าใช้จ่ายสำหรับการประจำการของสหรัฐฯ ในญี่ปุ่นผ่าน การทำข้อตกลงพิเศษร่วมกันเป็นจำนวน 2 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ จากบที่ตั้งไว้จำนวน 3.1 พัน ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพื่อใช้ในการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นาวิกโยธินสหรัฐฯ ในญี่ปุ่น เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ขณะที่สหรัฐฯ จะออกค่าใช้จ่ายส่วนต่างซึ่งคาดว่าจะต้องใช้งบประมาณอีก 8.6 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ สหรัฐฯ มีกองกำลังประจำการอยู่ในญี่ปุ่นประมาณ 54,000 นาย รวมทั้งมี กองกำลังอยู่ในกองเรือที่ 7 (seventh fleet) และหน่วยปฏิบัติการพิเศษอื่นๆ พร้อมยุทธโธปกรณ์ที่ ทันสมัย ขณะที่ USINDOPACOM มีเครื่องบินรบประจำการ 2,000 ลำ เรือดำน้ำและเรือรบ 200 ลำ

ทหารบก ทหารเรือ นาวิกโยธิน ทหารอากาศ และพลเรือนที่ประจำการส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกกว่า 370,000 คน (The Department of Defense, 2019)

นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังมีการซ้อมรบร่วมกันกับประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกอีกกว่า 90 โครงการในแต่ละปี ซึ่งการซ้อมรบส่วนใหญ่กระทำกับพันธมิตรหรือหุ้นส่วนด้านความมั่นคงนั่นเอง ซึ่งรวมถึงการฝึกพร้อมที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคนี้ก็คือ “Cobra Gold” ภายใต้ยุทธศาสตร์ FOIP ทรมั้ยยังให้ความสำคัญกับการขายอาวุธให้กับต่างประเทศ ซึ่งถูกยกระดับในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการกระชับความสัมพันธ์กับพันธมิตรเก่าและดึงดูดหุ้นส่วนด้านความมั่นคงใหม่ ๆ ดังจะเห็นได้ว่า ทรมั้ยกล่าวอ้างว่ารัฐบาลของเขาประสบความสำเร็จในการลดค่าใช้จ่าย ตลอดจนได้ปรับปรุงขั้นตอนต่าง ๆ ในการขายอาวุธให้ต่างชาติ อันส่งผลให้การขายอาวุธมีประสิทธิภาพ และทำให้ลูกค้ามีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ขณะที่สหรัฐฯ เองก็มีได้ผลเลยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันกับกลไกและเวทีความร่วมมือในภูมิภาคซึ่งสร้างและนำโดยกลุ่มประเทศอาเซียน (Cooper, 2020; Khan and Ken, 2020; East West Center, U.S.- ASEAN Business Council and ISEAS, 2017)

ตารางที่ 2: ยอดการขายอาวุธของสหรัฐฯ แก่ประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก
ระหว่างปีงบประมาณ 2018 - 2022

Country	Combatant Command	State Dept Region	Continent	Fiscal Year 2018	Fiscal Year 2019	Fiscal Year 2020	Fiscal Year 2021	Fiscal Year 2022
Australia	INDOPACOM	EAP	Australia	\$5,330,857	\$1,038,806,248	\$1,718,161,906	\$937,503,236	\$4,668,030,382
Bangladesh	INDOPACOM	SCA 2	Asia	\$4,245,171	\$35,356,066	\$15,615,699	\$6,071,800	\$20,605,50
Burket	INDOPACOM	EAP	Asia	\$0	\$0	\$0	\$0	\$0
Burma	INDOPACOM	EAP	Asia	\$566,853	\$0	\$0	\$0	\$0
Cambodia	INDOPACOM	EAP	Asia	\$0	\$0	\$0	\$0	\$0
Canada	INDOPACOM	WHA N	America	\$0	\$1,074,081,375	\$517,414,843	\$2,555,818,761	\$981,439,670
China	INDOPACOM	EAP	Asia	\$193,475,260	\$0	\$0	\$0	\$0
East Timor	INDOPACOM	EAP	Asia	\$13,981,439	\$0	\$0	\$748,920	\$791,028
FP	INDOPACOM	EAP	NA	\$30,281,347	\$0	\$1,714,533	\$0	\$1,000,000
India	INDOPACOM	SCA	Asia	\$800,000	\$6,303,411	\$1,383,699,716	\$320,196,415	\$136,036,996
Indonesia	INDOPACOM	EAP	Asia	\$5,021,400	\$47,287,344	\$8,935,883	\$27,639,213	\$75,934,135
Japan	INDOPACOM	EAP	Asia	\$598,754,473	\$6,880,409,152	\$1,982,589,385	\$3,900,517,656	\$2,800,481,408
Laos	INDOPACOM	EAP	Asia	\$75,935,049	\$0	\$587,988	\$0	\$0
Malaysia	INDOPACOM	EAP	Asia	\$0	\$24,572,917	\$38,956,535	\$63,229,195	\$106,801,626
Maldives	INDOPACOM	SCA	Asia	\$92,549	\$0	\$0	\$4,500,000	\$4,501,567
Mongolia	INDOPACOM	EAP	Asia	\$0	\$2,409,667	\$6,950,734	\$311,435	\$801,489
New Zealand	INDOPACOM	EAP	Asia	\$241,444,366	\$11,466,389	\$99,809,984	\$68,576,195	\$39,047,599
Papua New Guinea	INDOPACOM	EAP	Asia	\$178,090,406	\$0	\$0	\$0	\$2,083,336
Philippines	INDOPACOM	EAP	Asia	\$0	\$90,669,437	\$160,046,885	\$90,325,956	\$134,717,310
Singapore	INDOPACOM	EAP	Asia	\$4,176,668	\$17,498,659	\$1,291,280,680	\$44,772,979	\$800,448,619
South Korea	INDOPACOM	EAP	Asia	\$4,708,810	\$2,688,443,915	\$2,124,078,938	\$1,901,969,151	\$947,261,920
Taiwan	INDOPACOM	EAP	Asia	\$1,148,714,852	\$875,552,468	\$11,777,425,598	\$2,678,026,482	\$2,057,123,757
Thailand	INDOPACOM	EAP	Asia	\$1,677,157,778	\$16,710,007	\$247,699,010	\$297,787,583	\$83,271,092
Tonga	INDOPACOM	EAP	Asia	\$0	\$1,017,887	\$79,898	\$908,917	\$129,310
Vietnam	INDOPACOM	EAP	Asia	\$14,372,981	\$0	\$18,450,462	\$20,000,000	\$495,342

ที่มา: Defense Security Cooperation Agency. (2022). *Historical Sales Book: Fiscal Years 1950-2022*

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ปรากฏใน NSS 2017 และมีส่วนเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์FOIP ของทรัมป์ ก็คือ ท่าทีของสหรัฐฯ ต่อจีนและรัสเซีย โดยระบุว่าทั้งจีนและรัสเซีย นั้นกำลัง “ท้าทายอำนาจและอิทธิพลของสหรัฐฯ รวมทั้งพยายามบ่อนเซาะความมั่นคงและความมั่งคั่งของสหรัฐฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จีนที่ได้ถูกระบุอย่างชัดเจนในยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ปี ค.ศ. 2018 ว่าเป็นคู่แข่งทางยุทธศาสตร์เนื่องจากจีนกำลังพัฒนาสมรรถนะทางทหารที่มีความทันสมัยมากขึ้น และมีความพยายามที่จะเข้าแทนที่อิทธิพลของสหรัฐฯ ตลอดจนการเข้าแทนที่ความเป็นผู้นำของสหรัฐฯในระดับโลกอีกด้วย” (Department of Defense, 2018)

ขณะเดียวกัน รัฐบาลทรัมป์ได้วิพากษ์วิจารณ์แนวปฏิบัติทางเศรษฐกิจของจีนอย่างรุนแรง ดังจะเห็นได้ว่า ไมค์ เพนซ์ (Mike Pence) รองประธานาธิบดีของทรัมป์ ได้กล่าวหาจีน ในปี ค.ศ. 2018 ว่า “ได้ใช้นโยบายที่ขัดต่อการค้าที่เสรีและเป็นธรรมไม่ว่าจะเป็น การตั้งกำแพงภาษี การใช้ระบบการจำกัดโควตา การบิดเบือนค่าเงินเพื่อหวังผลทางการค้า การบังคับให้มีการถ่ายโอนเทคโนโลยี การโจรกรรมทรัพย์สินทางปัญญาและการให้เงินสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมแก่นักลงทุนต่างชาติ เพื่อสร้างฐานการผลิตอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อการแข่งขันอย่างเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กับสหรัฐอเมริกา” (The White House, 2018) แม้ว่าความตึงเครียดระหว่างสหรัฐฯ และจีนจะมีมาก่อนรัฐบาลทรัมป์ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการค้า ประเด็นไต้หวัน และการละเมิดสิทธิมนุษยชนของจีนก็ตาม แต่ภายใต้รัฐบาลทรัมป์ ดูเหมือนว่าการแข่งขันและความขัดแย้งจะเป็นปัจจัยหลักที่ครอบคลุมมิติความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศที่ส่งผลให้ปฏิสัมพันธ์ลดน้อยถอยลงไป ดังจะเห็นได้ว่าสหรัฐฯ พยายามกดดันจีนให้เปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติทางเศรษฐกิจที่ทำให้สหรัฐฯ เสียประโยชน์ โดยประเด็นหลักที่ทำให้สหรัฐฯ ไม่พอใจก็คือการที่รัฐมีบทบาทมากในทางเศรษฐกิจและเงินมีข้อจำกัดภายในอย่างมากมาย รวมตลอดถึงการที่จีนพยายามส่งออกมาตรฐานของเงินให้กลายเป็นมาตรฐานโลก ขณะที่จีนเองก็ไม่เต็มใจที่จะแสดงให้เห็นว่ารับฟังข้อกังวลของสหรัฐฯ ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งทำให้สหรัฐฯ มองว่าการกระทำของจีนนั้นเป็นการท้าทายต่อสหรัฐฯ และผลที่ตามมาก็คือ ทรัมป์กำหนดกำแพงภาษีมูลค่าหลายพันล้านเหรียญสหรัฐฯ แก่สินค้าที่นำเข้าจากจีนโดยกำหนดอัตราภาษีสินค้าเกือบทุกชนิดที่นำเข้าจากจีนเพิ่มขึ้นภายในวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 2019 ซึ่งการตั้งกำแพงภาษีของสหรัฐฯ และการตอบโต้ของจีนได้ส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมของสหรัฐฯ เป็นอย่างมาก และแม้ว่าจะมีความพยายามในการเจรจา ร่วมกันกว่า 12 รอบ ก็ยังไม่สามารถทำให้สถานการณ์คลี่คลายลงได้ ขณะที่จีนเองยังคงเป็นคู่ค้าที่ใหญ่ที่สุดของสหรัฐฯ ในปี 2020 แม้ว่าการนำเข้าสินค้าจากจีนลดลงกว่า 1 แสนล้านเหรียญฯ จากปี ค.ศ. 2018 ในขณะที่การลงทุนก็จะลดตัวตั้งแต่ปี ค.ศ. 2017 และขณะที่จีนยังคงได้ประโยชน์จากการเปิดเสรีด้านเทคโนโลยีจากสหรัฐฯ อย่างเต็มที่ (Sutter, 2021)

เมื่อเกิดกรณีโรคระบาด COVID-19 ในช่วงปลายปี 2019 ก็ยิ่งทำให้เห็นปัญหาห่วงโซ่อุปทานมากขึ้น สภาจึงเร่งออกกฎหมายให้รัฐบาลแสวงหาความหลากหลายทั้งในแง่แหล่งตลาด ตลอดจนประเมิน ประเด็นความเสี่ยงเกี่ยวกับห่วงโซ่อุปทาน และความโปร่งใสในความสัมพันธ์

กับจีนด้วย และแม้ว่าสหรัฐฯ กับจีนจะลงนามในข้อตกลงวันที่ 15 มกราคม ค.ศ. 2020 อันเป็นช่วงแรกของความตกลงทางการค้าซึ่งส่งผลให้รัฐบาลสหรัฐฯ ผ่อนคลายความตึงเครียดทางการค้าที่ต่อเนื่องมากกว่า 18 เดือนให้ลดลง โดยสหรัฐฯ จะลดกำแพงภาษีที่มีต่อจีนลง และส่งเสริมให้จีนซื้อสินค้าจากสหรัฐฯ มากขึ้น โดยสหรัฐฯ สัญญาจะลดกำแพงภาษีจาก 15% ให้เหลือ 7.5 % จากมูลค่าการนำเข้าจากจีนที่มีมูลค่าสูงถึง 120 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ แต่ยังคงรักษาระดับภาษีกับสินค้าของจีนที่มีมูลค่าถึง 250 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ไว้ ในขณะที่จีนก็ตกลงที่จะซื้อสินค้าสหรัฐฯ ในมูลค่า 2 แสนล้านเหรียญสหรัฐฯ ในอีก 2 ปีข้างหน้า โดยแบ่งเป็นการจัดซื้อสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอีก 78 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ผลิตรถยนต์พลังงานเพิ่มขึ้นอีก 54 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ผลิตรถยนต์ทางทะเลเพิ่มขึ้นอีก 32 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และผลิตรถยนต์ด้านบริการอีก 38 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยในความตกลงดังกล่าวที่มีความยาวถึง 96 หน้าที่ได้มีการพิจารณาในประเด็นเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา การถ่ายโอนเทคโนโลยี การจัดการอัตราแลกเปลี่ยน ฯลฯ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2020 ทั้งสองฝ่ายได้เลื่อนการเจรจาที่สองออกไป เพราะจีนก็ไม่ได้นำเข้าสินค้าจากสหรัฐฯ ตามเป้าที่กำหนดไว้ข้างต้น ดังจะเห็นได้ว่า ในช่วงต้นปีนั้น จีนนำเข้าสินค้าจากสหรัฐฯ เพียงแค่ 1 ใน 4 ของเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ (Williams, 2020; Bown, 2023; Bown and Kolb, 2013)

ในขณะที่ประเด็นเกี่ยวกับการที่จีนได้ประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีของสหรัฐฯ ไม่ว่าจะทางทหารและพลเรือนนั้น ก็นำไปสู่การที่ห้ามพญูติการถ่ายโอนเทคโนโลยีจากสหรัฐฯ สู่อื่น รวมทั้งระงับสินค้าจากบริษัทหัวเหว่ย (Huawei) และการยกเลิก China Telecom ด้วย ทั้งยังส่งเสริมให้ประเทศพันธมิตรอื่น ๆ ของสหรัฐฯ ดำเนินนโยบายไปในทิศทางเดียวกัน โดยห้ามพญูติการลงทุนที่จะไม่ยอมให้บริษัทจีนที่เป็นปัญหานั้นเข้าสู่ตลาดของสหรัฐฯ และพิจารณาที่จะระงับการลงทุนของสหรัฐฯ ในบริษัทที่ผลิตอาวุธของจีน รวมทั้งระงับการนำเข้าอุปกรณ์ของจีนที่ใช้ในอุตสาหกรรมพลังงานของสหรัฐฯ ด้วย

ตารางที่ 3 : สงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ - จีนโดยย่อ

ที่มา: Statista. (2019). The U.S.-China Trade War: A Brief Recap

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของไบเดน

ดังที่ได้กล่าวในตอนต้นว่าไบเดนได้ออกเอกสารยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกตั้งแต่ต้นปี ค.ศ. 2022 อันเป็นเอกสารทางการที่ออกก่อนยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐฯ เสียอีก และในเอกสารฉบับดังกล่าวสหรัฐฯยังคงยืนยันว่าภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของสหรัฐฯ ไม่เพียงแต่เป็นภูมิภาคที่มีประชากรรวมกันกว่าครึ่งหนึ่งของโลก (ซึ่งในจำนวนนี้เป็นเยาวชน 58%) และเป็นศูนย์รวมของเศรษฐกิจถึงสองในสามของโลกเท่านั้น แต่เป็นภูมิภาคที่ก่อให้เกิดการจ้างงานในสหรัฐฯกว่า 3 ล้านงานและเป็นแหล่งของเงินทุนต่างประเทศที่ไหลลงทุนในสหรัฐฯ ในมูลค่าเกือบ 900 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ทั้งยังย้ำว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับภูมิภาคนี้เริ่มต้นมานานกว่า 200 ปี จากการที่สหรัฐฯ มุ่งหน้าสู่ภูมิภาคนี้เพื่อแสวงหาโอกาสทางการค้า และความสัมพันธ์ก็ได้พัฒนามากขึ้นเมื่อมีชาวเอเชียเข้าไปตั้งถิ่นฐานในสหรัฐฯ ขณะที่สงครามโลกครั้งที่สองก็ตอกย้ำว่า สหรัฐฯ จะมีความมั่นคงปลอดภัยได้เมื่อเอเชียมีความมั่นคงปลอดภัยเช่นกัน ฉะนั้น ไบเดนจึงคงมุ่งมั่นที่จะกระชับบทบาทและพันธมิตรของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกต่อไป โดยสหรัฐฯ จะให้ความสำคัญกับทุกมุมของภูมิภาคดังกล่าว ตั้งแต่

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ โอเชียเนีย และในกลุ่มหมู่เกาะแปซิฟิก ซึ่งความ
มุ่งมั่นดังกล่าวเป็นการสะท้อนถึงฉันทามติของทั้งสองพรรคการเมืองในการคงให้ความสำคัญต่อ
ภูมิภาคนี้ (The White House, 2022)

ขณะเดียวกัน ไบเดนก็ตระหนักดีถึงความเชื่อมั่นที่สูงขึ้นของจีนในการขยายอิทธิพลใน
ภูมิภาค ตระหนักถึงความกังวลและหวาดระแวงของทั้งพันธมิตรและหุ้นส่วนของสหรัฐฯ ที่สืบต่อ
มาจากสมัยทรัมป์ว่า สหรัฐฯ จะยังมีทั้งสมรรถนะและความมุ่งมั่นที่จะคงสถานะความเป็นผู้นำใน
ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกต่อไปหรือไม่ ดังที่สะท้อนออกมาในลักษณะที่ประเทศพันธมิตรและหุ้นส่วน
ทั้งหลายได้เพิ่มศักยภาพด้านการทหารและการป้องกันประเทศของตนในตลอดช่วง 4 ปีที่ผ่านมา
(Statista, 2023; Lowy Institute, 2023)

แผนภาพที่ 1: งบประมาณด้านการป้องกันประเทศของญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ และเวียดนาม ระหว่าง ค.ศ. 2009-2019

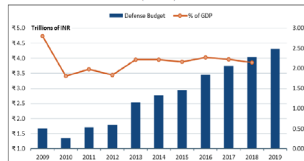
Defense Spending

Figure 2. Japan's Defense Budget (2009-2019)

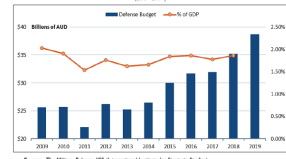
Source: The Military Balance, IISS (International Institute for Strategic Studies).
Notes: Values provided are in absolute terms and not adjusted for inflation. \$1=109.02 yen (1/30/20)

Figure 3. India's Defense Budget (2009-2019)

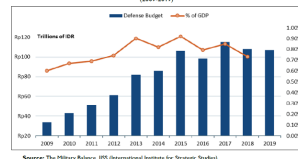
Source: The Military Balance, IISS (International Institute for Strategic Studies).
Notes: Values provided are in absolute terms and not adjusted for inflation. \$1=71.828 INR (1/30/20)

Figure 4. Australia's Defense Budget (2009-2019)

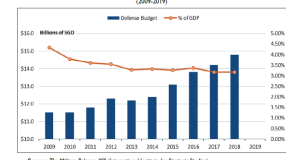
Source: The Military Balance, IISS (International Institute for Strategic Studies).
Notes: Values provided are in absolute terms and not adjusted for inflation. \$1=1.45148 AUD (1/30/20)

Figure 5. Indonesia's Defense Budget (2009-2019)

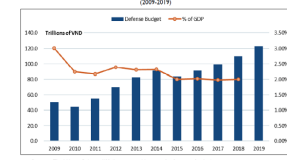
Source: The Military Balance, IISS (International Institute for Strategic Studies).
Notes: Values provided are in absolute terms and not adjusted for inflation. \$1=Rp13,228 (1/30/20)

Figure 6. Singapore's Defense Budget (2009-2019)

Source: The Military Balance, IISS (International Institute for Strategic Studies).
Notes: Values provided are in absolute terms and not adjusted for inflation. \$1=1.36148 SGD (1/30/20)

Figure 7. Vietnam's Defense Budget (2009-2019)

Source: The Military Balance, IISS (International Institute for Strategic Studies).
Notes: Values provided are in absolute terms and not adjusted for inflation. \$1=23,160 VND (1/30/20)

ที่มา: Ben Dolven and Bruce Vaughn. (2020). *Indo-Pacific Strategies of U.S. Allies and Partners: Issues for Congress (R46217)*

ด้วยเหตุนี้ ในยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของไบเดนจึงได้ระบุอย่างชัดเจนว่า จีนเป็นข้อท้าทายที่สำคัญในภูมิภาคนี้ ทั้งในแง่ของการที่จีนพยายามที่จะพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจ การทูต เทคโนโลยี และการทหารจนขึ้นมาเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในภูมิภาค ควบคู่ไปกับการมีท่าทีก้าวร้าวและขยายกำลังไปทั่วโลก ดังจะเห็นได้จากการบีบบังคับหรือการคุกคามทางเศรษฐกิจต่อออสเตรเลีย ไปจนถึงความขัดแย้งกับอินเดีย การกดดันและคุกคามประเทศเพื่อนบ้านทั้งในทะเลจีนตะวันออกและทะเลจีนใต้ ตลอดจนการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายสิทธิมนุษยชน การขัดขวางเสรีภาพในการเดินเรือ และการกร่อนเซาะหลักการอันเป็นบรรทัดฐานในการธำรงเสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก **ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา เป้าหมายของสหรัฐฯ ในอินโด-แปซิฟิกนั้นจึงไม่ใช่การมุ่งเปลี่ยนแปลงจีน หากแต่มุ่งที่จะปรับสภาวะแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่แวดล้อมจีนด้วยการสร้างดุลแห่งอำนาจที่จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อสหรัฐฯ พันธมิตรและหุ้นส่วน ตลอดจนต่อผลประโยชน์และชุดคุณค่าที่สหรัฐฯ ส่งเสริม**

ภายใต้ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของไบเดน สหรัฐฯ มีเป้าหมาย 5 ประการ คือ (The White House, 2022, pp. 8-14)

1) ส่งเสริมให้ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกเปิดกว้างและเสรี ซึ่งหมายถึงการที่รัฐบาลต่างๆ สามารถตัดสินใจเลือกในการดำเนินนโยบายอย่างเป็นอิสระและสอดคล้องกับพันธกรณีที่มีอยู่ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งรวมถึงกฎกติกาที่ครอบคลุมการใช้งานน้ำ น่านฟ้า และทรัพยากรสาธารณะร่วมกัน โดยสหรัฐฯ มุ่งส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสถาบันประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง การมีกฎหมายและภาคประชาสังคมที่เข้มแข็ง ตลอดจนการวางยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการคอร์รัปชัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้มีเสรีภาพในการแสดงออก และเสรีภาพในข้อมูลข่าวสารด้วยการส่งเสริมให้มีสื่อที่มีความรู้และมีความหลากหลาย ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสื่อมวลชนเพื่อรับมือกับการบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นการสร้างหลักประกันของการมีศักยภาพในการตัดสินใจได้อย่างอิสระ

2) ส่งเสริมความเชื่อมโยงทั้งภายในและนอกภูมิภาค ด้วยการเสริมสร้างบทบาทของสหรัฐฯ ให้มีความแข็งแกร่งยิ่งขึ้นควบคู่ไปกับเสริมสร้างศักยภาพร่วมกันกับประเทศพันธมิตร หุ้นส่วน รวมถึงตลอดถึงสถาปัตยกรรมในภูมิภาคให้มีความเข้มแข็งขึ้น การยกระดับความสัมพันธ์กับอาเซียนไปสู่การเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์แบบรอบด้าน (Comprehensive Strategic Partnership) การส่งเสริมความเป็นแกนกลางของอาเซียน และความพยายามของอาเซียนในการแก้ไขปัญหาของภูมิภาคอย่างยั่งยืน รวมถึงตลอดถึงการกระชับความสัมพันธ์และการหารือระหว่างอาเซียนกับ QUAD² และความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นกับพันธมิตรในเอเชียอื่นๆ รวมทั้งพันธมิตรและหุ้นส่วนนอกภูมิภาคซึ่งให้ความสำคัญกับภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นสหภาพยุโรปหรือ

² QUAD-Quadrilateral Security Dialogue ประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย อินเดีย และญี่ปุ่น เป็นกลุ่มความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง แต่มีใช้พันธมิตรทางทหาร เริ่มความร่วมมือในปี ค.ศ. 2004 หลังเหตุการณ์ 9/11 โดยมี โปรตูดู Smith, Sheila A. (2021). The QUAD in the Indo-Pacific: What to Know, Council on Foreign Relations (CFR), In Brief.

องค์การเนโท โดยสหรัฐฯจะให้ความสำคัญกับความเชื่อมโยงด้านดิจิทัลและการรักษากฎหมายระหว่างประเทศในประเด็นนำออกอากาศเป็นหลัก

3) **ขับเคลื่อนให้เกิดความมั่งคั่งในภูมิภาค** ด้วยการผลักดันกรอบความร่วมมือ “Indo-Pacific Economic Framework” ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือพหุภาคีสำหรับศตวรรษที่ 21 เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภูมิภาคให้รับมือกับการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะเศรษฐกิจดิจิทัลและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงด้านพลังงานและสภาพภูมิอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาแนวทางใหม่ๆทางการค้าที่ตอบสนองต่อการมีมาตรฐานขั้นสูงทั้งด้านแรงงานและสิ่งแวดล้อม และการจัดการกับระบบห่วงโซ่อุปทานที่เปิดกว้าง มีความหลากหลาย คาดการณ์ได้ และ โปร่งใส นอกจากนี้ สหรัฐฯจะกระชับพันธกรณีกับหุ้นส่วนในภูมิภาคให้มีความเข้มข้นขึ้นเป็นสองเท่าในการลด/ปิดช่องว่างในด้านโครงสร้างพื้นฐานของภูมิภาค ด้วยความร่วมมือกับกลุ่มประเทศ G-7 ผ่านความริเริ่ม “Build Back Better World” (The White House, 2021; Meeks, 2021; Savoy and McKeown, 2022) สหรัฐฯจะให้การสนับสนุนกลุ่มเศรษฐกิจที่กำลังเติบโตในภูมิภาคในการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีมาตรฐานสูงที่จะช่วยให้ประเทศเหล่านี้เติบโตและพัฒนาพร้อมๆ กับก่อให้เกิดการสร้างงานในทั้งสองฝั่งของแปซิฟิก

4) **คำจูนความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก** ผ่านโครงการความร่วมมือด้านความมั่นคงที่มีอยู่แล้ว โดยสหรัฐฯมีกองกำลังที่แข็งแกร่งเพื่อสนับสนุนสันติภาพ ความมั่นคง เสถียรภาพ และความมั่งคั่งในภูมิภาคตลอด 75 ปีที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายในรูปแบบพันธมิตรทางทหารดั้งเดิมกับออสเตรเลีย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี ฟิลิปปินส์และไทย หรือหุ้นส่วนด้านความมั่นคงกับอินเดียเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของประเทศเหล่านี้ในการสนับสนุนแนวทางยุทธศาสตร์การป้องปรามแบบบูรณาการ (Integrated Deterrence) อันเป็นหัวใจหลักของยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสหรัฐฯ ในอินโด-แปซิฟิก รวมถึงการดึงพันธมิตรยุโรปมามีส่วนร่วมในการคำจูนความมั่นคงของอินโด-แปซิฟิกด้วยรูปแบบและวิธีการใหม่ๆ รวมทั้งผ่านกรอบความร่วมมือร่วมมือระหว่างสหรัฐฯ-ออสเตรเลีย-สหราชอาณาจักร หรือ AUKUS ด้วย³

5) **เสริมสร้างการรับรู้ปรับตัวของภูมิภาคต่อภัยคุกคามข้ามชาติหลากหลายรูปแบบ** โดยเหตุที่อินโด-แปซิฟิกเป็นศูนย์กลางของวิกฤติสภาพภูมิอากาศจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการแก้ปัญหาที่กล่าวคือ การจะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน Paris Agreement ได้นั้นประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่ทั้งหลายในภูมิภาคจักต้องร่วมกันดำเนินการในการจำกัดสภาวะโลกร้อนให้อยู่ในอุณหภูมิไม่เกิน 1.5 องศาเซลเซียสให้ได้ โดยสหรัฐฯจะทำงานร่วมกับทุกประเทศรวมทั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน ทั้งนี้เพราะการจัดการกับวิกฤติสภาวะโลกร้อนถือเป็นความจำเป็นเร่งด่วนทางการเมืองและเป็นโอกาสทางเศรษฐกิจ เพราะภูมิภาคนี้เป็นต้นตอของภัยพิบัติทางธรรมชาติ

³ AUKUS เป็นความตกลงหุ้นส่วนทางความมั่นคงระหว่างรัฐบาลสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักรและไอร์แลนด์เหนือ และออสเตรเลีย เพื่อส่งเสริม อินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง จัดตั้งขึ้นเมื่อกันยายน 2021 โปรดดู Parrish, Patrick and Nicastro, Luke A.. (2023). AUKUS Pillar 2: Background and Issues for Congress, Congressional Research Service (CRS)Report R47599.

ของโลกถึง 70% ด้วยการให้การสนับสนุน และส่งเสริมให้มีการระดมทุนเพื่อสร้างพลังงานสะอาด และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรับมือ กับปัญหาความมั่นคงทางพลังงานในอนาคต รวมถึงตลอดถึงการสร้างความสามารถให้พร้อมต่อการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุขดังกรณี COVID-19 ด้วย

ในช่วงต้นปี ค.ศ. 2023 กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯได้ออกเอกสารที่เป็นการประเมินยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของสหรัฐฯ ว่าในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมาว่ามีควมคืบหน้ามากน้อยเพียงใด โดยสหรัฐฯ ยืนยันว่า สหรัฐฯ ได้ทำงานอย่างใกล้ชิดกับพันธมิตรและหุ้นส่วนที่มีแนวคิดในทำนองเดียวกันเพื่อผลักดันให้บรรลุเป้าหมายดังที่ได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ข้างต้นไม่ว่าจะเป็นการผลักดันให้เกิดความมั่งคั่งในภูมิภาคผ่านความริเริ่ม Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity (IPEF) กับประเทศในภูมิภาค 13 ประเทศ หรือการขยายกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจไปสู่กลุ่มประเทศ QUAD รวมทั้งการให้ความสำคัญแก่ความร่วมมือด้านพลังงานกับหุ้นส่วนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น อินโดนีเซียและเวียดนาม การกระชับเครือข่ายพันธมิตรด้านความมั่นคง ซึ่งรวมถึงการฝึกซ้อมด้านการทหาร และการเสริมสร้างสมรรถนะทางทหารในการรับมือกับความมั่นคงทางทะเลและความมั่นคงไซเบอร์ และการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภัยคุกคามข้ามชาติหลากหลายรูปแบบ ในเอกสารดังกล่าว ได้ระบุถึงความสำเร็จบางประการของยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกดังนี้ (U.S. Department of State, 2023)

1. การผลักดันทรัพยากรใหม่ๆ เข้าสู่ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก โดยสหรัฐฯ ได้ยืนยันในพันธกรณีต่อภูมิภาคนี้ด้วยการริเริ่มการลงทุนใหม่ที่สำคัญ อันได้แก่ การให้ความช่วยเหลือด้านการต่างประเทศเป็นจำนวนกว่า 2 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ รวมถึงการขยายการมีบทบาททางการทูตในภูมิภาคให้มีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น ซึ่งรวมถึงการตั้งสถานทูตในมัลดีฟ และการริเริ่มการเจรจาที่จะจัดตั้งสถานทูตในหมู่เกาะแปซิฟิก ไม่ว่าจะเป็นในทองคำ คิริบาสี เกาะโซโลมอน ฯลฯ ขณะที่ด้านความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ สหรัฐฯได้ริเริ่มโครงการ “U.S.-Indonesia Millennium Challenge Corporation-MCC” ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2022 โดยใช้งบประมาณ 698 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในการส่งเสริมการสร้างโครงสร้างพื้นฐานในอินโดนีเซีย รวมถึงการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจที่เพิ่มเป็น 3 เท่าแก่ประเทศในหมู่เกาะแปซิฟิกทางตอนใต้ ด้วยวงเงิน 600 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในระยะ 10 ปีข้างหน้า และจัดสรรงบประมาณจำนวน 484 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ผ่าน U.S.-Timor-Leste MCC Compact แก่ติมอร์เลสเตเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงน้ำสะอาดและปรับปรุงการศึกษาระดับมัธยม ด้านความมั่นคง สหรัฐฯ จัดสรรงบประมาณจำนวน 620 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในงบประมาณปี ค.ศ. 2022 ในการให้ความช่วยเหลือด้านความมั่นคงต่อภูมิภาคและอีก 13.55 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในการค้าอาวุธให้แก่ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ฯลฯ

2. ขับเคลื่อนความมั่งคั่งผ่านกรอบความร่วมมือ IPEF (Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity) ซึ่งถือว่าเป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ ที่จะครอบคลุมประเด็นเรื่องพลังงานสะอาด เศรษฐกิจดิจิทัล ตลอดจนการเตรียมพร้อม

ต่อการรับมือจุดอ่อนของห่วงโซ่อุปทานที่เกิดขึ้นในช่วงวิกฤติโควิด ตลอดจนการจัดการกับปัญหาการคอร์รัปชัน ในวันที่ 12 พฤษภาคม ค.ศ. 2022 ไบเดนได้ริเริ่ม IPEF ซึ่งมี 13 ประเทศในภูมิภาคเข้าร่วมและมี GDP รวมเป็นสัดส่วนถึง 40% ของโลก นอกจากนี้ สหรัฐฯ และอินเดียได้ประกาศกรอบความร่วมมือใหม่ คือ US-India Initiative on Critical and Emerging Technology (ICET) ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2022 เพื่อขยายความร่วมมือด้านเทคโนโลยีเชิงยุทธศาสตร์ และความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศระหว่างสองรัฐบาล ตลอดจนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและนักธุรกิจ ในวันที่ 31 กรกฎาคม ค.ศ. 2022 ที่ปรึกษาด้านความมั่นคงของทั้งสองประเทศยังได้ริเริ่มกรอบความร่วมมือใหม่เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านระบบนิเวศน์รวมทั้งความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมการป้องกันประเทศและอวกาศ มีการทำความตกลงด้านการค้าที่ชื่อว่า US-Taiwan Initiative on 21st Century Trade กับไต้หวันในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2022 เพื่อกระชับและขยายความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงและเข้มแข็งมากขึ้น ตลอดจนส่งเสริมนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์และการเติบโตของทั้งคนงานและเศรษฐกิจของทั้งสองฝ่าย ในส่วนการจัดการพลังงานสะอาดนั้น สหรัฐฯ เริ่มโครงการ Just Energy Transition Partnership—JETP กับอินโดนีเซียและเวียดนามโดยหวังว่าจะได้ร่วมมือกับหุ้นส่วนอื่น ๆ เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ สำนักงานการค้าและพัฒนาของสหรัฐฯ (USTDA) ยังได้จัดสรรงบประมาณ 14 โครงการใน 7 ประเทศ เพื่อบรรลุป้าหมายของพลังงานสะอาดและการลดปริมาณก๊าซคาร์บอนอีกด้วย

3. ทำให้ยุทธศาสตร์การป้องปราม (deterrence) มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น โดยสหรัฐฯ เน้นว่าจะยังคงให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความมั่นคงในภูมิภาคด้วยการป้องปรามการรุกรานทางการทหารต่อพันธมิตรและหุ้นส่วนของสหรัฐฯ ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ซึ่งนอกเหนือไปจากการอ้างไว้ซึ่งความสัมพันธ์แบบทวิภาคีที่เข้มแข็งแล้ว สหรัฐฯ ยังขยายความร่วมมือในระดับพหุภาคีผ่าน AUKUS ดังจะเห็นได้ว่าภายหลังจัดตั้งในเดือนกันยายน ค.ศ. 2021 พันธมิตรทั้งสามประเทศเร่งผลักดันให้ออสเตรเลียสามารถมีเรือดำน้ำที่มีสมรรถนะในการใช้อาวุธแบบดั้งเดิมและการใช้พลังงานนิวเคลียร์ภายในต้นปี ค.ศ. 2023 นอกจากนั้น ยังได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการหารือร่วมระหว่างสหรัฐฯ และญี่ปุ่น เพื่อเจรจาปรับพันธมิตรระหว่างสองประเทศให้สอดคล้องกับการแข่งขันทางยุทธศาสตร์ในยุคใหม่ อันหมายรวมถึงการปรับทั้งสมรรถนะ การกิจและบทบาทของญี่ปุ่นในยุทธศาสตร์นี้ด้วย ขณะที่สหรัฐฯ ได้เพิ่มการซ้อมรบร่วมในภูมิภาคให้มีความถี่ขึ้นผ่าน Cobra Gold, MALABAR และ RIMPAC (Rajagopalan, 2023; Sharma, 2023; Jun and Jenne, 2020) เป็นต้น ในปี ค.ศ. 2022 กองลาดตระเวนชายฝั่งของสหรัฐฯ ได้จัดการฝึกในเรื่องการรับมือกับภัยธรรมชาติ การบังคับใช้กฎหมาย การค้นหาและให้ความช่วยเหลือกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิกถึง 26 ครั้ง

4. สนับสนุนส่งเสริมให้อาเซียนมีความเป็นเอกภาพและเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

ในมุมมองของสหรัฐฯ กลไกในภูมิภาคที่ขับเคลื่อนและนำโดยอาเซียนเป็นหัวใจสำคัญของการดำรงไว้ซึ่งภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง ด้วยเหตุนี้ สหรัฐฯ จึงให้ความสำคัญและสนับสนุนการนำเอาแนวปฏิบัติของอาเซียนที่ปรากฏใน ASEAN Outlook on Indo-Pacific ปี ค.ศ. 2019 มาใช้ปฏิบัติ (“ASEAN Outlook on the Indo-Pacific,” 2019) ดังจะเห็นได้ว่า สหรัฐฯ ได้ยกระดับความสัมพันธ์กับอาเซียนในวาระการประชุมสุดยอดสหรัฐ-อาเซียน ครบรอบ 10 ปี ในปี ค.ศ. 2022 เป็น US-ASEAN Comprehensive Partnership อันถือว่าเป็นความร่วมมือในระดับสูงสุด นอกจากนี้ สหรัฐฯ ภายใตไบเดนยังได้ขยายกรอบความร่วมมือเพิ่มอีก 4 กรอบ ได้แก่ US-ASEAN Health Ministerial Meeting, US-ASEAN Ministerial Dialogue on Gender and Women Empowerment, US-ASEAN Senior Transport Official Dialogue และ Senior Dialogue on Environment and Climate ตลอดจนให้ความสำคัญกับความร่วมมือทางทะเลโดยได้มีการประกาศความร่วมมือใหม่ ๆ หลากหลายรูปแบบ ทั้งในแง่ของการฝึกอบรม การสร้างสมรรถนะให้กับประเทศสมาชิกอาเซียนทางด้านความมั่นคงทางทะเล การบังคับใช้กฎหมาย การต่อต้านและปราบปรามการประมงที่ผิดกฎหมาย ฯลฯ (“ASEAN-U.S. Special Summit,” 2022)

5. สนับสนุนส่งเสริมให้อินเดียเติบโตและผงาดขึ้นเป็นผู้นำในภูมิภาค

ทั้งในเวทีพหุภาคีและทวิภาคี โดยสหรัฐฯ ได้มีการฝึกร่วมกับอินเดียผ่านโครงการ Tiger Triumph ซึ่งเป็นการฝึกร่วมเพื่อทำให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ ฐานทัพเรืออินเดียทางฝั่งตะวันออก และมีการฝึกร่วมทางทะเลแบบพหุภาคีภายใต้โครงการ MILAN ที่มีอินเดียเป็นผู้นำซึ่งเป็นที่แรกที่สหรัฐฯ ได้เข้าร่วม นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังสนับสนุนให้อินเดียสามารถบรรลุเป้าหมายการมีพลังงานสะอาด โดยผลักดันให้อินเดียสามารถจัดตั้งอุตสาหกรรมการผลิตไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานที่ไม่ใช่ฟอสซิลได้ในปริมาณ 500 GW ภายในปี ค.ศ. 2030 และให้การสนับสนุนอินเดียให้มีบทบาทที่เข้มแข็งในการประชุมสุดยอดประชาธิปไตย (Summit for Democracy) ของสหรัฐฯ และยกย่องอินเดียในฐานะผู้นำสำคัญในเรื่องของการเลือกตั้งที่ปราศจากการคอร์รัปชัน

นอกเหนือไปจากยุทธศาสตร์ความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกแล้ว ไบเดนยังพยายามผลักดันกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ที่ถูกมองว่าเป็นความพยายามสานต่อแนวคิดเรื่อง TPP ของโอบามา คือกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Economic Framework: IPEF) ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2022 ซึ่งจากมุมมองของสหรัฐฯเอง IPEF เป็นความพยายามของฝ่ายบริหารที่ตอบสนองต่อทั้งผู้กำหนดนโยบาย ผู้มีส่วนได้เสียในสหรัฐฯ และต่อพันธมิตรของสหรัฐฯ ที่ต้องการผลักดันวาระด้านการค้าและเศรษฐกิจที่มีความเข้มแข็งในภูมิภาค โดยมองว่าการที่สหรัฐฯ ถอนตัวจาก TPP ในปี ค.ศ. 2017 และการไม่เข้าร่วมในกรอบความร่วมมือ CPTPP ที่สานต่อโดยญี่ปุ่นและออสเตรเลียในปี ค.ศ. 2018 นั้น เป็นการจำกัดบทบาทและความสามารถของสหรัฐฯ ในการกำหนดกฎกติกาทางการค้าในภูมิภาค ทั้งยังเป็นการจำกัดบทบาท

ของสหรัฐฯ ในการรับมือหรือต่อต้านอิทธิพลทางเศรษฐกิจของจีนอีกด้วย⁴ และหากสหรัฐฯ ไม่ได้นำเสนอกรอบความร่วมมือใหม่ และยิ่งอาเซียนมีกรอบความร่วมมือ RCEP⁵ ที่สหรัฐฯ ไม่ได้มีส่วนร่วมด้วยแล้วนั้น ก็จะทำให้สหรัฐฯ กลายเป็นเพียงผู้ดูแทนที่จะเป็นผู้เล่น และจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการส่งเสริมผลประโยชน์ทั้งทางการค้าและทางยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกในที่สุด ด้วยเหตุนี้ การเสนอกรอบ IPEF จึงเป็นทั้งยุทธศาสตร์ทางการทูตและทางเศรษฐกิจไปพร้อม ๆ กัน

ภายใต้กรอบ IPEF ของรัฐบาลไบเดน มีประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่เข้าร่วม 13 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย บรูไนดารุสซาลาม ฟิจิ อินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น มาเลเซีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ไทย และเวียดนาม โดยระบุว่า การเจรจากรอบความร่วมมือนี้เป็นกรอบความร่วมมือแบบเปิดสำหรับทุกประเทศในภูมิภาคที่ “มีเป้าหมาย ผลประโยชน์ และความทะเยอทะยานต่อภูมิภาคร่วมกัน” (The White House, 2022b) โดย *IPEF จะไม่มีรูปแบบเป็นเขตการค้าเสรี* แต่จะเน้นพันธกรณีของการมีมาตรฐานระดับสูงกับสมาชิกใน 4 สาขาหลัก ได้แก่ เศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกัน, เศรษฐกิจที่รับและปรับตัว, เศรษฐกิจสะอาด และเศรษฐกิจที่เป็นธรรม (Manak, 2023) โดยผู้นำในการเจรจาในประเด็นที่เกี่ยวกับเสาเศรษฐกิจคือผู้แทนการค้าของสหรัฐฯ (US Trade Representative—USTR) ขณะที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จะเป็นผู้นำในการเจรจาเสาอื่น ๆ

เสาหลักแรกคือ *เศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกัน (Connected Economy)* ซึ่งมีเป้าหมายสามประการ คือ การค้าดิจิทัล แรงงาน และสิ่งแวดล้อม โดยข้อเสนอของสหรัฐฯ ใช้ต้นแบบจากความตกลงสหรัฐ-เม็กซิโก-แคนาดา (USMCA) ที่จัดทำขึ้นมาในสมัยทรัมป์⁶ ซึ่งถือว่าเป็นต้นแบบใหม่ของข้อตกลงทางการค้า จะเห็นได้ว่าการค้าดิจิทัลใน USMCA นั้นสอดคล้องต่อความต้องการของสหรัฐฯ ในหลายประเด็น เช่น การห้ามการเก็บภาษีในสินค้าดิจิทัล การบังคับให้บริษัทต้องเก็บข้อมูลไว้ในประเทศเท่านั้น และการห้ามการตั้งกฎกติกาที่จำกัดการถ่ายโอนข้อมูลข้ามชาติในประเด็นมาตรฐานแรงงานก็เช่นกัน สหรัฐฯ เสนอให้มีการจัดตั้งกลไก Rapid Response Mechanism (RRM) ซึ่งอนุญาตให้สหรัฐฯ สามารถลงโทษทางการค้าได้หากโรงงานในประเทศหุ้น

4 CPTPP คือ Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยประเทศสมาชิก TPP เดิมและมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2018 โดยแต่ละประเทศให้สัตยาบันไม่พร้อมกัน ล่าสุด บรูไนให้สัตยาบันในปี 2023 และขณะนี้ประเทศที่สมัครหรือแสดงความสนใจจะเข้าร่วม อาทิ จีน สหราชอาณาจักร เอกวาดอร์ คอสตาริกา และได้หวัน ไปรดดู (2023). CPTPP: Overview and Issues for Congress, Congressional Research Service (CRS), In Focus.

5 ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค หรือ RCEP—Regional Comprehensive Economic Partnership เป็นความตกลงเขตการค้าเสรีที่ริเริ่มโดยอาเซียนและประเทศสมาชิกนอกภูมิภาคห้าประเทศคือ ออสเตรเลีย จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และนิวซีแลนด์ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2022 ข้อมูลจากกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 31 พฤษภาคม 2566, <https://www.dft.go.th/th-th/DFT-Service/ServiceData-Information/dft-service-data-privilege/ArticleId/20770/-Regional-Comprehensive-Economic-Partnership-RCEP>.

6 The United States-Mexico-Canada Agreement (USMCA) มีผลบังคับใช้เมื่อ 1 กรกฎาคม 2020 แทนที่ความตกลงการค้าเสรี อเมริกาเหนือ (NAFTA) ซึ่งมีผลบังคับใช้มาตั้งแต่ 1 มกราคม 1994 ไปรดดู Villarreal, M. Angeles. (2023). The United States-Mexico-Canada Agreement (USMCA), Congressional Research Service (CRS) Report R44981.

ส่วนถูกกล่าวหาว่าปฏิเสธสิทธิในการต่อรองของสหภาพแรงงาน ฯลฯ ซึ่งพันธกรณีเหล่านี้มีความเข้มงวดมากกว่าข้อกำหนดใน CPTPP

เสาหลักที่สองคือ **เศรษฐกิจที่รู้รับปรับเปลี่ยน (Resilient Economy)** โดยมุ่งเป้าหมายที่จะรับมือกับข้อท้าทายและการผันแปรในเรื่องของห่วงโซ่อุปทานด้วยการสร้างกฎกติกาที่จะช่วยให้รัฐบาลและบริษัทสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและทันทางที่ มีการจัดตั้งองค์กร 3 องค์กรในการดูแลและประเด็นนี้ได้แก่ IPEF Supply Chain Council, IPEF Supply Chain Crisis Response Network และ IPEF Labor Rights Advisory Board เสาหลักนี้เป็นเสาหลักแรกที่สามารถบรรลุข้อตกลงได้ในช่วงกลางปี ค.ศ. 2023 แม้ว่าจนถึงปัจจุบันยังมิได้มีผลกฏที่เป็นรูปธรรมที่จะบังคับใช้ข้อตกลงให้เกิดผลในทางปฏิบัติก็ตาม

เสาหลักที่สามคือ **เศรษฐกิจสะอาด (Clean Economy)** ซึ่งเน้นการรับมือกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการนำพลังงานกลับมาใช้ใหม่ การลดการใช้ก๊าซคาร์บอน การกำหนดมาตรฐานการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ การลดการปล่อยก๊าซมีเทน ซึ่งแน่นอนว่าการเจรจาในเสาหลักนี้จะมีความซับซ้อนกับการเจรจาเรื่องสภาวะแวดล้อมซึ่งอยู่ในเสาหลักแรกที่ว่าด้วยสิ่งแวดล้อม

เสาหลักสุดท้ายคือ **เศรษฐกิจที่เป็นธรรม (Fair Economy)** โดยจะให้ความสำคัญกับนโยบายด้านภาษีและการต่อต้านการคอร์รัปชัน อันเป็นนโยบายที่ปรากฏอยู่แล้วในพันธกรณีของหลายประเทศ แม้ว่าจะมีบางประเทศที่เข้าเป็นสมาชิกของ IPEF จะไม่ได้ยึดมั่นในหลักการเหล่านี้ก็ตาม โดยไบเดนได้ระบุว่า การต่อต้านการคอร์รัปชันทั้งภายในและในต่างประเทศถือว่าเป็นหัวใจสำคัญต่อผลประโยชน์แห่งชาติด้านความมั่นคง การผลักดันแนวคิดริเริ่มในการประชุมเอเปคให้มีการปรับปรุงเกี่ยวกับจริยธรรมของนักธุรกิจในการส่งออกเครื่องมือทางการแพทย์ และ bio-pharmaceutical เป็นกรณีตัวอย่างของนโยบายนี้

จากข้อมูลล่าสุดเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 2023 พบว่าประเทศที่เข้าร่วมทั้งหมด ยืนยันที่จะเข้าร่วมในทุกเสาหลัก ยกเว้นอินเดียที่ไม่เข้าร่วมในเสาด้านการค้า และทุกประเทศได้บรรลุข้อตกลงในสามเสาหลักแล้วเมื่อเดือนพฤศจิกายน (Cimino-Isaacs, Kitamura, and Manyin, 2023)

แผนภาพที่ 2: การค้าของสหรัฐอเมริกากับประเทศ IPEF ปี ค.ศ. 2022

ที่มา: Cathleen D. Cimino-Isaacs, Kyla H. Kitamura and Mark E. Manyin. (2023).

Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity (IPEF), Congressional Research Service, In Focus, p. 1.

ขณะที่เอกสารยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของไบเดนซึ่งประกาศในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2022 นั้น สาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวกับอินโด-แปซิฟิกก็ยังคงเน้นในเรื่องการรักษาสันติภาพให้อินโด-แปซิฟิกเป็นเขตที่เสรีและสามารถเข้าถึงได้ ซึ่งหมายถึงทั้งในเรื่องภายในประเทศอันได้แก่ การให้การสนับสนุนการสร้างสถาบันประชาธิปไตย และการส่งเสริมสังคมเสรีผ่านการมีเสรีภาพของสื่อและการสร้างความเข้มแข็งแก่ภาคประชาสังคม รวมไปถึงการร่วมมือกับประเทศหุ้นส่วนในการต่อต้านการบิดเบือนข้อมูลข่าวสารและการสร้างข่าวเท็จ ขณะที่ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น ก็ยังให้ความสำคัญกับเสรีภาพในการเดินเรือ บนพื้นฐานของความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคในการสนับสนุนการเข้าถึงทะเลจีนใต้ ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่ที่การค้าทางทะเลของโลกจำนวนกว่า 2 ใน 3 และการค้าของโลกทั้งหมดกว่า 1 ใน 4 ต้องผ่านเส้นทางดังกล่าว โดยเน้นว่าการผลักดันเป้าหมายดังกล่าวให้สามารถบรรลุผลได้ก็ด้วยการร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหมายถึงประเทศพันธมิตรที่เป็นพันธมิตรทางทหารและหุ้นส่วนอื่น ๆ ทั้งทางการทูตและการพัฒนาทั้งในภูมิภาคเอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเชียตะวันออก และยังคงระบุว่า ความร่วมมือ QUAD และ AUKUS นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดในการรับมือกับความท้าทายของภูมิภาค โดยสหรัฐฯ จะพยายามประสานความร่วมมือดังกล่าวให้มีความเข้มข้นยิ่งขึ้นระหว่างประเทศที่มีความคิดไปในทางเดียวกันระหว่างประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกและประเทศในยุโรป และไบเดนยังได้ยืนยันในเอกสารฉบับนี้ว่า ความมั่งคั่งหรือความกินดีอยู่ดีของประชาชนชาวอเมริกันมีความเชื่อมโยงต่อภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ซึ่งสหรัฐฯ ภายใตไบเดนกำลังพัฒนากรอบ

ความร่วมมือใหม่อย่าง IPEF เพื่อให้เกิดความมั่งคั่งและความมั่นคงต่อทั้งสหรัฐฯ และพันธมิตรและหุ้นส่วนและเน้นว่าการที่สหรัฐฯ ยังคงเป็นผู้นำในกรอบความร่วมมือ APEC นั้น จะเป็นการส่งเสริมความพยายามข้างต้น

ประเด็นที่น่าสนใจของยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ ค.ศ. 2022 ฉบับนี้ก็คือ โบเคนยังคงยืนยันว่า จีนยังคงเป็นคู่แข่งเพียงประเทศเดียวที่มีศักยภาพทั้งการทูต ทางทหาร และทางเทคโนโลยี และมีเจตนาที่จะปรับเปลี่ยนระเบียบระหว่างประเทศ จีนมีความทะเยอทะยานที่จะสร้างเขตอิทธิพลในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกและมีความทะเยอทะยานที่จะเป็นผู้นำของโลกด้วยการใช้ศักยภาพทางเทคโนโลยีและอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีอยู่เหนือสถาบันระหว่างประเทศในการก่อให้เกิดสภาพที่เอื้อต่อการผลักดันรูปแบบการปกครองแบบเผด็จการอำนาจนิยมของตน และจีนยังใช้อำนาจทางเศรษฐกิจในการบีบบังคับหรือกดดันประเทศอื่น ๆ อยู่บ่อยครั้ง ทั้ง ๆ ที่จีนก็ยังคงใช้ประโยชน์จากรอบเศรษฐกิจเสรีที่เปิดกว้างอยู่ โดยที่จำกัดการเข้าถึงตลาดภายในของตน และพยายามที่จะทำให้ประเทศทั้งหลายในโลกต้องพึ่งพาจีนให้มากขึ้น (The White House, 2022a)

แต่แม้ว่าจีนจะมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจโลกในปัจจุบันและมีความสำคัญในฐานะตัวแสดงที่จะสามารถรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือประเด็นสาธารณสุขของโลกก็ตาม และแม้ว่ามีความเป็นไปได้เช่นกันที่สหรัฐฯ และจีนจะสามารถร่วมมือกันและอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ แต่สหรัฐฯ เองถือว่าการแข่งขันกับจีนในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกนั้นมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อการแข่งขันในระดับโลกด้วย

นโยบายของยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกต่อเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ระหว่างปี ค.ศ. 2009 – 2023

ในทางเศรษฐกิจแล้ว สหรัฐฯ อยู่ในสถานะที่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นหลังจากที่โอบามาขึ้นเป็นประธานาธิบดีในปี ค.ศ. 2009 ดังจะเห็นได้ว่า อัตราการว่างงานลดลงกว่า 3 % ขณะที่ค่าเฉลี่ยของมูลค่าหุ้นในสหรัฐฯ ก็เพิ่มขึ้นถึงสองเท่า รายได้โดยรวมเพิ่มขึ้นแม้จะไม่สูงมากนัก ภาวะความยากจนลดลง จำนวนคนอเมริกันซึ่งปราศจากหลักประกันสุขภาพลดลงเกินกว่ากึ่งหนึ่ง ขณะที่การขาดดุลงบประมาณของรัฐบาลกลางก็ลดลงเช่นกัน แม้ว่าสถานะการเป็นหนี้ของรัฐบาลกลางจะเพิ่มขึ้นเกือบสองเท่าในช่วงการบริหารงานของโอบามา และจำนวนของคนอเมริกันที่ไร้ที่อยู่อาศัยมีจำนวนเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่โดยรวมถือได้ว่า สถานะทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ อยู่ในสภาพที่ดีพอควร นักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์หลายสำนักเห็นพ้องต้องกันว่า การขยายตัวทางเศรษฐกิจนั้นเป็นการขยายตัวที่ต่อเนื่องยาวนานที่สุดนับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา (Murray, 2016) โดยสามารถทำให้เศรษฐกิจของสหรัฐฯ เติบโตได้อย่างต่อเนื่องเฉลี่ยปีละ 3% ในตลอดช่วง 7 ปีที่เขาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี (Weller, 2017)

ทั้งนี้ สาเหตุสำคัญของการเติบโตอย่างต่อเนื่องคือการที่โอบามาออก Recovery Act (Congressional Research Service, 2009) ซึ่งกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการให้ความช่วยเหลือแต่ละ

มลรัฐด้วยการลงทุนในสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ตลอดจนให้ความช่วยเหลืออุตสาหกรรมการผลิตรถยนต์ ซึ่งส่งผลให้โอบามาสามารถรักษ้อัตราการจ้างงานไว้ได้กว่า 1 ล้านตำแหน่ง ซึ่งก็มีส่วนช่วยให้บรรดาแหล่งผลิตอุตสาหกรรมของสหรัฐฯ ได้รับการปกป้องจากสภาวะเศรษฐกิจถดถอย แม้ว่าสิ่งที่โอบามายังไม่สามารถทำได้คือการเพิ่มอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็น 10 เหรียญฯ ต่อชั่วโมงในทุกมลรัฐก็ตาม แต่อย่างน้อยที่สุดเขาได้ทำให้ค่าแรงขั้นต่ำอยู่ในอัตรา 10.10 เหรียญฯ กับผู้ที่เป็นคู่สัญญากับรัฐบาลกลางทั้งหมด (Gould and Kroeger, 2016)

แม้ว่าสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้นภายใต้รัฐบาลโอบามาจะไม่ได้สะท้อนถึงนโยบายของนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นของการริเริ่มกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ TPP ที่สหรัฐฯ มองว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมการค้าที่เปิดและเสรีกับภูมิภาคดังกล่าวมากยิ่งขึ้นก็ตาม และแม้เมื่อ TPP ได้รับการลงนามในสมัยโอบามา แต่ก็ถูกระงับในสมัยทรัมป์ ประเด็นที่น่าสนใจคือ กรอบความร่วมมือดังกล่าวเป็นความพยายามของโอบามาที่จะทวงคืนความเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ตลอดจนผลักดันให้สหรัฐฯ มีความเสียเปรียบด้านดุลการค้าลดน้อยลง ซึ่งหากทำสำเร็จก็จะเป็นผลดีทางเศรษฐกิจภายในประเทศด้วย ดังจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี ค.ศ. 2009 ถึง ค.ศ. 2016 นั้น สหรัฐฯ ขาดดุลการค้ากับประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าปริมาณการส่งออกสินค้าและบริการจะเพิ่มขึ้นจาก 527,313 ล้านดอลลาร์ฯ ในปี ค.ศ. 2009 เป็น 802,386 ล้านดอลลาร์ฯ ในปี ค.ศ. 2016 แต่การนำเข้าก็สูงขึ้นด้วยเช่นกัน จาก 860,053 พันล้านเหรียญฯ ในปี ค.ศ. 2009 เป็น 1,277,155 พันล้านในปี ค.ศ. 2016 (Bureau of Economic Analysis U.S. Department of Commerce, 2023) ซึ่งส่วนต่างของการขาดดุลทางการค้าของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคนี้จะอยู่ที่ประมาณประมาณ 400,000 พันล้านเหรียญฯ อันเป็นประเด็นที่น่าสนใจนโยบาย America First ของทรัมป์ในปีต่อมา

ประเด็นที่ควรพิจารณา คือ นับตั้งแต่สมัยคลินตันเป็นต้นมานั้น ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐฯ ได้พัฒนาไปสู่การพึ่งพากันมากยิ่งขึ้นซึ่งน่าจะลดโอกาสของความขัดแย้งที่จะนำไปสู่การเผชิญหน้ากันได้ในระดับหนึ่ง แต่การพึ่งพากันที่เพิ่มสูงขึ้นกลับก่อให้เกิดผลในทางลบต่อเศรษฐกิจของสหรัฐฯ นั่นคือการทำให้สหรัฐฯ สูญเสียอัตราการจ้างงานมากขึ้น จากการพึ่งพานำเข้าสินค้าจากจีนนั่นเอง ซึ่งก็เป็นผลมาจากกระบวนการผลิตและการค้าของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งก็ส่งผลกระทบต่อชนชั้นกลางและชนชั้นกลางชาวอเมริกันที่ไม่ได้รับการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยนั่นเอง ดังจะเห็นได้ว่าการขาดดุลการค้าและบริการที่มีปริมาณมากที่สุดคือ การนำเข้าจากจีนสู่สหรัฐฯ ในช่วงปี ค.ศ. 2009 – 2016 มีปริมาณเพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่าตัว คือ 297,872 พันล้าน ในปี ค.ศ. 2009 เป็น 463,089 พันล้าน ในปี ค.ศ. 2016 (Bureau of Economic Analysis U.S. Department of Commerce, 2023) ด้วยเหตุนี้ จีนจึงเป็นเป้าหมายสำคัญของการปรับนโยบายของสหรัฐฯ ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกของประธานาธิบดีสหรัฐฯ ในสมัยต่อมา

เมื่อทรัมป์เข้ารับตำแหน่งในวันที่ 20 มกราคม ค.ศ. 2017 เขาได้ให้สัมภาษณ์ต่อ

สื่อมวลชนว่ารัฐบาลของเธอ ได้รับมรดกทางเศรษฐกิจที่ละเอียดยกจากรัฐบาลโอบามา ซึ่งนักวิเคราะห์หลายคนมองว่าการฉายภาพสถานะทางเศรษฐกิจที่ล้มเหลวของรัฐบาลก่อนจะช่วยให้ทรัมป์มีข้ออ้างในการเปลี่ยนแปลงนโยบายจากหน้ามือเป็นหลังมือได้อย่างสิ้นเชิง ทั้งนี้ในความเป็นจริงสิ่งที่ทรัมป์รับช่วงต่อมานั้นมิได้อยู่ในสถานะที่ย่ำแย่ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น จากคำแถลงดังกล่าว ทรัมป์ได้สร้างความชอบธรรมในการออกคำสั่งฝ่ายบริหารเพื่อถอนตัวออกจากการเป็นภาคีของการเจรจา TPP ในวันที่ 23 มกราคม ค.ศ. 2017 ว่า “เป็นนโยบายภายใต้การบริหารของข้าพเจ้าที่เป็นตัวแทนของชาวอเมริกันทั้งมวลและเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในทางการเงินการคลังของชาวอเมริกัน ในการทำหน้าที่ในการทำข้อตกลงทางการค้าทั้งมวลให้เกิดความเป็นธรรมและเป็นประโยชน์ต่อคนงานอเมริกัน และเพื่อเป็นการสร้างหลักประกันว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายเหล่านี้ได้ ภายใต้การบริหารงานของข้าพเจ้า จึงมีเจตจำนงที่จะทำความตกลงโดยตรงกับแต่ละประเทศในรูปแบบทวิภาคีในการเจรจาการค้าทั้งหลายในอนาคต...” (The White House, 2017a)

นอกจากนี้ ทรัมป์ยังยกเลิกข้อตกลงเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (North American Free Trade Agreement: NAFTA) และจัดตั้งเขตการค้าเสรีใหม่ระหว่างสหรัฐฯ เม็กซิโก และ แคนาดา ในนาม USMCA (US-Mexico-Canada Agreement) ซึ่งมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 2020 โดยกรอบความร่วมมือใหม่มุ่งองค์ประกอบสำคัญในการปกป้องอุตสาหกรรมของชาวอเมริกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมยานยนต์ เกษตรกร ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์โคมน และคนงาน โดยรัฐบาลสหรัฐฯ คาดว่า USMCA จะก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น 550,000 งานในอีก 10 ปีข้างหน้า ตลอดจนก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจกว่า 68 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในอีก 10 ปีข้างหน้าเช่นกัน (Chatzky, McBride and Aergie, 2020; The White House, 2021a, pp. 9-10)

ขณะที่นักวิชาการเศรษฐศาสตร์จากหลายสำนักมองว่า มรดกทางเศรษฐกิจที่ทรัมป์ทิ้งไว้ให้เป็นที่จดจำก็คือ ความล้มเหลวในฐานะผู้นำในช่วงวิกฤติโควิด-19 ซึ่งยิ่งทำให้สถานการณ์เงินและการคลังของประเทศย่ำแย่ลง ขณะที่นโยบายภายในประเทศก็เอื้อประโยชน์อย่างมหาศาลแก่กลุ่มผู้มีอันจะกิน ควบคู่กับนโยบายการค้าระหว่างประเทศที่ทำร้ายภาคอุตสาหกรรมของสหรัฐฯ ทั้งยังส่งผลกระทบต่อประเทศพันธมิตรไปพร้อมๆกัน ทรัมป์เป็นประธานาธิบดีคนแรกภายหลังจากประธานาธิบดีเฮเบอร์ต ฮูเวอร์ (Herbert Hoover) ที่บริหารประเทศระหว่างปี.ศ. 1929-1933 ในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression) ที่พ้นตำแหน่งไปโดยมีอัตราการจ้างงานน้อยกว่าตอนที่เข้ารับตำแหน่ง ในความพยายามของทรัมป์ที่จะใช้นโยบายทางเศรษฐกิจผ่านสิ่งที่เขาเรียกว่า “ศิลปะของการทำความตกลง” (Art of the Deal) ในเชิงธุรกิจ⁷ ทรัมป์ได้ละเลยบทเรียนทางเศรษฐกิจที่นักเศรษฐศาสตร์หลายคนเสนอแนะไว้ในรอบกว่าห้าทศวรรษ ไม่ว่าจะเป็น การรักษาความเป็นอิสระของธนาคารกลางของสหรัฐฯ (FED)⁸

7 The Art of the Deal เป็นหนังสือที่เขียนโดย Donald J. Trump & Tony Schwartz ในปี.ศ. 1987 โดยสาระสำคัญคือประวัติและศิลปะในการเจรจาธุรกิจและความสำเร็จทางธุรกิจของทรัมป์

8 Federal Reserve (FED) เป็นสถาบันทางเศรษฐกิจที่มีอำนาจสูงสุดในสหรัฐอเมริกา มีหน้าที่เป็นธนาคารกลางของสหรัฐฯ มีความรับผิดชอบหลักคือ การกำหนดอัตราดอกเบี้ย การกำหนดอุปทานของกระแสเงินสดสหรัฐฯ รวมไปถึงการกำหนดทิศทางในการควบคุมด้านการเงิน และในการให้ความ

ผลกระทบของการขาดดุลงบประมาณต่อการขาดดุลทางการค้า คุณค่าของสถาบันระหว่างประเทศอย่างองค์การการค้าโลก (WTO) ฯลฯ นอกจากนี้ ทรัมป์ยังล้มเหลวโดยสิ้นเชิง ทั้งในการลดปริมาณการขาดดุลการค้ากับจีน การควบคุมระดับภาวะหนี้สินของชาติ รวมไปถึงการทำให้ภาคอุตสาหกรรมของสหรัฐฯ มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น (Thorbecke, 2021)

อย่างไรก็ดี ในช่วงปีสุดท้ายของการดำรงตำแหน่งนั้น อัตราการว่างงานของสหรัฐฯ ลดลงจนแตะอยู่ที่ 3.5% ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2020 ซึ่งถือว่าเป็นอัตราที่ต่ำที่สุดในรอบ 50 ปี แต่อัตราดังกล่าวกลับพุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็วเป็น 14.7% ในเดือนเมษายนของปีเดียวกัน (แม้ว่าจะดีขึ้นขึ้นอยู่ที่ 6.7% ในเดือนธันวาคมแต่ก็ยังคงอยู่ในระดับที่สูงกว่าตอนที่เขาเข้ารับตำแหน่ง) ซึ่งอาจเป็นผลจากการแพร่กระจายของไวรัสโควิด-19 แต่ทรัมป์กลับไม่ได้ให้ความสำคัญกับการว่างงานที่เพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้ว่าแทนที่ทรัมป์จะให้ความสำคัญกับการควบคุมการติดเชื้อ เขากลับให้ความสำคัญกับการเร่งเปิดกิจการทางเศรษฐกิจภายในประเทศให้รวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งผลที่ตามมาคือไม่สามารถควบคุมการแพร่ของเชื้อไวรัสได้ จนนำไปสู่ผลกระทบที่รุนแรงที่สุดต่อชีวิตของชาวอเมริกัน (มีผู้เสียชีวิตเมื่อสิ้นเดือนมกราคม ค.ศ. 2021 ประมาณ 400,000 คน) และต่อเศรษฐกิจเมื่อเขาพ้นตำแหน่งไป (Thorbecke, 2021, p. 4; Stone, 2021; Holpuch, 2021)

นอกจากนี้ นโยบายการลดภาษีสำหรับผู้มีรายได้สูงและการลดกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการเปิดเสรียังส่งผลต่อช่องว่างทางรายได้ของชาวอเมริกันมากยิ่งขึ้น นโยบายของทรัมป์จึงเอื้อต่อคนรวย ในขณะที่ผลกระทบในทางลบต่อชนชั้นกลางและล่างมีสูงขึ้น รัฐบาลยิวติ “Taxes Cut, Jobs Act” ที่ออกมาในปี 2017 กำหนดให้มีการลดภาษีเงินได้ให้บริษัทเอกชนรายใหญ่ จาก 35% เหลือเพียง 21%⁹ ซึ่งตรงกันข้ามกับสิ่งที่ทรัมป์หาเสียงไว้ว่าเขาจะส่งเสริมความกินดีอยู่ดีให้แก่ชนชั้นกลางและผู้ใช้แรงงาน และรายได้ที่สูญเสียไปยังส่งผลให้หนี้ของรัฐบาลเพิ่มขึ้นเป็นกว่า 7 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาก็คือ ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของทรัมป์นั้นได้ส่งผลในทางบวกต่อประเด็นทางเศรษฐกิจเหล่านี้หรือไม่

ทรัมป์ได้ใช้อำนาจในนโยบายต่างประเทศทางด้านเศรษฐกิจทันทีตั้งแต่ช่วงปีแรกที่เขาเข้ารับตำแหน่งโดยการอ้างประเด็นด้านความมั่นคงแห่งชาติในการตั้งกำแพงภาษีทางการค้ากับจีน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เคยมีประธานาธิบดีสหรัฐฯ คนใดทำมาก่อน ซึ่งท้ายที่สุดแล้ว ผู้ที่พ่ายแพ้ในสงครามการค้านี้ก็คือ สหรัฐฯ เอง ซึ่งนอกเหนือจากผลกระทบต่อผู้บริโภครัฐบาลที่ต้องใช้จ่ายสูงขึ้นในสินค้าที่นำเข้าจากจีนแล้ว สหรัฐฯ ก็ยังคงขาดดุลการค้ากับจีนอยู่บนเส้นสมยอมของทรัมป์ มีการวิเคราะห์จาก Moody ในรายงานปี ค.ศ. 2019 ว่า ในสงครามการค้าสหรัฐฯ-จีนนั้น สหรัฐฯ

ช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ ในกรณีที่สหรัฐฯเผชิญกับวิกฤติเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้จากบทบาของ FED ในการจัดการวิกฤติเศรษฐกิจ ปี ค.ศ. 2008 และในช่วงวิกฤติโควิด ในปี ค.ศ. 2020 โปรดดู McBride, James, Siripurapu Anshu, and Berman, Noah. (2023). What is the U.S. Federal Reserve?, Council on Foreign Relations(CFR), <https://www.cfr.org/backgrounder/what-us-federal-reserve>.

9 ในวันที่ 2 ธันวาคม 2017 ประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ลงนามในรัฐบัญญัติซึ่งถือว่าเป็นการปฏิรูประบบภาษีที่ใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์สหรัฐฯ ตั้งแต่ปี 1986 เป็นต้นมาโดยมีการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีเงินได้และฐานภาษีครั้งสำคัญทั้งภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีบริษัทธุรกิจ และภาษีอสังหาริมทรัพย์ ฯลฯ โปรดดู Gale, William G. Gelfond, Hilary, Krupkin Aaron, Mazur, Mark, and Toder, Eric. (2018). Effects of the Tax Cuts and Jobs Act: A Preliminary Analysis, Tax Policy Center, Urban Institute and Brookings Institution, <https://www.brookings.edu/articles/effects-of-the-tax-cuts-and-jobs-act-a-preliminary-analysis/>.

ได้สูญเสียการจ้างงานไปกว่า 300,000 งาน ขณะที่การศึกษาจากธนาคารกลางของนิวยอร์กที่ตีพิมพ์ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2020 พบว่า สงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีนได้ส่งผลกระทบต่อการลงทุนของสหรัฐฯ ที่มีอัตราการเติบโตของการลงทุนลดลงไปถึง 0.3% ทั้งยังคาดการณ์ว่าการเติบโตของการลงทุนจะลดลงอีก 1.6% ในช่วงสิ้นปี ค.ศ. 2020 นอกจากนี้ รายงานฉบับดังกล่าวยังยืนยันว่า บริษัทของสหรัฐฯ นั้นได้สูญเสียมูลค่าในตลาดหุ้นไปกว่า 1.7 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ อันเป็นผลมาจากสงครามการค้ากับจีน ยังไม่นับรวมถึงผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนอันเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของดัชนีความไม่แน่นอนในนโยบายการค้าของสหรัฐฯ ที่สูงขึ้นเป็นสองเท่าอันไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในรอบ 35 ปี¹⁰ แต่กระนั้น ภาคการส่งออกและนำเข้าของสหรัฐฯ กับประเทศในกลุ่มพันธมิตรในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก อย่างอินเดีย ออสเตรเลีย เกาหลีใต้ ไต้หวัน ญี่ปุ่น และเวียดนามกลับมีปริมาณสูงขึ้นเป็นอย่างมาก (Bureau of Economic Analysis U.S. Department of Commerce, 2023) ซึ่งก็ถือว่ายังพอจะชดเชยกับสิ่งที่สูญเสียไปในการทำสงครามการค้ากับจีนได้บ้าง กระนั้นก็ดี ในภาพรวมการค้ากับประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกสหรัฐฯ ก็ยังคงขาดดุลอยู่ดี (Lincicome, 2020)

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของรัฐบาลไบเดนอยู่บนหลักการที่ว่า “Principle First Approach to Engagement” ซึ่งมีความแตกต่างจากหลักการ “America First Approach” ของทรัมป์ โดยหลักการของไบเดนนั้นให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์แบบพหุภาคีกับพันธมิตรและหุ้นส่วนของสหรัฐฯ เข้มขันขึ้น ขณะที่พยายามดำเนินนโยบายอย่างเป็นรูปธรรมให้สอดคล้องกับคำแถลงนโยบายที่ออกมา รวมถึงลดถึงการย่ำจุดยืนในการจัดทาสินค้าสาธารณะที่จะเป็นประโยชน์ต่อภูมิภาคอย่างเป็นรูปธรรม แต่การยึดมั่นในหลักการดังกล่าวก็กลับกลายเป็นจุดอ่อนให้รัฐบาลไบเดนถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่า สหรัฐฯ ได้ลดบทบาทในการส่งเสริมผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ในภูมิภาคนี้ที่เคยมีความชัดเจนในยุคของทรัมป์ลงไป และแทนที่ด้วยเป้าหมายของการส่งเสริมคุณค่าหรืออุดมการณ์แบบสหรัฐฯ ในเรื่องของเสรีนิยม จึงทำให้ความน่าเชื่อถือของสหรัฐฯ ในภูมิภาคนี้เสื่อมถอยลงไป (Haenle, 2022)

ดังจะเห็นได้ว่า เมื่อไบเดนเข้ารับตำแหน่งในเดือนมกราคม ค.ศ. 2021 นั้น เขาได้พยายามสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่การมีบทบาทนำทางด้าน การทูตในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกอีกครั้งหนึ่ง โดยประกาศอย่างชัดเจนว่าสหรัฐฯ จะเป็นผู้นำด้านการทูต ซึ่งหมายถึงการทูตที่อยู่บนพื้นฐานค่านิยมประชาธิปไตยของสหรัฐฯ ในการปกป้องเสรีภาพและการส่งเสริมสิทธิสากล รวมไปถึงการเคารพกฎกติกาต่าง ๆ และการยึดมั่นในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยไบเดนมองว่าความพยายามทางการทูตดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมผลประโยชน์ทั้งในด้านการเมืองและความมั่นคงของสหรัฐฯ ให้มีความเข้มแข็งมากขึ้นในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก (U.S. Department of State, 10 โดยดัชนีชี้วัดดังกล่าวใช้การวัดจากการพิจารณาจำนวนชาวที่ปรากฏ จำนวนของความเห็นที่ไม่ตรงกันในหมู่นักคาดการณ์ทางเศรษฐกิจในสหรัฐฯ ตลอดจนจำนวนของมาตรการทางภาษีซึ่งกำหนดว่าจะหมดอายุเมื่อใดในอนาคต ซึ่งหมายความว่าบริษัทเหล่านี้ไม่สามารถคาดคะเนได้เลยว่าจะสามารถกลับไปทำการค้ากับจีนได้อีกเมื่อไหร่ ท้ายที่สุดแล้วจึงส่งผลต่อปัญหาการวางแผนทางการลงทุนของบริษัทของสหรัฐฯ

2021) ซึ่งเขาก็ได้ดำเนินตามนโยบายที่แถลงไว้ด้วยการเข้าร่วมประชุม US-ASEAN Summit หลังจากที่ทรัมป์ไม่เคยให้ความสนใจตลอดวาระการดำรงตำแหน่ง ขณะที่ผู้นำระดับสูงคนอื่น ๆ อย่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ลอยด์ ออสติน (Lloyd Austin) ได้เดินทางเยือนทั้ง สิงคโปร์และเวียดนาม และรองประธานาธิบดี คามาลา แฮร์ริส (Kamala Harris) เยือนสิงคโปร์และเวียดนามในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2021 ขณะที่รัฐมนตรีพาณิชย์และเยือนสิงคโปร์และมาเลเซียในเดือนพฤศจิกายน และรัฐมนตรีต่างประเทศก็มาเยือนมาเลเซียและอินโดนีเซียในเดือนธันวาคม ปีเดียวกัน ซึ่งผลของการดำเนินงานทางการทูตดังกล่าวก็ทำให้ดัชนีอิทธิพลทางการทูตของสหรัฐฯ ในภูมิภาคนี้มีความเพิ่มขึ้นเป็น 15.5 จากการประเมินของสถาบัน Lowy ซึ่งถือว่าเป็นหน้าผาดดัชนีการทูตของจีนซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาททางการทูตที่สำคัญในภูมิภาค (Lemahieu and Leng, 2021, p. 9)

และแม้เมื่อวิกฤติยูเครนเริ่มก่อตัวขึ้นในช่วงต้นปี ค.ศ. 2022 รัฐบาลไบเดนก็ยังให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ทางการทูตในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกอย่างเข้มข้นเช่นเดิม ดังจะเห็นได้ว่า นอกเหนือจากการที่สหรัฐฯ จัดการประชุมระดับรัฐมนตรีของประเทศสมาชิก QUAD ที่ออสเตรเลีย และ QUAD Summit ที่ญี่ปุ่นในปีเดียวกันแล้ว สหรัฐฯ ยังได้เปิดตัว IPEF ในเดือนเดียวกันด้วย ซึ่งสะท้อนว่ารัฐบาลไบเดนตระหนักถึงความสำคัญของการกลับมาเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจอีกครั้งหนึ่งในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกด้วยมาตรการที่เป็นรูปธรรม ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า IPEF ได้รับการออกแบบให้เป็นข้อตกลงทางการค้าที่ไม่ได้เป็นกรอบการค้าเสรีแบบดั้งเดิม ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันมิให้รัฐสภาสหรัฐฯ เข้ามามีบทบาทในการตีความตกลงการค้าเสรีดังเช่นในอดีต รวมทั้งเป็นการสกัดกั้นหรือป้องปรามมิให้รัฐบาลสหรัฐฯ ในอนาคตหันกลับไปใช้เครื่องมือในการกีดกันทางการค้า กรอบ IPEF จึงมีลักษณะที่ค่อนข้างยืดหยุ่น โดยประเทศภาคีสามารถเลือกที่จะเข้าร่วมในบางเสาหลักได้โดยไม่จำเป็นต้องเข้าร่วมในกรอบความร่วมมือทั้งหมด

ขณะที่ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2021 ไบเดนได้ประกาศจัดตั้งกรอบความร่วมมือที่ชื่อว่า Build Back Better World Partnership ร่วมกับผู้นำกลุ่มประเทศ G7 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อร่วมกันตอบสนองความต้องการอันมหาศาลทางด้านสาธารณสุขโลกขั้นพื้นฐานของประเทศที่มีรายได้ระดับกลางและระดับล่าง โดยสหรัฐฯ และผู้นำประเทศ G7 พร้อมสนับสนุนงบประมาณหลายพันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในช่วง 4 ปีข้างหน้า โดยมีเจตนาอย่างชัดเจนว่า การให้การสนับสนุนดังกล่าวจะตรงข้ามอย่างสิ้นเชิงกับโครงการ BRI ของจีน อันได้แก่ การให้ความสำคัญกับมาตรฐาน ความโปร่งใส ความยั่งยืน รวมไปถึงมาตรฐานแรงงานขั้นสูงสุด (The White House, 2021) นอกจากนี้ ไบเดนยังได้ประกาศจัดตั้งโครงการที่ชื่อว่า Partnership for Global Infrastructure and Investment (PGII) ในเดือนเดียวกัน เพื่อระดมทุนจำนวน 6 แสนล้านเหรียญสหรัฐฯ จากทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การสนับสนุนการสร้างสาธารณูปโภคแก่ประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกด้วย (The White House, 2022c)

ในขณะที่นโยบายการค้าต่อจีน ไบเดนยังคงรักษามรดกของทรัมป์ในเรื่องกำแพงภาษีไว้อยู่ แม้ว่าจะมีการถกเถียงกันภายในฝ่ายบริหารเองระหว่าง ฝ่ายผู้แทนการค้าสหรัฐฯ กระทรวงการคลัง และกระทรวงพาณิชย์ว่าควรยกเลิกหรือลดกำแพงภาษีนี้ลง เพื่อลดอัตราเงินเฟ้อในสหรัฐฯ แต่ปรากฏว่าจนถึงปัจจุบันกำแพงภาษีที่ตั้งไว้ระหว่างสหรัฐฯ กับจีนก็ยังคงอยู่เหมือนเดิม ซึ่งคาดว่าอาจจะมีการทบทวนใหม่ภายหลังจากที่ไบเดนหมดวาระในสมัยแรก (Office of the US Trade Representative, 2022)

ภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลไบเดนที่ได้รับเริ่มยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกตั้งแต่ปี ค.ศ. 2022 เป็นต้นมา ในทางเศรษฐกิจกระทรวงพาณิชย์ของสหรัฐฯ ได้มีการทำงานอย่างแข็งขันร่วมกับประเทศพันธมิตรและหุ้นส่วนในภูมิภาคโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่เสรี เปิดกว้าง เชื่อมโยง มีความมั่นคง มั่งคั่ง และปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงโดยกระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯ ได้ดำเนินงานที่มุ่งเสริมสร้างความมั่งคั่งในภูมิภาค ด้วยการระดมทรัพยากรเพิ่มเติมเข้าไปในภูมิภาคเพื่อจุดประสงค์ในการขยายโอกาสทางการค้า และส่งเสริมการปรับตัวในด้านห่วงโซ่อุปทานของสหรัฐฯ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังจะเห็นได้ว่า สหรัฐฯ ได้เปิดสำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Administration: ITA) ขึ้นทั้งในบังคลาเทศ หมู่เกาะแปซิฟิก ออสเตรเลีย อินโดนีเซีย อินเดีย ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เกาหลีใต้ และเวียดนาม เพื่อให้ตอบสนองการขยายโอกาสทางการส่งออกของบริษัทของสหรัฐฯ ในตลาดของประเทศเหล่านี้ ควบคู่ไปกับการเปิดศูนย์ผู้เชี่ยวชาญด้านอุตสาหกรรมเกี่ยวกับห่วงโซ่อุปทานและศูนย์การวิเคราะห์การบูรณาการระหว่างห่วงโซ่อุปทานและอุตสาหกรรม เพื่อสร้างเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงของการขาดแคลนห่วงโซ่อุปทานดังที่สหรัฐฯ ได้เผชิญมาแล้วในช่วงวิกฤติโควิด-19 ขณะที่กรอบความร่วมมือ IPEF นั้น กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการเจรจาตีบหน้าไปอย่างมากใน 3 จาก 4 เสาหลักดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมความสำเร็จทางการค้าของกลุ่มนักรุกโจ่งอเมริกัน เพื่อให้เข้าถึงตลาดของประเทศหุ้นส่วนได้มากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้ว่าในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2023 ประเทศภาคีของ IPEF ทั้ง 14 ประเทศ ได้ลงนามในข้อตกลงด้านห่วงโซ่อุปทาน เพื่อที่จะสร้างเครื่องมือในการป้องกันผลกระทบจากความผันผวนและปั่นป่วนของห่วงโซ่อุปทาน (supply chain disruption) รวมไปถึงการสร้างเศรษฐกิจที่เป็นธรรมและเศรษฐกิจที่สะอาดอีกด้วย ซึ่งหมายความว่า ประเทศสมาชิกตกลงที่จะปรับปรุงสถานะแวดล้อมทางธุรกิจของภูมิภาคให้มีความโปร่งใส คาดคะเนได้ ต่อต้านการคอร์รัปชัน ความโปร่งใสในการเก็บภาษี รวมไปถึงการพัฒนาไปสู่การค้าที่สอดคล้องกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (U.S. Department of State, 2023a)

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2022 เป็นต้นมา สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐฯ ได้ให้ความช่วยเหลือบริษัทสหรัฐฯ จำนวนกว่า 18,000 แห่งให้เข้าถึงตลาดในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ตลอดจนส่งเสริมโอกาสของการส่งออกของสินค้าสหรัฐฯ เข้าสู่ภูมิภาคนี้เป็นมูลค่ามหาศาล รวมทั้งสนับสนุนให้มีการลงทุนจากภายนอกมาสู่สหรัฐฯ ทำให้เกิดการจ้างงานถึง 792,000 ตำแหน่ง

ขณะที่ในช่วงปลายปี ค.ศ. 2023 สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ได้จัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมการส่งออกทั่วโลกกว่า 154 โครงการ อันเป็นโครงการที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีพลังงานสะอาดของสหรัฐฯ โดยโครงการด้านเทคโนโลยีสะอาดนี้ถูกนำไปใช้ทั้งในมาเลเซียและเวียดนาม ในขณะที่มีการวางแผนว่าในปี ค.ศ. 2024 จะมีการนำไปใช้ในประเทในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกอีก 3 ประเทศ พร้อมทั้งมีการส่งเสริมการสร้างมาตรฐานดิจิทัลในอาเซียน ตลอดจนเสริมสร้างความมั่นคงทางไซเบอร์ในอาเซียน ที่จะอำนวยความสะดวกให้สหรัฐฯ สามารถทำการค้าอิเล็กทรอนิกส์กับภูมิภาคนี้ได้อย่างปลอดภัย รวมถึงการที่สหรัฐฯ พยายามทำงานร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนในการบังคับใช้กฎหมายทั้งอาญาและแพ่งในการจัดการกับประเด็นการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (Office of the United States Trade representative, 2023; The White House, 2023)

กล่าวโดยสรุป เป็นที่ชัดเจนว่า จุดประสงค์สำคัญของยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกภายใต้การบริหารของประธานาธิบดี โอบามา ประธานาธิบดีทรัมป์ และ ประธานาธิบดีไบเดนนั้น ก็เพื่อสนองผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯ ทั้งในเรื่องของความกินดีอยู่ดีของประชาชนสหรัฐฯ และเพื่อความมั่นคงและมั่งคั่งของคนอเมริกันทั้งสิ้น หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นนโยบายอเมริกามาก่อน (America first) เสมอ โดยอาจใช้วาทกรรมและการเรียกขานที่แตกต่างกัน ซึ่งถือเป็นความต่อเนื่องในนโยบายต่างประเทศมาทุกยุคทุกสมัย ไม่ว่าจะผู้นำฝ่ายบริหารจะมาจากพรรครีพับลิกันหรือเดโมแครตก็ตาม แม้ว่าการประเมินผลกระทบต่อความมั่งคั่งของประชาชนสหรัฐฯ จากยุทธศาสตร์ดังกล่าว จะเป็นการประเมินจากตัวนโยบายของรัฐบาลซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นนโยบายที่ประสบความสำเร็จหรือไม่อย่างค่อนข้างชัดเจนและเป็นรูปธรรมภายใต้โอบามาและทรัมป์ แต่ก็อาจเร็วเกินไปที่จะประเมินผลสำเร็จของ IPEF ภายใต้ไบเดนซึ่งสะท้อนผ่านตัวเลขที่นำเสนอในลักษณะของการคาดการณ์เท่านั้น

บรรณานุกรม

- (2019). "ASEAN Outlook on the Indo-Pacific." ASEAN. Retrieved from https://asean.org/asean2020/wp-content/uploads/2021/01/ASEAN-Outlook-on-the-Indo-Pacific_FINAL_22062019.pdf.
- (2022). "ASEAN-U.S. Special Summit, 2022 Joint Vision Statement." ASEAN. Retrieved from <https://asean.org/wp-content/uploads/2022/05/Final-ASEAN-US-Special-Summit-2022-Joint-Vision-Statement.pdf>.
- (2022). Office of the US Trade Representative. Retrieved from <http://ustr.gov/sites/default/files/2022-09/4-Year%20Review%20FRN%20090222.pdf>.
- (2023). Lowy Institute Asia-Power Index. Retrieved from <https://power.lowyinstitute.org/>.
- Armstrong, Shiro. (2015). The Race to a Risky Trans-Pacific Partnership Deal. Retrieved from <https://eastasiaforum.org/2015/07/26/the-race-to-a-risky-trans-pacific-partnership-deal/>.
- Bown, P. Chad. (2023). U.S.-China Trade War Tariffs: An Up-to-Date Chart. Retrieved from <https://www.piie.com/research/piie-charts/2019/us-china-trade-war-tariffs-date-chart>.
- Bown, P. Chad., and Kolb, Melina. (2013). Trump's Trade War Timeline: An Up-to-Date Guide. Retrieved from <https://www.piie.com/blogs/trade-and-investment-policy-watch/2018/trumps-trade-war-timeline-date-guide>.
- Bureau of Economic Analysis U.S. Department of Commerce. (2023). Balance of Payments and Direct Investment Position Data 1980 – 2022. Retrieved from https://apps.bea.gov/iTable/?reqid=2&step=1&isuri=1&_gl=1*_vkvjvm6*_ga*MTEyMjMyNTc5NS4xNzA3Mjg4MzA3*_ga_J4698JNNFT*MTcwNzI5MDg0Ni4yLjAuMTcwNzI5MDg0Ni42MC4wLjA.#eyJhcHBpZCI6Miwic3RlcHMlOlslLDIsMyw0LDUsNywwMF0sImRhGEiOltblN0ZXAxUHJvbXB0MSljiXsxbllN0ZXAxUHJvbXB0MlIsIjEiXsxbllN0ZXAxUHJvbXB0MyIsIjEiXsxbllN0ZXAzUHJvbXB0NCIsIjlyIl0sWyJTdGVwNFByb21wdDUiLCIxMjA3Mjg4MzA3RlcDVQcM9tcHQ2IiwMSWyll0sWyJTdGVwN1Byb21wdDgiLFsiMTESMTIsMTMsMTQs

MTUsMTYsMTcsMTgsMTksMjAsMjEsMjIsMjMsMjQsMjUsMjYs
MjcsMjgsMjksMzAsMzEsMzIsMzMsmzQsmzUsMzYsmzcs
MzgsMzksNDAsNDEsNDIsNDMsNDgsNDksNTIsNTUsNTYsNTgs
NjAsNjEsNjUsNjYiXV0sWyJdTdGVwOFByb21wdDlBlixbjliXV0sWyJdTd
GVwOFByb21wdDEwQSIsWyxl1dXX0=.

- Campbell, Kurt. (2011). U.S. Engagement in Asia. Public Lecture organized by the Institute of Security and International Studies (ISIS) Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Chatzky, Andrew., McBride, James., and Sergie, A. Mohammed. (2020). NAFTA and the USMCA: Weighing the Impact of North American Trade. Retrieved from <https://www.cfr.org/backgrounder/naftas-economic-impact>.
- Cimino-Isaacs, D. Cathleen., Kitamura H. Kyla., and Manyin E. Mark. (2023). Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity (IPEF). Retrieved from <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF12373>.
- Cooper, R. Clarke. (2020). Aligning Arms Sales in the Indo-Pacific with U.S. Great Power Competition Objectives. Retrieved from <https://2017-2021.state.gov/remarks-by-r-clarke-cooper-assistant-secretary-to-the-foundation-for-the-defense-of-democracies-on-aligning-arms-sales-in-the-indo-pacific-with-u-s-great-power-competition-objectives/>.
- Congressional Research Service. (2009). The American Recovery and Reinvestment Act 2009 (P.L.111-5): Summary and Legislative History (R40537). Retrieved from <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R40537>.
- Defense Security Cooperation Agency. (2022). Historical Sales Book: Fiscal Years 1950-2022. Retrieved from <https://www.dsca.mil/sites/default/files/202301/FY%202022%20Historical%20Sales%20Book.pdf>.
- Department of Defense. (2018). Summary of the 2018 National Defense Strategy of the United States of America: Sharpening the American Military's Competitive Edge. Retrieved from <https://dod.defense.gov/Portals/1/Documents/pubs/2018-National-Defense-Strategy-Summary.pdf>.
- Department of State. (2019). A Free and Open Indo-Pacific: Advancing a Shared Vision. Retrieved from <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/11/Free-and-Open-Indo-Pacific-4Nov2019.pdf>.
- Dolven, Ben., and Vaughn, Bruce. (2020). Indo-Pacific Strategies of U.S. Allies and

- Partners: Issues for Congress (R46217). Retrieved from <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R46217>.
- East West Center., U.S.- ASEAN Business Council., and ISEAS. (2017). ASEAN Matters for America America Matters for ASEAN. Third Edition, Retrieved from <https://asiamattersforamerica.org/uploads/publications/2017-ASEAN-Matters-for-America.pdf>.
- Fergusson, F. Ian., and Williams, R. Brock. (2016). The Trans-Pacific Partnership (TPP): Key Provisions and Issues for Congress. Retrieved from <https://sgp.fas.org/crs/row/R44489.pdf>.
- Glossman, Brad. (2015). America's TPP Dilemmas. Retrieved from <https://pacforum.org/publications/pacnet-20-americas-tpp-dilemmas/>.
- Gould, Elise., and Kroeger, Teresa. (2016). The Obama Legacy, Creating More, Better Jobs. Retrieved from <https://www.epi.org/blog/the-obama-legacy-creating-more-better-jobs/>.
- Green, J. Michael., and Cooper, Zack. (2014). "Revitalizing the Rebalance: How to Keep U.S. Focus on Asia," Washington Quarterly 37,3: 25-46l.
- Haenle, Paul. (2022). From Trump to Biden: Indo-Pacific Strategies Compared. East Asian Institute (EAI) Background Brief No. 1668. Retrieved from https://research.nus.edu.sg/eai/wp-content/uploads/sites/2/2023/03/EAIBB-No.-1668-Trump-to-Biden_-Indo-Pacific_Strategy-2-1.pdf.
- Holpuch, Amanda. (2021). "US Could Have Averted 40% of Covid Deaths, Says Panel Examining Trump's Policies," The Guardian. Retrieved from <https://www.theguardian.com/usnews/2021/feb/10/us-coronavirus-response-donald-trump-health-policy>.
- Jackson, K. James. (2016). The Trans-Pacific Partnership (TPP): Analysis of Economic Studies (R44551). Retrieved from <https://sgp.fas.org/crs/row/R44551.pdf>.
- Jun, Y. Chang., and Jenne, Nicole. (2020). "RIMPAC is about Defence, not just Diplomacy," East Asia Forum, Retrieved from <https://eastasiaforum.org/2020/08/29/rimpac-is-about-defence-not-just-diplomacy/>.
- Khan, Wajahat., and Ken, Moriyasu. (2020). "U.S. Arms Sales in Indo-Pacific pick up as China Tensions Build," Nikkei Asia. Retrieved from <https://asia.nikkei.com/Politics/International-relations/US-arms-sales-in-Indo-Pacific-pick-up-as-China-tensions-build>.

- Lemahieu, Hervé., and Leng, Alyssa. (2021). Asia Power Index: Key Findings 2021, Lowy Institute, Retrieved from <https://power.lowyinstitute.org/downloads/lowy-institute-2021-asia-power-index-key-findings-report.pdf>.
- Lincicome, Scott. (2020). Grading Trump’s Economic Policies. Retrieved from <https://www.cato.org/commentary/grading-trumps-economic-policies>.
- Manak, Inu. (2023). Unpacking the IPEF: Biden’s Indo-Pacific Trade Play. Retrieved from <https://www.cfr.org/article/unpacking-ipef-bidens-indo-pacific-trade-play>
- Manyin et.al. (2012). Coordinator. Pivot to the Pacific? The Obama Administration’s ‘Rebalancing’ Towards Asia (R42448). Retrieved from <https://sgp.fas.org/crs/natsec/R42448.pdf>
- Meeks, W. Gregory. (2021). The Build Back Better World Partnership Could Finally Break the Belt and Road. Retrieved from <https://foreignpolicy.com/2021/06/28/the-build-back-better-world-partnership-could-finally-break-the-belt-and-road/>.
- Murray, Mark. (2016). “Then vs Now: A Statistical Look at Obama’s Presidency.” NBC News. Retrieved from <https://www.nbcnews.com/politics/first-read/then-vs-now-statistical-look-obama-s-presidency-n692181>.
- Nanto, K. Dick. (2008). East Asian Regional Architecture: New Economic and Security Arrangements and U.S. Policy. Retrieved from <https://sgp.fas.org/crs/row/RL33653.pdf>.
- Office of the United States Trade representative. (2023). Fact Sheet: In 2023, Ambassador Tai and USTR Advanced President Biden’s Economic Agenda Through Inclusive Trade Policies. USTR. Retrieved from <https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/press-releases/2023/december/fact-sheet-2023-ambassador-tai-and-ustr-advanced-president-bidens-economic-agenda-through-inclusive>.
- Palmer, Doug. (2016). “Clinton raved about Trans-Pacific Partnership before she rejected it.” Politico. Retrieved from <https://www.politico.com/story/2016/10/hillary-clinton-trade-deal-229381>.
- Pompeo, R. Michael. (2018). America’s Indo-Pacific Economic Vision. Indo-Pacific Business Forum, in U.S. Chamber of Commerce, Washington, D.C. Retrieved from <https://2017-2021.state.gov/secretary-pompeo-addresses>

-the-indo-pacific-business-forum/.

- Rajagopalan, P. Rajeswari. (2023). "Malabar Exercise Brings Quad Navies Together in Australia," *The Diplomat*. Retrieved from <https://thediplomat.com/2023/08/malabar-exercise-brings-quad-navies-together-in-australia/>.
- Roberts, Dan., and Felton, Ryan. (2016). "Trump and Clinton's Free Trade Retreat: A Pivotal Moment for the World's Economic Future," *The Guardian*. Retrieved from <https://www.theguardian.com/us-news/2016/aug/20/trump-clinton-free-trade-policies-tpp>.
- Runde, F. Daniel., and Bandura, Romina. (2018). *The BUILD Act Has Passed: What's Next?*. Retrieved from <https://www.csis.org/analysis/build-act-has-passed-whats-next>.
- Savoy, M. Conor., and McKeown, Shannon. (2022). *Opportunities for Increased Multilateral Engagement with B3W*. Retrieved from <https://www.csis.org/analysis/opportunities-increased-multilateral-engagement-b3w>.
- Sharma, Ashok. (2023). *The Malabar Exercise Bolsters Quad Group Amid Growing Strategic Challenge in the Indo-Pacific*. Retrieved from <https://www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/the-malabar-exercise-bolsters-quad-group-amid-growing-strategic-challenge-in-the-indo-pacific/>.
- Statista. (2019). *The U.S.-China Trade War: A Brief Recap*, Retrieved from <https://www.statista.com/chart/16280/china-us-trade/>.
- _____. (2023). *Military Spending by Region 2023*. Retrieved from <https://www.statista.com/statistics/272490/military-spending-by-region/>.
- Stone, Will. (2021). "On Trump's Last Full Day, Nation Records 400,000 Deaths." *KFF Health News*. Retrieved from <https://kffhealthnews.org/news/nation-records-400000-covid-deaths-on-last-day-of-donald-trump-presidency/>.
- Sutter M. K. (2021). *U.S.-China Trade Relations*, Retrieved from <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF11284/12>.
- The Department of Defense. (2019). *Indo-Pacific Strategy Report: Preparedness, Partnership, and Promoting a Networked Region*. Retrieved from <https://media.defense.gov/2019/Jul/01/2002152311/-1/-1/1/DEPARTMENT-OF-DEFENSE-INDO-PACIFIC-STRATEGY-REPORT-2019.PDF>.
- The White House. (2010). *National Security Strategy (NSS) 2010*. Retrieved from <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/national-security->

- strategy-may-2010.
- _____. (2011). President Obama Addresses the Australian Parliament, Canberra. Retrieved from <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2011/11/17/remarks-president-obama-australian-parliament>.
- _____. (2012). National Defense Strategy 2012: Sustaining U.S. Global Leadership: Priorities for 21st Century Defense. Retrieved from <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA554328.pdf>.
- _____. (2015). National Security Strategy 2015. Retrieved from https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/docs/2015_national_security_strategy2.pdf
- _____. (2016). Joint Statement of the U.S.-ASEAN Special Leaders' Summit: Sunnylands Declaration. Retrieved from <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/02/16/joint-statement-us-asean-special-leaders-summit-sunnylands-declaration>.
- _____. (2017). National Security Strategy of the United States of America. Retrieved from <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>.
- _____. (2017a). Presidential Memorandum Regarding Withdrawal of the United States from The Trans-Pacific Partnership Negotiations and Agreement Retrieved from <https://trumpwhitehouse.archives.gov/presidential-actions/presidential-memorandum-regarding-withdrawal-united-states-trans-pacific-partnership-negotiations-agreement/>.
- _____. (2018). Remarks by Vice President Pence on the Administration's Policy Toward China, Washington, D.C. Retrieved from <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/remarks-vice-president-pence-administrations-policy-toward-china/>.
- _____. (2021). Fact Sheet: President Biden and G7 Leaders Launch Build Back Better World (B3W) Partnership. Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/06/12/fact-sheet-president-biden-and-g7-leaders-launch-build-back-better-world-b3w-partnership/>.
- _____. (2021a). Trump Administration Accomplishments (pp. 9-10). Retrieved from <https://trumpwhitehouse.archives.gov/trump-administration-accomplishments/>.

- _____. (2022). Indo-Pacific Strategy of the United States. Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/02/U.S.-Indo-Pacific-Strategy.pdf>.
- _____. (2022a). National Security Strategy. Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf>.
- _____. (2022b). Fact Sheet: In Asia, President Biden and a Dozen Indo-Pacific Partners Launch the Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity (IPEF). Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/05/23/fact-sheet-in-asia-president-biden-and-a-dozen-indo-pacific-partners-launch-the-indo-pacific-economic-framework-for-prosperity/>.
- _____. (2022c). FACT SHEET: President Biden and G7 Leaders Formally Launch the Partnership for Global Infrastructure and Investment. Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/06/26/fact-sheet-president-biden-and-g7-leaders-formally-launch-the-partnership-for-global-infrastructure-and-investment/>.
- _____. (2023). Fact Sheet: Partnership for Global Infrastructure and Investment (PGI) Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity (IPEF) Investor Forum. Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/11/16/fact-sheet-partnership-for-global-infrastructure-and-investment-pgi-indo-pacific-economic-framework-for-prosperity-ipef-investor-forum/>.
- Thorbecke, Catherine. (2021). “A Look at Trump’s Economic Legacy.” ABCNews. Retrieved from <https://abcnews.go.com/Business/trumps-economic-legacy/story?id=74760051>.
- U.S. Department of State. (2012). Hillary Rodham Clinton’s Remarks at Techport Australia. Retrieved from <https://2009-2017.state.gov/secretary/20092013/clinton/rm/2012/11/200565.htm>.
- _____. (2021). Remarks by President Biden on America’s Place in the World. Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/02/04/remarks-by-president-biden-on-americas-place-in-the-world/>.

- _____. (2023). Marking One Year Since the Release of the Administration’s Indo-Pacific Strategy (Fact Sheet). Retrieved from <https://www.state.gov/marking-one-year-since-the-release-of-the-administrations-indo-pacific-strategy/>
- _____. (2023a). Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity Agreement Relating to Supply Chain Resilience, San Francisco. Retrieved from <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2024/03/IPEF-Supply-Chain-Agreement.pdf>
- Weller, Christian. (2017). “The Truth about Obama’s Economic Legacy and Trump’s Inheritance.” The Conversation. Retrieved from <https://theconversation.com/the-truth-about-obamas-economic-legacy-and-trumps-inheritance-73889>.
- Williams, R. Brock. (2020). Trump Administration Tariff Actions: Frequently Asked Questions (R45529). Retrieved from <https://sgp.fas.org/crs/row/R45529.pdf>.

แนวทางการพิจารณาและการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารเอเชียตะวันออกเฉียง และอาเซียนศึกษาของศูนย์การเมือง สังคมและอาณาบริเวณศึกษา

วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษาเป็นวารสารที่นำเสนอบทความวิชาการจากคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาทั่วไปทั้งภายในและภายนอกประเทศได้มีโอกาสเสนอผลงานวิชาการเพื่อเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนวิทยาการโดยเฉพาะองค์ความรู้ใหม่ในสาขา รัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รัฐประศาสนศาสตร์ สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ การเมืองการปกครอง และเอเชียศึกษาในกรอบอาณาบริเวณศึกษา (Area Study)

ผลงานวิชาการที่รับตีพิมพ์อาจอยู่ในรูปแบบต่อไปนี้ บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ เป็นต้น ต้นฉบับ (Manuscript) ที่ส่งพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ภายใต้เงื่อนไขว่าจะต้องไม่เคยเผยแพร่ใน วารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน (ยกเว้นรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์) และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น ต้องไม่เป็นผลงานทางวิชาการที่ลอกเลียน ตัดทอนจากผลงานวิจัยของผู้อื่น ไม่มีการคัดลอกหรือซักรำให้เข้าใจผิดในผลงานหรือผลการศึกษา เรื่องที่ได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (peer-reviewed) และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ

คำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความลงตีพิมพ์ในวารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา (Author Guideline)

1. ประเภทของบทความที่รับพิจารณา

- 1.1 บทความวิชาการ
- 1.2 บทความวิจัย
- 1.3 บทความปริทัศน์และบทวิจารณ์หนังสือ
- 1.4 บทความพิเศษ

2. รูปแบบการเขียนบทความ

2.1 ชื่อเรื่อง ให้พิมพ์ชื่อเรื่องบทความไว้กลางหน้ากระดาษ ทั้งชื่อเรื่องภาษาไทยและชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ พร้อมใส่เครื่องหมาย ** และระบุ footnote ว่า บทความนี้เขียนขึ้นมาจากวัตถุประสงค์ใด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.2 ชื่อผู้เขียน ใส่ชื่อผู้เขียนบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยไม่ต้องระบุคำนำหน้าชื่อ ไว้ด้านขวาสุด พร้อมใส่เครื่องหมาย * เพื่อระบุใน footnote ว่าผู้เขียนเป็นใคร ตำแหน่งวิชาการ (ถ้ามี) ของผู้เขียนทุกคน อยู่สถานที่ใด (ในกรณีที่มีชื่อผู้เขียนหลายคน กรุณาระบุให้ครบทุกคน)

- 2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ไม่เกิน 250 คำ)
- 2.4 คำสำคัญ (Keyword) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 5 คำ
- 2.5 บทนำ
- 2.6 เนื้อหา
- 2.7 บทสรุป
- 2.8 เอกสารอ้างอิง

3. การเตรียมต้นฉบับ

3.1 ให้ระบุชื่อผู้เขียน ยศหรือตำแหน่ง ที่อยู่หรือที่ทำงานที่สามารถติดต่อได้ พร้อมเบอร์โทรศัพท์ อีเมลและโทรสารที่สามารถติดต่อได้

3.2 ส่งต้นฉบับจำนวน 1 ชุด

3.3 พิมพ์โดยโปรแกรม Microsoft Word for Windows

3.4 ใช้อักษรแบบ TH SarabunNew ขนาด 16 โดยใช้กระดาษ A4

พิมพ์หน้าเดียวเท่านั้น

3.5 ระยะห่างระหว่างบรรทัดให้ใช้ single space ความยาวของบทความไม่น้อยกว่า 15 หน้าแต่ไม่เกิน 20 หน้า รวมเอกสารอ้างอิง

3.6 ใช้ระบบอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association)

3.7 การตั้งค่าน้ำกระดาษ

- ระยะขอบบน (Top margin) 1” หรือ 2.54 เซนติเมตร
- ระยะขอบล่าง (Bottom margin) 1” หรือ 2.54 เซนติเมตร
- ระยะขอบซ้าย (Left margin) 1.5” หรือ 3.18 เซนติเมตร
- ระยะขอบขวา (Right margin) 1” หรือ 2.54 เซนติเมตร

4. การส่งต้นฉบับ

การส่งต้นฉบับสามารถทำได้หลายช่องทาง

4.1 ส่งต้นฉบับ 1 ชุด ไปยังกองบรรณาธิการวารสาร ศูนย์การเมือง สังคม และอาณานิคมศึกษา คณะรัฐศาสตร์ อาคารศรีศรัทธา ชั้น 3 ห้อง 314 มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240 โทรศัพท์ 02-310-8497 , 096-259-0036

4.2 ส่งทางอีเมลมายัง eascram@gmail.com

โดยเขียนหัวข้ออีเมลว่า ส่งบทความ เรื่อง.....

4.3 ส่งทางออนไลน์ โดยเข้าไปสมัครและส่งต้นฉบับได้ด้วยตนเองที่

<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/eascramJ/index>

5. การอ้างอิงและการเขียนเอกสารอ้างอิง

กรณีและผู้เขียนต้องการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเรื่อง

1) ให้ใช้วิธีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนามปี (author-date in text citation) โดยระบุ ชื่อผู้แต่ง และปีพิมพ์ของเอกสารไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความ ที่ต้องการอ้าง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น และอาจระบุเลขหน้าของเอกสาร ที่อ้างด้วยก็ได้หากต้องการ

(ชื่อผู้แต่ง, ปีพิมพ์, เลขหน้า) ไว้ท้ายข้อความที่อ้างอิง

(สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2549, น. 200-205)

(McCartney & Phillips, 2006, p. 498-499)

2) ให้มีการอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม (reference citation) โดยการรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในการเขียนผลงานนั้น ๆ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่งภายใต้หัวข้อ เอกสารอ้างอิง สำหรับผลงานวิชาการภาษาไทย หรือ Reference สำหรับผลงานวิชาการภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) กรณีรายการเอกสารอ้างอิงภาษาไทย ให้แปลรายการอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษต่อท้าย

รายการอ้างอิงภาษาไทย ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิงมีดังนี้

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์/ผู้จัดพิมพ์.

พรพิมล ศรีชิต. (2542). **ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

Huntington, S. (2003). **The Clash of Civilization and the Remaking of World Order**. New York: Simon & Schuster Paperbacks.

2. วารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). “ชื่อบทความ.” ชื่อวารสาร ปีที่,ฉบับที่ (เดือน): หน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

สมบัติ จันทร์วงศ์. (2557). “คณาธิปไตยหรือประชาธิปไตยในอาเซียน: มุมมองของ Alexis de Tocqueville.” **วารสารเอเชียพิจารณา ฉบับปฐมฤกษ์** 15,5: 23-63.

Chanrochanakit, P. (2011). “Deforming Thai Politics As Read through Thai Contemporary Art.” **Third Text** 25,4: 419-429.

3. นิตยสารหรือหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์เผยแพร่). “ชื่อบทความ.” **ชื่อนิตยสาร/หนังสือพิมพ์** (วันที่ เดือนที่) : หน้า.

มุฮัมหมัดอิลยาส หย่าปรัง. (2554). “จะเอาอย่างไรกับภาคใต้?” มติชน (3 มิถุนายน): 15.

4. บทความจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). ชื่อเรื่อง. ค้นเมื่อ วัน เดือน ปี ที่สืบค้น จากชื่อเว็บไซต์.
สมชาย ภาคภาสวิวัฒน์. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่าง AEC และประชาคมสังคม และ
วัฒนธรรมอาเซียน. ค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2557 จาก <http://www.mfa.go.th>.

5. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตหรือปริญญาดุษฎี
บัณฑิต). ชื่อมหาวิทยาลัย, ชื่อคณะ, ชื่อสาขาวิชาหรือภาควิชา.
Boroughs, B.B.S. (2010). Social networking websites and voter turnout.
(Master’s thesis). Georgetown University, Faculty of the Graduate School
of Arts and Sciences.

ธีระพันธ์ ชนาพรรณ. (2548). การจัดการการสื่อสารของคณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยเอกชน ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับ
ปริญญาตรีของนักศึกษาชั้นปีที่ 1.(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, สาขาการสื่อสาร ภาครัฐและ
เอกชน.

***หมายเหตุ ต้นฉบับบทความที่นำส่งจะต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์และคำแนะนำการเขียนที่
กำหนดเท่านั้น จึงจะได้รับพิจารณาดำเนินการประเมินบทความก่อนตีพิมพ์สามารถดูรายละเอียด
การจัดเตรียมต้นฉบับได้ที่ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/eascramj/index>

จริยธรรมในการพิมพ์ (Publication Ethics)

วารสารให้ความสำคัญกับการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ดังนั้นจึงกำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของผู้นิพนธ์

1. บทความที่ผู้นิพนธ์ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
2. ผู้นิพนธ์ต้องทำการอ้างอิงให้ถูกต้องทุกครั้งหากมีการระบุผลงานของผู้อื่นในต้นฉบับ ไม่ว่าจะด้วยการคัดลอกข้อความ (Quotation) การสรุปความ (Paraphrase) หรือการย่อความ (Summary) ต้องมีการอ้างอิง (Citation) ทั้งในเนื้อหา (In-text citation) และการเขียนรายการเอกสารอ้างอิงตอนท้าย (References) และต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น
3. ผู้เขียนต้องเขียนต้นฉบับให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้ใน “คำแนะนำผู้แต่ง” หรือ “Author Guidelines”
4. หากผลงานทางวิชาการของผู้นิพนธ์เกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วมหรืออาสาสมัครหรือผลการวิจัยมีประเด็นที่เปราะบางต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้นิพนธ์ควรดำเนินการตามหลักจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงต้องได้รับความยินยอมก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หรือในสัตว์ทดลองประกอบด้วยทุกครั้ง
5. ผู้นิพนธ์ต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำผลงานไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่น ๆ หลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์กับวารสารแล้ว
6. ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในบทความนั้น ๆ จริง

บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์กับวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับเป้าหมาย และขอบเขตของวารสาร รวมถึงตรวจสอบคุณภาพบทความในกระบวนการประเมินคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์
2. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้หลักการพิจารณาบทความโดยอิงเหตุผลทางวิชาการเป็นหลัก และโดยปราศจากอคติด้านเชื้อชาติ ความเชื่อทางศาสนา เพศ แนวคิดทางการเมือง และสถาบันที่สังกัด ต่อผู้นิพนธ์และบทความที่พิจารณาไม่ว่าด้วยกรณีใด
3. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์หรือผู้ทรงคุณวุฒิไม่ว่าจะเพื่อประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง

4. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่ปิดกั้น เปลี่ยนแปลง หรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและผู้นิพนธ์
5. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

บทบาทหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์ การพิจารณาคุณภาพของบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพบทความเป็นหลัก และพิจารณาบทหลักการและเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งส่วนตัว
2. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตระหนักว่าตนเองเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทความที่รับประเมินอย่างแท้จริง
3. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ตนเองได้ทำการประเมิน ไม่นำส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูลต้นฉบับที่ตนเป็นผู้ประเมินไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหากไม่ได้รับความยินยอมอย่างเป็นทางการจากผู้เขียนหรือความเห็นชอบจากบรรณาธิการ
4. หากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพบว่าบทความที่รับประเมิน เป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน
5. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาประเมินที่วารสารกำหนด รวมถึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้อื่นได้รับรู้

แบบฟอร์มสมัครสมาชิกวารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา
ศูนย์การเมือง สังคมและอาณานิคมศึกษา
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
วันที่.....

ชื่อ..... นามสกุล.....

ที่อยู่.....

โทรศัพท์..... โทรสาร.....

ขอสมัครสมาชิกวารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา

รับวารสารรายปี 2 ฉบับ 360 บาท เริ่มตั้งแต่ฉบับที่.....

รับวารสารรายปี 4 ฉบับ 700 บาท เริ่มตั้งแต่ฉบับที่.....

รับวารสารรายปี 6 ฉบับ 1,000 บาท เริ่มตั้งแต่ฉบับที่.....

พร้อมนี้ได้ชำระค่าสมาชิกเป็น

เงินสด

โอนเงินเข้าบัญชี ธนาคารทหารไทย

สาขารามคำแหง ชื่อบัญชี “ศูนย์การเมือง

สังคมและอาณานิคมศึกษา ม.ร.”

เลขที่บัญชี 156-2-27622-8

ลงชื่อ.....

วันที่.....

โปรดส่งหลักฐานและใบสมัครสมาชิกมาที่

ศูนย์การเมือง สังคมและอาณาบริเวณศึกษา คณะรัฐศาสตร์ อาคารศรีศรัทธา ชั้น 3 ห้อง 314
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์ 02-310-8497 , 096-259-0036

อีเมล eascram@gmail.com

เว็บไซต์ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/eascramJ/index>

Guideline for manuscript submission.
Journal of East Asia and ASEAN Studies,
Centre of Politics, Social and Area Studies,
Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University.

Journal of East Asia and ASEAN Studies publishes academic articles from teachers, scholars, researchers, and graduate students in said fields, whether local or foreign, that fall in the scope of political science, international relations, public administration, sociology, anthropology, Asian study in scope of area study.

This journal seeks academic papers, for example, academic articles, research articles, review articles, and book reviews. Manuscripts submitted to Journal of East Asia and ASEAN Studies should be original contributions, not published by any other publication (except for research report and thesis), not be considered by any other publication at the same time, not a plagiarized work, not a shortened, or extracted from other people works, which could lead to misunderstanding in results of the research or study. All published articles must be reviewed by experts in related fields and approved by editorial boards.

Author Guideline

1. Type of manuscript

- 1.1. Academic article
- 1.2. Research article
- 1.3. Review article and book review
- 1.4. Special article

2. Manuscript template

2.1 Article name in Thai and English in the center of the paper. Use ** and specify the purpose of this article, both in Thai and English, in a footnote.

2.2 Author's name, both in Thai and English, without name title at the right side of the paper. Use * and specify the author's title, affiliated institution, and academic position (if applicable) in Thai and English in a footnote. If there is more than one author, please identify everyone.

2.3 Abstract in Thai and English, up to 250 words in length.

2.4 Specify the article's keyword in Thai and English, up to five key-words.

2.5 Introduction of the article.

2.6 Body of the article.

2.7 Conclusion of the article.

2.8 Reference materials of the article.

3. Manuscripts preparation

3.1 State author's name, title, academic position (if applicable), contactable address, email, telephone number, and Teletext.

3.2 One copy of the manuscript.

3.3 Use Microsoft Word program.

3.4 Use TH Sarabun New font size 16 on one-sided A4 paper.

3.5 Use single space option in line and paragraph spacing. Manuscripts must be between 15 - 20 pages, reference included.

3.6 References use APA (American Psychological Association) style.

3.7 Page Setup.

- Set paper's top margins to 1 inch or 2.54 cm.

- Set paper's bottom margins to 1 inch or 2.54 cm.

- Set paper's left margins to 1.5 inches or 3.18 cm.

- Set paper's right margins to 1 inch or 2.54 cm.

4. Manuscript submission

The manuscript may be submitted in any manner

1. Send one copy of the manuscript to the Editorial Board of Journal of East Asia and ASEAN Studies, Centre of Politics, Social and Area Studies, Faculty of Political Science, Sri Sattha Building, 3rd floor, room 314th, Ramkhamhaeng University, Ramkhamhaeng Rd, Hua Mak, Bang Kapi District, Bangkok 10240. Tel: 02-310-8497, 096-259-0036.

2. Email to eascram@gmail.com and uses email subjects as "Submission of the name of the manuscript Manuscript"

3. Make an online submission at <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/eascram/J/index>. The author must register to the website before submitting can be

done.

5. Citation and reference

1. Use the author-date citation system for in-text citation. Specify the author's name and publication year before or behind the cited text to state the originality. The page number can be specified if need be.

Author's name (Publication year, page number)

before the cited text.

McCartney & Phillips (2006, p. 498-499)

(Author's name, publication year, page number)

behind the cited text.

.....(McCartney & Phillips, 2006, p. 498-499)

2. Reference citation use APA (American Psychological Association) style. All the reference material used in the article should be sorted alphabetically under the Reference Section. Thai Language materials should go before English Language materials.

1. Books

Author name. (Publication year). **Book title**. Edition. Location: Publisher.

Huntington, S. (2003). **The Clash of Civilization and the Remaking of World Order**. New York: Simon & Schuster Paperbacks.

2. Journal

Author name. (Publication year). "Article Title." **Journal Title** Volume, Issue (Month): First page-Last page.

Chanrochanakit, P. (2011). "Deforming thai Politics As Read through Thai Contemporary Art." **Third Text** 25,4: 419-429.

3. Article from magazine or newspaper

Author name. (Publication year). "Article Title." **Magazine/Newspaper title** (Date Month) : Page.

Spring, A., & Earl, C. (2018). "Just not blond': How the diversity push is failing Australian fashion." **The Guardian: Australia Edition**. (22 May) : 8.

4. Article from website

Author name. (Publication year). **Article Title**. Retrieved date/month/ year from website URL

Smith, T., & Williams, B. M. (2019). **How to structure a dissertation**. Retrieved 20 January 2016 from <https://www.scribbr.com/category/dissertation/>

5. Thesis or dissertation

Author name. (Publication year). **Thesis/Dissertation Title**. (doctoral dissertation or master's thesis). Name of institution, Faculty, Degree.

Boroughs, B.B.S. (2010). **Social networking websites and voter turnout**. (Master's thesis). Georgetown University, Faculty of the Graduate School of Arts and Sciences.

*** Note: All the submitted manuscripts must be prepared according to the provided guideline to be considered for publication. The author's guidelines and manuscript preparation are at <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/eascramJ/index>

Publication Ethics

Journal of East Asia and ASEAN Studies emphasizes publication ethics and set the following principle and ethic for all parties involved.

Authors

1. The submitted manuscript should not be published by any other publication or be considered by any other publication at the same time.

2. If the submitted manuscript contains quotations, paraphrasing, or summarizing from other people's work, the manuscript should be properly cited, either in-text or in the reference section. Above all, the manuscript must not be plagiarized work.

3. The submitted manuscripts must be prepared according to the provided guideline.

4. If the submitted manuscript involves the use of animals, participants, volunteers or contains sensitive information about the informant, the author must strictly adhere to applicable law and regulation. A letter of consent or approval from the relevant institution must be present when conducting research.

5. The author must assign the copyright of the submitted manuscript to the Journal of East Asia and ASEAN Studies before publication and agree not to submit the same manuscript to any other publisher after it was accepted.

6. The author must be an actual participant in the research or study discussed in the manuscript.

Editors and Editorial boards

1. The editor and editorial board must conduct a preliminary review of all received manuscripts to determine whether they meet the journal's criteria and scope. Additionally, the manuscripts must undergo a quality control process prior to publication.

2. The editor and editorial board must review all received manuscripts without biased or prejudice against authors' ethnicity, religion, gender, political view, and affiliated institution.

3. The editor and editorial board should be disinterested in financial gain or claiming the manuscripts as their own when dealing with authors and reviewers.

4. The editor and editorial board must not obstruct, alter, or intervene in information exchanging between authors and reviewers.

5. The editor and editorial board must strictly follow the journal's procedure.

Reviewers

1. Reviewers should be disinterested when dealing with authors. The review must based on the quality of the manuscripts, academic principle, and reason, without biased or prejudice against the authors.

2. Reviewers must be subject matter experts in the field regarding the manuscripts.

3. Reviewers must not seek any gain from the manuscripts they review; using any portion of the information in the manuscripts for personal gain is prohibited without the authors' written consent and editorial board approval.

Subscription Form for the Journal of East Asia and ASEAN Studies,
Centre of Politics, Social and Area Studies,
Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University

Date.....

N a m e.....S u r n a m e.....

Address.....

Tel.....Fax.....

I/We would like to subscribe to the journal for:

Bi-Annually 2 Issues 360 BTH Start.....

2 Year 4 Issues 700 BTH Start.....

3 Year 6 Issues 1,000 BTH Start.....

Cash

Transfer to account TMB Bank Public Company

Limited Ramkhamhaeng Branch: Account Name:

Centre of Politics, Social and Area Studies. RU.

No. 15-6216-50-25

Signature.....

Date...../...../.....

Please send this form and your payment confirmation to
Centre of Politics, Social and Area Studies, Faculty of Political Science,
Ramkhamhaeng University, Huamak, Bangkapi, Bangkok, 10240
Tel: 02-310-8497 , 096-259-0036 Email: eascram@gmail.com
Website: <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/eascramJ/index>